Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

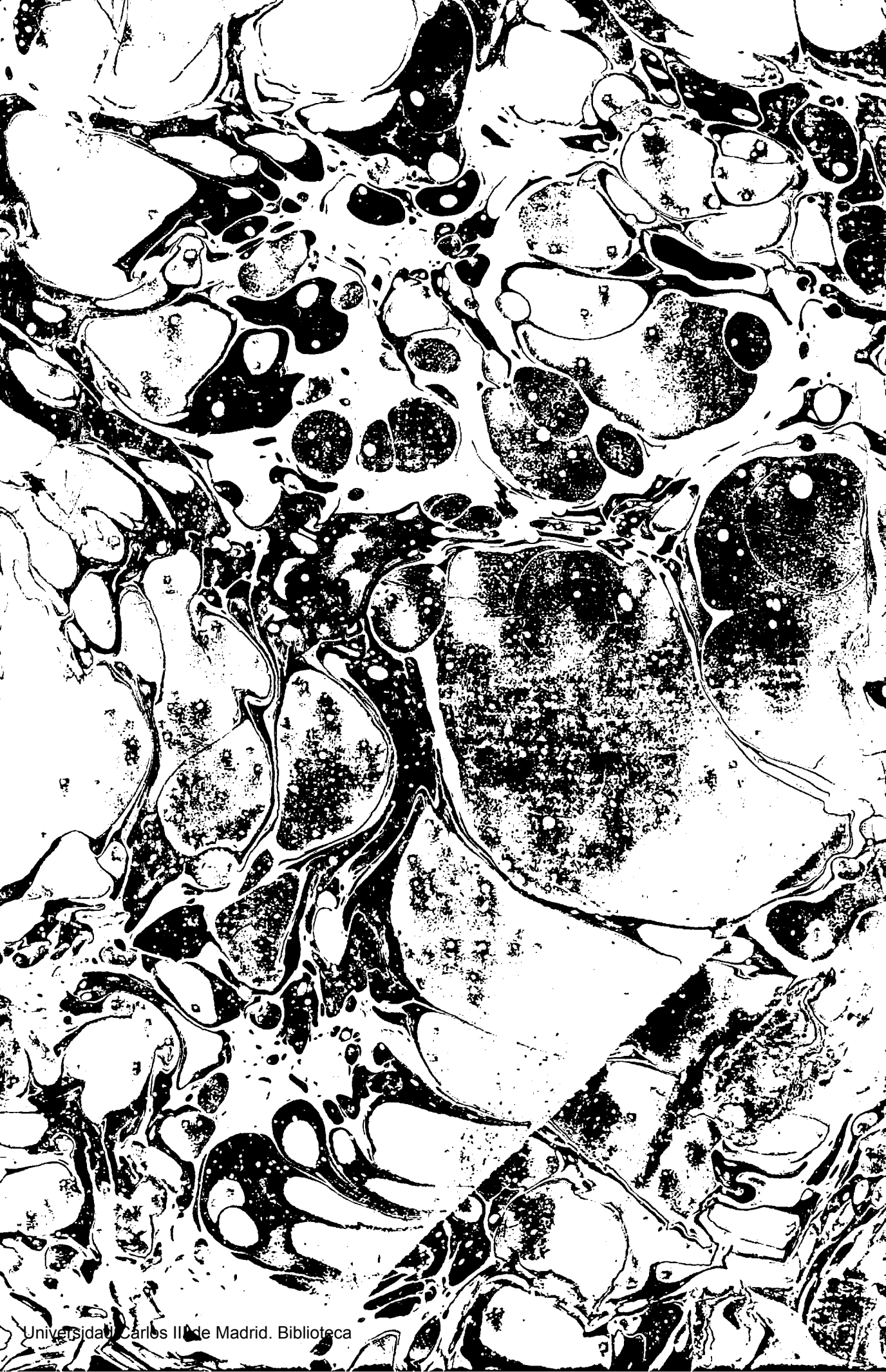
Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Universidad Carlos III de Madrid

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

T. 144240
C. 1205752

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

C48

353

TRACTATVS DE BENEFICIIS AMPLISSIMVS, ET DOCTISSIMVS

DECLARATIONIBVS CARDD. S. CONgregat. Concil. Trident. & Deciſionib. Rot. tàm M. S. quam impreſsis ornatus, & ad ſingulas materias ſecundum hodiernam praxin accommodatus,

AVTHORE

NICOLAO GARCIA HISPANO
I. V. PROFESSORE, ET ECCLESIÆ
Abulenſis Canonico.

Tomus II.

Sig.ª Lus que fue
mum Beato Illm
1660 f. 201 lic. Lus
adhuc in fine ejus
nec minus ne Lus
dem

R. 2897

MOGVNTIÆ,
Sumptibus Antonij Hierati Bibliopol. Colonienſ.
ANNO M. DC. XIV.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO D. D. IOANNI GARCIA MILLINO, S. R. E. CARDINALI AMplissimo, & S. D. N. Papæ Vicario.

VM primum tomum mei tractatus de beneficiis communi applausu, & maxima approbatione, vbique receptum, Illustrissime Cardinalis, tibi eum videre cupienti Romæ in secundo meo aditu obtulerim, valdeque probaueris, visum est mihi secundum eiusdem tractatus tomum, quem non minus placiturum spero, tibi etiam offerre, ac dicare, sub tuoque patrocinio, & nomine clarissimo edere; sic enim fiet, vt fœlicibus prodeat auspiciis, prosperoque procedat cursu munitus tanto patrono, in quo vltra Pontificiam, Cardinalitiamq; dignitatem amplissimam, elucent eximia generis claritas, egregia morum probitas, & integritas, summa iuris rerumq; peritia, quæ te auditoratu sacræ Rotæ, (quem per multos annos præclare, & doctissime, magnaq; cum laude, & satisfactione gessisti) Legatione, seu Nuntiatura Hispaniæ Pontificia, & Cardinalitia dignitate, maioriq; dignium fecerunt. Impulit etiam me ad id faciendum beneuolentia, & humanitas maxima, qua me semper tractasti, & prosecutus es, ex quo primùm vrbem adij, vbi te statim iudicem Rotæ in propria causa habui: atque in secundo aditu, cum Romam rediissem ad limina Apostolorum visitanda pro domino Episcopo Abulensi meo prælato, cuius visitationis negotium, cùm te potissimum agere oportuit, vti præfecto sacræ Congregationis Concilii. Accipe igitur illustrissime domine ea, quia soles benignitate, munus hoc obsequij mei argumentum, & testimonium, meque & librum sub tua tutela prodeuntem tuere semper. Et vale fœlix.

Lic. Nicolaus Garcia
Abulensi. Canonicus.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

CLARISSIMO, ET NOBILISSIMO D. D. LVDOVICO FERNANDEZ DE CORDOVA, Episcopo Salmantino.

TRACTATVS mei de beneficiis primus tomus, Præsul illustrissime, bonæ memoriæ D.D. Andreæ Fernandez de Cordoua Episcopo Pacen. patruo tuo dicatus sub eius patrocinio fœliciter prodiit, prospero successu, ab omnibus enim magno cum applausu, & summa approbatione receptus est Dei beneficio, & munificentia. Cui etiam, si viueret, secundus tomus eiusdem tractatus, qui nunc in lucem exit, nec minus, vt spero placebit, dicandus erat, & sub ipsius etiam protectione, & tutela proditurus. Sed eo iam vita functo, sicut Domino placuit, iure repræsentationis tibi debetur, tu enim in locum eius, & patrocinium successisti, eiusque personam, vti ex fratre nepos mihi merito repræsentas, cui opus hoc dicem, fouendumque, ac protegendum committam, in quo etiam concurrunt par nobilitas, & generis claritas (cum ex eadem sis Cordubensium antiquissima, & nobilissima familia, atque ex domo illustrissima Marchionis de Guadalcaçar, tui ex fratre nepotis proregis Indiarum) literarum scientia, & iuris peritia eximia, egregia virtus, atque Pontificia dignitas, in qua optimi prælati, vigilantissimi pastoris, & integerrimi Episcopi specimen omnibus præbes; accedit etiam tua humanitas, & in me beneuolentia, quam mihi iam diu ostendisti. Accipe igitur, illustrissime Præsul, librum hunc tuo nomini merito consecratum, atque tuo patrocinio, & tutelæ commendatum, eumque tua authoritate tuere, & protege, munu que hoc, qualecumque sit, meæ tamen erga te obseruantiæ pignus, benigne, & ea qua tibi offertur voluntate, suscipe, & vale fœlix.

Lic. Nicolaus Garcia
Abulen. Canonicus.

INDEX

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

INDEX PARTIVM, ET CAPITVLORVM SECVNDI TOMI TRACTATVS DE BENEFICIIS.

SEPTIMA PARS,

Quibus debeant beneficia conferri, seu de qualitatibus requisitis ad beneficia; continet sexdecim capita.

CAP. 1. *De clericatu, & ordine, fol.* 1.

§. 1. *De aliquibus difficultatibus, & dubijs, fol.* 10.

Cap. 2. *De legitimitate, fol.* 20.

Cap. 3. *De filijs presbyterorum, fol.* 33.

Cap. 4. *De ætate beneficiandorum, fol.* 44.

Cap. 5. *De coniugatis, fol.* 53.

Cap. 6. *De bigamis, fol.* 54.

Cap. 7. *De scientia, seu literatura, fol.* 56.

Cap. 8. *De moribus & vita, fol.* 60.

Cap. 9. *De naturalitate, fol.* 65.

Cap. 10. *de beneficijs sæcularibus sæcularibus, & regularibus regularibus conferendis, fol.* 69.

Cap. 11. *Quod non sit irregularis, fol.* 80.

Cap. 12. *De corpore vitiatis, fol.* 87.

Cap. 13. *Quod non sit excommunicatus, fol.* 91.

§. 1. *De fructibus beneficiorum excommunicati, fol.* 92.

Cap. 14. *Quod non sit suspensus, seu interdictus, fol.* 103.

Cap. 15. *De beneficijs debitis certis personis, seu certo generi personarum, folio* 109.

Cap. 16. *An beneficia sint conferenda digniori, an satis sit digno conferre, folio* 120.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

INDEX PARTIVM

OCTAVA PARS,

De requisitis prouisionis beneficij; continet quatuor capita.

Cap. 1. *Quod fiat gratis, libere, & sine pacto, modo, vel conditione, ac sine diminutione, fol.* 126.

Cap. 2. *Quod pure fiat collatio, non conditionaliter, nec alternatiuè, nec copulatiuè, fol.* 139.

Cap. 3. *Quod non sit surreptitia prouisio, fol.* 144.

Cap. 4. *An requiratur, quod collatio fiat publice, seu palam, & non clandestine, & de probatione illius, fol.* 155.

NONA PARS,

De forma in prouisione seruanda; continet quatuor capita.

Cap. 1. *De forma in communi, & an ea non seruata, prouisio sit nulla, etiam in foro conscientiæ, folio* 162.

Cap. 2. *De forma seruanda in prouisione parochialium, fol.* 164.

§. 1. *De alijs dubijs, fol.* 178.

§. 2. *De alijs dubijs, fol.* 195.

Cap. 3. *De forma seruanda in prouisione beneficiorum simplicium, fol.* 214.

Cap. 4. *De forma edicti, seu vocationis in institutione seruanda, fol.* 217.

DECIMA PARS,

De tempore quo, & intra quod, debet prouideri de beneficijs, & de deuolutione; continet quatuor capita.

Cap 1. *Quando debeat prouideri de beneficijs, fol.* 222.

Cap. 2. *De tempore intra quod debet de beneficijs prouideri, fol.* 228.

Cap. 3. *De deuolutione, fol.* 234.

Cap. 4. *De tempore intra quod debet fieri institutio, & confirmatio, & collatio necessaria, fol.* 239.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

VNDECIMA PARS,

De modis vacandi, & amittendi beneficia; continet decem capita.

Cap. 1. De vacationis modis in communi, fol. 241.
Cap. 2. De vacatione per obitum, fol. 248.
Cap. 3. De renuntiatione, fol. 250.
§. 1. Qui possint renuntiare beneficio, fol. 255.
§. 2. Quod renuntiatio debet esse libera, & pura, fol. 265.
§. 3. Quod renuntiatio, cum authoritate superioris fieri debet, fol. 277.
§. 4. De publicandis resignationibus, fol. 282.
Cap. 4. De permutatione beneficiorum, fol. 292.
Cap. 5. De vacatione per assecutionem alterius, fol. 303.
§. 1. De declaratione prædictorum, & requisitis ad huiusmodi vacationem, fol. 314.
§. 2. De incompatibilitate duorum beneficiorum, sub eodem tecto, folio 326.
§. 3. De incompatibilitate, seu compatibilitate beneficiorum simplicium, folio 336.
§. 4. De dispensatione super pluralitate beneficiorum, fol. 344.
Cap. 6. De vacatione ob promotionem ad Episcopatum, fol. 349.
Cap. 7. De vacatione ob promotionem ad Abbatiam, fol. 355.
Cap. 8. De vacatione ob contractum Matrimonij, fol. 355.
Cap. 9. De vacatione per ingressum Religionis, fol. 358.
Cap. 10. De vacatione per priuationem, fol. 361.
§. 1. De hæreticis, apostatis, & schismaticis, fol. 368.
§. 2. De periuris, falsariis, sacrilegis, concubinarijs, & sodomitis, folio 384.
§. 3. De violento beneficij possessore, & intruso, fol. 389.

DVODECIMA ET VLTIMA PARS,

De modis quibus extinguitur, vel alteratur, beneficium. Continet quinque capita.

Cap. 1. De suppressione & extinctione, fol. 394.
Cap. 2. De vnione, fol. 395.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

INDEX PART. ET CAP.

§. 1. *Quis possit vnionem facere, & ex qua causa, fol.* 400.

§. 2. *Quæ forma & solennitas requiratur in vnione, fol.* 408.

§. 3. *Quomodo probetur vnio, & quando dicatur sortita effectum, & de eius reuocatione, fol.* 417.

Cap. 3. *De dismembratione, fol.* 317.

Cap. 4. *De diuisione beneficij, fol.* 431.

Cap. 5. *De erectione beneficij, seu Ecclesiæ in alium statum, fol.* 432.

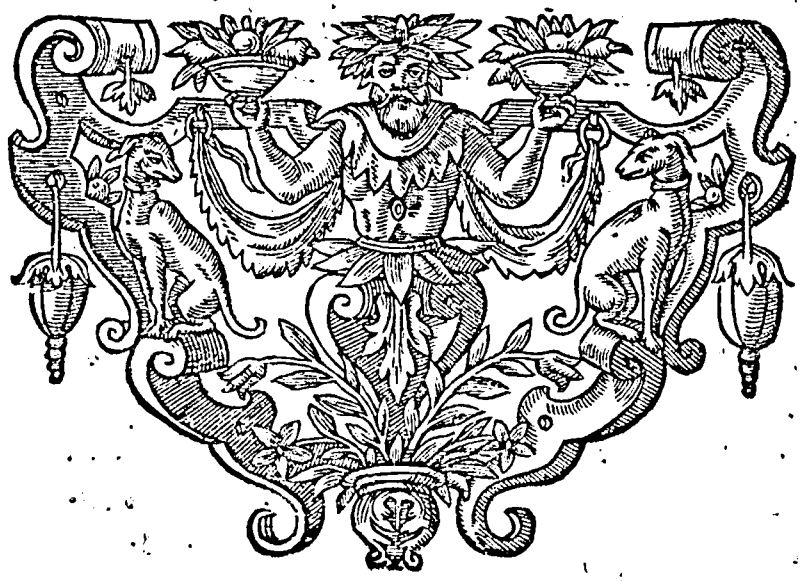

SEPTIMA

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Septima Pars.

QVIBVS DEBEANT BENEFICIA CONFERRI, SEV DE QVALITATIBVS REquisitis ad beneficia.

CAP. I.

De Clericatu & Ordine.

SVMMARIA.

INter qualitates, quas habere debent ij, quibus beneficia conferuntur, prima, & præcipua est clericatus, n.1.

Per primam tonsuram clericalis ordo confertur, secundum Canonistas contra Theologos, licet non sit sacramentum, à n.2. de quo & quot sunt ordines remissiue, n.5.

Quicquid sit de hoc, an prima tonsura sit ordo, certum videtur, quod verbum ordo generaliter prolatum comprehendit etiam primam tonsuram, secundum communem vsum canonum nu.6. & sic decreta Concilij, sess.7. c.7. quoad principalem dispositionem, & sess.23. c.8. à vers. vnusquisque autem de refor. comprehendunt etiam primam tonsuram, n.7. & 8.

Si non sunt clerici saltim primæ tonsuræ, sed laici, incapaces sunt beneficiorum, n.9. adeo vt non sufficiat destinatio concurrente etiam habitu clericali, n.10. neque etiam reputatio, qua quis existimetur clericus, si reuera non erat talis, n.11. quamuis clerico putatiuo, de cuius clericatu non constat, nisi per communem reputationem, potest dari pensio & beneficium, pro quo obtinendo sufficit communis reputatio, n.12.

Quod legitur de B. Nicolao, B. Seuero, & B. Ambrosio, sunt diuina miracula, non trahenda in consequentiam, vel fuit cum illis dispensatum, n.13. & 14.

Hodie ex cõstitutione Sixti V. de habitu & tonsura requiritur. quod tempore collationis beneficiorũ sint actu clerici in habitu clericali, & tonsura incedẽtes, aliàs collatio est nulla, n.15. Et decretũ irritans, quod in fine habetur, refertur ad omnia præcedentia, num.16. & cum sit in iure positum, ligabit etiam ipsum Papam, nisi ex certa scientia contra fecerit. n.17.

Clerici etiam primæ tonsuræ habentes beneficium, etiam simplex, aut etiam ius in illo, vel ad illud, seu pensiones percipientes, debent tonsuram & habitum clericalem, vestes scilicet talares, iugiter deferre, aliàs ipso facto sunt priuati omnibus beneficijs, &c. ex d. constitutione, numer. 18.

Ista constitutio in his partibus cœpit ligare post lapsum octo mensium à die publicationis Romæ factæ, & ex tunc ad huiusmodi priuationem incurrendã non requiritur lapsus alicuius certi temporis, sed eo ipso, quod in publico quis non gestat habitum clericalem supra dictum, id est tonsuram, & vestes talares, incurrit huiusmodi priuationem, n.19. & 20.

Quamuis vestes talares in rigore dicantur, quæ hominem vsque ad pedes tegunt, tamen ex epicheia & æquitate tales iudicabuntur, quæ iuxta consuetudinem clericis sunt decentes, quamuis non sint nimis longæ, n.21. & 22. nec est necessarium portare duas vestes longas, sed vna sufficit, n.23.

Forsan non est vsu recepta d. constitutio, saltim quoad hoc, vt non deferentes prædictum habitum clericalem, maxime tonsuram, sint ipso facto priuati beneficijs, & quod collatio illis facta sit nulla, n.24.

Cum laicus, qui non habet primam tonsuram, sit incapax beneficiorum, non potest ad beneficium præsentari, alias præsentatio erit nulla, n.25. quod limitat Flam. Paris. ex Rota non procedere, quoties fuit præsentatus proxime clericandus, &c. n.26. quæ tamen limitatio videtur esse contra doctrinam Lamber. & aliorum docentium non sufficere præsentatum post præsentationem in continenti clericari, &c. n.27.

Ista limitatio procederet, quando proxime clericandus, expresse, vel tacitè præsentaret in tempus, quo esset clericus, & sic in tempus habile, n.28. & tacite diceretur præsentari in d. tempus, quando patronus cum præsentaret, non absolute, sed dicendo præsento talem proxime clericandum, vel præsento talem, & peto eum ordinari, &c. num.29. & ita est accipienda declaratio S. Congregationis adducta, n.30.

In casu quo absolute præsentaretur nõdum habens primam tonsuram, præsentatio esset nulla, & facta de indigno, & incapace, quantumuis de proximo clericaretur, &

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

& ita procedit doctrina Lambert. & aliorum, numer.31.

Rota quam Flamin. citat, non loquitur in istis terminis, sed in longe diuerso casu, nempe de præsentatione facta per literas seu instrumentũ de eo, qui tempore factæ scripturæ & nominationis, non erat clericus, quæ valet, si tempore factæ præsentationis coram ordinario iam erat clericus, quia tunc verè fit præsentatio, cum nominatio, seu scriptura præsentatur ordinario, n.32. & 33. & si ex nominatione nullum ius acquiritur ante actualem præsentationem, n.34. & n.sequentib. adducuntur resolutiones Rotæ ad prædicta.

Impugnatur resolutio Rotæ quatenus ait, quod prouisus ante clericatum de canonicatu, immissus tamen in possessionem post clericatum dicendo, quod contulerunt ac sibi prouiderunt, non censeatur de nouo prouisus, numer.38.

Quamuis tempore præsentationis omninò clericatus requiratur, non tamen requiritur, quod tunc præsentatus incedat in habitu clericali, ex constitutione Sixti V. quæ solum id requirit tempore collationis, quamuis ex ea teneatur sumere d. habitum, n.39.

Sunt aliquæ beneficia sacerdotalia, quæ requirunt de iure, consuetudine, statuto, priuilegio, vel fundatione, quod ea obtinentes in presbyteros ordinentur, alia diaconalia, & alia subdiaconalia similiter, n. 40. & tunc dicitur annexus ordo aptitudine, & attento tempore prosecutionis, num. 41. ¶ Iuxta hoc in Episcopatu Abulen. est quædam constitutio synodalis antiqua relata, num. 42. Quod dictũ est de archipresbytero, vt debeat in presbyterum ordinari, nõ videtur hodie procedere in archipresbyteris ruralibus, supposito quod sint beneficia simplicia, nec personalem residentiam requirunt, & sic in his videtur cessare iam d. constitut. synodalis Abulen. numer.43.

An de ordine annexo beneficio, seu præbendæ ex consuetudine, statuto, priuilegio, vel fundatione, sit necessario facienda mentio ab impetrante, esto sit in ætate ad talem ordinem requisita à n.44. resoluitur negatiue cum cõmuni contra alios, & adducitur decis. Rotæ, cuius ratio est, nam de qualitatibus non consideratis & expressis à iure, seu stylo, non est facienda mentio, n.48. & qualitates exprimendas qui ponunt, nu. 49. Improbatur, quod ait Flam. Paris. & Zechus in resignatione archidiaconatus, qui habet vocem in capitulo, faciendam esse mentionem de hoc, n.50. & 51. respondetur cuidam dec. Paleoti.

Hodie in supplicationibus de canonicatibus ac portionibus Ecclesiarum cathedralium dataria vult exprimi ordinem sacrum annexũ. Etsi in supplicatione ponitur clausula, etiam si sacerdotalis, quæ antea solebat concedi, cassatur: vnde cum iam ista qualitas sit à stylo considerata, videtur in istis gratiis necessario facienda mentio de ordine sacro annexo, nisi esset subdiaconatus, quem ad minus debent habere annexum de iure Concilij, &c. n.52. & 53. sed nihilominus existimat author, id non esse necessarium, à n.54.

Clausula etiamsi sacerdotalis cassatur, quando narratur diaconatus, vel subdiaconatus, quo casu gratia est surreptitia, si præbenda habet annexum superiorem ordinẽ si impetrans illoqueret, alias secus, n.55. & 56. Alia sunt beneficia, quæ non nisi actu presbyteris, vel alium ordinem habentibus prouideri possunt ex fundatione, cõsuetudine, statuto, vel priuilegio, n.57. vt quando institutio, vel statutum dicit, quod beneficium non conferatur, nisi presbytero, vel quod conferatur presbytero. Et capellaniæ, in quarum fundatione dicitur, quod præsentetur sacerdos, vel quod præsentetur capellanus, seu clericus qui missam celebret, vel alia verba respicientia tempus, seu actum præsentationis, & tunc præsentatus tempore præsentationis debet esse sacerdos actu, &c. numer. 58.

Idem est, quando fundator, vel statutum diceret, quod prouisus de capellania sit capellanus, vel sacerdos, aut quod sit sacerdos, vel capellanus, n.59. & 60.

Improbatur Ferretus dicens per verba fundationis, quod eligatur, seu præsentetur sacerdos, non requiri sacerdotium actu tempore electionis, seu præsentationis, sed solum aptitudine, nisi quando ordo sacerdotii fuit annexus per verba negatiua, seu annullatiua & prohibitiua, n.61. improbantur etiam Zerola, Flam. Paris. & Zechus idem fere dicentes, n.62. Improbatur etiam Marcus Anton. Genuen. dicens, quod quando debet eligi sacerdos, debet esse actu, quando onus impositum est à laicis, secus si ab Ecclesiastico, vel per statutũ Ecclesiæ, & Gõçal. & alii, n.63. ¶ Prædicta doctrina est communis & approbata per Rotam n.64. & alias deuolui prouisionem ad superiorem, n. 65. & 66. Ponitur deci. Rot. & allegantur aliæ decisiones. Impugnantur sententiæ d. authorum, n.67.

Allegata per Flam. Parisium, & capitulum ei cui de præben. in 6. loquuntur de beneficio sacerdotium requirente, non tamen actu & decis.1. de præben. in nouis fundatur in derogatione per clausulas generales, nu.68. Non placet quædam decisio Rotæ, beneficium non esse sacerdotale, ex obseruantia interpretatiue subsecuta, licet bulla Papæ loquatur de presbyteris &c. nam ista reuera non est obseruantia interpretatiua, sed contra d. bullam n.69. & 70.

Non placet etiam decisio, quod stante fundatione capellaniæ, quod eligatur vnus presbyter, qui pro ipsius anima missam celebret, & quod patroni possunt eligere vnum presbyterum, siue capellanum, &c. non sit sacerdotalis, quia testator alternatiue locutus est de presbytero, seu capellano, &c. sed dictio, siue, stat expositiue, n.71. & 72.

Si in fundatione capellaniæ caueatur, quod præsentetur sacerdos proximior de parentela, si inueniatur alias clericus, si tempore præsentationis fuerit aliquis sacerdos, ille debet præsentari, licet sit remotior & erit præferendus, etiam si postea ante institutionem alter proximior esset sacerdos, numero 73. & 74. vbi ponitur Rotæ decisio.

SVMMARIA §. I.

AN capellania sit sacerdotalis ex eo solum quod habeat onus celebrandi annexũ n. 75. & n. 76 ponitur prima sententia esse sacerdotalem actu, etiamsi fundator dicat, quod præsentetur capellanus, qui per se, vel per alium debeat celebrare secundum Barb. & alios, numer. 77.

Ponitur secunda sententia esse sacerdotalem, non tamen actu, sed aptitudine num. 78. quam tenuit Rota in decis. adductis num. 79. & 80. & in resolutione adducta numer. 81.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Tertia ſententia, quod prima procedat in fundatione laici. Secunda in fundatione perſonæ Eccleſiaſticæ, nu. 82. ſed quantum adhoc non videtur eſſe differentia inter fundationem perſonæ Eccleſiaſticæ & laici num. 83. & ſeq.

Quarta ſententia vera, & tenenda, capellaniam, non eſſe ſacerdotalem, nec actu, nec aptitudine ex eo quod in fundatione dicatur capellanum debere celebrare, ſed poſſe prouideri ſimplici clerico. 14. annorum, num. 85. quia niſi expreſſe caueatur, quod per ſe ipſum hoc agat, poteſt per alium celebrare, nec requiritur perſonalis reſidentia, ex quo ſumus in beneficio ſimplici, in quo ex generali conſuetudine non requiritur reſidentia à n. 86. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis, & reſolutio Rotæ.

Verbum interſit, vel aſſiſtat, tantum importat, quantum verbum reſideat, ſecus de verbo cantet, vel ſeruiat, vel ſacris operetur, niſi aliunde colligatur, nu. 89.

Appellatione clerici venit ſimplex clericus primæ tonſuræ, etiam in capellaniis in quibus clerici generaliter vocantur, num. 90.

Hanc quartam ſententiam videtur tenere Zerola relatus num. 91. & Gemen. relatus nu. 92. & in terminis, eſt approbata per S. Congregationem in declarationibus poſitis, num. 93. & attenta declaratione Piſtorien. Rota mutauit ſententiam amplectendo hanc, vt in deciſ. poſita, num. 94. & in reſolutionibus adductis, num. 95. & 96. & fuit alias tentum, quod quando teſtator mandat præſentari presbyterum, ſeu rectorem cauſa celebrandi Miſſas, beneficium non dicitur ſacerdotale, quæ tamen reſolutio difficultatem patitur ex ſupradictis, nu. 97.

Vbi in fundatione caueretur, quod per ſe ipſum deberet celebrare, ſeu quod deberet perſonaliter deſeruire, aut quod reſideat, tunc procederet ſecunda ſententia, num. 98. & num. 99. Ponitur declaratio S. Congregationis, & ita procederet reſolutio Rotæ in cauſa Lucana ſupra relata: & ita etiam videtur accipienda deciſ. Abulen. capellaniæ de Cebreros, &c. nu. 100. & ſeq. vbi ponitur deciſio.

An vbi capellania eſt ſacerdotalis actu, vel habitu ex fundatione, poſſit Epiſcopus cum conſenſu patroni hæredis, ſeu ſucceſſoris fundatoris ſaltim pro vna vice diſpenſare, vt prouideatur non habenti d. qualitatem, num. 102. & quæritur de patrono hærede, ſeu ſucceſſore, nam de patrono fundatore clarum videtur poſſe tollere & alterare conditiones, ſeu qualitates cum conſenſu Epiſcop. ſaltim ex iuſta cauſa, quando eſſent vtiles Eccleſiæ, nu. 103. & ſeq.

In d. difficultate prima ſententia eſt affirmatiua, numer. 105. quam aliqui intelligunt ſubſiſtente aliquali cauſa, & omnibus patronis volentibus, &c. n. 106.

Secunda ſententia eſt negatiua, nu. 107. pro qua facit doctrina Gambar. relata, n. 108. & doctrina quam tradit Valdes relata n. 109. de qua nu. ſeq.

Hæc ſecunda ſententia de plano procedit ſtante Concilio Trident. ſeſſ. 25. c. 5. num. 111. & ita S. Congregatio cenſuit in declarationibus adductis num. 112. & tenuit Rota in deciſione adducta, nu. 113. & in alia adducta, nu. 114. & nu. 115. ponitur decretum Concilij prouincialis Mediolanen. 5.

An per clauſulas generales derogatorias in literis Apoſtolicis poſitas, non obſtantibus ſtatutis, &c. cenſeatur derogatum fundationi, & ordinationi ſacerdotium actu requirentia num. 116. reſoluitur per d. clauſulas cenſeri derogata, ſeu dilata ſtatuta Eccleſiarum, etiam confirmata ſacerdotium actu requirentia. Ita quod poſſit quis huiuſmodi beneficium conſequi, licet non ſit ſacerdos, dummodo ſit ætatis legitimæ ad ſacerdotium, non tamen cenſeri derogatum fundationi & ordinationi teſtatoris, nec fundationi etiam clerici contra aliquos.

Id habet ſpeciale fundatio laici, vt non cenſeatur ei derogatum, etiam ſi in clauſulis derogatorijs dicatur, etiam non obſtantibus fundationibus, &c. quæ de fundationibus clericorum intelligenda ſunt, &c. n. 112.

In literis Apoſtolicis de beneficijs vacantibus, non ſolet poni derogatio ſtatutorum Eccleſiæ, niſi in beneficijs & præbendis Eccleſiarum Cathedralium, ſeu Collegiatarum, vnde in alijs beneficiis non vitiabitur doctrina ſupra dicta, nu. 123.

Eſto ordinarius nullo modo poſſit alterare conditiones, vel qualitates poſsibiles annexas beneficio ex fundatione, an poſſit eas mutare, quando reditus ipſius beneficii eſſent impotentes, ſeu inſufficientes ad illas, & reducere Miſſas, &c. num. 124. Reſoluitur ſecundum Doctores, Epiſcopum id poſſe facere cum conſenſu patronii, aut etiam eo inuito, ſi vocatus nolit conſentire. n. 125.

Si aliqua capellania eſſet fundata cum obligatione reſidentiæ perſonalis, cuius fructus eſſent adeo diminuti, vt non eſſent ſufficientes tali oneri, poſſet ordinarius tollere eam obligationem, ita quod per ſubſtitutum poſſit illi deſeruiri, &c. n. 126.

Obiicitur Conc. Trid. ſeſſ. 25. de refor. c. 4. ex quo videtur Epiſcopum id non poſſe facere niſi in Synodo diœceſana, num. 127.

Sententia Nauarri, quod illud decretum eſt ius nouum, quoad Abbates & Generales ordinum, ſed non quoad Epiſcopos qui poſſunt hoc facere, etiam ſine Synodo iure antiquo, quod non videtur per hoc ſublatum, cum fuiſſet additum ad augendum. n. 128.

Sententia Enriquez, P. Ledeſmæ, & Man. Rodriguez, quod illud decretum procedit in commutatione, ſeu reductione anniuerſariorum, ſeu Miſſarum dotatarum, in qua eget Epiſcopus Synodi conſilio, non vero in reductione Miſſarum beneficii, & capellaniæ collaturæ, nu. 129. ait tamen Man. Rodriguez cum Nauarro, poſſe Epiſcopum abſque Synodo anniuerſaria commutare, etiam hodie, n. 130.

Primum dictum authoris, quod Concilium ibi non loquitur de Miſſis impoſitis beneficio, ſeu capellaniæ, & ſic tanquam caſus omiſſus relinquatur diſpoſitioni iuris communis, ſed de Miſſis & anniuerſariis relictis in aliqua Eccleſia, num. 131. vbi ponuntur declarationes S. Congreg. & nu. ſeqq. referuntur aliæ declarationes.

Secundum dictum, quod in reductione dictarum Miſſarum, & anniuerſariorũ, de quibus Concilium loquitur, ſeruanda videtur forma Concilii, ita quod Epiſcopus non poſſit eam facere ſine Synodo, eſto ante Concilium poſſet, nu. 135. vnde ſtante Concilio non videtur valere conſtitutio Synodalis Salmantina relata, n. 136.

In aliquibus Epiſcopatibus non eſt vſu receptum d. decretum Concilii, & vbi non eſt receptum, procedet opinio Nauarri & Man. Rodrig. num. 136. probabile enim videtur, quod ſtylus ſaltim decennalis valeat contra

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

legem, etiam Canonicam ab initio non receptam, ſicut ſtilus iudicis præſcriptus ſpatio 40. annorum, valet contra ius ab initio receptum, n. 137.

Quomodo probetur clericatus, qui cum ſit qualitas extrinſeca, non præſumitur, num. 138. reſoluitur probari non ſolum literis teſtimonialibus Epiſcopi, ſeu tit. ordinum, ſed etiam teſtibus, num. 139. etiam de publica voce & fama, nam ſufficit probatio de communi reputatione & fama, & per argumenta & indutia, ſeu coniecturas, & per ſemplenas & leues probationes probatur, n. 140. & ita ſeruat Rota in poſſeſſorio & petitorio, n. 142. contra Rebuffum & alios relatos, n. 141. & ſeq.

Limitatur dicta doctrina, vt non procedat in noſtra obiectiua, nu. 144. aut vbi præſumptio eſt contra aliquem, puta, quia eſt illegitimus, qui debet probare ſuum clericatum per literas: nec ſufficit communis reputatio & fama, num. 145. niſi probetur diſpenſatio, quæ non probatur per narratiuam literarum ordinarii, num. 146. & ſeq. conſtando enim de diſpenſatione clericatus illegitimi probatur per communem reputationem. ſicut clericatus legitimi, num. 148. & nu. ſeq. adducitur reſolutio Rotæ & ita poterit procedere quædam deciſio Rotæ relata num. 150. licet contrarium dicatur alia deciſ. relata, num. 151.

Concurrentibus aliquibus coniecturis cum fama probatur clericatus illegitimi, num. 152. & in iudicio poſſeſſorio reſtitutionis ſufficeret illegitimo probare clericatum per reputationem, & actor illegitimus non tenetur dare literas ſui clericatus ex Rota, n. 153.

Probatur etiam clericatus vnico teſte, nu. 154. etiam in iudicio, quando lis eſſet ſuper beneficio, nu. 155. contra Rebuffum & alios relatos, n. 156.

Solo ſigillo Epiſcopi recognito probatur clericatus etiam collatus non ſubdito, nu. 157.

An probetur clericatus per literas, ſeu oſtenſionem ſuperiorum ordinum, puta ſacerdotii, ſeu diaconatus, &c. nu. 158. Et non probari tenent Rebuffus & alii, quia per ſaltum poſſet eſſe promotus, quo caſu non valet prouiſio ei facta de beneficio, num. 159. nam per ſaltum promotus eſt irregularis, num. 160. quamuis aliqui dicant eum ſuſpenſum, num. 161. non tamen eſt irregularis reſpectu ordinum inferiorum, quos legitime ſuſceperat, nam ab vſu illorum non eſt ſuſpenſus, num. 162. Vnde valeret prouiſio ei facta de beneficio non requirente alium ordinem, &c. nu. 163.

Contrarium tenetur in d. difficultate, nempe quod ad probationem clericatus, & minorum ordinum ſatis ſit probare & oſtendere maiores, num. 164. & adducuntur ad id reſolutiones Rotæ, à n. 165. & procedit etiam in clericatu illegitimi, n. 169. & reſpondetur Bartolo in contrarium allegato, nu. 170.

Licentia proprii Epiſcopi probatur ſola aſſertione ordinantis, num. 171.

1 INter qualitates, quas habere debent ij, quibus beneficia conferuntur, prima, & præcipua eſt clericatus & ordo: oportet enim eos eſſe clericos
2 ſaltim primæ tonſuræ, per † quam clericalis ordo confertur. *cap. cum contingat de ætate & qualitate, vbi id notant Doctores, & eſt communis ſententia Canoniſtarum, vt per Feli. in c. ſicut el. 3. de ſimonia. n. 2. Mandoſ. regul. 24. q. 1. n. 2. Cottarr. in c. quia nos, de teſtamen. nu. 4. Gregor. Lopez. in proœmio ti. 6. par. 1. Hieronymum Gabrielem conſ. 181. lib. 2. Calda Pereiram in lege ſi curatorem habens, cap. de in integrum reſtitut. verb. leſis, n. 104. Mendez de Caſtro in lege cum oportet. C. de bonis quæ liberis, num. 166. Rota, deciſ. 731. nu. 5. & 6. par. 1. diuerſorum, & idem tenet Guido Papa, deciſ. 449. numer. 1.* vbi † additio, recte ait id eſſe verum, loquendo de 3
ordine, nõ vt ſacramentum, ſed vt largo modo pro deputatione ad diuinũ officium ſeu cultũ. Quamuis † Theologi contrarium teneant, nempe primam 4
tonſuram non eſſe ordinem, ſed diſpoſitionem, & præparationem ad ordines, de † quo & quot ſint or- 5
dines, an nouem, vt volunt Canoniſtæ, an ſeptem tantum, vt volunt Theologi, agunt Albertus Trot. *de vero & perfecto clerico, lib. 1. ca. 2. Lauber. de iure patronatus. 1. par. 2. lib. q. 7. art. 2. Mandoſ. ſupra num. 2. & 5. Cottarr. lib. 11. variarum c. 10. à n. 10. Nauar in Manu. c. 22. n. 18. Velazquez de Auendanno in leg. 29. Taur. gloſ. 3. nu. 9 & 10. Gironda de Gabellis. 7. p. in principio, Zacallos. q 524. Soto in 4. diſt. 24. q. 1. art. 3. & q. 2. art. 1. Valeutia. 4. tom. diſputatione 9. q. 1. pun. 2. Ange. Sylueſter, Roſella, Tabiena, Armilla, & alii ſummiſtæ, verb. ordo, Catechiſmus ad parochos de ſacramento ordinis, verſic. docendum igitur erit, Barth. Ledeſma in ſummario de ſacramentis, de ſacramento ordinis, d ſficultate. 5. Coſmas Philiarcus de officio ſacerdotis 2. par. lib. 1. c. 13. candelabrum aureum tit. de ſacramento ordinis, nu. 6. 10. & 11. Ludouicus Lopez inſtruct. conſcientiæ 2 tom. p. 1. c. fin. Enriquez in ſumma, li. 10. c. 2. & 9. §. 4. F. Man. Rodrigu. in ſumma. 2. tom. c. 13. Pet. Ledeſma in ſua ſumma. 1. par. tit. de ſacramento ordinis. c. 1. & Vega in eſpejo de Curas. c. 14. à n. 4. Nunno. 3. par. in addit. q. 37. & 40. ar. 2 D. Sahag. de ſacram. ordinis, à n. 7. Carrillo in Itinerario ordinandorum, ſect. 3. c 7. à n 17. D. Card. Tuſchus conſ. 189 lit. O.*

Et quidquid † ſit de hoc, an prima tonſura ſit or- 6
do, an non, illud certum videtur, quod verbum, ordo, generaliter prolatum, comprehendit etiam primam tonſuram, ſecundum communem vſum Canonum, argumento d. c. cum contingat, & ſecundũ communem vſum loquendi, *vt recte docet Nauarrus conſ. 11. de tempor. ordinatio. n. 1. & 3. Suarez de relig. tract. 3. lib. 4. ca. 13. nu. 8. & ca. 56. nu. 5.*

Vnde decretũ Concilij *ſeſ. 7. de refor. c. 10.* quoad 7
principalẽ diſpoſitionẽ cõprehendit primã tonſuram, *vt dictũ eſt ſup. 5 par. c. 7. n. 95. & decretũ eſt, c. 8. ſeſ. 23. de reformatione, verſ. vnuſquiſq; autẽ, & ſequenti,* cõprehendit non ſolũ minores ordines cõtra Zerolam *in prax. Epiſc. 1. par. verbo dimiſſoria.* §. 2 & Tolet. *ſup. relatũ. 1. par. c. 5. n. 142.* vt ſacra cõgregatio Concilij cenſuit ſuper illo, c. ibi: *A proprio Epiſc. ordinetur, de omnib. ordinibus, tã in ſacris, quã in minorib. intelligitur, & ſic etiã ordinati in minorib. comprehenduntur in pœna ſuſpenſionis*: Sed † etiam primam tonſuram cum de 8
ordinatione, & ordinibus generaliter, & abſolute loquatur, *& dictum eſt ſupra. d. 1 par. c. 5. n. 142.*

Alias † vt ad noſtrum propoſitum redeamus, ſi nõ 9
ſunt clerici ſaltim primæ tonſuræ, ſed laici, incapaces ſunt beneficiorum, *c. ex literis, de tranſactionib. c. 2. de inſtit. vbi Abbas, & alii & dictum eſt 1. par. c. 2. nu. 28. vbi plures citati*, adeo † quidem, vt non ſufficiat deſti- 10
natio concurrente etiam habitu clericali. *Abbas ibi, Felin. in c. cum adeo de reſcription. ex nu. 2. Staphil. de li-*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

de literis gratiæ nona forma expectatiuarum, n. 24. Selua de benef. 3. par. q. 6. Couar. 3. par. c. 1. nu. 1. Lamber. 1. par. 2. lib. q. 7. art. 29. ad finem. Gomezius de gratiis expectatiuis, nu. 89. Duarenus de beneficiis lib. 4. c. 6. P. Pechius in regula beneficium in 6. nu. 29. ad fin. Mandos. de signatura gratiæ tit. de prouisio. versi. amplia, etiamsi is cui, in vltima editione, Zaualllos dicens receptißimam, q. 523. & Zechus de benef. & pensio. cap. 3. vers. inhabilis, & Thom. Sanchez de matrim. li. 7. disp. 42. nu. 14. Villar del patronado de Calatayud. 4. p. in prin. nu. 11. Azor institut. Moralium. 2. par. lib. 6. c. 2. q. 5. & Perez de Lara de anniuer. & capell. lib. 2. c. 5. à nu. 2.

Neque etiam sufficit reputatio, qua quis existi- 11
metur † clericus, si reuera non erat talis, *Rota decis. 139. li. 3. p. 3. diuersorum, Flam. Paris. de resign. benefi-* 12
cior. li. 4. q. 2. cons. 19. & Zechus, & Villar ibi, quamuis
clerico † putatiuo, de cuius clericatu non constat
nisi per communem reputationē, potest dari pen-
sio, & beneficium, & pro obtinendo beneficio suf-
ficit communis reputatio, licet vere clericum esse
non appareat, *Rot. ibi iuxta d. infra à n. 140.* & ita pro-
cedet decis. Rotæ. 13. *de probatio. alias 312. in antiquis*,
quam sequitur Pontanus *de spol. o. li. 2. n. 179.* alia est
falsa, *Gonçal. post hæc visus ad reg. de mensib. gloss. 2. à*
num. 64.

Neque obstat, quod legitur de B. Nicolao, qui 13
ex laico electus est in Episcopum, & de B. Seuero,
qui ex lanificio assumptus est in Archiepiscopum, &
de B. Ambrosio qui nondum baptizatus in Archie-
piscopū est delatus, *vt in c. statuimus §. è contra. 61. dist.*
quia † omissa responsione Gratiani *ibi*, §. *sed scien-* 14
dum, & aliorum, quod ob excellentem virtutem,
eximiamque, & egregiam sanctitatem laicus eligi
possit, quod sequitur Ioan. Quintinus *in repet. c. de*
multa de præben. num. 67. dicens, quod si cui laico
nō deest competens sacerdotio virtus, & perfectio,
huic facta collatio beneficij valebit. Respondetur,
quod illa sunt miracula diuina, non trahenda in cō-
sequentiam, vel fuit cum illis dispensatum. *Ita Ar-*
chidiaconus in d. c. statuimus, §. his omnibus, Feli. in d. c.
cum adeo, sub num. 5. Selua, d. q. 6. ad finem. Corras. d. c.
1. n. 4. Pechi. supra nu. 27. & Maiolus de irregularitate,
lib. 15. cap. 31. num. 4. Ojeda de incompat. benef. cap. 24.
num. 4.

Et hodie ex † const. 38. Sixti. V. *de habitu & tonsu-* 15
ra per clericos, seu milites beneficia, vel pensiones obtinentes
deferen. &c. quam ponit, & explicat Viualdus *in fine*
Candelabri aurei, & videndus Zechus *de casibus reser-*
uatis, casu. 4. requiritur quod tempore collationis
beneficiorum sint actu clerici in habitu clericali, &
tonsura incedentes, alias collatio est nulla, vt in vers.
in futurum, vbi sic dicitur: *In futurum autem non nisi*
actu clericis in habitu clericali, & tonsura, & militibus
infra dicendis in militari incedentibus suæ militiæ propriæ,
aut alia quæcunque Ecclesiastica, etiam simplicia beneficia,
respectiue conferantur, aut commendentur, aut pensiones,
fructusve, aut bona Ecclesiastica reseruentur. Et in fine
habetur decretum irritans, quicquid secus à quo-
quam quauis authoritate, scienter, vel ignoranter
contigerit attentari. Quod † refertur ad omnia 16
præcedentia, *ex cap. inquisitioni de appellationib. & de-*
cisio Rotæ in causa Toletana professionis infra adducta 7.
part. dubio 21. num. 330. & dictum est alias 5. p. cap. 4.
num. 173.

Et cum † sit in iure positum, ligabit etiam ipsum 17
Papam, *vt supra dictum est 5. par. cap. 1. num. 28.* nisi
Papa ex certa scientia contra fecerit, &c. *ad l. quidam*
consulebant. ff. de re iudicata, cum aliis.

Et clerici † etiam clericali tantum tonsura insi- 18
gniti habentes iam beneficium etiam simplex, aut
etiam ius in illo, vel ad illud, seu pēsiones percipien-
tes, debent tonsuram, & habitum clericalem, vestes
scilicet talares iugiter deferre; alias ipso facto sunt
priuati omnibus beneficiis, necnon pensionibus, o-
mnique iure sibi in eis, vel ad ea quomodolibet cō-
petenti, & beneficia sic per huiusmodi priuationem
vacantia dispositioni Sedis Apostolicæ reseruantur,
ex dicta constitutione. Quæ in † his partibus cœpit 19
ligare post lapsum octo mensium à die publicatio-
nis Romæ 18. Ianuarij 1589. factæ, & ex tunc ad hu-
iusmodi priuationem incurrendam non requiritur
lapsus alicuius certi temporis, sed incurrit eam eo
ipso, quod in publico quis non gestat habitum cle-
ricalem supradictum, id est tonsuram, & vestes tala-
res. Ita enim † videtur intelligenda dicta constitu- 20
tio, vt colligitur ex illā dictione, supradictum, quæ
refert præcedentia cum suis qualitatibus, *Rota deci-*
sio. 194. num. 7. part. 2. diuersorum, & ex sequenti consti-
tutione eiusdem Sixti. Et quia habitus clericalis in ton-
sura & vestibus copulatiuè consistit, *Bald. in l. si qua*
per calumniam. cap. de Episcopis & cleric. sub num. 1. &
Pacianus de probat. lib. 2. cap. 34. nu. 25. cum aliis.

Quamuis autem † vestes talares in rigore dican- 21
tur, quæ hominem vsque ad pedes tegunt, Hispanè,
Hasta los pies, Calepinus verbo talares, seu *Hasta los*
tovillos, o cerca, dicit Pet. Ledesma *in summa 2. part.*
tract. 7. cap. 2. circa decimam quartam conclusionem cir-
ca finem, pagina 384. Tamen ex † epicheia & æqui- 22
tate talares vestes iudicabuntur, quæ iuxta consue-
tudinem clericis sunt decentes. *Adde Tho. Sanchez de*
matrim. lib. 7. disp. 46. nu. 6. quamuis non sint nimis
longæ, neq; ad pedes descendant, vt ferriolum lon-
gum cum galero, modò nōn adsit lactucula, Hispa-
nè *Lechuguilla, Pet. Ledesmà, ibi.* Etiam † sine tuni- 23
cella, seu veste longa interiori, Hispanè *Sotana*; neq;
enim est necessarium portare duas vestes longas, sed
vna sufficiet: & ita dicta cōstitutio videtur recepta,
& interpretata, *& docet Viualdus in dict. explicatione*
sub nono notabi. Et vide dicta supra 1. par. cap. 5. à n. 11.

Et forsan † nō est vsu recepta dicta constitutio 24
saltim quoad hoc, vt non deferentes prædictum ha-
bitum clericalem, maxime tonsuram, sint ipso facto
priuati beneficiis, & quòd collatio illis facta sit irri-
ta & nulla.

Cum ergo † laicus, qui non habet primam ton- 25
suram, sit incapax beneficiorum, non potest ad be-
neficium præsentari, alias præsentatio erit nulla, *Mil-*
lis in repertorio, verbo beneficium si impetrat, Rebuffus in
concordatis titulo de forma mandati verb. pro expressis,
versic. quæro, quæ sint, Lamber. d. quæst. 7. art. 2. ad fi-
nem, & art. 7. & 29. ad finem, Hojeda de incompatibili-
tate benefic. 1. part. cap. fin. nu. 72. Ioann. Gutierrez cons.
2. num. 21. Parladorus differ. 120. num. 18. Card. Thuscus
concl. 56. litera B. n. 4. & Flam. Paris. *dict. lib. 4. quæst. 2.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

26 *vum. 50.* † *qui num. 6.* aiti quod Rota in vna Imolen. iuris patronatus 19. Nouemb. 1584. coram d. Orano limitauit hanc conclusionem non procedere, quotiēs fuit præsentatus proximè clericandus: nam hoc casu præsentatus nō est penitus indignus, cum ante
27 institutionem sit tonsuratus. Quæ † tamen limitatio videtur esse contra doctrinam Lambert. Hojedæ, & Ioannis Gutierrez *supra*, qui docent non sufficere præsentatum post præsentationem incontinenti clericari, sed omnino clericatum requiri tempore præsentationis: & contra doctrinam Duare. *supra*, ac Rophiniaci *de benef. c. 1. n. 39. & 40.* qui docent si quis post obtentū beneficium clericus effectus fuerit, irritam nihilominus esse beneficij collationem, nec illud posse retinere.

28 Vnde ista † limitatio procederet, quādo proximè clericādus expresse vel tacitè præsentaretur in tempus, quo esset clericus, & sic in tempus habile: quo casu præsentato facto clerico intra tempus datum ad præsentandum, præsentatio valeret ex tunc ad legem in tempus. ff. de hæredib. instituendis, & *Lamber. 2. pa. 2. lib. quæst. 3. art. 9.*

29 Et tacitè † diceretur præsentari in dictum tempus, quando patronus eum præsentaret non absolutè sed dicēdo, præsento talem de proximo clericandum, vel dicendo præsento talem, & peto eum ordinari prima tonsura, &c. tunc enim videtur eum pre-
30 sentare, vt cum sit clericus instituatur. Et ita † erit accipienda declaratio sanctæ congregationis Concilij *super cap. 10. sess. 7. de reform.* quæ sic ait: *Vicarius capituli sede vacante infrà annum potest concedere dimissorias ad primam tonsuram ei, qui est præsentatus à patronis laicis ad beneficiū Ecclesiasticum iuris patronatus ipsorum, vt illud obtinere valeat.*

31 In casu † vero, quo absolutè præsentaretur nondum habens primam tonsuram, credo præsentationem esse nullam, & factam de indigno, & incapaci, quantumuis de proximo clericaretur: & ita præcedit doctrina Lamber. Hojedæ, & Ioan. Gutierrez *supra*. Clericatio enim subsequens etiam de proximo non potest retrotrahi ad tempus præsentationis, in quo requiritur capacitas, & habilitas præsentati, cum ex præsentatione ius ei quæratur ad beneficium, &c. *& faciunt dicta infra c. 4. ad finem.*

32 Rota autem † in dict. Imolen. iuris patronatus 19. Nouemb 1584. coram domino Orano, quam Flaminius citat, non loquitur in istis terminis, sed in longe diuerso casu, nempe de præsentatione facta per literas, seu instrumentum de eo, qui tempore factæ scripturæ, & nominationis non erat clericus,
33 quæ † valet si tempore factæ præsentationis coram ordinario iam erat clericus, quia tunc vere fit præsentatio cum nominatio, seu scriptura præsentationis præsentatur ordinario, *Francus in cap. 1. §. verum. nu. 1. de iure patronatus in 6. Rochus verbo honorificum, nu. 27. & 73. Lamber. 1. par. 2. lib. q. 4. art. 16. & 2. part. 2. lib. quæs. 4. art. 1. 2. & 3. Rota decis. 3. de iure patronatus in nouis alias 211. Achilles 325. seu 12. de iure patronatus*, vbi habetur, quod præsentatio intelligitur tantū quando sit superiori, alioquin dicitur magis nominatio:
34 & † sic licet patronus præsentandum nominet, & tradat nominato instrumentum præsentationis: tamen antequam sit præsentatum superiori, non habet ius in re, nec ad rem, nec vllum ius acquirit ex nominatione ante actualem præsentationem, *Sarmien. in regula de non tollendo iure quæsito. q. 1. Crescen. deci. 6. n. 9. & 10. de iure patronat. & fuit resolutū coram domino Penna in quadam Calagurritana de anno 1588.*

Et id, nempe † quod valeat presentatio de eo, qui 35
tempore ipsius præsentationis factæ coram ordinario est clericus, licet tempore factæ nominationis seu scripturæ præsentationis nō esset clericus, ex dictis, est quod fuit resolutum in dict. Imolen. iuris patronatus, *vt fuit dictum in vna Burgen. Abbatiæ de Sobarco 19. Decemb. 1588. & 10. Martij, & 89. coram domino Penna, vbi idem fuit resolutum, & etiam dictum, quod idem fuit resolutum in vna Maceraten. capellaniæ coram d. Ioan. Aldobran. 15. Maij 1564.*

Et prædicta † confirmantur ex decisio. Rotæ *in* 36
Vercellen. canonicatus 23. Ianuarij 1598. coram domino meo Corduba, in qua fuit dictum: *Resignationem fuisse nullam, ex quo resignans tempore suæ p. ouisionis erat laicus, ac inde nullū ius habebat, quod potuisset resignare*, c. 2. de institutio. cap. ex literis de transactio. Capra regula 97. n. 39. cum alijs. *Fuerat enim illi facta collatio. 22. Martij 1594. & tonsuram accepit 1. Aprilis subsequentis: qui actus non est reiterabilis, vt possit præsumi anteà idem clericatum recepisse, vt fuit dictum in Barchinonen. pensionis de anno 1548. coram Peregrino. & in Elnen. beneficii 5. Octobris 1594. Coram Pamphilio. Nec obstabat simile, quod non sit necessarium, quod tempore, quo quis nominatur à patrono, sit clericus: nam hoc procedit ex eo, quod per illam nominationem, quam patronus potest reuocare, nullum ius quæritur nominato; secus vero in hoc casu, in quo de tempore prouisionis ius quæritur prouiso, & sic requiritur clericatus, vt fuit dictum in dict. Burgen. Abbatiæ de Sobarco. 19. Decemb. 1588. & 10. Martii 1589. Nec superueniens suffragatur, quia non retrotrahitur.* Peregrin. decis. 50. lib. 1.

Et hoc † idem fuit postea confirmatum coram 37
eodem D. Corduba. 4. Maij 1598. *Et quod electio capituli ad canonicatum habet vim collationis, cum nulla indigeat confirmatione, ac ideo erat necessarius clericatus de tempore electionis, cum electo ius quæratur in beneficio; nec obstare actum gestum 2. Aprilis, quando fuit immissus in possessionem post clericatum, in quo dicitur, quod contulerunt, ac sibi prouiderunt, quia cum tunc non fuerit seruatus modus solitus votandi per vota secreta, apparet capitulum noluisse nouam electionem facere: sed illa verba fuerunt posita ad maiorem, & abundantiorem cautelam.* Hæc ibi.

Quæ tamē † decisio, quoad istud vltimum non 38
videtur vera & solida: nam bene verum est, quod illa verba fuerunt posita ad maiorem cautelam sed ea cautela non videtur esse ad alium effectum, nisi ad prouidendum de nouo, si forte prouisio non valuit, supposito quod modus solitus votandi se, reto non est de essentia, nec pro forma requiritur: sed † quam- 39
uis tempore præsentationis omnino clericatus requiratur, non tamen requiritur, quod tunc præsentatus incedat in habitu clericali, ex d. constitutione 30. Sixti V. quæ solum id requirit tempore collationis, quamuis ex ea teneatur statim dictum habitum assumere, & deferre: ex quo habet ius ad beneficium.

His

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

40 His præmissis, notandum † est cum Doctoribus, *in cap. ei cui de præbendis in 6.* & ibi Prob. ad Monachum *à nu.* 1. Paris. *cons.* 50. *à num.* 14 *part.* 4. & Petro Gregorio *de benef. cap.* 36. & aliis, esse aliqua beneficia Sacerdotalia, quæ requirunt de iure, quòd ea obtinentes in presbyteros ordinentur, vt Parochialis, Abbatia, Decanatus, Præpositura, & Archipresbyteratus, *cap. 1. de ætate & qualitate, cap. cum in cunctis* 7. §. *inferiora de elect. vbi Decius num.* 6. *Rebuffus in praxi tit. requisita ad collationem bonam. num.* 31. *& de Archipresbyterata, Limber. 1. par. 2. lib. quæst. 7. art.* 29. *Gut. 4. Cirrius in institutio: Moribus lib. 2. tit.* 11. *de Archipresbytero* & alia, quæ idem requirunt, ex consuetudine, statuto, priuilegio, vel fundatione, *vt in dict. cap. ei cui, vbi notatur Imeda dict. c. final. nu.* 20. Alia diaconalia, quæ de iure requirunt, quod ea obtinentes in diaconos ordinentur, vt Archidiaconatus *dict.* §. *inferiora & dict. cap.* 1. seu alia ex consuetudine, &c. Alia subdiaconalia similiter, &c. Et † tunc dicitur annexus ordo, aptitudine, & attento tempore prosecutionis: *Bonifacius in Clement.* 2. §. *illi vero, num.* 17. *de ætate & qualitate.*

41

42 Et iuxta hoc in hoc Episcopatu Abulen. est quædam constitutio synodalis synodi antiquę quam D. Didacus de Alaba Episcopus Abulen. imprimi fecit, anno 1557. 2. tit. cap. 4. in qua statuitur, quod omnes Abbates Benedicti, Decani, Archipresbyteri, Vicarii perpetui, & Clerici curati intra annum ordinentur in Presbyteros, & Archidiaconi in Diaconos, modo & forma statutis in sanctis iuribus, alioquin dicto termino elapso si non receperint dictos ordines annexos de iure, suis dignitatibus, & beneficiis, & curatis, & Archipresbyteratibus, & Vicariis ipso facto sint eis priuati &c.

43 Id tamen † quod diximus de Archipresbytero, vt debeat in presbyterum ordinari, non videtur hodie procedere in Archipresbyteris ruralibus, supposito quod sunt beneficia simplicia, nec personalem residentiam requirunt, vt dictum est *supra 5 part cap. 3. à num.* 95. vbi adduxi declarationes Sacræ congregationis super hoc, & lic in his videtur cessare iam dicta constitutio synodalis antiqua Abulen. maxime cum se referat ad iuris dispositionem: *conducit decis. Farin. 112. circa Abbatiam.*

44 Sed est † difficultas, an de ordine annexo beneficio, seu præbendæ ex consuetudine, statuto, priuilegio, vel fundatione sit necessariò facienda mentio ab impetrante, ęp sit in ætate ad talem ordinem requisita.

45 In qua † difficultate breuiter respondetur negatiue *ex dict. cap. ei cui, glossa in Clementina* 1. *verbo vel alteri de præbendis, & cum Calder. tenet Abbas in cap. ad aures num.* 4. *de rescrip. & ibi Decius num.* 25. & 26. & *Felin. num.* 3. (*qui licet in cap. in nostra eodem tit. cons.* 31. *videatur dicere contrarium, tamen remittit se ad dicta per eum in dict. cap. ad aures*) *Milles in repertorio verbo gratiam, beneficii impetrans. Hieronym. Paulus in pract. Lancel. in, notabilibus super vacantibus non reservatis, in principio, Selua* 3. *par. quæst.* 11. *num.* 42. *Rebuffus in repetitione cap. nulla* 2. *de concessio. præbenda* 2. *& de qualitate exprimenda, qui iuxta ibi dicta debet intelligi in concordatis in forma mandati, vers.* 24. *Corrasi.* 4. *par. cap.* 4. *num.* 56. & *Ioan. Nicol. Gimonteus in Enchiridio beneficiorum tit.* 4. *cap.* 5. *num.* 23. *Açar.* 2. *par. lib.* 6. *cap.* 33. *quæst.* 2.

Quamuis † contra teneat Rota *decis.* 41. *de rescrip.* 46 *in antiquis*, & Ripa *in d. cap. ad aures, nu.* 22. qui ait, impetrantem teneri facere mentionem de ordine annexo beneficio, quod impetratur, vt si est sacerdotale, vel diaconale, quānis non teneatur exprimere, quod patiatur defectū ordinum, quos requirit beneficium; & dict. cap. ei qui procedere in impetratione beneficii in genere.

Sed nostra sententia † est communis, quam videtur tenere Rota in vna Abulen. Canonicatus 16. Iunij 1589. coram d. Gipsio, vt in sequenti decisione; *Dominus resoluerunt, Petrum non esse restituendum; quoniam sp me canonicatum, & præbendam, de quibus agitur, renuntiauit, & sic à possessione facto proprio cecidit*, ad cap. accepta, de restitutione spoliatorum, Rota decis. 4. de renuntiatione in nouis, Cassadorus 4. num. 3. & 5. de restit. spoliatorum, Alexander consi. 92. nu. 5. lib. 1. de communi. Socinus in l. rem quam nobis num 8. de acquiren. possess. *Nec dicatur, hoc locum sibi non vendicare, quando resignatio est nulla*, Verallus decis. 172. num. 7. part. 3. *quoniam nullitates, quæ pro Petro afferuntur, non pluerunt dominis: nam per testes, quorum copia datur, constat de sufficienti publicatione; & licet ita explicite non asserent literas Apostolicas, quibus fuit facta publicatio, fuisse authenticas, nihilominus sat est, quod dicti testes super* 7. *dicant Bullas prædictas fuisse originales. Nec ad rem pertinet, quod testibus non credatur, etiamsi dicant instrumentū publicum, nisi doceatur de missione instrumenti.* Decius consil. 82. num. 2. Ripa in l. 1. num. 81. & 84. si certum petatur, *quoniam hic non agitur de probando instrumento publico, vel eius tenore, sed solum de actu simplicis publicationis: quo fit, vt depositio testium sufficiet per supra allegata, quibus non refragatur. decis. in causa Calagurritana prioratus, quia ibi per testes non probabatur publicatio, vt in casu proposito, sed Notarius tantùm asserebat se publicasse resignationis supplicationem per relationem ad librum registri, ad quem se retulit: & sic quodammodo clare constabat, scripturas authenticas tunc non fuisse publicatas, & populo ostensas. Non obstat quod obiciatur, mandatum de prouidendo, & non prouisionem publicatam exstitisse, quoniam si hoc esset verum, non propterea vitiaretur; sed quia dicta publicatio possessionem canonicatus subsequitur, datur intelligi, non mandatum de prouidendo, sed ipsam prouisionem publicatam fuisse. Tollitur postremo surreptio allegata quod non fuerit expressum canonicatum esse sacerdotalem, quia in supplicatione suis petitum de canonicatu prouideri, etiam si sacerdotalis esset, ex quo dignoscitur Papam potuisse cogitare, & satis percipere esse sacerdotalem: quotiens tessat surreptio.* Cravetta consil. 79. num. 8. Verallus decis. 49. in fin. par. 1. *& in simili de pensione concessa laico fuit resolutum coram me in vna Cathanen. pensionis.* 4. *Maii* 1583. *præsertim quia Didacus erat in tali ætate, constitutus, vt infra tempus à iure statutum posset ad sacerdotium promoueri: quod sufficit*, iuxta dispositionem Concilii Trident. sess. 24. cap. 12. *Non placuit, tamen dominis fundamentum desumptum ex possessione pacifica triennali, quoniam licet ex ea præsumendum sit publicationem rite factam, vt in decisionibus, quarum copia datur; attamen prædictæ decisiones non*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

procedunt, quando agitur de spolio, vt fuit resolutū in istis terminis in vna Bergomen. parochialis 28. Februarii 1586. coram bo. memoriæ reuerendissimo Lauretano. Cætera benè tolluntur per informantes, tam in facto, quam in iure pro Didaco, & responsiones placuerunt dominis.

48 Et † ratio nostræ sententiæ est, nam de qualitatibus non consideratis, & expressis à iure, seu stilo, nō est faciēda mentio, *Felin. in cap. super literis num. 21. & in cap. in nostra cor. 20. de rescrip. Corras. 4. par. cap. 5. nu. 38. Caputaquen. decis. 224. par. 3. & Flam. Parisi. de resignatione beneficiorum lib. 10. p. 2. num. 17. de quo Menochius de arbitrar. lib. 2. cāsu 201. à num. 25.* Et † qualitates exprimendas ponunt Felin. *in dict. cap. in nostra*, Ripa *in dict. cap. ad aures.* Selua *d. quæst 11. & 12.* Rebuf. *in dict. repetitione. cap. nulla post tertium notabile, & in dicta forma mandati verb. pro expressis*, Corras. *dict. cap. 4. num. 56. & 57.* Menoch. & Flam. Paris. *supra.*

49

50 Vnde nō † videtur verum quod Flam. *ibi* ait *nu. 106.* & Zechus *d. cap. 3. vers. inhabilis*, in resignatione Archidiaconatus, quia habet vocem in capitulo, faciendam esse mentionem de hoc: nam licet de iure non habeat vocem in capitulo, tamen ista qualitas non est à iure, nec stilo cōsiderata, nec iure, aut stylo cauetur, vt de ea sit necessario faciēda mentio, quinimo de stilo non fit mentio de hac qualitate in portionibus Hispaniæ, quæ fere omnes sunt de capitulo, aut habent vocem in capitulo, ex consuetudine immemoriali, vel alias; nec in dignitatibus, quæ idem habent in aliquibus Ecclesiis.

51 Nec obstat † decisio Paleoti *in Carthaginen. Archidiaconatus de anno 1556. quæ est 3. pars diuersorum, lib. 3. deci. 354. 355. 357. & 360.* quia, *vt apparet ex ista vltima decisione*, ideo in illo casu erat facienda mentio de hac qualitate, quia resignatarius erat minor, & non in ætate legitima, vt posset dare vocem in capitulo, qua Papa non voluisset priuare Ecclesiam, cum inde dicatur damnum pati, *Gloss. in Clement. 2. de ætate*

52 *& qualitate.* Hodie † tamen in supplicationibus de canonicatibus, ac portionibus Ecclesiarum Cathedraliū, dataria vult exprimi ordinem sacrum annexum, & si in supplicatione ponitur clausula, *etiam si sacerdotalis*, quæ antea solebat concedi, *vt in d. decis. Abulen.* cassatur: vnde cum iam ista qualitas sit à stilo considerata, videtur in istis gratiis necessario faciendam mentio de ordine sacro annexo Canonicatui, vel portioni, alias gratia erit surreptitia, & nulla, si prouisus non sit illum ordinem consecutus, etiam si sit in ætate legitima, saltim vbi habent annexum

53 ordinem presbyteratus, vel diaconatus. Nam † si esset annexus ordo Subdiaconatus, nō videtur gratia vitiari, etiam si de eo non esset facta mentio, cum Papa possit intelligere canonicatū, vel portionem, ad minus habere talem ordinem annexum, *iuxta Concilium Tridentinum sessione 24. de refor. cap. 12. versic. nominibus vero*: & non oportet exprimere qualitates, quæ insunt beneficio de iure communi, sed illas tantum, quæ insunt de facto ratione consuetudinis, vel alio modo, *Felin. in d. c. in nostra, cons. 4. Selua. 3. par. q. 126. qualitate num. 12.*

54 Nihilominus † tamen existimo, quod si in supplicatione non sit expressus ordo sacer, annexus canonicatui, vel portioni, & si sit presbyteratus, vel diaconatus, gratia non sit surreptitia, quia ex eo q dataria soleat petere, quod in supplicatione exprimatur ordo, non sequitur esse & stilum, quod debeat exprimi, etsi non petatur, maxime quia aliquando signantur supplicationes, etsi non sit expressus ordo, quia forte impetrans ignorat ordinem, annexum, nec in resignationibus & coadiutoriis solet fieri, aut peti ista expressio ordinis.

Et illa clausula, *etiamsi † sacerdotalis*, cassatur, quā- 55
do narratur Diaconatus, vel Subdiaconatus: quo casu non stante d. clausula, gratia est surreptitia, & nulla, si forte præbenda habet annexum superiorem ordinem expresse, maxime si impetrans illo caret. Alias, † si impetrans illum haberet, gratia videtur 56
posse sustineri, etsi narrauerit inferiorem ordinem, quoniam non videtur surreptio considerabilis, quia Papa eadem facilitate gratiam concessisset expresso ordine superiori, cum impetrans illum haberet.

Alia † sunt beneficia, quæ non nisi actu presby- 57
teris, vel alium ordinem habentibus conferri, seu ad ea præsentari possunt, ex fundatione, consuetudine, statuto, vel priuilegio, *Pet. de Bayssio in directorio electionum, c. 9. 2. par. nu. 3. Pet. Gregor. d. cap. 36. cum aliis supracitatis.* vt † quando institutio, vel statutum di- 58
cit, quod tale beneficium non conferatur nisi presbytero, vel quod conferatur presbytero, tunc tempore collationis debet esse presbyter actu. Et capellaniæ, in quarum fundatione dicitur, quod præsentetur sacerdos, vel quod præsentetur capellanus, seu clericus, qui Missam celebrat, Hispane, Clerigo de Missa, vel alia verba respicientia tempus, seu actum præsentationis, quo casu præsentatus tempore ipsius præsentationis debet esse sacerdos actu, quia qualitas adiuncta verbo intelligitur secundum tempus illius, *l. in delictis, §. 1. ff. de noxalibus, ita Abbas in d. c. cum in cunctis, §. inferiora, num. 10. de electione, & in Clementina, vt ij qui, num. 7. de ætate & qualitate, & ibi glos. §. illi vero, verb. annexi, & Bonifacius, num. 16. Decius in d. §. inferiora, nu. 22. & cons. 129. num. 5. Paris. d. cons. 5. 4. par. à num. 13. Ripa in lege ex facto, num. 31. ff. de vulgari. Rebuffus in praxi tit. equisita ad collationem Bohanin 35. & in repet. c. extirpandæ, §. qui vero. 2. notabili de præbendis, Rochus sic intelligendus, verb. honorificum. nu. 21 Lamber. 1. par. 2. lib. q. 7. art. 29. Ferretus cons. 211. nu. 8. & 9. Pet. Gregor. dict. c. 36. & Spino de testament. gloss. 4. n. 67.*

Et idem † dicit Zerola *in praxi Episcopali, 1. par. verb.* 59
beneficium, §. 7. 5. conclus. 8. conclusionis principalis, quādo fundator, vel statutum diceret, quod prouisus de capellania sit capellanus, vel sacerdos, quod requiratur tunc quod sit actu sacerdos, & dictio vel esset, declaratiua: & ita fuisse sententiatum, & quod tunc capellania sit sacerdotalis, non tamen actu, sed aptitudine, tenet Perez de Lara, *lib. 2. c. 5. à num. 11.*

Et similiter † Zechus *de republica Ecclesiastica, c. de* 60
beneficiariis, nu. 4. notabili vltimo, vers. quo vero ad ordinem, inquit, quod si testator leget, aut statutum, vel consuetudo habeat, quod prouisus de capellania sit sacerdos, vel capellanus, oportet vt sit actu sacerdos, non autem clericus tantum, &c. *& nouissime D. Card. Tuschus, concl. 57. lit. B.*

Et ita tenendum † est, quamuis d. Ferretus *consil.* 61
305. dicat per verba testamenti, & fundationis, q

eligatur

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

eligatur seu præsentetur sacerdos, non requiri sacerdotium actu tempore electionis, seu præsentationis, sed solum aptitudine, nisi quãdo ordo sacerdotij fuit annexus per verba negatiua, seu annullatiua, & prohibitiua, verbi gratia, dicendo, quod non cõferatur nisi presbytero, vel quod non possit præsentari nisi sacerdos, &c. *quod etiam dicit Zaualles infra relatus num.* 78.

62 Et † quamuis Zerola *supra verbo ius patronatus*, §. 8. 15. dubio, dicat, quod fundata Ecclesia hac cõditione, vt ad illã præsententur, & instituantur tot presbyteri, qui quotidie debeant celebrare Missam, &c. præcisè loquendo, poterunt institui in istis beneficiis actu sacerdotium requirentibus, etiam non sacerdotes, modo infra annũ ad sacerdotium promoueantur. Et Flam. Paris. *lib.* 4. *de resignatione, q.* 9. *à nu.* 34. quod in casibus, in quibus requiritur ætas viginti quinque annorũ, & sacerdotium possit resignari, & prouideri beneficium existenti in dicta ætate, licet non sit sacerdos, *quod etiam tenet Zechus de beneficiis & pensionibus, c.* 3. *vers. requiritur etiam, & c.* 5. *nu.* 3. *vers. septimo requiritur, & in constitutione, aut priuilegio, cap.* 12. *num.* 21. *vers. quo vero ad ætatem.*

63 Et † quamuis Marcus Antonius Genuen *in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ, cap.* 24. *n.* 11. dicat, q̃ quãdo debet eligi sacerdos, debet esse actu sacerdos, & nõ sufficit quod intra annum possit promoueri, idq; quando tantum onus impositum est à laicis, ne retrahantur ab ædificatione, secus, si ab Ecclesiastico, vel per statutum Ecclesiæ. *Lamber. l. par. 2. lib. ar.* 27. *q.* 7. & quod capitulum ei cui de præbendis in 6. procedit, quando non à laicis est impositũ onus, &c. *quem in effectu sequitur Açor 2. p. lib. 6. c.* 24. *q.* 4. & quãuis nouissime Gonçalez *glos.* 5. *à n.* 104. doceat, quod si fundator faciat capellaniam sacerdotalem, vel dicat, quod sacerdotes præsententur, & nõ alij, adhuc sufficiat esse in ea ætate, vt saltim intra annũ ad presbyteratus ordinẽ promoueri valeant, nisi expresserit, quod capellanus præsentandus sit actualiter sacerdos, &c. *quem sequitur Prosper de Augustino in appen. ad summam bullarii quarantæ, 2. par. verb. seruitium capellaniæ, pag.* 608. & idem tenet Perez de Lara *dict. c.* 5. *à nu.* 16. qui ait, quod si fundator requirit presbyteratum per verba affirmatiua, seu mixta, incipiendo affirmatiuis, sufficit præsentare idoneum ad presbyteratum: si vero vtatur, seu incipiat verbis negatiuis, seu alias verba sunt clara, debet præsentari actu

64 sacerdos. Sed † prædicta doctrina, à qua non est recedendum, est communis, & approbata per Rotam in vna Romana capellaniæ 19. Martij 1586. infra adducta. num. 79. & in Valentina iuris patronatus, 20.

65 Martij. 1585. infra adducta num. 193. † vbi etiam fuit resolutum, aliàs deuolui prouisionem ad superiorẽ, *ad Rochum, verbo honorificum, nu.* 16. *in fine, & Lamber. d. art.* 27. *in fine, & d. infra* 10 *par. c.* 3. *ad prim.* Et in causa Foroliuien. capellaniæ 10. Maij, 1589. coram D.

66 Seraphino vt in sequenti decisione. *Fuit † dubitatum an capellania de qua agitur, sit sacerdotalis, ita vt capellanus debeat esse actu sacerdos, & habitu, & d. Iulius possit de hoc opponere contra dictum Octauianum. Et quantum ad primam partem domini censuerunt, capellaniam esse sacerdotalem, cum in instrumento dotationis dicatur, quod debeat præsentari vnus sacerdos bonæ conditionis & famæ presbyter secularis. Ex quibus verbis geminatis apparet hãc capellaniam requirere sacerdotiũ tempore præsentationis,* cap. nemo deinceps, & ibi Gemin. & glossa de electio. in 6. Barbacia cons. 38. nu. 8. lib. 2. Decius cons. 129. n. 5. Rochus de iure patro. verbo honorificum, nu. 27. Lamber. lib. 2. par. 1. q. 7. art. 27. *& fuit pluries resolutum, & cum iuris dispositione concurrit obseruantia, cum semper fuerint præsentati sacerdotes, vno excepto. Non obstat, quod Molina non potuerit in dotatione reseruare sibi ius patronatus, quia quamuis ipsa dotauerit in executionem dispositionis suorum maiorum, nihilominus potuit sibi reseruare ius patronatus, quia testator iubendo, quod capella construatur & dotetur, si hæres hoc faciat, poterit reseruare ius patronatus, quia repræsentat personam defuncti,* Lamber. lib. 1. par 1. q 2. art. 12. nu. 6. *facit decisio Rotæ.* 5. de iure patronatus in antiquis. *Nec obstat, quod non appareat de consensu Episcopi de tempore dotationis, quia ex diuturnitate temporis & obseruantia, præsumitur consensus Episcopi,* per ea quę deducit idem Barbacia dict. cons. 33. in principio, lib. 2. *Nec obstat vltimus status, ex quo constat prouisum per Abbatem fuisse simplicẽ clericum, quia potest patronus de cõsensu ordinarii pro vna vice præsentare ad beneficium cum qui non habeat omnes qualitates in fundatione appositas,* vt per Felin. in cap. cum accessissent, nu. 19. vers. 2. restringitur de constitutionibus, Beroius. cons. 5. nu. 38. lib. 1. *Præterea, non obstat etiã quod demus illam præsentationem fuisse nullam, cum non constituat statum aliquem legitime præscriptum, quare sequitur requiri vt præsentetur, is qui sit actu & habitu sacerdos. Quantum ad secundam partem, an de hoc defectu possit Iulius opponere, fuit resolutum posse, quia cum sit reus & possessor, potest vincere ob non ius aduersarii. Nec obstat, quod in prouisione Apostolica per clausulas generales censeatur derogatum huic qualitati, quia dictæ clausulæ non operantur derogationem qualitatum in fundatione expressarum, nisi de his fiat expressa mentio in impetratione.* Felin. in cap. nonnulli in principio de rescriptis, nu. 23. *& idem tractatu quando literæ Apostolicæ in septima ampliatione, non obstant decisiones Sanct. Congregationis Concilii allegatæ in plurib. causis. Et in specie in causa Romana Capellaniæ coram D. Pamphilio, quia procedunt iuxta terminos allegationis Lapi.* 35. *nempe, quando simpliciter fundans vult, quod præsentatus celebret diuina in altari cõstructo, quia potest per alium celebrare,* non autẽ quando expresse in fundatione cauetur, vt præsententur sacerdos, *& ita perpetuo fuit in Rota obseruatum.*

Et in causa Lucana capellaniæ, 4. Decemb. 1595. coram Domino Gipsio, *de qua infra nu.* 81. fuit idem tentum, & in aliis pluribus causis.

Et sententiæ † authorum *de quibus supra, num.* 61, 62 & 63. conuincuntur clare, nam qui non est actu, sed aptitudine, sacerdos non est, nec dicitur vere, nec absolute, & simpliciter sacerdos, vt patet, & sic in eo nõ verificãtur verba requirentia sacerdotium. 67

Et allegata † per Flami. *d. quæst.* 9. *nu.* 36. & dictum capitulũ ei cui, loquuntur de beneficio sacerdotium requirente, nõ tamẽ actu, *de quo supra n.* 40. & decisio 1. *de præbendis in nouis,* quã allegat *n.* 37. fundatur in derogatione per clausulas generales, *vt infra nu.* 119. 68

Vnde nõ † placet decisio Rotæ in causa Pampilonen. beneficii 11. Februarij, 1591. coram D. Mantica, 69

in qua

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

in qua domini *censuerunt beneficium non esse sacerdotale ex obseruantia interpretatiua subsecuta, licet Bulla Pauli III. loquatur de presbyteris, & presbyteri proprie dicantur, qui habent ordinem sacerdotii; tamen quod hoc nomen potest etiam clericis conuenire, vt colligitur ex capite vestra, iuncto principio cum fine de cohabitatione clericorum, &c.* Nam ista † reuera non est obseruantia interpretatiua, sed contra d. Bullam, & sic non valeret, nisi esset legitime præscripta, *vt in d. Foroliuien. supra adducta*: nec dict. cap. vestra probat, quod nomen presbyterij conueniat clericis simplicibus, & repugnat etiam communis vsus loquendi, &c. quamuis istam decis. referat & sequatur Gonçalez *supra n.* 85. 70

Nec † etiam mihi placet decisio in causa Lucana capellaniæ 17. Decemb. 1593. coram D. Gipsio, *in qua fuit resolutum stante fundatione capellaniæ, quod eligatur vnus presbyter honestus, & idoneus, qui pro ipsius anima missam celebret cessante iusto impedimento, & quod eius filii & descendentes essent patroni, & vti tales possint eligere vnum presbyterum, siue capellanum, &c. præsentationem & prouisionem Apostolicam subsecutam, non esse inualidam, non obstante defectu ordinis & ætatis ad sacerdotium præsentati, qui infra annum non poterat ad sacerdotium promoueri, non maior 14. annis, licet minor 25. non est incapax beneficii, nec debet per se ipsum deseruire, Lapus allegatione 35. & 116. maximè, quia testator alternatiue locutus est de presbytero, seu capellano, & fuit allegata declaratio S. Congregationis in causa Pistorien. & maxime stante obseruantia iuxta hoc, cum vltimi præsentati non essent sacerdotes, & ad iudicandam qualitatem beneficii, vltimus status inspicitur*, Decis. consil. 126. *& de præsenti statu præsumitur in præteritum, maxime vbi adest probabilis causa ita præsumendi*, Alciatus de præ- 71 72
sumptionib. reg. 2. præsumpt. 26. &c. Hæc † inquam decisio mihi non placet, nam in illis verbis, quod possent eligere vnum presbyterum, siue capellanū, dictio, siue, stat expositiue & declaratiue, *vt per Zerolam & Zechum sup. relatos, num. 59. & 60.* quod in casu istius decisionis clarius apparet, ex quo in fundatione prius fuerat dictum, quod eligatur vnus presbyter honestus & idoneus, &c. Et vna pars scripturæ declarat aliam, *l. qui filiabus, ff. de legatis.* 1. Nec suffragatur d. obseruantia & status vltimus, nisi esset legitime præscriptus, *vt in d. Foroliuien.*

Vnde etiamsi † in fundatione capellaniæ cauetur, quod præsentetur sacerdos proximior de parentela, si inueniatur alias clericus, si tempore præsentationis fuerit aliquis sacerdos, ille debet præsentari, licet sit remotior, & erit præferendus, etiamsi postea ante institutionem alter proximior esset sacerdos. nam debet attendi tempus præsentationis, *Perez de Lara lib. 2. c. 9. nu. 59.* vt ex superioribus apparet, & ex decis. Rotæ in causa Tarraconen. beneficij. 9. Decemb. 1580. coram D. Seraphino, quæ sic 73
ait. *Fuit † resolutum ambas descendentias esse bene probatas: Nam quantum ad descendentiam Iacobi nulla prorsus adest dubitatio, quantum ad descendentiam Gabrielis, ea quoque est bene probata, nam quod controuertitur, an primus Berengarius sit filius Bernardi, secundi facile tollitur: primo enim adest testamentum Bernardi, qui inter cæteros instituit Berengarium in filium suum, & licet sit vnicum instrumentum, tamen coadiuuatur, quia Berengarius Ortomeda, & ipse fecit testamentum, & instituit Berengarium filium suum: & ita habemus duo, quæ faciunt mentionem de Berengario: & licet in secundo non dicatur Berengarius filius Bernardi, tamen cum dicatur Berengarius Ortomeda, & sic concurrant duæ demonstrationes, satis dicitur probata identitas: & idem est de sequentibus gradibus. Hoc supposito subintrat alia difficultas, quisnam eorum sit præferendus, & licet Iacobus prætendat se esse præferendum, cum descendat per lineam masculinam, Gabriel vero per fœmineam, tamen hoc fundamentum non placuit*, ex dictis per Castrensem, l. 1. nu. 4. C. de conditionibus insertis, & ex notatis per Doctores, in cap. nouit, de iudiciis: *quia quando non est habenda ratio conseruationis agnationis, semper comprehenditur masculus ex fœmina*, Socinus, l. Gallus, §. nunc de legen. 8. de liberis & posth. & alij ibi, *tunc enim habet locum textus* l. 1. C. de condi. insertis, & l. Lucius de hæredibus instituendis, *& hoc per subsequentem obseruãtiam declaratum fuit, ex quo fuerunt postea præsentati, & instituti descendentes ex fœmina*, Aim. cons. 118. nu. 2. *Præterea cum in fundatione mandetur, vt præferatur & instituatur presbyter, si inueniri poterit sin minus clericus, & Gabriel esset presbyter tempore præsentationis, Iacobus vero clericus tantum, cessat difficultas, quia attenditur tempus præsentationis & institutionis*, cap. si ex eo tempore de rescrip. in 6. Sarnen. de non tollendo, q. 1. n. 10. *& ita fuit alias tentum in vna Parmen. iuris patronatus, coram R. D. Blancheto de anno* 1573. *Quæ de mala fama obiiciuntur, tollerentur ex testibus pro eo examinatis, concurrente etiam præsumptione, quæ ex institutione per ordinarium de eo facta oritur: cætera ex deductis tolluntur.* 74

§. 1.

De aliquibus difficultatibus & dubiis.

SED est difficultas, † an capellania sit sacerdotalis ex eo solo, quod habeat onus celebrãdi annexũ, vt quia fundator disposuit, q̃ capellanus celebret, seu debeat celebrare tot missas, vt est ordinarium. 75

In qua † difficultate est prima sentẽtia esse sacerdotalem actu, ita vt nõ possit prouideri, nec ad eam præsentari nisi actu sacerdos, nam eo ipso, quod fundator vult, quod capellanus debeat missas celebrare, videtur voluisse præsentandum esse sacerdotem, vt illas possit celebrare. *Ita Barbatia cons. 33. scripsit, Psalmista lib. 2. quem sequuntur Lamber. d. q. 7. art. 27. Didacus Perez in lege 1. tit. 6. lib. 1. ordinamenti, glossa 2. ad finem, vers. notabile etiã est dubium, Ioan. Gutier. cons. 1. nu. 11. & cons. 2. nu. 15. Quintana duennas, lib. 4. Ecclesiast. n. 67. & Man. Rodrig. quæst. regularium, 2. to. q. 122. ar. 2. ad finem, & videtur tenere Berotus, cons. 5. num. 14. vol. 1.* Et † procedit etiamsi fundator dicat, quod præsentetur capellanus, qui per se, vel per alium debeat celebrare, *secundum Barbaciam supra, & Lamber. d. q. 7. ar. 28. & Ioan. Gutierrez sup.* ¶ Secunda † sen- 76 77 78
tentia est, capellaniam per onus celebrandi iniunctum esse sacerdotalem, nõ tamen actu & contemporanee, sed solum aptitudine, & ideo non oportere, quod præsentandus sit actu sacerdos, sed sufficere, q̃ sit in ætate legitima ad sacerdotium, licet non habeat nisi primam tonsuram, *iuxta dicenda infra c. 3. Ita cum Ferreto d. cons. 305. tenet D. Spino d. glos. 4. n. 68.*

& hoc

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

& hoc idem videtur velle Abbas *in cap. dilecto n. 3. de præbendis*, quem pro prima sententia citat Ioan. Gutier. *supra*, dum ait, quod possunt dici sacerdotales illæ præbendæ, quæ habent onus celebrandi annexũ: *facit capitulum ei cui, de præb. lib. 6. & clarius in d. Clem. vt ij qui n. 7. sequitur Zanallos, q. 693. ex num. 6.* etiam si fundator dicat, quod præsentetur presbyter, nisi aliter expresse esset dispositum à testatore, dicendo, quod præsentetur sacerdos qui celebret missas, & nõ alius, etiamsi sit in minoribus, & ætatis legitimæ. *Sequitur etiam Parlad. differ. 120. à n. 14.*

79 Et hanc † secundam sentẽtiam tenuit Rota in d. Rom. capellaniæ. 19. Martij & 14. Nouembr. 1586. coram illustrissimo Punphilio, vt in decisionibus sequentibus.

14. Martij 1586.

Domini concorditer resoluerunt in capellania sanctorũ Laurentij & Antonij, de qua agitur, non requiri, quod præsentatus sit actu sacerdos, dummodo sit talis, quod infra annum possit promoueri: licet enim quando annexus ordo, requiritur in ipso actu præsentationis, vt si dicatur, quod præsentetur sacerdos, vel capellanus qui missã celebret, vel alia verba de necessitate respicientia ipsum tempus præsentationis, requiratur, quod eo tempore sit actu sacerdos, quia qualitas iuncta verbo intelligitur secundum tempus illius Abbas in c. cum in cunctis §. inferiora sub nu. 10. & Decius, nu. 12. de electione, Vital. in Clem. 2 §. in illa n. 16. post Imolam, vol. 1. de ætate & qualitate. Paris. cons. 50. n. 12. cum seq. lib. 4 *Nihilominus, quando verba fundationis non respiciunt actũ præsentationis, sed potius illius prosecutionem, tunc sufficit, quod præsentatus sit sacerdos habitu licet nõ actu*, Abbas d. §. inferiora n. 10. & ibi Dec. 22. Imol. & Vital. vbi supra. *Et alias fuit per dominos resolutũ die 20. Nouembr. 1573. coram bonæ memoriæ Cota in causa Romana capellaniæ de Capesuchis: & facit, quia regulare est in beneficiis sacerdotalibus sufficere solã habilitatem ad sacerdotium*, c. 2 cum ibi notatis de institutio. li. 6. c. si pro clericis, vbi Francus, Gemin. & alij de præbendis eodem lib. Innocentius in d. cap. cum in cunctis §. inferiora, & ibi Abbas & Decius, Rom. cons. 325. n. 1. Decius cons. 122. sub nu. 2. Rolan. cons. 47. n. 59. lib. 1. *vnde cum in præsenti casu inspectis verbis fundationis capellaniæ, non sit habitus respectus ad ipsum tempus præsentationis, sed potius ad tempus post institutionem, cum dicatur pro sustentatione vnius clerici, qui eidem capellaniæ in diuinis deseruiat. Et inferius, quod beneficium pro tempore obtinentes certas missas qualibet hebdomada celebrare debeat, &c. Quæ omnia respiciunt prosecutionem ipsius præsentationis, & tempus post institutionem, concludendum est sufficere, quod præsentatus sit sacerdos habitu licet non actu, vt in d. Romana capellaniæ dictum fuit. Non obstant in contrarium allegata, quia loquuntur quando verba fundationis respiciunt ipsam præsentationem, & ita loquitur Barbacia* cons. 33. 2 dub. n. 8. lib. 2. *vbi testator dixerat, quod capellania conferretur presbytero, & ita debet intelligi Lamber. qui Barbaciam sequitur*, de iure patron. par. 1. libr. 2. q. 17. ar. 25. & sequenti, & *Rochus* verb. honorificum, q. 41. sub n. 21. *qui exemplificat quando dictum fuit, quod præsentaretur sacerdos, vel capellanus qui missas celebret, & Decius* cons. 129. sub n. 5. *vbi in fundatione cauebatur, quod præsentaretur presbyter, & in istis terminis processit decisio facta coram R. P. D. Blancheto in causa Parmen. iuris patronatus, sub die 8. Iunij de anno 1573. & alia facta coram R. P. D. Orano in causa Firmana iuris patronatus, die 26. Nouembris 1582.* & ita domini vnanimiter resoluerunt.

In eadem † coram eod. 14. Nouem. 1586. 80

Fuit resolutum non constare de sufficienti ætate domini Pauli, ita quod potuerit præsentari ad capellaniam, de qua agitur, licet enim domini admittant, ex testibus probari clericum de tempore præsentationis attigisse 24. annum per quatuor menses; dixerunt tamen hanc ætatem non sufficere, quia cum illa capellania, vt fuit resolutum, habeat annexum ordinem sacerdotalem, saltim aptitudine, seu habitu, debet præsentatus tempore præsentationis esse in ea ætate, quam annexus ordo requirit, & sic attigisse 25. annum, iuxta Clem. vltimam de ætate & qualitate. *Ita notat glos.* in c. ei cui, in verbo, ætate de præbendis in 6. *quã omnes sequũtur. Io. Andre. n. 1. qui licet dicat hanc opinionem non modicum rigoris habere in eo, qui est ita proximus ætati legitimæ, quod ante aduentum priorum temporum ordinandus inchoasset 25. annum, adeo quod ob defectum ætatis non impediretur, quominus in illis proximis temporibus possit fieri sacerdos, subdit tamen nimis præsumptuosum esse hoc assertiue dicere, & conditoris esse & non glossatoris hunc æquitati prouidere.* Idem notat Butr. ibi nu. 12. Franc. n. 13. Gemin. num. 10. & alia glos. in c. si eo tempore, & ibi Franc. n. 10. de rescript. in 6. *Abbas* in c. cum in cunctis §. inferiora n. 10. *vbi quod annus non datur ad complendam ætatem, sed vt is, qui tempore præsentationis est legitimæ ætatis quanto citius, statutis tamen temporibus se promoueri faciat* & ibi Decius glos. quarto nota, & n. 11. de electione, Roma. cons. 35. n. 1. Rochus de iure patronatus, verbo honorificum, n. 23. Lamber. lib. 2. p. 1. q. 7. ar. 29. sub num. 4. late Roland. cons. 47. sub n. 59. lib. 1. *qui alios allegat, & ita domini concluserunt.*

Eandem sentẽtiam † videtur tenuisse Rot. in d. Lucana capellaniæ 4. Decemb. 1595. corã D. Gipsio, in qua fuit dictũ: *Quod quando verba respiciunt actum præsentationis, scilicet præsentetur presbyter, tunc præsentandus debet esse actu sacerdos: si vero verba presbyterum significantia prosecutionem præsentationis respiciunt, vt scilicet præsentetur qui celebrare teneatur, tunc satis est, quod sit habitu presbyter, quamuis non sit actu, &c.* 81

Tertia sententia † est, quod prima sentẽtia procedit in fundatione laici, secunda vero in fundatione personæ Ecclesiasticæ, *ita Io. Gutier. d. cons. 1. n. 18. in additione vltimæ editionis, ex Lamber. d. q. 7. ar. 29. n. 3 & Ferret. d. cons. 305. cuius opinionem ita saluat & intelligit, sequitur Acor 2 v. lib. 6. c. 24. q. 3. & 4.* 82

Sed reuera † quantũ ad hoc non videtur esse differentia inter fundationem personæ Ecclesiasticæ, & laici: nam si in fundatione laici illa verba importãt, quod sit sacerdotalis actu, idem etiam importabunt in fundatione personæ Ecclesiasticæ, & econtra, si in fundatione personæ Ecclesiasticæ non importãt, quod sit sacerdotalis actu, sed aptitudine. Idem erit in fundatione laici: nam hic attendenda sunt verba fundationis & eorum vis. Nec † Lamb. *d. ar. 29. n. 3.* facit istam differentiam, sed solum facit differẽtiam, quantum ad derogationẽ fundationis per clausulas generales gratiæ, non obstantibus iuxta Collectorẽ, *dec. 1. de præbendis in nouis*, de quo infra *à n. 116.* 83 84

Quarta

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

85 Quarta ſententia † vera & tenẽda eſt, capellaniã non eſſe ſacerdotalem, nec actu, nec aptitudine ex eo, quod in fundatione dicatur capellanum debere celebrare miſſas, ſeu diuina officia, ſed poſſe prouideri ſimplici clerico 14. annorum.

86 Et ratio † eſt, quia niſi expreſſe caueatur, quod per ſe ipſum hoc agat, ſatis cenſetur prouiſum voluntati fundatoris, ſi per alium celebrare faciat: nec requiritur perſonalis reſidentia, ex quo ſumus in beneficio ſimplici, in quo ex generali conſuetudine non requiritur reſidentia, *vt ſupra dictum eſt 3. par. cap. 2. à num. 3. Lapus allegatione 36. ſeu 35. num. 2 & 4. & allegatione 116. & 117. num. 2. vbi Mandoſ. Felin. in cap. cum omnes de conſtit. ſub num. 32. & ibi Dec. 2. lectura num. 55. Millis in repertorio verb. beneficium ſimplex, Ferretus conſ. 112. Oieda de incompatibilitate beneficiorũ. 2. par. 1. nu. 2. Zerol. in praxi Epiſc. verb. beneficium. §. 7. 1. 2. & 3. concl. 8. concl. principalis, Zech. de republ. Eccleſ. d. c. de beneficiatis num. 4. verſ. ad dignoſcendum vero, Emanuel Sa ex congregatione Concilij verb. beneficium num. 28. & verb reſidentia num. 10.* Açor 2. *par. lib. 3. cap. 8. quæſt. 5. ad finem*, dicens nunc conſuetudine receptum eſſe, vt capellani ſimplex tantum beneficium habentes liberi ſint ab obligatione reſidendi: hoc tamen locum habere in his capellaniis, quibus nullum præceptum reſidendi eſt impoſitum ex peculiari ipſarũ inſtitutione, vel priuilegio, vel ſtatuto, vel conſuetudine ſpeciali, &c. *Azeued. conſ. 20. à num. 4. qui in fine ponit declarationem Parm. adductam n. ſeq. Gratian. diſc. 155. & nouiſſime Perez de Lara de annim. & capel. li. 2. c. 7. n. 7. & c. 8. n. 42.*

87 Et ſic † cenſuit S. Congregatio Concilii in vna Parmen. his verbis. *Epiſcopus non poteſt cogere obtinentem capellaniam, vt ipſemet celebret, licet in eius fundatione diſponatur. quod rectores celebrent: nam iſtis oneribus miſſarum recte per ſubſtitutum ſatisfit.* Alia. *Habens capellaniam non tenetur promoueri ad ſacerdotium, niſi in fundatione cautum ſit, vt capellanus per ſe ipſum miſſas celebret: ſed debet curare, vt per alium miſſæ in illa celebrentur. Neq; erit ſatisfactum oneri, ſi miſſæ in alia Eccleſia celebratæ erant: nec perſonalem reſidentiam requirit, niſi aliter in fundatione cautum eſſet.* Et in vna Aquilana ait: *Capellani, qui in eorum capellaniis reſidentiam requirentibus perſonalem inſeruiunt per ſubſtitutos, non ſunt cogendi ad perſonaliter reſidendum, antequam inſpiciantur verba fundationum dictarum capellaniarum.*

88 Et fuit † reſolutũ per Rotam in vna Brixien. capellaniæ 2. Martii 1598. coram D. Tita, *Quod capellania non requirit perſonalem reſidentiam, niſi fundator iuſſerit, quod capellanus per ſe ipſum inſeruire teneatur.* Lap. alleg. 36. *quia ex generali cõſuetudine beneficia ſimplicia perſonalem reſidentiam non requirunt: & licet id non procedat, vbi liquido conſtat de particulari conſuetudine in cõtrarium*, ad Baldum conſ. 170. lib. 2. cum aliis, *tamen ad eam probandam non ſufficit probare prædeceſſores reſediſſe, & per ſeipſos inſeruiſſe, cum ſimus in materia facultatiua: ſed quod id fecerint coacte, & non voluntarie. Quod ſatis difficile erit*, iuxta notata in cap. cum Eccleſia Sutrina, de cauſa poſſeſ. &c.

89 Vnde apparet † falſum eſſe, quod ait Nauar. *conſ. 6. n. 3. de clericis non reſid.* quod verbum, interſit, cantet, vel ſeruiat in fundatione capellaniæ poſitũ, tantum importat, quantum verbũ, reſideat: quod intelligitur de reſidentia perſonali: nam licet verum ſit de verb. interſit, vel aſſiſtat, non tamen de verb. cantet, vel ſeruiat, niſi aliunde id colligatur, *vt apparet ex declarationibus adductis n. 87. & 93. & aliis allegatis.* Vnde etiam non videtur verum, quod dicit Açor 1. *part. lib. 10. c. 24. q. 7. ad fin* & cum eo Perez de Lara *lib. 2. c. 8. n. 43.* quod ſi fundator capellaniæ dixerit, volo quod presbyter ad hanc capellaniam electus ſacris operetur quotidie, tunc perſona ſacerdotis cẽſetur electa, ita vt per ſe ipſum debeat celebrare, quia verba diriguntur ad perſonã. Quod eſt contra dictas declarationes, & alia allegata, quæ loquuntur etiam vbi verba diriguntur ad perſonam. Placet tamen quod dicit idem Perez de Lara *d. libr. 2. capit. 7. num. 6.* quod capellaniæ habent reſidentiam perſonalem, quãdo vltra miſſarum celebrationem habent onus adiuuandi curatum in cantando, & aliis ſimilibus: & vbi imponitur intereſſentia, ſeu aſſiſtẽtia, & reſidentia chori, cenſetur iniunctum ſeruitium perſonale, non ſolum chori, ſed etiam miſſarum.

Addo, quod † appellatione clerici venit ſimplex clericus primæ tonſuræ, *cap. 1. 21. diſt. Gloſſ. & DD. in cap. 2. de præben. l. 1. in fine, & ibi Greg. tit. 6. par. 1. Abb. in rubr. de vita & honeſtate clericorum, Auſterius in repetitione Clem. 1. de officio ord. in princ. n. 1. Rebuf. de congrua n. 19. Lamber. dicta quæſt. 7. artic. 2. Caldas Pereira in d. l. ſi curatorem habens, verb. læſis n. 104. Mendez de Caſtro in l. cum oportet, C. de bonis quæ liberis num. 166.* & Zeuallos *q. 524. ad finem*, dicens notabile, & ad cauſas capellaniarũ, in quibus clerici generaliter vocantur: quod eſt intelligẽdum de clericis primæ tonſuræ, *& Carillo in itinerario ord. ſect. 7. n. 2.* 90

Et hanc quartam † ſententiã videtur tenere Zerola *d. §. 7. 4. & 5. concl. 8. conc. princip.* vbi ait, in capellania requirente miſſarum celebrationem ſimpliciter poſſe beneficiari clericum, qui non ſit actu ſacerdos, cum poſſit per alterum deſeruire. 91

Et Marc. Anton. Gen. *d. c. 24. num. 11.* dicens notandũ, quod ſi teſtator mandauit, quod eligatur capellanus ſacerdos, tunc ſacerdos eligi debet, & ſecus ſi dixerit, quod capellanus celebret, nam tũc poteſt huic oneri miſſarum ſatisfieri per ſubſtitutum, cum non ſit electa induſtria perſonæ, & qui per aliũ facit, per ſe ipſum facere videtur, *Lap. d. alleg. 116. & 117.* & quod ita cenſuit S. Congreg. ac proinde poteſt conferri non ſacerdoti: & quod ita debet intelligi Lamb. *d. art. 27.* Tenet etiã hanc quartam ſententiã Grati. *d. dec. 155.* 92

Et hæc quarta † ſentẽtia in terminis eſt approbata per S. Congr. Conc. vt apparet ex declarationibus ſequent. *ſuper c. 5. ſeſſ. 25. de ref.* Prima, *Poteſt conferri ſimplici clerico capella habens onus celebrandi miſſas, niſi in fundatione cautũ ſit, vt per ſe ipſum celebret.* Secunda, *Stante fundatione capellæ cathed. Piſtor. ſub his verbis teſtatoris, quod capellanus debeat celebrare diuina officia, die, nocteque, ſicut cæteri capellani faciunt. Dubitatur, vtrum capellanus iſte debeat eſſe presbyter, Congreg. Conc. cenſuit, ex iſtis verbis poſitis in fundatione huius capellæ, non cenſeri neceſſario quod capellanus debeat eſſe presbyter.* Quæ declaratio habetur etiam in declaratione Abulen. *infra adducta n. 99.* 93

Qua

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

94 Qua † declaratione Pistor. attenta, Rota in d. Ro. capel. 2. Ianuarij 1589. coram D. Pamphilio mutauit sententiam, & recessit à resolutis, amplectendo hanc sententiam, vt apparet ex ipsa decisione, quæ sic se habet: *Domini attenta resolutione illustrissimorum Dominorum, S. Conc. interpretum in causa Pistor. quod præsentandus non debeat esse presbyter, ex eo quod in fundatione dicatur capellanum debere celebrare diuina officia*, quia iuxta allegat. Lapi 36. *nisi expresse caueatur, quod per se ipsum hoc agat, satis censetur prouisum voluntati testatoris, si per alium diuina celebrari faciat*: ad reg. qui per alium, &c. & tradit Card. in cap. de multa in fi. vers quanto, &c. de præb. *recesserunt à resolutis in hac causa, & dixerunt capellanum non esse sacerdotalem, quia ex verbis fundationis non astringitur capellanus ad deseruiendum capellæ in diuinis, & missam celebrare per se ipsum: & cum simus in beneficio simplici, in quo ex quadam generali totius orbis consuetudine non requiritur residentia*, vt post Card. tradit Imol. in c. fi. nu. 9. de cler. non resid. *sufficit quod deseruiatur per substitutum*, ad not. in cap. super eo de præb. in 6. Lap. alleg. 36. sub nu. 4. & alleg. 117. sub nu. 2. Card. d. cap. de multa in fi. Dec. c. cum omnes 2. lect. de constit. cum aliis allegatis. *Non obstat, quod in hoc casu verba fundationis videantur directe in personam ipsius capellani, cum dicant, quod beneficium pro tempore obtinens certas missas in qualiber hebdomada, in eadē capella celebrare deberet, quia illa non respiciunt actum ipsum celebrationis missarum ab ipsomet capellano: sed potius sunt posita ad denotandam obligationem, & onus, quod ipsa testatrix capellæ imponebat: & sufficit quod onus non sit ita impositum capellano, quod per alium explere non possit, quia alias cum à iure personalis residentia non requiratur, poterit per alium inseruire, ex præallegatis: vltra quod in casu resolutionis Congreg. verba erant directa ad capellanum, prout etiam in casu allegationis Lapi, vbi testator mandauit dimidiam suorum bonorum presbytero eligendo dari pro celebrandis missis. Quod dicitur in casu decis. Pistor. non fuisse factam mentionem celebrationis missarum, sed tantum diuinorū, tollitur per rationem deseruire per alium, quæ militat vtroque casu: & eo magis venerunt Domini in hanc sententiam, quia concurrit mens fundationis, quæ colligitur ex præsentatione ab ipsamet facta de Hieronymo de Longonibus, qui huic capellæ deseruiit per substitutum.* Paris. consil. 56. num. 19. lib. 4. *& postea fuit fere semper possessa à simplicibus clericis, qui missas per alios fecerunt celebrari*, l. si de intentione. ff. de legib. Aim. cons. 101. cum similib.

95 Eandem † sententiam tenuit Rot. *in d. Forol. supra adducta num. 66.* & in d. Lucana capellaniæ 17. Decemb. 1593. *supra relata num. 71.* & in vna Cæsaraugust. beneficij 4. Maij 1594. coram D. Mantica, 4. in
96 qua fuit † resolutum, *quod in capellania ad quam testator, seu fundator vocat consanguineos, & in pari gradu vult præferri magis idoneum scientia, doctrina, & moribus, præferendus est ex duobus præsentatis in pari gradu is, cui ordinarius fecit institutionem, qui præsumitur magis idoneus iuxta dispositionem testatoris: nam in hu multum præsumitur pro ordinario*, Conc. Triden. sess. 24. c. 18. vers. peracto. *Et fuit resolutum in pluribus causis, & accedebat quod ille præsentatus fuit ab omnibus patronis, alter vero à duobus iuratis tantum, qui cum sint nominati nomine collectiuo, habent tantum vnam vocem*, Fel. in c. pastoralis de rescrip. num. 9. Iaf. in l. iuris gentium §. fin. ff. de pactis. num. 13. Abb. cons. 57. 1. p. & Dec. cons. 122. Selua de benef. 2. p. q. 17. nu. 5. Roch. verb. ipse velis q. 3. Lamber. 2. p. 1. lib. q. 1. art. 28. Prob. ad Monach. in rub. de iure patr. in 6. à nu. 15. Crescen. decis. 3. & 4. de iure patr. & Rota decis. 408. 1. par. diuers. *Accedebat etiam, quod ille erat consanguineus per lineam masculinam, alter vero per fœminiam: vnde cæteris paribus est præferendus. Nec obstare, quod alter esset actu sacerdos, & sic præsumatur magis idoneus.* Lamber. 1. par. 2. lib. q. 7. art. 27. 28. & 29. *quia hoc cessat stante iudicio ordinarii, iuxta dicta. Nec etiam obstare capellanum debere esse sacerdotem, cum deberet celebrare, quia cum non requiratur sacerdotium in actu præsentationis, non est sacerdotale beneficium, vt fuit resolutum in d. Romana capellaniæ coram D. Pamphilio, & pluribus aliis causis, &c.*

Et dictam quartam sententiam tenet post hæc Gonçalez *ad reg. de mensibus glos. 5. ex num. 72.* dicens, ita etiam nouissime resolutum in Trasonen. capellæ 9. Iunij 1603. coram D. Sacrato. vbi etiam fuit adducta alia ratio, quod prædicta verba, *Qui celebret tot missas*, non respiciunt factum ipsum celebrationis ab ipsomet capellano, nec obligationem sacerdotij, potius sunt posita ad denotandum obligationem, & onus, quod ipse fundator capellaniæ ponebat: & sufficit quod onus expresse non sit ita impositum capellano, quod per alium explere non possit: & ideo cum capellania sit beneficium simplex, in quo ex generali totius orbis consuetudine non requiritur residentia, resultat sufficere quod seruiat, & missas dicat per substitutum, &c. Et num. 44. ait quod ista opinio est sine difficultate amplectenda, cùm tam S. Concil. Trident. Congr. quàm Rota multoties illam canonizauerit. *Tenet etiam dictam quartam sententiam Prosp. de Aug. in append. ad summam Bullarii 2. par. verb. seruitium capellaniæ pagi. 607. citans Gonçalez supra, & adducens declarationem Parmen. supra positam, nu. 87. & Pistorien. positam num. 93. Et nouissime eandem quartam sententiam tenet Perez de Lara lib. 2. c. 5. num. 8.*

Et † quod quando testator mandauit præsentari 97
presbyterum, seu rectorem causa celebrandi missas, beneficium non dicitur sacerdotale, fuit tentum in vna Firmana altaris 5. Decembris 1594. *infra relata 10. par. cap. 2. num 37.* Quæ tamen resolutio difficultatem patitur, ex supra dictis *num. 72.*

Vbi vero † in fundatione caueretur, quod per se 98
ipsum deberet celebrare, seu quod deberet personaliter deseruire, aut quod resideat: quod verbum secundum vulgarem modum intelligendi intelligitur de residentia personali, *Nauar. d. cons. 6. num. 2. de cleric. non resid. de quo supra num. 89.* tunc procederet secunda sententia, *ex Rebuf. in d. repet. cap. extirpandæ §. qui vero 2. notab. & aliis supra citatis, & Gonçalez supra à num. 100.*

Et † ita censuit S. Congregatio Concilij anno 99
1604 ad instantiam agentis Episcopi Abul. vt in sequenti declaratione, quam vidi authenticam ad 23. *Stante decreto S. Concilii Trident. cap. 5. sess. 25. infrascripta dubitationes oriuntur, quæ ad instantiam agentis Reuerendissimi Episcopi Abulens. per S. Congregationem illu-*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ſtriſſimorum Cardinalium Concilij Tridentini petuntur declarati, ſtante fundatione capellæ in Eccleſia cathedrali, ſub his verbis teſtatoris, quod capellanus debeat celebrare diuina officia, die, nocteque: dubitatur, vtrum capellanus iſte debeat eſſe presbyter. Secundo, ſi ex fundatione cautum ſit, vt capellanus per ſe ipſum celebret miſſas capellaniæ, an poſſit iſta capella conferri ſimplici clerico. Tertio, an capellania, cui eſt annexum onus duarum miſſarum in hebdomada per proprium rectorem celebrandarum, dicatur ſacerdotalis, & nõ poſſit conferri clerico 14. annorum. Quarto, an ſi de conſenſu patronorum poſſit diſpenſari cum minori 25. annorum ad capellam ſimplicem obtinendam, ad quam ex fundatione eſt præſentandus ſacerdos. Ad primum Congregatio Concilij reſpondit ex his verbis non inferri, vt capellanus debeat eſſe presbyter. Ad ſecundum & tertium, poſſe quidem conferri ſimplici clerico, in ea tamen ætate cõſtituto, vt intra annũ ad ſacerdotium promoueri queat, niſi aliàs eſſent verba in fundatione poſita, quæ requirerent obtinentem tempore collationis eſſe actu presbyterum. Ad quartum; hanc diſpenſandi facultatem Epiſcopis poſt Concilium non competere. P. Aemil. Cardin. S. Marcelli.

100 Et ita procederet † d. reſolutio in cauſa Lucana capellaniæ, 4. Decembr. 1595. ſupra relata *num.* 81. Et ita etiam videtur accipienda deciſio in cauſa Abul. capellaniæ de Crebreros 12. Nouemb. 1599. coram D. Seraphino, in qua aliqui ex dominis exiſtimabant ius patronatus eſſe ſacerdotale, & ideo debuiſſe præſentari ſacerdotem, vel ſaltim conſtitutum in ea ætate, vt poſſet fieri ſacerdos, vt in ſequenti deciſione, *Fuit † reſolutum, Franciſco non poſſe adiudicari capellaniam, de qua agitur: nam præſentatio*
101 *de eo facta nullius eſt momenti, cum emanarit à fratre Didaco de Valdes, quem etſi admittamus à Magdalena deſcendere: tamen cum eſſet profeſſus in monaſterio S. Dominici in Indiis ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis captiuorum, totum ius præſentandi translatum fuerat in monaſterium, & eius ſuperiorem*, authentic. ingreſſuri, C. de ſacroſ. Eccl. cum ad monaſterium de ſtatu regul. Lamber. de iur. patr. p. 1. lib. 2. art. 11. quæſt. 2. nu. 12. *Nec iuuari poteſt licentia prouincialis, ex pluribus. Primo, quia eius iuriſdictio non poterat excedere fines Regni Caſtellæ in Hiſpaniis, ſuper quibus habebat iuriſdictionem, non autem ſuper monaſteriis Indiarum*, cap. 2. §. fin. de conſtitut. in 6. *Secundo, quia Generalis ordinis aditus pro obtinenda licentia illam noluit concedere, ideo inferior contra eius voluntatem non potuit eam concedere*, cap. vt noſtrum, cap. vt debitus de appel. Gambar. de authoritat. legati lib. 6. num. 708. & Neuiz. conſil. 116. num. 11. *Tertio, quia cum Didacus vſus eſt dicta facultate, iam expirauerat officium eius, qui licentiam dederat*, cap. præſenti de officio leg. in 6. *& in hoc fuerunt concordes omnes domini. Ex alio quoque capite aliqui ex dominis exiſtimabant hanc præſentationem inualidam: nam ex verbis fundationis videtur hoc ius patronatus eſſe ſacerdotale, ac ideo fuiſſe neceſſarium præſentare capellanum, vel ſacerdotem; vel ſaltim conſtitutum in ætate tali, vt poſſet fieri ſacerdos.* Glo. in cap. ei cui verb. ætate de præb. in 6. & ibi Ioan. And. Butr. num. 12. Franc. num. 13. Gemin. num. 10. *& alii allegati in cauſa Romana capellaniæ 14. Nouembr. 1586. coram R. P. D. meo Pamphilio. Quantum ad præſentationem nihil fuit reſolutum, ſed reſtricta fuit difficultas cæteris reiectis, an præſentatio Generalis fuerit in tempore, quod ex eo pendet, an hoc ius patronatus, quando eſt penes monaſterium, ſit iudicandum ad hunc effectum Eccleſiaſticum, vel laicale.* Sed certe viſa fundatione iſtius capellaniæ, ex eius verbis potius apparet eſſe ſacerdotalem actu.

Modo † ſuccedit ſecunda difficultas, an vbi ca- 102
pellania eſt ſacerdotalis actu, vel habitu ex fundatione poſſit Epiſcopus, cum conſenſu patroni, hæredis, ſeu ſucceſſoris fundatoris, ſaltim pro vna vice diſpenſare, vt prouideatur nõ habenti dictam qualitatem requiſitam.

Et † loquimur de patrono, hærede, ſeu ſucceſſo- 103
re fundatoris: nam de patrono fundatore clarũ videtur poſſe tollere, & alterare conditiones, ſeu qualitates tempore fundationis appoſitas, etiam ex poſt facto cum conſenſu Epiſc. *vt volunt DD. in c. cum acceſſiſſent de conſt. vbi Fel. nu. 19. & Dec. 51. Roch. d. verb. pro eo quod. q. 14. nu. 30. Lamb. d. q. 7. ar. 23. Prob. ad Monac. in cap. ei cui de præb. in 6. num. 23. Azeu. in l. 5. tit. 6. lib. 1. Rec. num. 2. & Ioan. Gut. d. conſ. 1. n. 28.* ſaltim † ex iuſta 104
cauſa, quando cõditiones, vel qualitates eſſent vtiles Eccleſiæ, *Rochus, & Azeuedo ibi, & Ioan. Gut. n. 23. ibi.*

In † qua difficultate prima ſententia eſt, poſſe E- 105
piſcopum cum conſenſu patroni ſucceſſoris fundatoris pro vna, vel altera vice alterare qualitates, ſeu conditiones in fundatione requiſitas, & diſpenſare contra ordinationem fundatoris, & ſic beneficium, ſeu capellania prouideatur non habenti qualitatem requiſitam in fundatione. *Imola, & Abbas n. 4. & 5. in d. c. cum acceſſiſſent, & ibi Corſe. in additione ad Abbatem, verbo vnire ſine conſenſu patroni, & in ſingul. verbo patronus, Feli. ibi, nu. 19. Probus in d. c. ei, cui, nu. 22. 23. & 24. Rebuf. in praxi 3. p. ſignaturæ, verbo, necnon iuris patronatus, nu. 46. in concordantiis in forma mandati, verbo, præ expreſſis, verſic. 24. Beroius conſ. 5. vol. 15. Ferretus conſil. 133. n. 7. & conſ. 211. n. 10. Burſatus conſ. 185. nu. 18. lib. 2. Iacobus Benius de priuil. iuris conſultorum priuil. 32. nu. 8. Nauar. conſi. 6. de clericis non reſid. n. 4. & de oratione c. 3. n. 73. Cerola d. verbo, beneficium, §. 7. 3. concl. 8. concluſionis princip. & verbo ius patronatus, §. 8. 15. dub. Genuen. d. c. 24. nu. 7. & 8. Cech. de Repub. Eccl. d. c. de beneficiatis, n. 4. verſi. quo vero ad ordinem, Eman. Sa verbo beneficium, n. 37. & videtur tenere Pet. de Baiſio in directorio electionum, c. 9. 2. p. n. 4. & 5. & fauet Socin. de oblatio. libel. 19. nu. 3. & 4. 2. concl.* & eſt deciſ. Creſcen. 7. *de iure patronu. 2.* vbi dicitur, quod id procedere poterat, quãdo ſoli voluntati fundatoris præiudicabatur, vtputà, q̃ debet eſſe talis ætatis, conditionis, &c. ſecus vbi fieret præiudicium certæ perſonæ, quæ debebat præſentari, &c. Eandem ſententiam tenuit Rota in d. Foroliuien. capellaniæ, *adducta ſupra, num. 66.* & ait communem, & in practica obſeruari, Lamber. *dict. q. 7. ar. 30.* Quam † tamen ipſe intelligit ſubſiſten- 106
te aliquali cauſa, *(vt etiam Ferretus, Nauar. Genuen. & Salicet.* etiã ſine cauſa id velit Bero. ſup.) ex Corſeto *in d. c. cum acceſſiſſent in lectura*, & omnibus patronis volentibus: & niſi fundator non ſolum diſpoſuerit beneficium eſſe ſacerdotale, ordinando præſentari ſacerdotem, ſed etiam vltra proceſſerit, prohibendo, ne alius, quã ſacerdos præſentetur, quia dixerit, nolle præſentari, niſi ſacerdotẽ, vel volo omnino ſacerdotem præſentari, &c. *Et tradit etiam idem Lamber. d.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ber.d.1.p.2.lib.q.10.ar.6.& 7.nu.4.& sequitur Cechus de benefi.& pensionibus, c.12.n.21.versi.quo verò ad etatem. Et post hæc Perez de Lara *lib.2.cap.5.à n.28.* & Prosper.de Augustino *in appendice ad summam Bullarii.2.p.verbo seruitium capellaniæ, pag.608.* dicit secundum Doctores, posse Episcopum ex causa pro vna vice dispensare: sed an huic potestati sit derogatum per Concilium Tridentinum, *sess.25.c.5. de refor.* esse consulendam sanctam congregationem.

107 Secunda † sententia est opposita, nempe nõ posse Episcopum cum consensu d. patroni dispensare etiam pro vna vice contra ordinationem fundatoris, *ex Clemen.quia contingit, de relig.domib. ibi: Cum tamen ea, quæ ad certum vsum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium, salua quidem Sedis Apostolicæ authoritate conuerti.* Ita tenet latè probans Roch. *d. verbo. pro eo, quod q.15.n.32.& seq.* Aymon Crane. *cõs.63.n.5.* & Ioan. Gut. *d consi.1.n.19.* qui *n.23.* & 24. ait: quòd etsi dispensare posset, tamen non procederet, vbi præiudicaretur iuri alicui tertio quæsito per oppositionem ad capellaniam, &c. Et hanc sententiam ait veriorem de iure Decius *in d.c. cum accessissent, n.54.* quia tex. *in d. Clemen. quia contingit,* generaliter loquitur, & non probatur iure, quod in vno casu authoritate Episcopi possint relaxari disposita per fundatorem. Et sequitur, dicens veram opinionem Azeuedo *sup.* qui ait, hac de causa vidisse iam per Cancellariam Pinciana in gradu de fuerça iussum annullari similem prouisionem, de patroni consensu factam contra fundatoris qualitates, &c. quamuis *consil.16.nu* 35. contradicat. *Et videtur tenere Nauar.consil.5.de præben n.2.& Azor 2.p.lib.6.c.24.q.1.*

108 Et † facit pro hac sententia doctrina Gambari, *de offi.legati. lib.9. à num.222. vsque ad fi.* vbi tradit, legatum, & Episcopum posse mutare voluntatẽ piam defunctorum, quando non potest impleri, vt per testatorem dispositum est, ne legatum maneat caducum, *ad legem legatam. vbi Bart.ff.de vsufruct. legato, & c. nos quidem & ibi Abb & in c. tua nobis detectam. Alex. consil.73. vol.3. De quo etiam Genuen. d.c.24. à n.2.* Tamen quando legatum potest impleri, existimat nullam potestatem super his concessam Episcopo, seu legato, cum nihil magis homini debeatur, quam q vltima eius elogia obseruentur, *l.1.C.de sacrosan. Eccles.c.vltima voluntas, 13.quæst.2.&c.*

109 Facit † etiam doctrina, quã tradit Valdes *in tract. de eleemosyna, 3.p.12.à folio* 85. cum Rocho, *sup.& verbo, constituit, q.4.* Feli. *in c. Ecclesia sanctæ Mariæ de consti. ti.96.* Berta *de Epis.4.p.4.lib.q.31.* & Mar. Soc. *in tract.de obl.lib.19.* qui affert limitationes, & l.6.tit.4. lib.4.fori iuzgo, quod relictum ad certũ opus pium, nõ potest in aliud etiam melius commutari, nisi authoritate Papæ, d. Clem. quia contingit, quæ cum indistinctè loquatur, debet intelligi, vt nec in toto,

110 nec in parte fieri possit commutatio. Qui † tamen malè limitat d. Clem. vt procedat in voluntate testatoris iam executa, secus in nõ executa, quam (ait) posse Episcopum alterare, *citans Imolam in l.1.3. col. ff.de conditio.& institut.& Feli. in c. super his, 2. col. de accus.& Pala. Rub. in repet. Rub. de dona. inter virum. col.* 209.§.47.*n.10. contra quos, & Hippol.singu.194. Rotam dec.1122.lib.3.p. diuers.& Sarm.lib.1.select.c.8.num.24. versic. ex his intelliges, Azeue.d.consil.16. num.36. tenent Couar.in cap.tua, de testam.num.7. Pinel.in Rub. C. de rescin.vend.1.p.c.2.num.19.* & nouissime Perez de Lara *lib.1.c.14.nu.20.* qui tamen *à n.29.& 35.* male ait cum Guilliel.Bened. *in c.Rainutius, ver.reliquit, à n.17.* Episcopum non solum ex causa necessaria, sed etiam vtili, posse facere alterationem, & commutationem relicti pij, quod plane est contra dictam Clem. quia contingit.

Et hæc † secunda sententia de plano procedit, 111
stante sacro Concil. Trid. *d. sess.25.c.5. de refor.* vt per Marc. Ant. Genuen. *d.c.24.n.10.* qui ait notandum, quod hodie post Concil. Trid *d c.5.* non potest Episcopus tollere qualitates appositas in fundatione beneficiorũ, nec etiam à consensu patroni, vt censuit S. Congregatio, & colligitur *ex d.c.5.* contra notata per Anton. Abb Imol. & Feli. *latissimè in d. cap. cum accessissent,* dum dicunt, posse pro vna vice Episcopum conferre capellaniam sacerdotalem non sacerdoti de consensu hæredis, &c.

Et reuera ita S. Congregatio † censuit, vt constat 112
ex declaratione Abul. ad 4. *sup. adducta nu.99.* & ex declarationibus sequentibus *super d c.5. Concilij,* ibi: *is non derogetur, nec de consensu patronorum, sed per hoc censetur sublatam esse facultatem huiusmodi,* de qua per D D. in c. cum accessit. de const. & ibi Abb. n.5. *Secunda, nec de consensu patronorum potest dispensare cum minore 25. annis ad capellam simplicem obtinẽdam, ad quam ex fundatione est præsentandus sacerdos. Quod si in fundatione cautum esset, vt capellanus per se ipsum deseruiat, & secus fiat ad renunciationem hæredum, Episcopus de alio prouideat: at si hæredes non denunciant, respondit Congregatio, spectare ad officium Episcopi prouidere, nec isto modo capellanum posse percipere fructus, si non per seipsum deseruierit. Tertia, Mediolan. Taurin. Episcopus non potest, etiam accedente consensu patronorum derogare qualitatibus in fundatione beneficij appositis: quia huiusmodi facultas sublata est per hoc decretum. Quarta Cremonen. Licet de iure communi,* vt volunt DD. in cap. cum accessissit. de constit. *posset episcopus de consensu patronorum conferre beneficium illi, qui non habet ætatem in fundatione requisitam, tamen hodie per hoc decretum prohibitum est.*

Et ita etiam † tenuit Rota, ex d. decreto Concilij 113
in causa Valentina iuris patronatus, 20. Martij, 1589. coram D. Orano, vt in decis. seq. *In erectione beneficij fundator ordinauerat, quod occurrẽte illius vacatione præsentaretur presbyter missam cantans, facta per Vicarium Metropolitanum, sub die 22. Nouembris,* 1585. *ad præsentationem patronorum institutione ad fauorem d. Bertrandi in S. presbyteratus ordine nequaquam constituti, d. Michael Dalmau apud sedem, tanquam deuolutum illud sub datis 13. Augusti,* 1586. *impetrauit, liteq; coram me desuper introducta, dubitari obtinuit, an gratia sua esset iustificata, Domini affirmatiuè resoluerunt: nam quod attinet ad caput deuolutionis, clarum est, ex quo Vicarius Metropolitani contra formam electionis beneficij nulliter ad institutionem deuenit, quod dispositio illius fuit ad Metropolitanum deuoluta,* c.2. de concess. præb. Abb. in c. cum nostris, n.2. & Imola in c. si de beneficio, de præben. *qui cum intra tempus debitũ notitiam huiusmodi defectus habens, collationẽ intra sex menses facere neglexerit, dedit locum impetrationi apud Sedem.* Roman. cons. 361. n.6.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Quod autem nulla fuerit institutio ordinarii, non potest tergiuersari: nam cum fundator beneficii voluerit præsentari presbyterum, qui missam cantaret, per ista verba visus est respexisse actum præsentationis. Itaq; necessum fuit, præsentatum actu fuisse tunc presbyterum: quia qualitas adiuncta verbo intelligitur secundum tempus illius, l. in delictis, §. si extraneus, ff. de noxal. Abbas in c. cum in cunctis, § inferiora, nu. 2. & ibi Decius nu. 12. de electione. *Vnde cessante in D. Bertrando tempore præsentationis, ista qualitate, præsentatio fuit inualida, & in consequentiam institutio.* Barba. cons. 33. n. 8. lib. 2. Sequitur Lambert. de iure Patro. lib. 2 p. 1. q. 2. ar. 29. cum seq. Roch. de Cur. in ver. honorificũ, n. 21. Rebuf. in sua praxi. tit. de requisitis ad collationem, n. 35. *Quod verò scientiam huiusmodi vacationis, propter nullitatẽ præsentationis, & inde secutæ institutionis, d. Metropolitanus habuerit, sine qua alias tempus conferendi illi non currebat,* iuxta notata per Innocen. in d. c. 2. de concess. præb. c. quia diuersitatẽ, c. licet, de supplenda neglig. Prælat. *manifeste patet ex dispensatione, quam super defectu Ordinarius per suum Vicarium ante factam institutionem D. Bertrando concessit: quæ quidem dispensatio, cum repugnet decreto Concilii Triden. c. 5. sess. 25. nullius fuit momenti.* glos. c cum dilecti, verbo ætate, de elect. Dec. in c. at si clerici, §. fi. n. 65. de iudiciis, cum aliis hic per informantes allegatis. *Neq; præmissis obstat resolutio facta coram R. P. D. meo P. amphilio in vna Roma. capellaniæ: quia illa procedit in casu diuerso, quãdo scilicet verba fundationis non respicunt actũ præsentationis, sed potius illius prosecutionem, vt si fundator dixerit, quod præsentetur, qui interfit diuinis, vel tot missas celebret: nam eo casu sufficit, quod præsentatus sit sacerdos habitu, licet non actu,* Abbas in d. c. cum in cunctis, §. inferiora. Paris. consi. 50. n. 12. & seq. li. 4. cum similib. *Circa alias qualitates in impetratione expressas, cessauit omnis difficultas: nam vt bene in facto deducitur, gratia in omnib. est verificata: & quoad valorẽ beneficii obtenti, cum sufficiat talis qualis probatio, testes deponentes de auditu visi fuerunt dominis sufficientes.*

114 Et † idem videtur antea tenuisse Rota *in vna Toletana capellaniæ, 14. Februarii, 1583. coram D. Rebufferio,* quæ sic ait: *Fuit resolutum, quod sententia de partibus est confirmanda, cum sit iusta: nam ex fundatione appareret, quod consanguineus, qui est præsentandus, saltim debet esse in ætate legitima presbyteratus, & sic habilis habitu ad suscipiendos infra annum sacros ordines presbyteratus, vt clarè colligitur ex fundatione, & bene deducunt informantes. Vnde cum Rodericus sit consanguineus & presbyter, Petrus vero non sit in ætate legitima, vt possit suscipere presbyteratum infra annum, præferendus est Rodericus, & habendus, ac si ipse, & non Petrus haberet qualitates requisitas,* vt per allegatos Cassado. & Sarnen. regu. de non tollendo, n. 11. in terminis nostris. *Non obstant testes, quod intentio fundatoris erat, vt Petrus haberet hanc capellaniam: quia intelliguntur, quando haberet qualitates requisitas, cum peruenisset ad ætatem requisitam, vt concordetur, fundatio cum ista voluntate, ne inducatur correctio. Non obstat, quod dicitur de dispensatione Ordinarii: quia posset forsan intrare, vbi Ordinarius posset dispensare, quod non intrat hic.*

115 Vnde † in concilio Prouinciali Mediol. 5. *p. 3. tit. quæ ad beneficii collationem attinent,* sic statuitur: *Si capellania etiam simplex, aliud vè beneficium, etiam iuris patronatus, ex præscripto erectionis, fundationis vè, aut alterius constitutionis certum ordinem, aut alias conditiones requiret in eo, de quo vel collationis, vel institutionis, vel alio nomine prouidendum est illud beneficium, ne episcopus deinceps, etiam patronorum consensu permittat, concedat, vt quisquam sine Sedis Apostolicæ dispensatione illud beneficium assequatur, qui vere eo ordine non sit initiatus: quãtis ætate congrua sit pro illo ordine suscipiendo. Neque qui aliis conditionibus præditus non sit, & quas illa, vel erectio, vel fundatio, vel constitutio requirit.* Quod decretum planè sumptum est ex d. decreto Concilij, & declarationibus sanctæ congregationis.

Tertia † difficultas est, an per clausulas generales 116
derogatorias, in literis Apostolicis positas, *nõ obstantibus statutis,* &c. censeatur derogatum fundationi, & ordinationi sacerdotium actu requirenti. In † qua 117
dicendum est, per dictas clausulas censeri derogata, seu dilata statuta Ecclesiarum etiam confirmata, sacerdotium actu requirentia: ita quod per eã possit quis huiusmodi beneficiũ consequi, licet non sit sacerdos, dummodo sit ætatis legitimæ ad sacerdotium, *Rota decis. 41. de concess. præb. in antiquis, & 1. de præbendis, alias 3 in nouis, Abbas in c. cum in cunctis, §. inferiora, n. 11. de elect. Francus in c. si pro clericis. & c ei, cui, n. 5. de præben. in 6. Felin. in c. nonnulli, n. 23 & 24. de præscr. & in tractatu, quando literæ Apostolicæ, ampliatione 7. n. 7. Staphil. de literis gratiæ, tit. de vi & effectu clausularũ, §. de clausulis non obstantiarum. Lamber. d. q. 7. ar. 29. n. 3. Caputaquen. dec. 127. n. 2. p. 1. & 257. lib. 1. & in manuscrip. Azor. 2. p. lib. 6. c. 8. q. 15.* Non † tamen per eas 118
censetur derogatum fundationi testatoris, sacerdotium actu requirenti, *Rota, Abbas, Francus, Felin. Staphil. & Lamber. & Azor ibi, & Rota in d. Foroliuien. capellaniæ supra adducta, nu. 66.* Quidquid dicat Gonçalez *glos. 5. nu. 106.*

Quod † Collector *d. decis. 1.* intelligit in fundatio- 119
ne laici, secus, si clerici, cui Papa vult, & potest leuius præiudicare. *Et sequũtur Abbas, Francus Staph. & Lamber. & Azor ibi.* At † Felin. *supra* idem etiã ait in fun- 120
datione clerici, vt perditas clausulas non censeatur illi derogatũ, nec modis, conditionibus, & ordinationibus per clericum in fundatione appositis, cum Ancharano *cons. 16.* Quod † mihi magis placet, 121
nam fundatio etiam clerici est multum fauorabilis, nec ei debet censeri derogatũ nisi de ea fiat expressa mentio, maxime, quia fundatio, seu ordinatio in fundatione posita, non solet dici statutum, & sic in derogatione statutorũ non venit. *Et facit, quod supra dictum est 4. p. c. 3. à nu. 73.* Id † autem habet speciale 122
fundatio laici, cum nõ censeatur ei derogatũ, etiam si in clausulis derogatoriis dicatur etiam, *Non obstantibus fundationibus, &c.* Quæ verba de fundationibus clericorũ intelligenda erunt, & non laicorũ: nam ad derogationẽ fundationis laici oportet, q; expresse & in indiuiduo fiat derogatio, & non per clausulas generales, & prægnantes, *Caputaquen dec. 122. par. 1.*

Aduertendum † vero est, quod in literis Apostolicis, & gratiis de beneficiis vacantibus non solet poni derogatio statutorum Ecclesiæ, nisi in beneficiis, & prębendis Ecclesiarũ Cathedralium, seu collegiatarum, in quibus additur, ac dictæ Ecclesiæ, &c. statutis, & consuetudinibus. Vnde in aliis beneficiis in 123

quibus

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

quibus non ponitur derogatio ſtatutorum, non intrabit doctrina, *de qua ſupra num.*118.

124 Sed † eſt alia quarta difficultas. Eſto Ordinarius nullo modo poſſit alterare conditiones, vel qualitates poſſibiles annexas beneficio ex fundatione, an poſſit eas mutare, quando reditus ipſius beneficij eſſent impotentes, ſe inſufficientes ad illa, v.g. beneficium eſt oneratum certo numero miſſarum, poſtea reperitur, quod fructus non ſunt ſufficientes, vel quod ſunt diminuti; an poſſit illas miſſas moderari, & reducere ad minorem numerum, iuxta quantitatem

125 reddituum beneficij. In † qua difficultate DD. docent, Epiſcopum id poſſe facere cum conſenſu patroni, aut etiam eo inuito, ſi vocatus nolit cõſentire, *ad d.c. nos quidem, & ibi DD. de teſtam. & d.l. legatum. ff. de vſufruct. lega.* ita Feli. *in d.c. cum acceſſ. de conſtit. nu.*19. vbi dicit, quod ceſſantibus reditibus, ceſſare debet ordinatio teſtatoris, *& Roch. d. verbo, pro eo quod de diœceſani conſenſu, q.*15. *& Lamber. lib.*3. *q.*6. *ar.* 7. *Perez de Lara. lib.*1. *c.*15. *à nu.*6. *& Azor* 2. *p. lib.*6 *cap.* 24. *q.*6.

126 Vnde † videtur, quod ſi aliqua capellania eſſet fundata cum obligatione reſidentiæ perſonalis, cuius fructus eſſent adeò diminuti, vt non eſſent ſufficientes, & proportionabiles tali oneri, poſſet Ordinarius tollere obligationẽ reſidentiæ: ita quod per ſubſtitutum poſſet illi deſeruiri, maximè, ſi non reperiretur, qui eam vellet cum eo onere reſidentiæ perſonalis, ibi melius videretur tollere reſidentiam perſonalem, quam reducere miſſas in caſu, quo vnum, aut alterum eſſet faciendum.

127 Sed † obſtat Concil. Trid. *ſeſſ.*25. *de refor. c.*4. 3. Ex quo videtur, Epiſcopum id non poſſe facere, niſi in ſynodo diœceſana.

128 Ad † hoc Nauar. *in manu. c* 25. *nu.*138. ait, quod illud decretum videtur ius nouum quoad Abbates, & Generales ordinum, ſed non quoad Epiſcopos, qui *argum. cap. cum acceſſiſſent, & c. ex parte, de conſtitutio. & eis adnotatorum*, poſſunt hoc facere, etiam ſine ſynodo iure antiquo, quod non videtur per hoc ſublatum, cum fuiſſet additum ad augendum, *argum c. fin. de verbo ſig.* Hæc Nauar.

129 Henriquez † verò *in Summa lib.* 9. *c.*22. §. 6. ait, d. decretum procedere in commutatione, ſeu reductione anniuerſariorum, ſeu miſſarum dotatarum; in qua eget Epiſcopus ſynodi conſilio, *iuxta Concil. ibi:* Sed vt onera dicendi miſſas in beneficio, & capellania collatiua temperet Epiſcopus, non egere ſynodi congregatæ cõſenſu, *vt tenent recentiores. Conſulit & ſequitur P. Ledeſma in ſumma de ſacramẽto Euch. c.*18. *circa* 16. *concl. ad ſi. & Man. Rodr. quæſtionum regul.*

130 1. *tomo, q.*43. *art.*13. Qui † tamen cum Nauar. *ſup.* ait, poſſe Epiſcopum abſque ſynodo anniuerſaria commutare iure communi, quod non videtur ſublatum per Concilium, *vt dictum eſt.*

131 In hoc † dico primò, verum eſſe, quod Cõcilium ibi non loquitur de miſſis impoſitis beneficio, ſeu capellaniæ in fundatione, ſeu alias (& ſic tanquam caſus omiſſus relinquitur diſpoſitioni iuris communis, *l. commodiſſimè, ff. de lib. & poſth.*) ſed de miſſis & anniuerſariis relictis in aliqua Eccleſia, vulgo, dotationes, vt patet ex verbis ipſius Cõcilij, & cenſuit ſancta Congregatio, vt in ſequentibus declarationibus ſuper d. decreto. *Prima, hoc decretum locum non habet in obligationibus miſſarum, quæ impoſitæ ſunt capellis erectis in titulum, ſiue ex prima diſpoſitione teſtatoris, ſiue alia quacunque. Secunda, ex hoc decreto non competit Epiſcopo facultas diminuendi onus à teſtatore impoſitũ hæredibus, pro certis miſſis, & anniuerſariis celebrandis, eleemoſynaſque erogandis pauperibus, propter cauſas, de quibus hic, neque in oneribus ſimiliter impoſitis beneficiatis in fundatione beneficiorum, ſi fructus beneficiorum non ſufficiant dictis oneribus ſupportandis. Tertia, neque habere locum cenſuit Congregatio hoc decretum in reducendis eleemoſynis, & quatenus facienda eſſet reductio ab habente poteſtatem potius eleemoſynas reduci debere, quàm miſſas, vel anniuerſaria, quando à teſtatore fuiſſent relicta, & miſſe, & anniuerſaria, & eleemoſynæ. Quarta, caput hoc intelligendum eſt de miſſis tantum, non de aliis ſuffragiis, nec de miſſis impoſitis in fundatione, ſed de relictis à teſtatoribus habet locum etiam in reductione officiorum pro defunctis. Quinta, Archiepiſcopo Neapolitano Congregatio Concilij cenſuit decretum Concilii, ſeſſ.*25. *c.* 4. *in ſacrorum etiam anniuerſariorum reductione locum habere.* Et † refert 132 Man. Rodr. *ſup.* dicens, cõgregationem reſpondiſſe, hanc taxationem eſſe intelligendam de miſſis tantum, & non de aliis ſuffragiis, nec de miſſis in fundatione poſitis, ſed pro alia cauſa à teſtatoribus relictis. Qui etiam ait, eſſe aduertendum, quod huiuſmodi facultas Epiſcopis, Abbatibus, ac Generalibus conceſſa intelligitur tantũ de onere miſſarũ ante Concil. Trident. impoſito, ſicut ita fuiſſe reſponſum ab Illuſtriſſimis Cardinalibus S. Congregationis, anno Domini 1573. teſtatur Paraſellus *in tract. priuilegiorum, fol.*232. (quod mihi nõ videtur certum, nec cõforme Concilio, & fortè fuit ſibi priuatum reſponſum) Et refert Ledeſma *ſupra*, & tradit Mar. Anto. Genuen. *c.*24. *n.*9. Vbi † dicit, quod circa illum tex- 133 tum Concilij ſancta congregatio declarauit, quod ſufficit, ſi in momento fiat commemoratio pro defunctis, pro quibus erant dicendæ miſſæ reductæ. Item, quod loquitur de miſſis relictis à fidelibus, & procedit etiam in reductione officiorum defunctorum, non tamen in aliis ſuffragiis, nec in miſſis impoſitis in fundatione beneficij.

Dico † ſecundo, quod in reductione dictarũ miſ- 134 ſarum, & anniuerſariorũ, de quibus Concil. loquitur, ſeruanda videtur forma Concilij, ita, quod Epiſcopus non poſſit eam facere ſine ſynodo: nam eſto ante Conci. id poſſet tamẽ cum Concilium ibi præſcribat iſtam formã, non eſt ab ea recedendũ. Quidquid dicant Nauar. & Man. Rodrig. *ſupra.* † Vnde 135 ſtante Concilio, non videtur valere conſtitutio ſynodalis Salmantina, *quam refert Henriq. ſupra*, qua facultas hæc anniuerſaria commutandi committitur Epiſcopo cum conſilio Capituli, *cap. quod ſuper his, de maiorit. & obed.* Nec ſynodus diœceſana, cuius conſilium, & induſtriam in hac re requirit Concilium, poteſt id aliis committere, maxime generali & in cõmuni. Verum † eſt tamen, quod in aliquibus E- 136 piſcopatibus, vt in hoc Abulenſ. nõ eſt vſu receptũ, d. decretũ Concilij; ſemper enim fiunt ſine ſynodo reductiones, non ſolum miſſarũ capellaniarum, ſed etiam anniuerſariorum, & dotationũ Eccleſiarũ: &

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

sic vbi non est receptum d. decretum, procedet opin. Naua. & Man. Rod. *supra, iuxta adducta infra.* 11.
137 *p.c.5.nu.*150. Probabile † enim videtur, q̃ stylus saltim decennalis valeat contra legem etiam Canonicam ab initio non receptam, sicut stylus iudicis præscriptus spatio 40. annorum valet contrarius, ab initio receptum, *Rochus in Rubrica de consue. nu.* 27.

138 Pro † complemento huius capitis restat videre, quomodo probetur clericatus, qui cum sit qualitas extrinseca, non præsumitur, *Innocen. in c. super his, de accus. Felin. n.2. & alii in c. fi. de præsum. & Corras. 3.p.c.1.*
139 *n.*4. Et † dicendum est probari, non solum literis testimonialibus Episcopi, seu tituló ordinum, *l. si qua C. de Episc. & cler.* sed etiam testibus, *c.1. & 2. de cleric. pereg. Corras. ibi, & Prob. ad Monach. in c.1. de tempo. ord. in 6. nu.12. Farin. in praxi crim. 1.p.q.8. nu.40. & 41. post*
140 *Guido. Papam, decis.*474. Etiam † de publica voce, & fama: Nam ad probandum clericatum sufficit probatio de communi reputatione & fama, *Rota deci.* 4. *& 14. de probatio. in antiq. Sarnen. in regu. de annal. q.*58. *Pontanus de spolio lib.2. nu.*179. *Caputaquen. deci.*277. *n.* 8. *p.*1. *Mohed. decis.*21. *nu.*3. *de renun. c. his sane, dec.*26. *in manuscrip. Rota decis.* 1103. *nu.*5. *lib.*3. *p. diuersor. & decis.*139. *eod. lib. de qua supra, n.* 12. *& in Hispalen. & Corduben. beneficiorum,* 2. *&* 16. *Iunii,* 1597. *coram* D. *Gipsio supra relata, c. præced. c.*4. *n.*19. *& in aliis plurib. causis. Et facit decisio Ægidii* 113. *&* 114. *quam secuta est Rota in vna Legionen. Præstimoniorum,* 27. *Nouemb.* 1592. *coram* D. *Pamphilio supra adducta, d.c.*4. *ad fi. & alibi sæpè,* & probatur per argumenta, & indicia, seu coniecturas, *Boer. decis.* 171. *nu.* 25. *Anton. Gabr. concl.*1. *de testib. n.*69. *Mascar. de prob. concl.*305. *n.*5. *& Parian. eod. tract. lib.*2. *c.*34. *n.* 70. Et per semiplenas, vel leues proba-
141 tiones probatur, *Mandos. reg.*18. *q.*11. *num.*10. Et † ita seruat Rota in possessorio & petitorio, *vt per Guido. Bon. decis.*132. *seu* 133. *in manuscriptis, Rotæ decis.*8. *de causa poss. in antiquis. Flam. Paris. de resig. benef. lib.*4. *q.*2. *n.*
142 70. Quidquid † velit Rebuffus *in praxi, tit. de forma literarum tonsuræ. n.*26. *& Mascar. de probat. concl.*304. *n.*18. *& 19. & Farin. d.q.*8. *n.*44. & obseruantia Rotæ per eum adducta procedit in clericatu illegitimi, vt
143 patet ex allegatis per eum. Et † quamuis idem Rebuf. *de nominatio. q.*22. *nu.*13. Aim. *de antiq.*3. *p. sectio. vidimus in genere, n.*33. *& cons.*134. *num.*40. Boer. *decis.* 171. *n.*13. & Menoch. *de præsump. lib.*6. *præsum.*76. *n.*23. Farin. *d.n.*44. & Perez de Lara *lib.* 2. *c.*5. *n.*6. post Bal. *in c. dudum,*1. *de elect.* dicant, quasi possessionem clericatus non prodesse in agente, vt sibi adiudicetur beneficium, & longam quasi possessionem, ac bonam famam clerici requirat. *Pacia. sup. à. nu.* 46.

144 Limitatur † tamen prædicta doctrina, vt non ꝓcedat in materia obiectus, *Rota decis.*2. *de probatio. in*
145 *antiq. & Guido Bo. vbi sup.* Aut † vbi præsumptio est contra aliquem, puta, quia est illegitimus, qui debet probare suum clericatum per literas, *Guido Bo. ibi. Et facit d. decisio Caputaquen.*227. *n.*10. Tunc enim sufficit communis reputatio. *Sarnen. sup. Put. decis.*359. *n.*1. *lib.*1. *Rota decis.*26. *lib.*2. *p.*3. *diuersorũ,* Mando, *de signatura gratiæ, tit. de prouis. vers. clericatus,* vbi ait, q̃ clericatus illegitimi, ex Rotæ obseruantia non probatur per cõmunem famam, & reputationẽ, *per consi. Cornei* 91. *lib.*1. *Pontan. sup. Mascar. concl.*305. *n.*13. Nisi ꝓ-

betur † dispensatio, *Rota decis.*129. *li.*3. *p.*3. *diuersorum;* 146
*Papaz. in additio. ad Rotam, decis.*2. *de filiis presbyterorũ, in nouis, num.*13. *Pontanus supra.* Quæ † non probatur 147
per narratiuam literarum ordinarii, *Verallus decisione* 128. *lib.*2. *in manuscrip.*

Vnde † videtur, q̃ constando de dispensatione 148
clericatus illegitimi, probatur per cõmunem reputationem, sicut clericatus legitimi: Nam eadem videtur ratio in illo data dispensatione, & habilitatione, ac in legitimo. Pro quo facit decisio in causa Calagurritana de Zalduendo. 9. Decemb. 1588. coram D. Seraphino. *Vbi † fuit resolutum, iniustas esse sententias prohibentes concursum filii naturalis dispensati cum* 149
aliis legitimis ad beneficium, & cum admittentes in defectum filiorum patrimonialium ex legitimo matrimonio natorum tantum propter defectum natalium, quia dispensatio eum fecerat habilem, Specu. de dispen. §. postremo, post princip. *Nec inter istos fieri debet differentia;* Bald. in l. liberos, C. de collat. Bero. cons. 5. n. 25. lib. 1. *Nec concursus impediri.* Lamber. lib. 2. 3. p. q. 5. ar. 15.

Et † ita constando de dispensatione ad clericatũ 150
poterit procedere, q̃ ait decis. Rotæ in causa Burgen. pensionis, 19. Februa. 1596. coram D. B. ancheto, *supra relata,* 1. *p.c.*5. *n.*117. Nempe, *In illegitimo clericatum probari ex communi reputatione fuisse resolutum coram Oradino in Taruisina pensionis,* 12. *Decembris* 1571.

Quamuis † *decis.*789. *lib.* 3. *p.*3. *diuersorũ dicitur,* q̃ 151
illegitimus debet ꝓbare, secum dispensatũ fuisse, & vlterius clericatũ per literas, nõ reputationẽ. Præterea, † cõcurrentibus aliquibus coniecturis, cum fama 152
ꝓbatur clericatus illegitimi, *Rota d. decis.*26. *lib.*2. *p.*3. *diuer. Papaz. d. n.*13. *Mascar. d. concl.*305. *n.* 12. Et † in v- 153
na Barchinonen. præposituræ, de anno 1550. voluerunt Domini, q̃ in iudicio possessorio restitutionis sufficeret illegitimo ꝓbare clericatũ per reputationem, & q̃ actor illegitimus non tenetur dare literas sui clericatus, *vt per Guido Bo. vbi sup.* Probatur † etiã 154
clericatus vnico teste, *Bal. & Felin. in c. licet vniuersis, de testib. ad fi. Iaso in repe. l. admonendi, ff. de iure iur. nu.*198. *Boer. d. decis.*171. *Pet. Gerar. sing.*49. *Rebuf. de nominatio. q.*22. *n.*14. *Corras. d.c.*7. *n.* 5. *Mandos. regu.* 18. *q.*11. *n.*10. *Mohe. d. decis.*21. *de renun. n.*3. *& Guido Bo. d. decis.*132. Et reddunt rationem, quia iste actus de se, & sui natura nemini principaliter præiudicat. Et, *vt ait Flam. Paris. d. lib.*4. *q.*2. *n.*69. inspicitur initium, & tempus ordinis collati, non beneficium, aut pensio, de quo postea litigatur. Vnde † ista probatio sufficeret et- 155
iam in iudicio, quãdo lis esset super beneficio. Sicut etiam sufficit probatio per cõmunem reputationẽ, quæ etiã est semiplena, vt dictũ est. Quamuis † con- 156
trarium in hoc teneat Rebuf. *in praxi d. tit. de forma literarum tonsuræ, n.*24. *& denominatio, q.*14. *n.*54. *alias* 32. & Mascar. *concl.*303. *à n.*4. Anto. Gab. *concl.*1. *de testib. n.*70. Pacia. *d. li.*2. *c.*34. *nu.*64. *Quibus consonat Conpract. c.*33. *n.*3. *quem sequitur Iacob. de Graf. in decis. aureis casuum conscien. lib.*4. *c.*18. *n.*155. *& Farin. d. q.*8. *nu.*43. *& in tract. de testib. q.*63. *n.*27. *& seq. quos vide, & Menoc. de præsum. lib.*6. *præsu.*66. Et † solo sigillo Episcopi re- 157
cognito ꝓbatur clericatus etiã collatus nõ subdito. *Mohed. d. decis.* 21. *de renun.* quãuis cõtra Mascar. *concl.* 305. *num.*2. Sed † est difficultas, an ꝓbetur clericatus 158
per literas, seu ostensionẽ superiorũ ordinum, puta,

sacerdo-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

159 sacerdotij, seu diaconatus, &c. Et † non probari, nec satis esse ostendere literas sacerdotij, tenent Rebuf. d. tit. de forma literarum tonsuræ, *n.* 28. Corras. *d. c.* 1. *n.* 5. Aymon *cons.* 134. *n.* 45. Ferretus *cons.* 354. *num.* 8. Mascar. *concl.* 304. *à nu.* 13. *& concl.* 1145. *à nu.* 6. & Menoch. *d. li.* 6. *præsump.* 76. *n.* 3. Pacian. *fu. n.* 42. post Gemin. *cons.* 91. & allegant Bart. *in l. illud. ff. de acquir. hæred.* Et reddunt rationē, quia per saltum posset esse promotus, quo casu non valet prouisio ei facta de beneficio. Præpos. *in c. solicitudo*, 52. *dist.* & Corras. *d.*

160 *a1. ad fin.* Nam † per saltum promotus est irregularis, *c.* 1. vbi Doctores *de clerico per saltum promoto* Concil. Trident. *sessione* 23. *de reformatione*, *c.* 14. *in fine*, Spec. *tit. de dispensatione*, §. *iuxta, sub n.* 13. Villadiego *de irregularitate*, *c.* 8. *de clerico per saltum promoto*, Bernard. Diaz, & Salzedo *in praxi*, *c.* 24. Nauar. *c.* 27. *n.* 242. & Ferretus *d. cons.* 354. *n.* 8. Maiolus *de irregul. li.* 4. *c.* 12. Vgolin. *eodem tract. ca.* 38. § 1. *n.* 1. Cerola *in praxi Episcopali*, 2. *par. verbo irregularitas*, §. 3. Ludou. Lopez *instructor. conscientiæ*, 2. *tom.* 2. *par. c.* 29. Pet. Ledesma *in summ. de sacram. ordinis*, *c.* 60. 8. *conclusione*, 2. *difficultate*, Vega *in Espejo de Curas*, *c.* 12. *nu.* 224. & sic intraret doctrina, de qua infra, *c.* 11. *n.* 2. quod collatio irregu-

161 lari facta est nulla. Quamuis † Toletus *in Summa lib.* 1. *c.* 71. & Suarez 5. *tom. de censuris, disput.* 31. *sect.* 1. *à nu.* 44. & Auila *de censuris*, 7. *par. disp.* 9. *dub.* 2. cum aliis doceant, istam non esse irregularitatem, sed suspensionem, sed & Nauar. *c.* 25. *n.* 71. *& cons.* 1. *de sacramentis non iteran. n.* 11. & Sayrus *de censuris lib.* 4. *c.* 14. *n.* 26. qui tamen *li.* 7. *c.* 10. *n.* 39. cum dicit, irregularem, seu suspensum. Quod tamen ad propositum parum refert: nam etiam collatio suspenso facta, est nulla, vt infra dicetur *cap.* 14.

162 Non tamē † est irregularis per saltum promotus respectu ordinum inferiorum, quos legitime susceperat: nam ab vsu eorum non est suspensus, vt apparet ex *d. c.* 1. *& d. c. solicitudo*, 52. *distinctione*, & tenet Enriq. *in Summa lib.* 14. *c.* 6. *nu.* 3. & sentit Sylvester. *ver. irregularitas*, §. 11. & Abbas *d. c.* 1. *vltimo notabili*, dicens, quod ordinatus præposterè non potest sine dispensatione administrare in ordine sic susceptо: & nouissime docet Suarez *d. disp.* 31. *sect.* 1. *n.* 48. & Auila *vbi supra.*

163 Vnde quod † dictum est, non valere prouisionem beneficii ei factam, non procedet in prouisione beneficii, quod non requirit alium ordinem præter illos inferiores, quos legitime susceperat, vt alias in simili docet Suar. *supr. disp.* 40. *sect.* 3. *n.* 38. dicens, quādo irregularitas non est totalis, sed respectu alicuius actus, aut temporis, tunc non reddere clericum incapacem cuiuscunq; beneficii, sed tantum illius, cp habet annexam obligationem tali irregularitati repugnantē. quia cum hæc phibitio nascatur ex prohibitione circa exercitium ordinis, non potest, amplius extendi, quam illa ex qua nascitur: & id procedere non solum in irregularitate sine peccato contracta, vt ait Nau. *d. c.* 27. *n.* 252. sed etiam in alia: nam ratio facta generaliter probat, si culpa non obstante talis irregularitas nón impedit omnem actum ordinis, sed aliquem, vt in casu *cap.* 2. *de clerico non ordinato ministrante.*

164 Contrarium † tamen in proposita difficultate, nempe quod ad probationem clericatus, & minorum ordinū, satis sit probare, & ostendere maiores, tenet Didac. Per. *in l.* 1. *tit.* 8. *lib.* 5. *ord.* & Salz. *in prax.* Bern. Diaz *c.* 24. *lit. A.* qui ait non dubitare hanc opinionem esse communiter receptam, Put. *dec.* 144. *li.* 2. *n.* 5. Vbi † *fuit resolutum in vna Conchen. paroch. quod* 165 *clericatus sufficienter probaretur per ostensionem quatuor minorum, in quibus Episcopus promouens narrabat eum per prius ad clericalem tonsuram promotum, quia probatis maioribus probantur minores, ex Bald.* in l. si solennibus. C. de fide instru. num. 1. *Maxime vbi illa narratiua fit à persona fide digna. Innoc.* in c. 1. circa fi. de cler. pereg. &c. Et † in vna Leodien. canonicatus 7. Decemb. 166 1589. coram D. Pamphilio fuit dictum, *non posse dubitari de clericatu stante susceptione maiorum ordinum*, ad not. per Felin. in cap. super his de accus. Put. d. decis. 144. *& fuisse dictum in causa Meten. canonicat.* 25. *Iunii* 1584. *coram D. Vicecomite, &c.* Et † in Bonon. 167 canonicatus de anno 1591. coram D. Pamphilio, *de qua infra* 11. *p. c.* 1. *n.* 70. fuit resolutum, *clericatum probari ex literis ostiariatus, quia cum non præsumatur ordinatus per saltum, ideo, &c. præsertim cum agatur de clericatu incidenter, & per literas ordinantis dicentis se ordinasse de licentia ordinarii sufficienter dici constare de tali licentia, præsertim cum sint ordines celebrati in Ecclesia cathedrali publice, vt fuit consideratum coram D. Seraphino in causa Neapolitana canonicatus*, & decis. 87. Cæsaris de Grassis, &c. Et † idem fuit resolutum coram eo- 168 dem D. Pamphilio in vna Burgen. beneficii de Portugalete 13. Nouemb. 1595. *nempe ex literis subdiaconatus probari clericatum, cum regulariter non præsumatur quis per saltum promotus.* Put. d. dec. 149. in fin. lib. 2. *quod sine difficultate procedit, quando ordinarius est discretus, & prudens, taliter, quod nisi sibi de præcedentibus ordinibus constitisset verisimiliter, sequentes non contulisset, vt fuit resolutum in d. Bonon. canonicatus* 24. *Maii* 1599. *coram D. Pamphilio, & habilitatem ad beneficium simplex cōstare: quia idoneus censendus est, qui alias ad sacrum subdiaconatū fuit approbatus, cap. accepimus de ætate & qualitate, vt in causa Calagur. portionis de Amarita* 27. *Ian.* 1576. *coram Lauretano Caputaquen.* 367. par. 2.

Et procedit etiam † in clericatu illegitimi, vt in v- 169 na Astoricen. parochialis S. Brixiani, quæ habetur *decis.* 124. *li.* 2. *p.* 3. *diuers.* vbi fuit resolutum, *Quod clericatus illegitimi probatur per literas diaconatus.* vbi enim dicitur per literas Decani, debet dicere per literas diaconatus, *Etiamsi non fuerit promotus à proprio Episcopo, sed per alium dicentem habere facultatem à proprio Episcopo*, sequuntur Pap. supra nu. 14. & Mascard. d. concl. 305. num. 3.

Bartolus † autem in dicta lege illud solum dicit, 170 quod si probo, quod aliquis sit ordinatus sacerdos, non sequitur de necessitate, quod alij ordines præcesserunt: nō tamen negat, cp ita sit præsumendum.

Et licentia † proprii Episcopi probatur sola asser- 171 tione ordinantis, Oldra. *cons.* 215. *nu.* 9. Felin. *in cap. Albericus sub num.* 4. *de testibus*, Puteus *dec.* 359. *lib.* 1. *&* 407. *lib.* 2. Mohedanus *d. dec.* 21. *num.* 3. *de renuntiat.* Rota *in dicta Bononien. canonicatus*, Flamin. Paris. qui alias decisiones refert supra à *num.* 66. & Ioan. Gutier. *can. quæst. lib.* 2. *c.* 17. *num.* 30.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Cap. II.

De Legitimate.

Summaria.

Oportet etiam promouendos ad beneficia legitimos esse, & ex legitimo matrimonio: nam illegitimi inhabiles sunt ad Ecclesiastica beneficia, cum nec ad ordines, nec ad clericatum admittantur. n.1.

Verba Concilij Tridentini de ordinandorũ nat. alibus & genere, iuxta ius antiquũ intelligenda sunt, & per ea Concilium voluit excludere illegitimos, filios, aut nepotes hæreticorum, & seruos, ac neophytos. n.2. *Nam Concilium ibi nõ intendit corrigere aut alterare iura antiqua circa qualitates promouendorum.* n.3. & n.4. *adducitur declaratio S. Congregationis.*

De illegitimorum inhabilitate ad ordines & beneficia, seu irregularitate, qui sunt videndi. n.5.

An expositi, quorum parẽtes ignorantur, sint pro legitimis, an pro illegitimis habendi. n.6. & n.7. *ponitur prima sententia habẽdos esse pro legitimis, & posse absq; dispensatione promoueri:* & n.8. *secunda sententia cõtraria, cuius ratio ponitur.* n.9. *Et magis placet.* n.10. *& ea admissa, non poterit Episcopus cum eis dispensare. Posset prima sententia post factum admitti propter authoritatem eam tenentium.* n.11.

Alia ratio pro secunda sententia adducitur, quod in dubiis tutior pars est eligenda. n.12. *Quæ regula vera est, intelligiturq; & procedit generaliter quoad hoc, vt in dubio debeat quis à faciendo abstinere, non tamẽ vt debeat spoliari possessa, vel facere votum positiuum, de cuius obligatione non constat.* n.13. *Nam tunc vitiat alia regula, quod in dubio, & pari causa, melior est cõditio possidentis, quæ procedit non solum in materia iustitiæ, sed etiam aliarum virtutum.* n.14.

Pro ista distinctione facit axioma, quod turpius eiicitur, &c. n.15.

Vnde in dubio voti & præcepti distinguendum est inter negatiuum de nõ faciendo, quod est seruãdum, & affirmatiuũ de faciẽdo, quod non obligat. & n.16. *Et inde etiam procedet distinctio* ca. inquisitioni, vers. verum. de sententia excomm. *de qua late agunt relati.* n.17.

Ideo in dubio nõ solum homicidij, sed etiam alterius cuiuscunq; facti, ob quod incurritur irregularitas, censeri debet quis irregularis ad effectum abstinendi, & cessandi ab officio irregularib. prohibito, etiam in foro exteriori, post factã diligentiã, vt in c. ad audientiã, & c. significasti de homicidio, *quæ notum ius non inducunt: nõ vero vt debeat spoliari beneficio, &c.* à n.18.

Et idem videtur in dubio iuris, vbi quis dubitat, an suo delicto sit imposita pœna irregularitatis, antequã fiat diligentia, & examen in iure & etiam post, dum manet dubium: quamuis vbi dubium esset apud omnes, an in aliquo casu sit iure imposita irregularitas, tunc non esset quis censendus irregularis, n.21. & 22.

In hac materia dubij reprobãtur quædã dicta Reuelli, Tho. Sanchez, & Suarez. n.23. & 24. *& Salas* n.25.

Licet prædicta ita sint, non tamen videntur applicanda in proposito de filiis expositis, in quo si dubium esset æquale, aut fere, ob fauorem prolis melior, & benignior pars esset sumẽda: & ideo censentur Christiani antiqui, & ex puro sanguine, &c. n.26. *De quadam bulla Gregorii XIV. circa hoc allegata per Enriquez.* n.27.

Prædicta doctrina de inhabilitate illegitimorum fallit primo, vbi per sequẽs matrimoniũ fuerint legitimati: nam filii illegitimi naturales efficiuntur quoad omnia, præter Cardinalatũ, vere legitimi per subsequens matrimoniũ, n.28. *ẽt sine instrumẽtis dotalib. de iure canonico.* n.29.

Quod intelligitur per matrimonium, ẽt putatiuũ bona fide, saltim vnius cõiugum cõtractum, cõtra Sarmient. n.30.

Secundo intelligitur, modo matrimonium non sit clãdestinum, vel interdictum: nam tunc non legitimantur per ipsum, nu.31. *Per quod tamen legitimantur, si est validum,* nu.32.

Filij spurii putatiui naturales non legitimantur per sequens matrimonium, etiam verum, contra alios n.33. *cuius ratio ponitur* n.34.

Quod tempus, conceptionis, an natiuitatis sit considerandum, vt filii iudicentur naturales, vel spurii, aut etiã legitimi. Et prima opinio est, considerandum esse tẽpus vtilius proli, n.35. *Secunda est, inspiciendum esse tẽpus conceptionis,* n.36. *Et prima approbata est per legem Tauri,* n.37. *Sed magis placet secunda, quãuis prima sit approbata* d.l. Tauri, *quæ procedet quo ad effectus iuris ciuilis, non tamẽ quoad hoc, vt tẽpus natiuitatis sufficiat, vt alias sint legitimi, aut sicut naturales legitimentur per subsequẽs matrimoniũ, &c. Et si dicta lex cõtrariũ vellet in proposito, ex defectu potestatis inutilis esset.* n.38.

An filii habiti ex incestu, quorum parentes postea contraxerunt matrimonium, ex dispensatione Papæ, cum Ecclesiæ prolẽ susceptam, si qua est, & suscipiendã exinde legitimã decernendo, efficiãtur legitimi per subsequens matrimonium quoad omnia, ẽt ad successiones, fideicommissa, & maioratus: an vero legitimatio ista cẽsenda sit, sicut si esset facta à summo Põtifice separatim absq; matrimonio: ita vt solum prosit ad spiritualia, & Ecclesiastica, n.39. *vbi ponit sententiã Couarruuiæ, & aliorum, censendam esse eo iure, quo censeretur, si esset facta separatim, &c. Sed contrarium tenetur* n.40. *vbi ponuntur decisiones Rotæ.*

Legitimatio facta dispensando in radice matrimonii est ex matrimonio, & valet ad omnia. nu.41. *& quando fit dispensatio in radice matrimonii.* n.42.

An legitimati per subsequens matrimonium admittantur ad fideicõmissa, seu primogenia, ad quæ vocãtur ex legitimo matrimonio nati, seu legitimi, & ex legitimo matrimonio nati, remissiuè, & resoluitur affirmatiuè n.43.

De filiis natis in figura matrimonii ex matrimonio putatiuo, an & quando sint legitimi, remissiue n.44.

Secundo fallit prædicta doctrina, vbi illegitimi fuerunt per Papã legitimati, nam tunc habebuntur vt legitimi ad ordines & beneficia n.45. *de quo qui sunt videndi* n.46.

Tertio fallit, vbi cum illegitimis fuerit dispensatum per habentem potestatem. n.47.

Episcopus dispensare potest cum illegitimis ex quocunq; etiã damnato coitu ad minores ordines, & beneficiũ siue curatum, cum sint honestæ vitæ, & virtute prædicti: nam in ista dispensatione faciẽda per Episc. requiritur causa, &c. n.48. & seq. *Nec põt cũ eis dispẽsare super pluralitate beneficiorũ simpliciũ, vt plura possint retinere.* n.50.

Ad maiores ordines, & beneficia curata nequit Episc. dispẽsare, sed requiritur dispensatio Papæ, n.51. *quantumuis magna subsistente causa, vtilitatis seu necessitatis Ecclesiæ.* num.52.

Ad dignitates ẽt, vel personatus etiam sine cura, solus Papa potest cũ illegitimis dispensare, cum cõmuni cõtra Gambarum, à n.53. *An Epi-*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

An Episcopus possit cum illegitimis dispensare in canonicatu Ecclesiæ cathedralis, n. 57. & n. 58. *ponitur sententia affirmativa cõmuniter recepta, quæ fundatur* n. 59. *Contraria tamen sententia ponitur* n. 60. *& eius fundamenta cũ 3. seqq. vbi eis respondetur.* n. 65. *ponitur sententia Maioli, ad canonicatum in cathedrali Episcop. olim potuisse dispensare iuxta primam sententiam, & hodie, quia omnes canonicatus cathedralium annexum habent ordinem sacrum, dispensare non posse. Pro qua est doctrina glossæ, quod Episcop. non potest dispensare in beneficio simplici requirente sacrum ordinẽ, etiãsi non requirat eum actu, sed post.* n. 66. & seqq. *Quæ sententia Maioli videtur tenẽda, ita tamen, q̃ cum illegitimo ad sacros ordines dispensato possit Episc. etiã hodie ad canonicatum dispensare.* n. 68. *& idem in portionib. Eccl. cathedralis, secus tamen in canonicatu collegiatæ, & in dimidiis portionibus.* n. 69.

Circa dispensationẽ illegitimorum quæ sunt videnda. n. 70.

Hodie per Papam dispensatur cum illegitimis ad obtinenda quæcunq; beneficia, præter dignitates, ac canonicatus in cathedralibus, ac principalem in collegiata, dummodo plura non sint, &c. de qua clausula remissiuè n. 71.

An in impetratione sit facienda mentio de dispensatione. n. 72. *vbi resoluitur, quod non, quando est executio dispensationis iam factæ, secus in secunda dispensatione, seu vbi additur dispensatio dispensationi* n. 73. *vbi ponitur decisio Rotæ.*

Stante in supplicatione clausula & quod oratoris dispensationes habeantur pro expressis, valeret impetratio, etiamsi adderetur dispensatio dispensationi, n. 74.

Quæ clausula tempore Sixti V. non dabatur quod dispensationem super defectu natalium, sed per reuisores in supplicatione addebatur, nõ tamẽ super defectu natalium. n. 75.

Tempore etiam Sixti V. erat stylus non conferre beneficia illegitimis, etiamsi alias fuissent dispensati: & sic ratione istius styli tunc videbitur necessarium exprimere dispensationem super defectu natalium in impetratione, etiam quod esset executio dispensationis. nu. 76. *vt in decisione Rotæ posita.* n. 77.

Hodie non viget dictus stylus, & ideo standum erit in hoc supra dictæ resolutioni. n. 78. *De quo an in secunda dispensatione, seu gratia sit facienda mentio de alia priori, &c. remissiuè* n. 79.

1 OPortet † etiam, promouendos ad beneficia legitimos esse, & ex legitimo matrimonio: nam spurij, & alij illegitimi, inhabiles sunt ad Ecclesiastica beneficia, cum nec ad ordines, nec ad clericatum admittantur, *c. innot. de elect. & c. fin. de filiis presb. c. 1. eod. tit. in 6. cum aliis.* Facit etiam Conc. Trid. *sess 22. de refor. c. 20.* ibi: *Natalibus, & sess. 23. de refor. c. 5.* ibi, *De ipsorum ordinandorum natalibus, &* c. 7. ibi, *Ordinando-*
2 *rum genus.* Quæ † verba iuxta ius antiquum intelligenda sunt, & per ea Concilium voluit excludere illegitimos, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, *vt in c. 1. sess. 7. & c. 1. sess. 24. de refor.* de quibus hic agitur: & filios, aut nepotes hæreticorum, iuxta *c. 2. §. hæretici & c. statutum 2. de hæretic. in 6.* & seruos, *vt in tit. de seruis non ord.* ac neophytos iuxta *cap. 1. & 2. 48.*
3 *dist. & c. constituit 17. q. 4.* Nam † illa decreta Concilii non intendũt corrigere aut alterare iura an iqua circa qualitates promouendorum, vt appareat *in d. c.* 2. ibi: *Ac aliis, quæ à sacris canonibus requiruntur, & in dicto c. 7.* ibi: *Antiquorum canonum vestigiis inhærendo:* Salzed. *in pract. crim.* Bernard. Diaz *c. 22. n. 24.* D. Sahagun *in cap. eam te de rescrip. n. 23.* Enriq. *in sum. lib. 10. c. 17. §. 2. in gl. litera G.* Auila *de cens. 7. p. disp. 4. dub. 4. 3. concl.* Man. Rodrig. *in summa 1. tom. c. 159. n. 2. & quæst. regularium 1. 10. q. 24. art. 7. 4.* Et ita alias † sancta Cõ- 4
gregatio Concilij censuit, *Quod per illa verba ordinandorum genus, non excluditur filius neophyti.*

Et de illegitimorum † inhabilitate ad ordines, & 5
beneficia, seu irregularitate, & eius materia, videndi sunt vltra ordinarios *in tit. de filijs presbyterorum*, præsertim *in 6.* Hostien. *in summa eodem tit.* Albert. Trocius *de vero & perfecto clerico lib. 2. c. 1. & 2.* Lambert. *de iur. patronatus 1. par. 2. li. q. 7. art. 11.* Rebuf. *in praxi tit. de dispensatione super defectu natalium.* Corras. *de benef. 3. par. c. 2.* Rosinianus *de benef. c. 13.* Duar. *li. 4. c. 5.* Pet. Greg. *eod. tract. c. 5.* Villadiego *de irregularit. c. 10. vers. dixi vlterius quod illegitimus,* & latissime Maiolus *eodem tract. li. 1. à c. 4. ad 10.* Mandos. *de signat. grat. tit. de dispensatione super defectu natalitũ* Bernard. Diaz. *in pract. crim. c. 14.* & ibi late Salz. Paleot. *de nothis & spuriis,* præcipue *c. 57.* Menoch. *de arbitrar. li. 2. casu 201. à n. 35.* Flamin. Paris. *de resignat. benef. li. 4. q. 4. à n. 8.* Vgolin. *de irregular. c. 44. l. 12. tit. 6. part. 1.* & ibi Gregor. Lop. Nauarr. *in Manuali c. 27. nu. 201.* & in consiliis *tit. de filiis presbyterorum* Angelus, Syluester Rosella, Armilla, & alii Summistæ *verb. illegitimus,* Candelabrum aureũ *tit. de irregularit. à n. 107. ad 127. & in appendice c. 2. de illegitimis,* Lud. Lop. *instructorio conscientiæ 2. tom. 2. par. c. 23.* Manuel Rodrig. *in sum. 1. tom. c. 16. & q. regul. 1. to. q. 13.* Petr. de Ledes. *in sum. de matr. c. 34.* Tolet. *in sum. lib. 1. cap. 58.* in editione Romana, Sayrus *de censuris li. 6. c. 10.* & Suarez *5. tom. disputat. 50.* & Auila *de censur. 7. p. disp. 3. dub. 6. & seqq.*

Et an expositi, quorum † parentes ignorantur, 6
sint pro legitimis, an pro illegitimis habẽdi, & absq; dispẽsatione possint promoueri, graũis difficultas est.

In qua prima † sententia est, habendos esse pro le- 7
gitimis, & posse absq; dispensatione promoueri: nã multi etiam legitimi exponuntur: & sic cum veritas non possit constare, fit interpretatio in meliorem partem, & in fauorẽ prolis videtur declinandũ, ad *d. cap. ex tenore. qui filii sint legitimi,* ibi: *In fauorẽ prolis potius declinamus.* Quam sententiam tenent Anan. *in cap. 1. num. 11. de infant. expos.* Feli. *in cap. cum deputati num. 1. de iudic.* Bermon. *de public. concubinar. verb. qui etiam filios numer. 90.* Paleotus dicens receptum *d. tract. cap. 63.* Menoch. *casu 396.* Man. Rodrig. *d. quæst. 13. art. 1. & quæst. 14. ar. 3.* & D. Ioann. Vela *de pœn. delict. cap. 9.* Salas *1. 2. tract. 8. disp. vnica sect. 24. num. 246.*

Secũda sententia † est contraria, q̃ tenent Couar. *in* 8
Clem. si furiosus. in pr. 1. par. n. 9. Maiol. *sup. c. 11.* Salze. *d. c. 14. litera C. vers. sed huic loco,* Vgoli. *d. c. 44. §. 7. n. 1.* Candelabrũ aureũ supra *de irregular. à n. 120.* Enriq. 9
in summa li. 11. c. 20 §. 1. & li. 14. c. 8. §. 10. Lud. Lop. *d. c. 23.* Man. Rod. *c. 161. n. 1.* Gab. Vazq. *1. 2. disp. 66. n. 48.* Tolet. *d. c. 5.* Sayrus *d. c. 10. n. 39.* Auila *sup. dub. 9.* Reuellus *de obl. iust. 2. p. li. 1. q. 2. n. 15.* & eã videtur tenere Castillo *li. 2.* quotidianarum controuersiarum *ca. 19. n. 51.* cum Hondedeo *consil. 47. li. 2. nu. 23.*

Et ratio est, cum hic coniecturis † sit agendũ, quod 9
non

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

non solent filij legitimi exponi, sed potius qui nascuntur ex furtiuis & fornicarijs cõgressibus: & verosimilius est eos extra matrimoniũ nasci, qui sic à genitoribus contemnuntur, & ait Vgolin. se vidisse re ipsa per multos annos, quibus animarum curam gessit, solũ ex fornicatione, & illegitima copula natos exponi: & quãuis Doctores citati exempla nonnulla afferant, plura afferri posse contraria.

10 Et hæc sententia magis† placet, nam re vera ita est, vt experientia docet, ꝙ quamuis aliqui legitimi exponãtur, tũ hi sunt pauciſſimi: & fere omnes qui exponuntur, sunt illegitimi, & ex centũ qui exponuntur, certum est plusquã 90. esse illegitimos, & ita expositi cõmuniter reputantur, & dicuntur ex copula illicita, & ab eo quod fere semper fit, videtur interpretatio sumenda, q̃ ab eo, quod aliquando, sed raro fit, quãuis id sit melius, & benignius. Et admissa hac sententia, non poterit Episcopus cum eis dispensare ad sacros ordines & curata, *ca. 1. de fil. presb. in 6.* contra Couar. Enriq. Lop. & Auilam.

11 Posset tñ prima sententia † post factum admitti propter authoritatẽ DD. eam tenentium, secundũ Couar. Salz. Vgolin. Enriq. Lud. Lop. Man. Rod. *d. n. 1.* Auil. *vbi sup.* & vtramq; dicit probabilẽ P. Ledes-

12 ma *d. c. 34. 8. d. iffu.* & Suar. *d. disp. 50. sect. 4.* Aliã † rationem pro secunda sentẽtia adducit Gabr. Vazq. *supra*, quod in dubijs tutior pars est eligenda, *ca. illud. de clerico excõmunicato ministrante*, vt in dubio homicidij censeri debet quis irregularis, *ca. ad audientiam, & ca. significasti. 2. de homicid.* Eandem rationẽ adducit Toletus supra dicens, quod in dubijs debemus potius reputare eos irregulares. Est a. maxime dubiũ, imo & ꝓbabile, ex illegitimo natos esse concubitu, hi enim frequentius exponuntur Eam ẽt adducit Ruell. supra dicens, quod quãdo parẽtes omnino latent, dubium est facti vt minimũ æquale: ergo vt in casu homicidij dubij debet se quisquã pro irregulari gerere.

13 Et quidem vera est illa † regula, quod in dubijs tutior pars est eligẽda, quæ intelligitur, & procedit generaliter quoad hoc, vt non possit quis facere id, de quo est dubiũ an sit prohibitũ, sed debeat ab illo abstinere: non tñ procedit quoad hoc, vt in dubio debeat quis spoliari, seu priuari re possessa, vel facere actum positiuum, de cuius obligatione non constat.

14 Nam † tunc intra alia regula, quod in dubio, & pari causa, melior est conditio possidentis, *reg. in pari. li. 6.* quæ procedit non solũ in materia iustitiæ, vt aiunt Gabr. Vazq. *supr. disp. 65. n. 13. & 14.* & Açor *instit. moral. 1. par. li. 2. c. 19. q. 10.* & M. Fr. Ant. Perez nunc Generalis Ordinis S. Benedicti Hispaniæ *certamine 10. schol. n. 131. & seq.* sed etiã aliarum virtutũ, vt rectius aiunt Thom. Sanchez *de matr. li. 2. disp. 41. q. 3.* & Suar. *5. tom. disp. 40. sect. 5. n. 15. & sect. 6. & de relig. 2. tom. tra. 15. li. 2. c. 33. & tra. 6. li. 4. c. 5. & seq.* qui tamẽ non

15 ꝓceperunt vim primæ regulæ. Pro † qua distinctione facit illud axioma, de quo *in ca. quemadmodum de iur. iuran. quod turpius eijcitur.*

16 Vnde in dubio † voti, distinguendum est inter votum negatiuũ de nõ faciendo, quod est seruandũ, & affirmatiuũ de faciẽdo, ꝙ nõ obligat, & similiter in dubio ꝓcepti inter ꝓceptũ negatiuũ, & affirmatiuũ.

17 Vnde etiã procedit † distinctio c. inquisitioni, vers. verum de sent. excomm. *de qua late agunt Nauar. in c. si quis autẽ de pœn. dist. 7. à n. 9. Couar. in 4. 2. p. c. 7. §. 2. n. 7. Corduba li. 3. quæst. q. 5. &* 8. *Bart. Med. 1. 2. q. 19. ar. 6. P. Ledes. de matr. q. 45. ar. 1. Gabr. Vazq. d. disp. 66. ex n. 6. Açor d. li 2. c. 18. & Th. Sãch. su. & Doctor. per eum relati, & Salas sup. sect. 20. 21. & 22. & Suar. d. c. 5. n. 17. Lorc. su.*

Et ideo in dubio † non solũ homicidij, sed ẽt alte- 18
rius cuiuscunq; facti, ob ꝙ incurritur irregularitas, censeri debet quis irregularis ad effectũ abstinẽdi, & cessandi ab officio, & opere irregularib. prohibito, etiã in foro exteriori, ꝓpter periculũ errandi contra salutẽ animæ, & ẽt post factam diligentiã, quidquid tunc dicant Enriq. *l. 1. 4. c. 3. §. 4. & c. 14. §. 3. & c. 15. §. 5.* & Auil. *de censur. 7. p. disp. 2 dub. 5.* vt in p. c. ad audientiam, & c. significasti. 2. de homic. quæ nouum ius nõ inducunt, *Gab. Vazq. d. disp. 65. n. 9.* quidq̃d velint Tho. Sanch. *sup.* & Suar. *d. sect. 6. & d. c 33. n. 2. & d. c. 5. n. 16.* sed ex d. 1. regu. generali obligationẽ ꝓxistentem declarant, & de iure respõdent, non vero quoad hoc, vt debeat spoliari, seu priuari beneficio, & alias pœnas, quæ in dubio non debent imponi, *l. absentem, ff. de pœnis, & reg. cum sunt partium iura obscura in 6.* quamuis si non abstineat ab his, à quibus vere irregulares abstinere tenentur, pro eo vero & certo delicto, in non abstinendo commisso punietur condigne, & competenter in foro exteriori.

Et id plane † est, ꝙ vult & docet Abbas *in d. c. ad au-* 19
dientiã n 3 & in d. c. significasti n. 4. quẽ sequuntur Anan. & Feli. n. 1. in d. c. ad audientiã, Marian. Socin. ibidẽ n. 46. Rosell. verbo, dubia, Ang. ver. dubiũ, n. 1. & 2. Sylu. eodẽ verbo q. 4. Armilla verb. dubitatio, n. 3. Sayrus de censuris li. 6. c. 2. n. 16. & clarius in Clau. Regia li. 1. c. 13. n. 23. & 24. Tolet. d. li. 1. c. 57. circa fi. & cõmunis, q̃ † non videntur 20
rectè intellexisse, Nau. *in d. c. si quis autem à n. 35. & in man. c. 27. n. 193. & cons. 6. & 46. alias 11. & 12. de homic. n. 2.* & Couar. *in Cle. si furiosus 1. p. initio n. 3. imponentes ei,* & Abbati *sup.* ꝙ dicãt neminẽ in dubio censendũ irregularẽ in foro exteriori: *cum quib. nempe Nau. & Couar. alii transeunt, Plac. de delict. c 12. n. 11. Maiol. de irregular. li. 1. c. 2. reg. 7. & li. 5 c 51. n. 10. Vgoli. eod. tra. c. 4. §. 1. n. 4. Cosm. Philiar. de off. sacer d. 1. p. li. 4. c. 6. Candelabrum aureũ de irregul. n. 20. Zech. de casib. reseruatis, casu 1. de irregul. in pr. n. 31. vers. 5. Bannes de iust. & iur. q. 64. ar. 8. Lu. Lop. 2. to. 2. p. c 22. Man. Rodrig. in sum. 1. to. c. 156. n. 3. Valet. 4. to. disp. 7. q. 19. pun. 2. Veg. in espejo de curas, c. 12. n. 218. Auil. sup. Ant. Per. d. n. 132. Rebel. d. 2. p. li. 1. q. 2. n. 13. Salas d. tra. 8. disp. vni. sect. 19. n. 171.* & Molin. *de iust. tra. 3. disp. 67. n. 3.* qui tenet prædictã nostrã resolutionẽ, & iuxta eam explicat, & intelligit Nauar. *vbi su.* qui secũ pugnare videbatur, iuxta quã etiam sunt intelligẽdi Couar. & reliqui Doctores modo citati.

Et idem videtur in dubio iuris, vbi † quis dubitet, 21
an suo delicto, seu facto sit imposita pœna irregularitatis, anteq̃ fiat diligẽtia & examen in iure, interim enim debet abstinere, tanquã irregularis, & etiã post factũ examen & diligentiã, dum manet dubius, *Ant. Per. sup. n. 135.* quãuis vbi dubiũ esset apud oẽs, an in aliquo casu sit iure imposita irregularitas, seu in casu dubio apud Doctor. an sit de illis, in quib. irregularitas incurratur, tunc nõ esset quis cẽsendus irregularis, ex quo nõ est in iure expressum, *vt in c. is qui de sent. excom. in 6. Innoc. in d. c. ad audientiã in fi. Nau. in d. c. si quis*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

c. si quis autẽ. n. 39. & sequen. & alii, & ita recte explicat Gab. Vazq. d. disp. 65. n. 11. & 12. & facit dec. Rot. in causa Vrgell. canonicatus 3. Mart. 1595. corã illust. Blancheto sup.

22 *adduct. 2. p. c. 5. n. 12. ad fi.* Et ita erit accipiendũ, q̃ docet Coua. *sup. quẽ sequuntur Plaça, Vgol. Bann. Lud. Lop. Val. & Sayr. sup. Tolet. d. c. 57. n. 4. Açor. d. li. 2. c. 19. q. 11. Suar. d. sect. 5. ex n. 13. Anil. sup. Rebel. d. n. 13. & Salas sup. sect. 17. n. 153. & sect. 18. & 19. n. 176.* quod in dubio iuris, an sit in aliqua specie inducta irregularitas, non

23 est quis censendus irregularis. ¶ Oportet a. † hic animaduertere contra Rebell. *d. 1. p. li. 2. q. 14. à n. 8. & 2. p. li. 1. q. 2. à n. 10.* nihil referre in hac materia dubij, q̃ dubiũ sit æquale. vel nõ: nam stãte vero dubio, licet pro vna parte sit maior verisimilitudo, seu probabilitas, nõ tenetur dubitãs ad id, ad q̃ alias in dubio æquali nõ teneretur, nec deobligatur ab eo, ad q̃ alias in dubio æquali teneretur *Gab. Vazq. disp. 66. c. 7. n. 42.* quidq̃d velit Rebell. *ibi:* nec ẽt tenetur ad diuidendũ, quidq̃d dicat cũ aliis Th. Sanch. *d. disp. 41. n. 16. & 34.* cõtra quos rectius tenẽt Mol. *de iust. tr. 2. disp. 103.* Vazq. *sup. n. 36. & 37.* Salas *sect. 23. n. 231. & sect. 25. n. 25.* Non n. est cõsiderabilis ille excessus, nec facit imparẽ causam, si nihilominus res nõ extrahitur à dubio, sed adhuc reuera manet dubia, *facit reg. iuris in 6.* cũ sint partiũ iura obscura reo (qualis est possessor) fauendũ est potius, quã actori; nam etiã si sit maior probabilitas p̃ vna parte, adhuc res manet obscura, vt supponitur, *& ita colligitur ex d. c. inquisitioni, de sent. excom.* & est de mẽte communi D D. qui cõmuniter dicũt, q̃ in dubio melior est cõditio possidentis, & nõ q̃ in æquali dubio, quidq̃d velit Re-

24 bel. *sup.* Vnde ẽt nõ placet, q̃ † docet Suar. 4. *to. de pœn. disp. 22. sect. 9. n. 6. & d. tr. 6. de relig. li. 4. c. 5. n. 5.* quod quãdo habet quis iudiciũ p̃babile vtriusq; partis, q̃ dubiũ positiuum vocat, potest tuta cõscientia sequi quã partẽ maluerit, quia homo in reb. practicis potest sequi opinionẽ probabilẽ, non obstãte cõtraria probabili, vel ẽt probabiliori, &c. Quæ doctrina nõ est vera; nam licet opinionẽ probabilẽ ex parte iuris possit quis sequi relicta cõtraria probabili, aut etiam probabiliori, *vt dicitur inf. 11. p. c. 5. à n. 361.* tũ quando ex parte facti sunt vtrinq; rationes, seu cõiecturę p̃babiles, necessario resultat dubiũ de tali facto, & debet homo se gerere, tanquã in re dubia, quantumuis habeat p̃ vtraq; parte iudiciũ probabile, *vt satis colligitur ex d. c. inquisit. nã vt dicit Sot. in 4. dist. 27. q. 1. ar 3. vers. tunc ergo, & cũ eo Th. Sanc. d. disp. 41. n. 3.* in p̃posito potius perpendenda est causa dubij, vel assensus quã assensus ipse, & ad iudicandũ nõ tam attendendum est, an adsit dubiũ, vel opinio, q̃ ad casum, vnde oritur, &c. & ita sentiunt cõmuniter DD. quidquid Suar. dicat: & Sylu. *verb. cõfessio 2. q. 2.* quẽ allegat *Suar.*

25 *d. n. 6.* loquitur in habente † opinionẽ, & assensum vnius partis tantũ, licet cum formidine. Deniq; oportet animaduertere d. regulã, in dubio melior est cõditio possidẽtis, & alterã, in dubijs tutior pars est eligenda, non pẽdere ex eo, q̃ sit vel non sit magna incommoditas, molestia, aut difficultas, seu periculum contra Salas, *d. tr. 8. disp. vni. à sect. 17. ad 25.* qui tandem omnia ad id reducit, & in summa tenet, q̃ in materia iustitiæ generatim, & maxime verũ sit meliorem esse in dubio cõditionẽ possidẽtis: ita vt qui legitime possidet rem aliquã externam, vel ius ad illam, non teneatur in dubio relin- quere, [illegible] & alteri tradere, &c. in alijs vero materijs verũ sit aliqualiter, & per quandã accõmodationem, & cum quadam exceptione, ita sc. vt is qui alioqui erat liber, seu possidebat libertatẽ ad aliq̃d agendũ, vel omittendũ, non teneatur illud facere, vel omittere, si molestũ, vel onerosum est, nisi cõstet cadere sub p̃missione, voto, iuramẽto, vel p̃cepto, secus si facile, & commode id fieri põt, nã sine causa & necessitate, nemo se exponere debet periculo violãdi legẽ, promissionem, vel p̃ceptũ, & in dubio regulariter, & per se loquẽdo, tutior pars necessario est amplectenda, secus tũ per accidẽs ad vitandũ aliq̃ magnũ incõmodũ. Itaq; in quocunq; dubio, siue iuris, siue facti, p̃cepti, p̃missionis, voti, iuramẽti, vel alterius rei, quãdo facile, & sine magno incommodo fieri potest, tutior pars sequẽda est, nisi forte ius ipsum aliud cõcedat, vt videtur concedere in dubio iuris de irregularitate, *in c. is qui de sent. excom. in 6.* Quãdo vero id nõ potest fieri, nisi eũ magna difficultate, & incõmoditate, id nõ est faciendũ de p̃cepto, sed de cõsilio, nisi aliud iura ipsa exprimãt, vt exprimere videtur in irregularitate homicidij, quoad cessationẽ à diuino ministerio, &c. *vt etiã ait sect. 6. n. 70.* Ita Salas, cuius doctrina nõ placet, & cõuincitur ex dictis: nec est simile q̃ tradit Tho. Sanch. *li. 2. de matr. disp. 36. n. 8.* loquitur n. de opinione ex parte iuris aliqualẽ habente probabilitatẽ, &c. Sed licet p̃dicta ita sint, non † tũ videntur applicãda 26 in proposito de filiis expositis, in quo si dubiũ esset æquale, aut fere, ob fauorẽ p̃lis melior, & benignior pars esset sumẽda, iuxta *d. c. ex tenore*, & ideo expositi censentur Christiani antiqui & ex puro sanguine, & possunt obtinere p̃bendas in Ecclesiis, seu Collegiis, in quib. est statutũ, q̃ non admittãtur, nisi Christiani antiqui, & ex puro sanguine, vt cõmuniter tenetur. Enriq. *d. li. 11. c. 20. §. 2. in gl. litera K.* Auila *d. disp. 3. dub. 9.* Salas *d. n. 26.* q̃ non esset verũ, si ratio prędicta hic valeret. Verũ est q̃ contrariũ in eo nouissime tenet Perez de Lara *de annuers. & capell. li. 1. c. 4. à n. 37.* Aduertendũ † tũ est, quod Enriq. *lib. 14. c. 8. § 10. gl.* 27 *lit. K. L.* ait, quod Greg. XIV. anno 1591. data bulla in gratiã confraternitatis pro expositis decernit, vt habeãtur pro legitimis, & puri sanguinis ad oẽs p̃bendas. Sed de hac bulla ego nõ habeo notitiã, forte est bulla particularis in gratiã & fauorẽ expositorũ alicuius cõfraternitatis particularis, vt sonãt verba Enriq. Prędicta doctrina de inhabilitate † illegitimorũ 28 fallit, primo, vbi per sequẽs matrimoniũ fuerint legitimati: nã filij illegitimi naturales efficiũtur, quoad omnia (præter Cardinalatũ ex constitut. Sixti V.) vere legitimi per subsequẽs matrimoniũ, *cap. tanta, qui filii sint legitimi* & ibi gl. Abbas, *n. 4. & 7.* & alii, *c. innot. de elect. l. 1. ti. 13. p. 4* vbi Greg. Lop. Villadiego *de irregularitate, c. 16. vers. ii ẽ aduertendũ, quod per subsequẽs matrim.* Ant. Gabr. *de legitim. con. 1.* Couar. *in 4. 2. p. c. 8. §. 2.* Duen. *reg. 350.* Cuch *in instit. maior. li. 5. ti. 11. n. 129. 140. & seq.* Card. Manti. *de coniect. li. 11. ti. 12.* Matienço & Azeued. *in l. 10. ti. 8. li. 5. recop.* Io. Grac *de nobil. gl. 21.* Pereg. *de fideicom. ar. 24. ex n. 1.* & Zauall. *q. 2. n. 60. & q. 606. à n. 1.* Mõrquecho *de bonor. diuis. li. 4. c. 6. à n. 17.* Vgolin. *de irreg. c. 44. §. 3.* Enriq. *in sum. li. 11. c. 20. §. 1. & 2.* Sayr. *d. l. 6. c. 10. à n. 13.* & Suarez *sup. sect. 1. n. 2. & sect. 5. n. 1. & 11.* ẽt † sine instrumentis dotalibus 29 *de iur. can. ex d. c. tanta*, DD. citati, & Ant. Thesau. *dec. Pedemont. 83.*

Et

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

30 Et intellige per matrimonium, † etiam putatiuum bona fide, saltim vnius coniugum contractum *d.c. tanta.* iuncto *c. ex tenore. eodem ti.* Anto. de Butr. *in d. c. tanta, & in c. quod nobis. eodem*, Cassador. *decis. vni. desponsal.* Ant. Gab. *c.1. conc. 1. nu. 4. & 6.* Duennas *d. reg. 3, 0. ampliat. 9.* Molin. *de Hispan. primogen. lib. 3. c. 1. num. 11.* Matiençó *d.l. 10. glos. 1. num. 3.* Menoch. *de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 81. num. 3.* & sentit Suarez *d. sect. 1. num. 11.* contra Sarmiento *li. 1. selectarum cap. 6* quem sequitur P. Molin. *de iustit. tract. 2. disp 172.*

31 Secundo intellige, † modo matrimonium non sit clandestinum, vel interdictum, nam tunc non legitimantur per ipsum, si est inualidum, *c. fi. §. 1. de*

32 *clandest. desponsatione.* Zauall. *q. 697.* Per † quod tamen legitimantur, si est validum, vt contra alios recte docet Manti. *d. tit. 12. n. 13.* & Thomas Sanch. *de matrim lib. 3. disput. 44.*

33 Filij tamen spurij † putatiui naturales non legitimantur per sequens matrimonium, etiam verum, vt contra *glos. 2. in d. c. tanta.* Cassado. *sup.* & plures relatos per Anton. Gabriel. *sup. conc. 2.* & per Couar. *d. §. 2. num. 17.* & per Cuchum illis libentius accedentem *sup. nu. 139.* tenent Ioan. And. Ant. & Abb. *nu. 8. in d. c. tanta*, Couar. *sup. num. 17. & 18.* Roder. Suar. *in l. 1. 11. 6. lib. 3. fori vers. ad prædicta*, vbi Valdes *in additio.* alios citat, Duennas *sup. limitatio. 3.* Sarmiento *d. c. 6.* & Moli. *d. num. 11.* Spino *de testamentis glos. 15. num. 119.* Velaz. de Auend. *in l. 11. Taur. gl. 2 ex nu. 3.* & Ceruantes *ibi ex num. 156.* Peregri. *d. ar. 24. nu. 52. & 73.* Sylues. Aldobran. *in §. fin. de nuptijs num. 21.* Fachin. *controuers. lib. 3. c. 55.* Lud. Lop. *instruct. conscientiæ. 2. to. c. 57.* P. Molina *d. disput. 172.* Suarez *d. sectione 1. n. 5. 7. & 11.* & videtur tenere Ant. Gabri. *d. conc. 2.* qui alios referunt pro hac sententia.

34 Et ratio est, quia danti † operam rei illicitæ imputatur, quidquid inde euenit, etiam præter eius cogitatum & intentionem, *c. continebatur, c. tua de homicid.* saltim vbi non agitur de imputatione culpæ, seu malitiæ, & eius pœna, vt hic: & quia illi reuera non sunt naturales & solum de iure legitimantur per subsequens matrimonium filij naturales.

35 Sed est difficultas, quod tempus, † conceptionis, an natiuitatis sit considerandum, vt filij iudicentur naturales, vel spurij, aut etiam legitimi. In qua prima opinio est, considerandum esse tempus conceptionis, vel natiuitatis, quod vtilius fuerit proli, argumento textus *in § sufficit institutis de ingenuis, & in l. nuper, C. de naturalib. liberis, & in authen. quib. modis natural. efficiant. sui, §. tribus*, seu, *§. si quis igitur. prope finem*, qui idem dicit, quod *d. lex nuper.* Ita tenent Hostien. Ioan. Andr. Cardi. Anto. Anchar. & Collectarius *in d. c. tanta*, Enriq. *in d. c. ex tenore*, Salicet. *in d. l. nuper.* Antoni. Gabri. *d. conc. 2. num. 10 & conc. 4. num. 11.* Greg. Lop. *in l. 2. tit. 15. p. 2. verb. sino el hijo, versic. sed pone, & in l. 1. ti. 13. p. 4. verb. se casa*, Couarr. dicens communem *d. §. 2. num. 2.* Duennas *sup. amplatione 19.* Rojas *de succession ib. ab intestato, c. 10. à n. 38.* Cuelues *supra num. 130.* Aluarado *de coniecturata mente defuncti, lib. 2. c. 3. num. 66.* Spino *d. glos. 15. n. 118.* Vgoli. *d. §. 3.* Fachineus *d. lib. 3. controuersiarum c. 50.* Lud. Lop. *sup.* Enriq. *d. c. 20. num. 3.* Molin. *sup. d. disput. 172.* dicens communiorem sententiam, P. Ledes. *in sum. de matri. c. 34. 3. diffi. 1. conc.* & Satyr. *d. c. 10. nu. 29.* Th. Sanc. *de matri. li. 8. disp. 7. n. 19.* Morq. *d. li. 4. c. 6. n. 18. & 21.*

Secunda opinio † est, inspiciendum esse in pro- 36
posito tempus cõceptionis, cum hic agatur de qualitate, & macula, quæ ex vitio, & crimine in coitu, & conceptione commisso contrahitur, & probatur ex *l. Paulus. 11. ff. de statu homin.* vt eam expendit Sarmiento *infra.* Ita tenuerunt Citus & Paulus, *in l. cum ex libera, C. de suis & legitim. hæredib.* Bald. & Alberi. *in d. l. Paulus*, Salicetus *in l. etsi contra, C. de nuptiis, & in l. filium. C. de suis & legitim. hæredib.* Anton. de Rosell. *in tract. de legitimatione, col. 8. & 9.* Maiolus *de irregularitate, lib. 1. c. 4. n. 14.* optime Sarmiento *d. lib. 1. selectarum c. 5. à n. 10.* cuius rationibus ait Couarruu. *supra in vltimis editionibus*; sed dubium esse an sua opinio vera sit, atque ideo lectorem admonere, vt & in iudicando & consulendo, caute & cum iudicio quæstionem illam diffinire velit. Et hanc videtur tenere Bartol. *in d. l. Paulus* vbi opponit de *d. l. nuper*, & soluit quod ibi ille coitus concubinarius erat licitus de iure ciuili: in casu vero *d. l. Paulus*, coitus erat omnino illicitus de iure ciuili, &c. Sequuntur Bald. & Angel. & Peregr. *d. ar. 24. nu. 50.* qui eandem opinionem videntur tenere, quam etiam ait probabiliorem Suarez *d. sect. 1. n. 3.*

Prima tamen opinio approbata † est per *d. l. 11.* 37
Taur. quæ est. *9. ti. 8. li. 5. recop.* vt rectè aiunt Rojas *supra n. 40.* & Velazq. *ibi glos. 1. n. 5.* Enriq. & P. Molin. *supr.* & Ioan. Garc. *de nobilitate, glos. 20. n. 29.* dicens in Hispania eam sententiam veram esse, aut saltim recipiendam ex authoritate *d. l. 11.* de iure tamen communi fortissimum textum esse *d. l. Paulus*, si expendas, vt expendit Domin. Fran. Sarmiento *vbi supra.*

Mihi vero magis † placet secunda sententia; quã- 38
uis prima sit approbata *d. l. 11. Tauri*, quæ procedet quoad effectus iuris ciuilis, non tamen quoad hoc vt tempus natiuitatis sufficiat, vt alias sint legitimi, aut sicut naturales legitimentur per subsequens matrimonium, si attento tempore conceptionis erant incestuosi, aut adulterini, &c. ex ratione adducta. Et si *d. lex Tauri* contrarium vellet in proposito, ex defectu potestatis inutilis esset, *c. venerabilem. de election. cap. 2. de iudic.* cum aliis Doct. *in c. Eccles. S. Mariæ de constit.* & in simil. Couarruu. *in c. quamuis pactum, 1. p. §. 3. nu. 7.*

Secunda difficultas est, an filij † habiti ex incestu, 39
quorum parentes postea contraxerunt matrimonium ex dispensatione Papæ, cum clausula in dispensationibus cum copula apponi solita, *prolem susceptam, si qua est, & suscipiendam exinde legitimam decernendo*, efficiantur legitimi per subsequens matrimonium, & ex eo vere legitimi censeantur, quoad omnia etiam ad successiones, fideicommissa, & maioratus, sicut naturales: an vero legitimatio ista censenda sit, sicut si esset facta à summo Pontifice separatim, absque matrimonio, ita vt solum prosit ad spiritualia, & Ecclesiastica, tanquam facta per rescriptum Papæ. Quæ difficultas grauis est, & quæ

potest

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

potest in praxi frequenter occurrere, & nunc versatur circa aliquos maioratus Hispaniæ, in qua Couar. *in* 4. 2. *p. cap.* 8. §. 8. *num.* 13. tenet legitimationem istam censendam esse eo iure, quo censeretur si esset facta à summo Pontifice separatim absque matrimonio, cum ratione matrimonij facta non fuerit, sequuntur Molina *de Hisp. morum primog. lib.* 3. *c.* 2. *nu.* 11. Humada ad Greg. Lopez *in l.* 2. *ti.* 15. *p.* 2. *gloss.* 10. *num.* 7. Peregrin. *de fideicom. ar.* 24. *à nu.* 76. præsertim *num.* 80. Lud. Lop. *instruct. conf.* 2. *to. c. vlt.* 3. *conc.* & Tho. Sanchez *de matrim. lib.* 8. *disp.* 6. *nu.* 25. *& disp.* 7. *nu.* 14.

48 Contrarium tamen † nempe, quod efficiantur legitimi per subsequens matrimonium, & ex eo vere legitimi censeantur ad omnia, etiam ad successiones, fideicommissa, & maioratus, sicut naturales, verius videtur, nam ista legitimatio non fit per Papam absque matrimonio, sed ratione matrimonij, & respectu illius, dependenterque ab illo extendendo & ampliando dispositionem, & favorem *d. cap. tanta*, vt intret etiam in isto casu: quod patet, nam si huiusmodi dispensati postea non contraherent matrimonium inter se, proles suscepta non maneret legitima vllo modo, nec posset legitimari virtute illius dispensationis, vt recte tradit Tho. Sanch. *d. lib.* 8. *d spat.* 6. *num.* 26. *& d sp.* 7. *num.* 15. quidquid alias sit in terminis *decis. Rot.* 207. *p.* 1. *diuersorum*, quam sequuntur Gonçal. *in reg. mensium, gloss.* 5. §. 9. *nu.* 57. & Prosper. de Augustino *ad summam Bullarij Quartanæ in appen. p.* 2. *verb. matrimoniales dispensationes ad fin. pag.* 585. Et ita in proposita difficultate videtur tenere Abbas *in d. c. tanta n.* 14. ibi: *Nisi aliud dicatur in dispensatione*, Guillel. Benedict. *in c. Raynutius, verb. & vxorem el.* 1. *à nu.* 202. ibi; *Aut celebrando*, & Enriquez *in summa lib.* 7. *cap.* 13. §. 5. *in fin.* & nouissimè post hæc hanc sententiam amplexa est Rota in causa Pampilonen. illegitimitatis R. P. D. Iusto eiusdem Rotæ Auditore proponente 5. Decembr. 1608. vt in decisionibus sequentibus Romæ impressis, & etiam Matriti ad caulam maioratus Hispalen. Martini Ceron pendentem in Consilio Regio, in quibus decisionibus inter alia adducitur prædicta ratio à me adducta, quæ meo iudicio est ratio fundamentalis, & principalis huius sententiæ. *Pro illegitimitate Martini Iunioris plura deducebantur per informantes. Primò, quod Martinus natus est ex coitu incestuoso, cum parentes essent tertio consanguinitatis gradu coniuncti*, cap. non debet, de conf. & affin. *Vnde non fuit effectus legitimus per subsequens matrimonium, Abb.* in cap. tanta, num. 14. qui fil. sint legitim. *Et in his terminis Rota coram fæl. rec. Clemente VIII. tunc Auditore in causa Siracusana legitimitatis*, 19. *Octobris* 1573. *Nec sufficit dispensatio, quia non potest operare hunc effectum, cum non sit in radice matrimonij, quia tempore conceptionis Martini copula non fuit affectu maritali, Ancha.* consil. 409. sub nu. 4. vers. sed est discutiendum, *Abb.* in c. per venerabilem, num. 21. qui fil. sint legit. *Put.* decis. 483. *quæ incipit*, Matthæus Gabella lib. 2.

Ad hæc responsum fuit, quod legitimitas probatur ex subsequenti matrimonio celebrato iuncta dispensatione Papæ.

Non obstat oppositio, quod Martini, & Vrsulæ copula non fuerit affectu maritali, & sic dispensatio non tangit radicem matrimonii. Nam tollitur primo, quia affectio maritalis adfuisse ab initio præsumitur, nam qui hodie nuptias contraxit, ex qua antea liberos susceperat, regulariter præsumitur eundem ab initio animum habuisse matrimonii contrahendi, Cache. in decis. Pedemont. 154. num. 4. *contra quam præsumptionem nihil est probatum in casu nostro, & est negatiua probanda ab heredibus aduersarijs, vt in decis. R. P. D. mei Cauallerii in hac causa facta.*

Nec facit, quod tunc præsumitur consensus & effectus maritalis, quando de facto, & nulliter contractum est matrimonium, & subsequuta copula, in quibus terminis procedit Rota in d. decis. Siracusana, *& ponit exemplum Ioann. Andr.* in d. cap. per venerabilem, num. 30. vers. si vero proles. *Nam Doct. dicunt, quod legitimatio non fit in radice matrimonij, nisi in prole genita ex coitu matrimoniali, saltem ex affectu, vel consensu. Ita dicit Ancha. allegatus* d. cons. 409. sub numer. 4. *post Ioann. Andr.* in d. c. per venerabilem, num. 30. *& ibi Abb.* sub nu. 22. *repent eadem verba, saltem consensu, & affectione, sine quibus non est matrimonium de facto, & non potest suppleri consensus; & ita sunt intelligendi alij Doctor. Vnde cum satis sit coitum fuisse ex affectu, vel consensu maritali, in hoc præsumitur adfuisse & adfuit, licet non sint publice celebrati actus matrimoniales, de qua publicitate non loquuntur Doctores.*

Neque ista negatiua probatur ex narratiua dispensationis, vbi habetur, quod Martinus & Vrsula scientes se tertio consanguinitatis gradu esse coniunctos, non se cognouisse, vt crimine admisso facilior esset dispensatio, sed sola vesana libidine victi, ergo non secreto affectu maritali. Nam vis huius narratiuæ est, reddere Papam faciliorem ad concedendam dispensationem, quæ fuisset difficilior, si ea intentione, vt facilius dispensationem impetrarent, se cognouissent: sed est præter omnem intentionem velle excludere consensum, & affectum maritalem in copula, de quo nullum verbum, & qui esse poterat communctus cum illa vesana, & incestuosa libidine, ante obtentam dispensationem.

Secundo non obstat oppositio, quia dispensatio prolis per subsequens matrimonium sine solennitatibus iure ciuili est indulgentia iuris canonici, in d. cap. tanta, *Couar.* in 4. decre. 2. p. cap. 8. §. 2. num. 18. *vbi subdit, Papam reuocare posse, si iusta ratione placeret: sic vt igitur Papa constitutione vniuersali decreuit prolem susceptam legitimam esse per subsequens matrimonium, non intelligendo de suscepta ex coitu incestuoso, ita nihil prohibet quominus ex iusta causa possit, etiam prolem ex isto coitu susceptam legitimam decernere & ius canonicum extendere, & maiorem vim tribuere matrimonio, quam habeat de iure. Et Papa hoc pacto imprimit qualitatem effectui producto ante esse matrimonii, vt dicit Ant. de Butr.* d. cap. tanta in princ. *quod à iure non erat indultum: & hoc patet, si quidem Martinus & Vrsula exposuerunt Papæ coitum incestuosum, prolem ex eo susceptam, & alia, quibus non obstantibus Papa concessit mandatum de dispensando, cum decreto legitimationis prolis susceptæ, & suscipiendæ, quod sufficit, Maresch.* in c. 1. num. 126. de const. in 6. *& operatur vbique effectum suum contra sententiam, Præpos.* in d. c. tanta, col. 68. in fin. *& secundum*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

dum communem, & veriorem opinionem, de qua per Illustriss. D. Cardinalem Manticam de coniect. lib. 11. tit. 12. num. 14. *post Couarr.* in d. cap. 8. §. 2. num. 8. *vbi in specie in contrarium allegat, & reprobat Præpos. & Angel. & eosdem reprobat Gabr.* cons. 21. num. 14. libr. 1. *qui multos adducit, alias nimium esset restricta facultas dispensandi secuta copula, & prole suscepta, non celebrato palam matrimonio de facto, quæ tamen vt plurimum est necessaria ad euitanda scandala, quorum timor remaneret in prole non legitimata. Vnde falsum est dicere, quod deficiat potestas, vel intentio Papæ in his dispensationibus, quoad legitimationem prolis præterquam quoad spiritualia, vt dicunt modern. Cordubens.* de matrimon. lib. 8. disputation. 7. numer. decimoquarto. *Nam quoad potestatem in his, quæ à iure humano, & positiuo prohibentur, qualis est casus propositus, absque alicuius dubitatione Romani Pontifices amplissimam habent potestatem,* cap. proposuit, §. licet autem, de concess. præben. *Ferdinand. de Loaez*, in tract. de matrimon. Regis Angliæ, dubitat. 2. in respons. ad primum partis negatiuæ fundamentum, num. 1. vers. in his enim, & in respons. ad 6. argument. *post Abb.* in cap. per venerabilem, num. 22. vers. aut non tenuit impedimente lege Canonica, qui fil. sint legitim. *& ibi omnes. Quibus accedit, quod nullus alius præter Papam potest se ingerere de matrimonio & consecutiuis, vt dicunt Doct. allegati per Gabr.* d. consil. 21. num. 14. *& addit neminem de hoc dubitare, quinimò vt dicit idem Loaez* vbi supra dub. 10. num. 26. *dispensatio ad accessoria, & consecutiua trahitur, vt volunt gloss. notab. quam ibi Doct. communiter sequuntur* in cap. quia in tantum. de præbend. *Anton. de Butr. Abbat. & Doct.* in cap. cum in cunctis de election. *Socin.* consil. 136. *incipit: Quæstio principalis*, libr. secundo. *Et de intentione dubitari non potest, vbi sunt verba clara*, l. ille aut ille, ff. de leg. 3. *Intentio enim principalis est dispensare super matrimonio, non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & consecutiue prolem susceptam & suscipiendam legitimam decernere, vt legitur in literis, siue mandato de dispensando, quia abstulit impedimentum canonicum, respiciendo principium, quando adfuisse præsumitur effectus maritalis, etsi illicitus tunc, vt dictum est supra.*

Secundo loco opponebatur contra mandatum illius, *qui matrimonium celebrauerat cum Vrsula, tanquam procurator Martini, quia nullibi reperitur, & non præsumitur ex allegatis, sed fuit responsum sufficere probationem mandati ex testibus*, l. in exercendis litibus, C. de fid. instrument. cap. 1. de procur. *Boer.* decis. 281. in princip. *vbi plures allegat. Et de mandato deponit frater Thomas*, vt in summario numer. quarto, *& dicit illud vidisse, & legisse, & idem tertius testis* in summario numer. sexto, *qui concordat cum fratre Thoma, quibus adminiculantur testes ibidem deponentes de auditu, & multum facit, quia pro hæredibus Mariæ dicitur, dum impugnant mandatum, quod continebat conditionem de eo non vtendo, nisi de tempore, quo Vrsula viuere non posset; nec ostenditur, quod in alio casu sit vsus procurator, & satis est, quod Vrsula tunc erat in graui periculo mortis constituta.*

Tertio dicebatur, matrimonium non fuisse contractum coram parocho, iuxta formam Concilij Tridentini session. vigesimaquarta, cap. primo, de reformat. matrim. *Sed placuit responsio, satis fuisse satisfactum Concilio per assistentiam sacerdotis, de licentia illust. D. Card. Zepatæ, tunc Episcop. Pampil. & ita decreuit S. Congregatio Concilij.*

Licentia vero probatur ex depositione ipsiusmet D. Cardinalis, qui licet non recordetur de explicita licentia ad hoc data fratri Thomæ: tamen deponit de licentia petita ad illos coniungendum in matrimonio, non præcedentibus monitionibus propter periculum quod erat in mora, & quod ei responderat, quod dabat licentiam, & dedisset cuicunque presbytero, vt coram ipso celebraretur dictum matrimonium, & quod frater Thomas intelligere potuit, quod illam dabat, qui est vir doctus, & bene intelligens, & idem frater Thomas testatur se habuisse.

Quarto oppugnabatur matrimonium, *vt inde excluderetur legitimitas, quia constabat, quod die 26. mensis Iulij, anni 1599. hora 8. de mane fuerat concessa dispensatio in ciuitate Pampilonen. vt in summario hæredum,* num. 6. *& eadem die fuit data licentia contrahendi, & matrimonium contractum post duas horas in circa, cum tamen locus contracti matrimonij in oppido sancti Sebastiani distet à ciuitate Pampilonen. per 40. milliaria, & sic erat inueriſimilis notitia dispensationis. Cui obiectioni responsum fuit, quod de matrimonio contracto post dispensationem constabat: probatum tamen non fuit, de iure necessariam esse notitiam, saltem verisimilem, quinimo contrarium videtur probari posse exemplis, nam eligentes qui erant excommunicati, si eligunt post absolutionem, quam ignorabant, valet electio, Archid.* in cap. quanto in fin. *& ibi Gemin.* 2. quæst. 4. *& Rota tenuit coram Illustriss. D. Cardinali Seraphino in causa Calciaten. Canonicatus. 6. Martij 1589. Idem dicitur ante notitiam prodesse restitutionem Principis, parique modo libertatem concessam*, l. eius qui in prouincia. §. fin. ff. si cert. peta. *Bartol.* in l. fin. num. 5. C. de sentent. pass. *& collatio beneficij facta à Collatore vacationem ignorante valet, Rot.* decis. 36. de præben. in antiq. *Ioann. Monach.* in cap. si tibi absenti. num. 5. 6. *& ibi Prob.* numer. 5. 6. & 7. *Gemin.* numer. 9. de præb. in 6. *Ita in hoc casu valet matrimonium, etiamsi coniuges nondum sciuerint sententiam executoris, quia habebant intentionem contrahendi, quatenus esset consequuta gratia dispensationis, vt per Monach. supra allegatum in simili.*

Non obstat executorem nulliter procedere ante præsentationem literarum suæ facultatis, Cassad. super reg. decis. 33. num. 3. & de restitu. spol. decis. 8. num. 10. *quoniam ibi executor debet esse certus pro exercenda iurisdictione inter partes, cuius qualitates scire debet ex rescripto; in casu nostro in hac dispensatione gratia dependet à facto executoris, qui vigore mandati de dispensando concesserit licentiam de contrahendo dicto matrimonio, post cuius concessionem, statim factæ fuerunt personæ coniugum materia legitima ad contrahendum.*

Reliquæ obiectiones surreptionis, & non verificationis mandati de dispensando, fuerunt visæ minus releuantes, & bene euacuatæ in dicta decisione domini mei Caualerij, & in responsionibus datis pro Martino Iuniore.

Vnde fuit resolutum per dominos sententiam Rotalem esse confirmandam.

R.P.D.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

R. P. D. *Iusto Pampil. illegitimatis*, Mercurij 10. Iunij 1609. *Iterum proposui hanc causam super prima parte decisionis iam factæ, & domini diligentissimè visis omnibus, & discussis, remanserunt in decisis, tam ex doctrina Ioann. Andr.* in cap. per venerabilem, numer. 30. qui fil. sint leg. *cum turbâ sequacium; quam expriori sententia Hostiens.* ibidem *& aliorum, de quibus infra. Non enim negari potest decretum legitimitatis, de quo tractatur esse occasione matrimonij, & in eius initio, & radice. Tum quia in querela Vrsulæ de Sarastumæ, contra Martinum de Vrmeta exponitur ipsum Martinum Vrsulam defloraſſe sub promissione (quia erant in gradu prohibito) impetrandi dispensationem à Sede Apostolica, & cum ea matrimonium contrahendi. Quapropter petebatur Martinum condemnari, vt formaliter adimpleret promissionem, & contraheret cum ipsa, vel competenter dotaret, vt condemnatus extitit, & in literis ad supplicationem partium expeditis, siue mandato de dispensando expositum est, & petita ab vtroque parente legitimatio prolis susceptæ, & suscipiendæ. Et sic adest promissio, vsque à principio postmodum exequutioni demandata. Tum etiam, quia sufficeret affectio, vel consensus in matrimonium illicitus ex præmissis, videlicet expetita dispensatione post copulam, & prolem, & ex subsequuto matrimonio, quæ sunt tantæ vis, & virtutis, vt dicendum sit, non adfuisse impedimentum à principio, & tunc vere contractum fuisse matrimonium, Alcia.* consil. 52. sub numer. sexto, versic. & loquitur præfatus, libr. 9. *per text. expressam* in leg. cum quis, §. cum enim C. de natur. lib. *Osasc.* decis. Pedemont. 154. numer. 4. & fin. *Riminald. Iun.* consil. matrimon. 37. num. 10. *Surd. late* consil. 213. num. 17. & seq lib. 2. *& consequenter non potest considerari aliquod impedimentum interueniſſe, vti dicitur in dispositione*, cap. tanta, qui fil. sint legitim. *in quo filij incestuosi non dispensantur per subsequens matrimonium ex dispensatione Ecclesiæ, sunt tamen attendenda verba dispensationum, quæ impetrantur secundum Ioann. Andr.* ibi num. 5. versic. credo verba dispensationum esse attendenda, *Abb.* numer. 14. *ibi:* Nisi aliud in dispensatione dicatur, *Præp.* num. 11. vers. sed putat. *Ioann. Andr. Card.* in fin. num. 9. *sed dispensatio potest esse talis, quod sic, Alex. de Neu.* num. 33. *Bal.* in cap. 1. §. naturales, num 12. in fin. vers. vltimo scias, si de feud. fuer. controuers. *Marsil.* sing. 121. num. 1. *Alex.* cons. 70. num. 2. lib. 6. *Ita inferendo ad casum nostrum, si fuisset obtenta dispensatio absque explicito decreto legitimationis prolis susceptæ, vtique proles non fuisset legitimata, & ita loquuntur omnes Doctor.* in l. Paulus, ff. de stat. hom. *Sed tum adsit decretum, non potest dubitari, quia attendenda sunt verba dispensationum ex præmissis, quæ tollunt omne dubium illegitimitatis, quoniam & ista dicitur legitimatio per subsequens matrimonium, vigore dispensationis, quæ facit sic legitimatum omnino capacem, Cephal.* consil. 307. num. 53.

Et in hoc differt iste casus ab eo, quando, narratur sequutam esse copulam in figura consensus matrimonij, cum defectu matrimonii in essentia propter impedimentum, quia tunc satis est facere mentionem prolis absque aliquo decreto super legitimitate, & Papa dispensando censetur prolem ex illo matrimonio susceptam legitimare ab initio, & non nuper, quia approbat matrimonium, & eius effectum, ac si ab initio contractum fuisset, nulla existente canonico impedimento; & disponit in radice matrimonii, Ant. de Ross. in tract. de legitim. libr. 2. in princip. num. 19. *Cou.* de sponsal. 2. p. cap. 8. nu. 13. *vbi Doctor. allegat.* in cap. per venerabilem, qui fil. sint legit. *Quinimo in casu nostro, non est legitimatio, sed decretum legitimitatis; quia Papa tollendo impedimentum Iuris Canonici disponit super radice matrimonii, tanquam à principio, & proles reintegratur ad idem principium; ac si non adfuisset Canonicum impedimentum ex præmissis, & ex Gozad.* consil. 6. numer. 63. *& dispensatio in radice matrimonii est ad differentiam simplicis legitimationis, quando legitimatio impetratur circa solam illegitimitatem seorsum, & separatim à matrimonio, vt colligitur ex Nauarr.* consil. 3. num. 12. de sponsal. *& in nostris terminis, imo in fortioribus quoad hoc decretum in dispensatione Papæ, materiam, & verba declarat Cephal.* dict. consil. 307. numer. 49. cum pluribus sequen. libr. tertio, *asserens quod illa verba*, prolem susceptam, & suscipiendam exinde legitimam decernendo, *minus sunt necessaria in filiis susceptis in figura matrimonij; magis autem necessaria in non susceptis in figura matrimonij. Et alia dicit, ex quibus patet quantum sit malè fundatus intellectus modern. Cordub.* in tractat. de matrimon. libr. 8. disputation. 7. numer. 16. & 23. *& prius* numer. 14. *credens verba illa*, prolem susceptam, *improprie esse intelligenda, & enervare conatur eius vim, non solida ratione, quia videlicet, sunt clausulæ de stylo apponi solitæ. Quod est falsum in facto, & in iure. In facto enim notum est peritis, quod ista non sumuntur ex clausulis supplicationis, sed ex corpore petitionis ad supplicationem partium. In iure, quia clausulæ, quæ sunt solitæ apponi de stylo, sunt attendendæ, ex Anton. Gabr.* lib. 6. titul. de consil. concl. 4. & de claus. conclus. 7. *Et ista fraus, & fallacia contra literas Apostolicas etiam in his, quæ consistunt in clausulis, & decretis, est omnino reuicenda.*

Nec obstat distinctio Ioann. Andr. in d. cap. per venerabilem, num. 30. *cum omnibus, qui cum sequuntur, excepto Ant. de Butr.* ibidem, num. 11. *Mol.* in repert. in verbo, dispensatio. numer. 23. versic. dispensatio Papæ, *& quibusdam aliis, scilicet, quia loquuntur in matrimonio de facto contracto. Nam in casu nostro adest promissio explicita ducendi ab initio copulæ, & verba Ioann. Andr. sunt ista: Dic opinionem gloss. veram in prole genita ex coitu non matrimoniali, saltem ex affectu, vel consensu. Vide includit etiam casum, in quo fuerit affectio maritalis, sine promissione excludendo omnino prolem susceptam ex coitu non matrimoniali vt ibi per Abb. sub* numer. vigesimo secundo, *& transeunt omnes sequaces cum optimo Ioann. Andr. inter quos licet aliqui moderni loquantur multum strictè, cum exemplo matrimonij de facto contracti, sibi tamen nullus huc vsque visus fuit, qui audeat reprehendere Ioann. Andr. & alios, in illis verbis*, saltem ex affectu, vel consensu.

Nec ratio stringit, cum dicitur, quod in matrimonio de facto, non est suppleudus consensus, suppleudus tamen esset in matrimonio contrahendo quia vera est propositio, sed consequentia non procedit, vbi saltem non constet de coitu omnino fornicario, absque aliquia affectione, vel consensu in matrimonium, quod probatur, quia in dict.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

cap. tanta, *Papa non supplet consensum, quando est suscepta proles, nec vllus dixit ibi præcedere debere matrimonium de facto, vel concubitum in figura matrimonii, sed text. & Doctor. indistincte loquuntur, & tenent prolem esse legitimam, ex Canonica dispensatione, etiam in terris Imperii, vt late per Gabr. post allegat.* cons. 21. lib. 1.

Quinimo sicut Papa ampliare posset dispositionem dict. cap. tanta, *vt coniuncti in tertio consanguinitatis gradu possint ad inuicem matrimonialiter copulari, eo modo, vt procederet dispositio eiusdem,* cap. tanta, *etiam in quocumque loco sibi non temporaliter subiecto, quia hodie non est diminuta potestas, sed est integra, vt tunc erat, idem dicendum est posse facere de gratia speciali, quia facilius est limitare legem in vno, vel pluribus casibus, quam in totum abrogare, Felin.* in cap. quæ in Ecclesiarum, numer. 19. de const. *nec reperitur ratio, cur id facere possit Papa, edendo constitutionem, qua potest vbique hæreditatem deferre, & auferre,* cap. quod nobis, cap. ex tenore, qui fil. sint legitim. *Et constat ex notat. à Bartol.* in l. 1. in fin. C. de sacrosanct. Eccles. *Alexan.* in l. captatorias, ff. de testament. milit. *Gabr.* dict. consil. 21. numer. 19. *non autem possit idem facere rescripto, vel gratia dispensationis, quæ procedit à canone animato, & quando legitimationis causa, & radix est matrimonium, Papa decernendo quem legitimum in ipsa dispensatione, disponit super his, quæ spectant ad suam potestatem excluſiuè quoad omnes alios, vt in prima decisione declaratum fuit.*

Præmissa verò videntur clare explicari, ex tex. in cap. quia circa, de consan. & affin. *vbi probatur causas concedendi dispensationes matrimoniales, duas esse præcipuas, scilicet, prolem susceptam, & euitationem scandali, & ibi text. loquitur in matrimonio de facto contracto, quia tunc ille casus, & ante Concilium Tridentinum facilius dispensabatur cum his, qui iam contraxerant aliquo modo, & consummauerant matrimonium, & ideo facilè casus contingebant, & in illis loquebantur Doctor. quam eueniat post Concil. ex* sess. 24. cap. 5. de reform. matr. *& exposit Nauarr.* in manual. conf. cap. 22. num. 68. *& tamen ibi Abb.* num. 2. *& Alexand. de Neuo etiam,* numer. secundo, *dicunt procedere in matrimonio contracto, & in contrahendo, quod est fauore filiorum, cum ipsis non legitimatis semper remaneret causa scandali, &* Castrens. consil. 467. numer. 7. in princip. libr. 2. *dicit, quod si filii non essent nati in figura matrimonii, tunc si matrimonium adhuc subesse potest, quia viuunt ambo, & matrimonium contrahere volunt, tunc Papa dispensando super matrimonio, potest filios legitimare, quod in nostra dispensatione non est vi meri rescripti, quia Papa non legitimat prolem, sed cum matrimonio ritè contracto mandat decerni legitimam, & sic expressè vi matrimonii. Et non procedit dictum Baldi,* consil. 129. num. 3. libr. 3. *&* Couarru. super 4. decret. 2. p. cap. 8. §. 8. numer. 13. *nam decernendo prolem legitimam, decernit retro, & non ex nunc, quia per dispensationem, & matrimonium subsequutum, tollitur impedimentum à principio, quando cum copula interuenit contractus, consensus, vel affectio in matrimonium. Quam diuersitatem verborum considerat Anchar.* cons. 409. num. 4. *quia si Papa procedit per remotionem obstaculi à iure Canonico interpositi, nemini facit iniuriam.*

Non obstant decisiones Rotæ, quæ in contrarium allegantur, pro quarum intellectu dicebant Domini esse aduertendum, quod vna specialis dispensatio aliam non declarat, sed attendenda sunt verba dispensationum singulariter ex doctrina Ioann. Andr. & aliorum supra allegatorum. Vnde decis. Put. 483. libr. 2. *Than.* decis. 71. *Chisanen.* decis. 83. *& in causa Siracusana coram Clemente VIII. tunc Rotæ Auditore allegata in prima decisione, loquuntur, quando vnus ex coniugibus, qui contraxerant de facto obierat, antequã dispensatio fuisset sortita effectum, & in eo casu deciditur, quod ibi in prole susceptain figura matrimonii, etiam de per se absque nouo matrimonio, potest habere locum legitimatio prolis, tanquam æque principaliter concessa, vt supradictum est, quod in matrimonio de facto sufficit narrata proles, vt intelligatur legitimam post dispensationem effectum sortitam, de quo non quæritur in præsenti casu. In aliis vero decisionibus. Leodien. canonicatus primo coram R. P. D. meo Ludouisio 23. Februarij 1601. & postmodum coram illustriss. D. Cardinale Pamphilio, tunc Rotæ Auditore 19. Aprilis 1602. fuerat Papæ expositum, quod erat contractum matrimonium de facto, & suscepta proles. Vnde Papa post dispensationem legitimat prolem exinde susceptam, vt colligitur ex decisionibus, & supplicatione dispensationis tunc data, & cum ibi non fuerit probatum matrimonium, & prolem exinde susceptam, idcirco concluditur prolem non fuisse legitimam, quia fuit concessa sub illa forma, & idcirco ibi dicitur explicite, quod dispensatio comprehendebat solum prolem susceptam in figura matrimonii, vt ibi narrabatur, & nemo dicit legitimationem Papæ esse extendendam ad alium casum, sed cuiuslibet dispensationis verba esse attendenda. In nostra autem narratur copula, & proles susceptæ, nec tempore copulæ excluditur matrimonium, vel affectio maritalis, & Papa dispensat, & decernit absque aliqua limitatione, quo decreto dicitur etiam, vti non solum in claris, sed etiam in dubiis* cap. quod nobis, &c. ex tenore, qui fil. sint legitim. *vt bene declarat Ant. de Butr.* in d. cap. per venerabilem, numer. decimo, circa fin. versic. videamus ergo, *dicendo, quod data certitudine defectus, consensus, non est in radice matrimonii, licet Papa possit fingere consensum stante dubio* cap. is qui, de sponsal. *& dictum est supra in princ. decisionis, ex text.* in l. cum quis, §. cum enim, C. de natur. liber. *& Alexand. Rimin. Surd.* & decis. Pedemontan. cum allegatis. *In casu vero nostro nulla est certitudo defectus consensus, sed sumus in claris, & posset etiam procedere in casu dubio. Vnde tutum est decretum legitimitatis prolis susceptæ.*

Nec facit dicere copulam fuisse libidinis causa, quia ad hunc effectum satis est non constare, quod non fuerit ex causa matrimonii, libido enim est causa impellens, & non impedit affectionem, & consensum in matrimonium, cap. tua nos, vbi Abba. numer. quarto, de sponsalib. *quæ procedunt, vt dictum est petita, & obtenta dispensatione, & sequuto matrimonio, quia dispensatio est vis matrimonii, alias non præsumeretur animus, & affectio maritalis, quod euenit, vt plurimum in fornicariis; Si enim præsupponeretur concubitus omnino fornicarius, ex hoc capite, tanquam super radice matrimonii, Papa non decerneret prolem susceptam legitimam, sed si placeret, legitimaret.*

Proce-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Procedunt autem omnia prædicta ſic, quia in manibus Papæ eſt radix & fundamentum, à quo ſurgit hæc legitimitatis, & illegitimitatis differentia. Quapropter Papa poteſt vbilibet, ex quo habet etiam purum laicum ad matrimonium ſubiectum, ca. 1. & c. cauſam, qui fil. ſint legit. c. tuam, de ordi. cogn.

Verum aliqui ex Dominis occaſione præſentis diſputationis, quæ ex præmiſſis eſt ſufficienter determinata, cum informantes vlterius progrederentur, tenuerunt quod Papa principaliter, vel in conſequentiam poteſt legitimare in toto mundo, reſpectu ſpiritualium & temporalium. Nam affirmatiuam opinionem ſequuti ſunt, Ioan. Antiquus, gloſſ. in d. cap. per venerabilem, in 3. compilatione, in verbo poteſtatem, *aſſerendo, quod eo ipſo, quo quis eſt legitimatus in ſpiritualibus, intelligitur legitimatus in temporalibus, & ibidem Præpoſit.* num. 77. *recenſet eundem Ioann. inter Doctor. tenentes affirmatiuam ſententiam, quam ſequitur Gaufredus de Trano (qui fuit Auditor Rotæ)* in ſumma, titul. qui fil. ſint legitim. *vbi concludit, quod is, quem Papa legitimat, intelligitur legitimatus ad temporalia in conſequentiam quandam per text.* in d. cap. per venerabilem, *vbi Præpoſ.* numer. 77. *Hoſtien. vero* ibidem *indiſtincte tenet, Papam poſſe legitimare in temporalibus,* & in ſumma cod. titul. § qualiter, & à quo, num. 11. verſicul. ſalua reuerentia aliorum, *vbi dicit eſſe tex.* in dict. cap. per venerabilem, *& alias rationes adducit, Ioann. And. in antiquiſſima lectura manuſcripta affirmat opinionem Hoſtienſ. poſſe habere locum, quando pater in vita ſua petiiſſet legitimationem, ſicut petiit Rex Franciæ* in d. cap. per venerabilem, *dum autem in lectura impreſſa* numer. 29. *allegat Gaufred. eſt mendoſa, quia Gaufred. loquitur vt ſupra. Hanc eandem opinionem affirmatiuam tenuit Ioann. Cald. & Gaſp. eius filius, qui dicit, quod eſt etiam opinio Naſo. vt refert Ant. de But.* in d. cap. per venerabilem, numer. 10. col. 3. verſic. Ioann. Cald. & filius eius, *& opinionem Hoſtienſ. approbauit Rota* deciſion. 200. *alias* prima, in nou. qui fil. ſint leg. *à qua dicti domini cenſuerunt non eſſe recedendum. Quamuis contrariam opinionem tenuerit Bern. de Botono Parm. Gloſſator decretalium Gregorij Noni* in d. cap. per venerabilem, in gloſſa. 2. ſuper verb. habet poteſtatem, *non ex ratione, quia Papa non poſſit, ſed quia non debet interturbare alienam iuriſdictionem, iuxta terminos,* cap. nouit. de iud. *Et negatiuam tenere videtur,* ibidem *Inno.* num. 1. ſuper verb. euaderet, *vbi loquitur in Epiſcopo, licet* num. tertio, verſ. alij tamen dicunt, *videatur tenere, quod per quandam conſequentiam intelligatur diſpenſatum in hæreditate, Marſil. Laudenſ.* in tract. de legit. num. 34. *tenet cum gloſſ. & Guido Pap.* ſingul. 331. *incipit,* legitimatus à Papa, *Angel. de Clauaſio* in ſumma, in verbo, legitimatio, §. 1. *incipit,* vtrum Papa, *Couarruu.* ſuper 4. decretal. p. 2. cap. 80. §. 8. num. 14. & num. 18. *vbi generaliter inquit, nullum Principem poſſe natalibus reſtituere, vel legitimum efficere ſibi non ſubditum, quoad bona intra alterius imperij, aut Regni limites exiſtentia. Sed* num. 16. concl. 5. *affirmat, quod Papa ex cauſa poteſt legitimum efficere eum, qui Principi ſeculari ſubiectus ſit, etiam quoad bona, & munera temporalia. quem refert & ſequitur Ludo. Molin. Societatis Ieſu itarum,* tom. 1. de iuſt. & iur. diſput. 173. *& alter Lud. Molin.* de Hiſp. primog. libr. 3. cap. 2. num. 11. *negatiuam profitetur cum Guillelm. Benedict. & Couarru. ſed* num. 12. *ſequitur diſtinctionem Ioann. And. & modern. Cordub. alias allegatus* lib. 8. diſput. 7. in princ. *efficacioribus verbis vtens dixit, quod hæc eſt vtriſſima & receptiſſima ſententia, & quod ita communiter tenetur, quia ſicut Princeps ſecularis nequit legitimare quoad Eccleſiaſtica, eo quia caret iuriſdictione Eccleſiaſtica, cuius id eſt, ſi nec Pontifex extra ea loca poteſt quoad temporalia. Quæ verba antiquorum ſcriptorum modeſtiam non imitantur, & fallitur, cum iſta non ſit vera, nec communis opinio, ſed tantummodo illorum qui negant temporalem Papæ iuriſdictionem, & ipſemet inferius* numer. 3. & 4. *defendit opinionem Ioann. Andr. & dicit eſſe frequentiſſimam & veriorem ſententiam, allegando infinitos authores. Et ad tria aduertebant iſti domini in propoſito. Primum, quod tempore Gloſſatorum, & antiquorum Doctorum nondum emanauerant decretales Bonifacij VIII. & Ioann. XXII. ſuper vtroque gladio. Ideo non ipſi, ſed quidam moderniores audaciter loquuti ſunt ſcientes definitionem Eccleſiæ, ſecundum quod Ioann. Andr. & alij, qui ſequuntur eius opinionem allegari non poſſunt pro prædicta parte negatiua, quia non loquuntur in ſimplici legitimatione ſeorſum à diſpenſatione matrimoniali, ſed in diſpenſatione ſecundario ad diſpenſationem matrimonialem, ponendo caſum, in quo conſtituunt opinionem Hoſtienſ. eſſe ſine difficultate, & ſic pro ſecunda præmiſſa opinione admodum pauci ſimpliciter loquuntur. Tertiò, quod ſumus in diſpenſatione cum decreto legitimitatis impetrato ab ipſomet patre, quo caſu dixit Ioann. Andr. procedere opinionem Hoſtienſ. & eſt communis opinio Doctor. per text.* in d. cap. per venerabilem, *quia pater bene poteſt prorogare iuriſdictionem,* Dec. conſil. 55. num. 7. cum aliis allegatis per Decian. conſ. 3. num. 188. lib. 3. *Et ſic in vtroque capite ſumus extra difficultatem, quod tenet, & valet vbique hæc diſpenſatio cum pronuntiatione, vel decreto legitimitatis, & ita deciſum.*

At quando Papa legitimat, prolem † ſuſceptam 41
ex matrimonio irrito, ob impedimentum Iuris Canonici, legitimando, ſeu ratificando ipſum matrimonium, ſeu diſponendo, aut diſpenſando in radice matrimonij, receptiſſima ſententia eſt talem diſpenſationem eſſe ex matrimonio, & valere ad omnia etiam temporalia, ac fideicommiſſa, & maioratus, *argum. Clement. vnica, de immunitate Eccleſiarum,* ibi: *Et quicquid ex eis, &c.* & ibi gloſſ. *verb. pro infectis,* & Doctor. Et hanc ſententiam tenent Ioann. Andr. *num.* 30. Card. *num.* 9. Abb. 22. Anchar. 21. Alexan. de Neuo. 18. *in cap. per venerabilem qui filii ſint legit.* & Præpolitus *ibi* §. *quod autem, nu.* 74. Anchar. etiam *in cap. vnic. num.* 3. *de ſponſal. in 6. & in d. Clem. vnic. in fi. & conſil.* 409. Felin. *in c. quæ in Eccleſiarum de conſtit. num.* 21. 2. *ampliat.* Guill. Benedict. *in d. cap. Raynutius, verbo, & vxorem el.* 1. *à nu.* 202. Celſus, *conſil.* 31. *à num.* 7. *M. A.* Eugenius *conſ.* 53. *à num.* 52. Ant. Gabr. *conc.* 3. *de legitimat. num.* 1. *&* 2. Couarr. *in* 4. 2. *p. cap.* 8. §. 8. *num.* 13. Rojas *de ſucceſſ. c.* 23. *nu.* 113. Molina *de primog. li.* 3. *c.* 2. *n.* 12. Humada ad Greg. *in l.* 2. *ti.* 15. *p.* 2. *gloſ.* 10. *n.* 8. Nau. *conſ.* 2. *qui filii ſint legit.* Peregrin. *de fideicomm. ar.* 23. *nu.* 7. *& art.* 24. *à num.* 77. Enriq. *in ſum. li.* 12. *c.* 20. § 2. Lud. Lop. *inſtru. conſ.* 2. *to. c. vlt. conc.* 3. Puteus *deciſ.* 483. *li.* 2.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Rota *decis.* 207. *num.* 1. *p.* 1. *diuersorum*, & alij plures, quos refert & sequitur Tho. Sanchez *d. li.* 8. *disp.* 7. *n.* 4. dicens his diebus in Prætorio Granat. sententia partem hanc diffinitam esse, licet contrarium teneat Ant. de Butrio *in d. c. per venerabilem n.* 10. Milis, *verb. dispensatio, nu.* 23. Ceruantes *in l.* 12. *Tauri à nu.* 102. & Molina *de iust. 3. to. disp.* 624. *num.* 3. & Peregrinus sibi contrarius, *cons.* 1. *& vlt. Gall. vol.* 3.

42 Et tunc censetur † dispensatio in radice matrimonij, & legitimatio prolis, quoad omnia, quando Papa dispensaret in matrimonio de facto contracto, vt ex tunc, seu ab initio, Tho. Sanch. *d. disp.* 7. *nu.* 4. & 22. seu quando approbat seu ratum habet, aut legitimat matrimonium, etiam simpliciter, & non facta mentione prolis, quia id sonat illud ratum habere, & legitimare, ac si ab initio esset legitime contractum, nisi aliud exprimat, & legitimatio prolis fit in consequentiam legitimati matrimonij, vt videtur tenere Peregrinus *d. num.* 77. & 78. quamuis mentionem prolis Papæ fieri tunc requirant Couarr. & Lud. Lop. *sup.* & Rota *in* 2. *decis. Pampilonen. supr. posita, num.* 40. & nec id sufficere dicat Thom. Sanch. *nu.* 8. nisi expresse quoque dicat Pontifex se prolem legitimare, vel addat, *vt ex tunc, &c.* Est etiam dispensatio in radice matrimonij, quando dispensat Papa, quod in matrimonio contracto remanere, seu perseuerare valeant, quia licentia perseuerandi super contracto contractum implicire confirmat, ideò retro respicit, & in consequentiam prolem natam legitimat, vt tenent Ant. de Rosellis *de legitimat. lib.* 2. *num.* 19. Celsus *d. cons.* 31. *nu.* 6. & 7. quem maxime commendat Molina *d. num.* 12. dicens melius quam alium hanc materiam declarare & resoluere Boerius *dec.* 264. *num.* 26. Peregrin. *d. ar.* 24. *nu.* 79. & Rota *d. dec.* 207. quam sequuntur Gonçalez & Prosper. de Augustino relati *num.* 40. maxime, quando vltra illam dispensationem prolem legitimat, vt solet, Molina *d. nu.* 12. quamuis contrarium teneant Couar. Enriq. Lud. Lop. *sup.* & Tho. Sanch. *num.* 25.

43 Sed an legitimati per † subsequens matrimonium admittantur ad fideicommissa, seu primogenia, ad quæ vocantur ex legitimo matrimonio nati, seu legitimi, & de legitimo matrimonio nati, vide Ruinum *cons.* 92. *lib.* 3. Gregor. Lopez *in l.* 2. *tit.* 15. *p.* 2. *verb. sino el hijo, vers. quid autem de legitimato, & in l.* 1. *tit.* 13. *p.* 4. *verb. de casa*, Couarr. *in* 4. 2. *p. cap.* 8. §. 2. *num.* 30. Eman. Suarez *in thesauro receptarum sententiarum, verb. legitimatus*, Crassum *de successo.* §. *fideicommissum, quæst.* 38. *num.* 5. & 7. Molin. *de Hispan. primog. lt.* 3. *cap.* 1. *nu.* 10. Mieres *de maioratib.* 2. *p. q.* 1. *nu.* 1. Manticam *de coniecturis lib.* 11. *ti.* 12. Sforciam Oddum *de compendio. p.* 6. *art. vltim. vers. legitimati*, Ioan. Garci. *de nobilit. gloss.* 21. *num.* 21. & 62. Anton. Thesaurum *dec.* 196. Meno. *de præsumpt. lib.* 4. *præsumpt.* 81. Peregrinum *de fideicomm. ar.* 24. *à num.* 14. Surd. *dec.* 319. Fachineum *lib.* 7. *controuers. cap.* 51. Zauallos *q.* 20. *nu.* 63. Molin. *de iust. tract.* 2. *disp.* 172. & Pet. Ledesmam *in summa de matrim. c.* 34. 1. *difficultate.* 1. *conclusionis.* Et mihi placet sententia affirmatiua, quæ est in Hispania recepta, nam & legitimati per subsequens matrimonium dicuntur, & censentur communiter ex legitimo matrimonio nati; nec illa verb. ponuntur ad eos excludendos, sed alias legitimatos, Crassus & alij sup. & hanc dicunt communem plures relati, & alij quos refert, & sequitur Burs. *cons.* 18. & magis communem Morquecho, *li.* 4. *c.* 6. *n.* 19. latissime Lancellotus, Gallia. *cons.* 122. Menoch. *cons.* 227. *vol.* 3. & alii complures.

Et de filiis natis in figura † matrimonij ex matri- 44
monio putatiuo, an & quando sint legitimi, vide textum. & ibi Doct. *in c. ex tenore, & in cap.* 2. *& in c. perlatum, & in c. peruenit, qui filii sint legitimi, l.* 2. *tit.* 15. *par.* 4. & ibi Gregor. Lop. Anto. Gabrielem *de legitimatione, concluf.* 4. Palcotum *de nothis & spuriis, cap.* 9. Couarr. *in* 4. 2. *par. cap.* 8. §. 1. Rojas *de successionibus ab intestato, cap.* 2. *à num.* 11. *& cap.* 30. *à nu.* 38. Maiolum *de irregular. lib.* 1. *cap.* 5. Tellum Fernandez *in l.* 6. *Tauri, num.* 7. 8. *& 9.* & ibi Velazq. *gloss.* 1. Molin. *in d. lib.* 3. *cap.* 1. Nauarrum *cons.* 3. *qui filii sint legitimi*, Peregrinum *d. ar.* 24. *à n.* 65. Ioan. Gutierr. *practicarum lib.* 3. *q.* 74. Vgolinum *de irregularitate, c.* 44. §. 1. *nu.* 6. *decis. Auinionen.* 70. Ludo. Lop. 2. *to.* 2. *p. c.* 57. Per. Ledesmam *d. cap.* 34. 2. *& 10. diffi. primæ conclusionis*, Suarez *d. sectione* 1. *à num.* 6. & Sayrum, *d. libr.* 6. *cap.* 10. *à num.* 31. & nouissime Castillo, *controuers.* 2. *to. cap.* 11.

Secundo † fallit prædicta doctrina, vbi illegitimi 45
fuerint per Papam legitimati, nam tunc habebuntur vt legitimi ad ordines, & beneficia, Corras. *d.* 3. *par. c.* 2. *num.* 1. *l.* 4. *tit.* 15. *p.* 4. & ibi Greg. Auil. 7. *p. disp.* 3. *dub.* 6. 4. *not.* De † quo vide Doct. *in c.* 1. §. 1. *de* 46
filiis presbyterorum in 6. *& in cap. per venerabilem. qui filii sint legitimi*, Rotam *decis. vnic. eodem tit. in nouis*, Tiraquel. *in l. si vnquam, verbo suscepcrit liberos à nu.* 64. *seu.* 52. Couar. *in* 4. 2. *c.* 8. §. 8. 9. *&* 10. Rojas *de successio. ab intestato c.* 23. Tellum & alios *in l.* 12. *Tauri*, Matiençó & Azeuedo *in l.* 10. *ti.* 8. *li.* 5. *recopil.* Molinam *d. lib.* 3. *c.* 3. Ioan. Garciam *de nobilitate glos.* 21. Nauar. *cons.* 1. *&* 2. *qui filii sint legitimi*, Peregrin. *de fideicomm. art.* 23. Vgoli. *supra* §. 4. Gammam *decis.* 211. *&* 279. & ibi Flores *in additione*, qui plures refert, Achillem & Cæsarem de Grassis *in suis decis. tit. qui filii sint legitimi*, P. Molin. *de iustit. tom.* 1. *tract.* 2. *disp.* 173. *& seqq. &* 3 *tom. disp.* 624. Suarez *supra sect.* 5. *à nu.* 7. & Sayrum *d. lib.* 6. *c.* 11. *à n.* 5.

Tertio fallit, vbi cum † illegitimis fuerit dispen- 47
satum per habentem ad id potestatem *d. ca.* 1. *de filiis presbyterorum in* 6. *cum aliis.* Et quidem † Episcopus 48
dispensare potest cum illegitimis, ex quocumque etiam damnato coitu ad minores ordines, & beneficium sine cura tantum *d. cap.* 1. *de filiis presbyterorum in* 6. & ibi gloss. & Doctores, Vgoli, *d. cap.* 44. §. 2. *num.* 3. Suarez *supra sectione* 5. *à num.* 2. Sayrus *d. cap.* 11. *num.* 8. Cum † sunt honestæ vitæ, & virtute præ- 49
diti, Lamber. *de iure patro.* 1. *p.* 2. *lib. q.* 7. *ar.* 11. *num.* 12. Nam in ista dispensatione facienda per Episcopum, cum sit inferior Papa, requiritur causa, & quod eorum suffragantibus meritis fiat, Man. Rodrig. *quæst. regul.* 1. *to. q.* 13. *ar.* 14. *&* 15.

Nec potest † cum eis dispensari super pluralitate 50
beneficiorum simplicium, vt plura possit retinere, ex *d. cap.* 1. quod loquitur in singulari, & sic cum simus in materia prohibitiua, nō extenditur ad plura,

cap. gau-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

cap. gaudemus de diuortiis. ita Domin. *nu.* 8. & Francus *num.* 4. *in c. final. de filiis presbyter. in* 6. Syluester *verbo, beneficium* 3. *nu.* 17. Armilla *eodem verbo, nu.* 32. Valentia 4. *tom. disput.* 7. *q.* 19. *punct.* 3. *de* 2. *specie irregularitatis*, Toletus *d. lib.* 1. *cap.* 52. *ad finem*, Zerola *in praxi* 1. *par. verbo, ordo, circa finem.* Ema. Sa, *verbo, beneficium, n.* 19. Açor 2. *p. lib.* 6. *c.* 3. *q.* 12. id tenens etiam, quando vnum non sufficit ad sustentationem, & Auila *de censuris*, 7. *p. disp.* 3. *dub.* 6. 2 *concl.* Quamuis contrarium videantur sentire *glos.* 2. *in d. c. fin.* & Selua *de benef.* 3. *p. q.* 12. *nu.* 19. & cum eis Menochius *de arbitrariis, lib.* 2. *casu* 201. *nu* 156. vt infra 8. *p. c.* 3. *num.* 4. *&* 5.

51 Ad † maiores tamen ordines, & beneficia curata, nequit Episcopus dispensare, sed requiritur dispensatio Papæ, *d. c.* 1. *versi. ad ordines*, & ibi glos. Vgoli. *d.* §. 2. & Rota in Abulen. infra adducta *num.* 77.

52 Quantumuis, † magna subsistente causa vtilitatis, seu necessitatis Ecclesiæ, Domin. *num.* 5. & Francus *nu.* 2. *ibi*: quamuis tunc contrarium teneant Archidiaconus *ibi*, & Gambarus *de officio legati lib.* 7. *rubric.* 1. *q.* 18. *à num.* 187. & Paleotus *de notbis & spuriis, c.* 57. *n.* 6. & facit quod dicetur infra 11. *part. c.* 5. *à n.* 337.

53 Similiter etiam ad dignitates, † vel personatus, etiam sine cura, solus Papa potest cum illegitimis dispensare, glos. *in d. cap.* 1. *verbo, beneficium*, quam sequuntur ibi Archidiaconus, Anchar. Domin. *nu.* 8. Francus *num.* 6. & alij, Albertus Trocius *de vero & perfecto clerico, lib.* 2. *c.* 2. *nu.* 1. Mando. *de signatura gratiæ, ti. de dispensatione super defectu natalium, versi. ad dignitates*, Rosiniacus *de beneficiis c.* 13. *num.* 28. P. Gregor. *eodem tract. c.* 35. *num.* 7. Maiolus *de irregul. lib.* 1. *c.* 8. *nu.* 10. Rosella *verbo, illegitimus, nu.* 11. Syluester *d. verbo beneficium* 3. *nu.* 12. Armilla *eodem num.* 25. Pater Molina *d. disput.* 173. P. Ledesma *d. c.* 34. *de matrimonio*, Valentia & Toletus *supra*, Suarez *d. sectione* 5. *nu.* 6. Sayrus *d. c.* 11. *nu.* 8. *&* 10. Enriq. *lib.* 14. *c.* 8. §. 10. Lessius *de iust. & iu. lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 86. Açor *d. cap.* 3. *q.* 3. Auil. *d. dub.* 6. 2. *concl.* & Doct. communiter, vt per

54 Syluestrum & Armillan *supra*: † quamuis Gambarus supra *q.* 12. *à num.* 172. in contrarium inclinet ex eo, quia textus *in d. cap.* 2. generaliter concedit hanc dispensationem in beneficiis nõ curatis, & hæc potestas est fauorabilis.

55 Sed nihilominus † tenenda est cõmunis sententia. Primo nam textus *in d. c.* 1. videtur solum intelligendus in beneficiis simplicibus, non autem in personatu, vel dignitate, quæ solent curatis æquiparari,

56 *vt in c. dudum* 2. *de electione.* Secundo † & præcipuè ex textu *in cap. fi. de filiis presbyter. in decret. al.* vbi habetur quod illegitimus absque dispensatione Papæ ad dignitatem, vel personatum, vel beneficium curatum, promoueri non potest, iuxta quod videtur intelligendus textus *in d. c.* 1. præsertim ex illa restrictiua, *dummodo sic tale, &c. ad l. præcipimus*, C. *de appellatio. & c. cum expediat de elect. in* 6.

57 Difficultas † est, an Episcopus possit cum illegitimis dispensare in canonicatu Ecclesiæ Cathedra-

58 lis, in qua glos. *in d. c.* 1. *verb. beneficium*, cum † Archidiacono ibidem tenet posse, sequuntur ibi Lapus, Ancharr. Domin. *nu.* 7. & Francus *nu.* 6. Calder. *cons.* 1. *de filiis presbyt.* Oldrad. *cons.* 215. *nu.* 6. Ias. *cons.* 104. 1. *vol.* Selua *de beneficiis*, 3. *p. q.* 61. Villadiego *de irregularitate c.* 16. *vers. circa irregularitatem vero, quæ contrahitur ex defectu natalium*, Gigas *de pensi. q.* 17. *n.* 3. Rosinia. *supra à nu.* 53. P. Gregor. *d. c.* 35. *num.* 7. Nauarr. *cons.* 4. *de filiis presbyter. n.* 4. dicens communiter receptam Tabiena, *verbo, beneficium.* 2. *nu.* 14. *&* 15. Syluester *num.* 11. & Armilla 25. *vbi supra*, & dicit communiorem, & veriorem Gambarus *supra q.* 8. *à nu.* 161. & ait receptam Suarez *d. sectione* 5. *num.* 6. & sequitur Açor *d. c.* 3. *q.* 11. & in legato *lib.* 5. *c.* 30. *q.* 4.

Quæ sententia fundatur ex † eo præcipuè, nam 59
textus *in d. c.* 1. permittit dispensationem Episcopis in beneficiis sine cura, & canonicatus Ecclesiæ Cathedralis est beneficium sine cura, etiam si ei esset annexa Ecclesia parochialis accessorie, vt notatur *in* 6. & præterea huiusmodi dispensandi potestas, cuius effectus in alium deriuatur, est fauorabilis, vt dictum est supra 1. *p. c. vlt. num.* 73.

Contrarium tamen † tenet Ioa. Monachus *in d. c.* 60
1. *num.* 7. & idem videtur tenere Rota *dec.* 2. *de filiis presbyter. in nouis*, aliàs 136. *& decis.* 3. *de officio ordinarii in antiquis*, aliàs 408. Bellamera *decis.* 362. Felin. *in c. postulasti sub num.* 4. *de rescriptis*, Cosmas *in pragmatic. sanctione, tit. de collatione*, §. *item censuit, verbo, Cathedralibus*, sequitur Rebuf. *in praxi tit. de dispensatione super defectu natalium, num.* 10. *& seq.* & Vgoli. *d.* §. 2. *num.* 3.

Et hoc † propter præeminentiam, & maiorita- 61
tem canonicorum Ecclesiæ Cathedralis, super alios clericos, & quia cura solet accedere præbendæ Ecclesiæ Cathedralis per annexionem, non autem & conuerso, *c. extirpanda*, §. *qui vero de præbendis*, & sic videtur dignior canonicatus quàm cura. Sed ista ratio tollitur ex *cap. cum in illis. in princ. de præben. in* 6.

Rebuffus † supra adducit pro hac sententia tex- 62
tum *in d. c.* 1. ibi: *Dummodo sit tale, super quo per ipsum Episcopum valeat dispensari*: ergo Episcopus, nec in omnibus quidem simplicibus valet dispensare, videlicet, in canonicatibus. Sed † ista verba nihil fa- 63
ciunt pro ista sententia, quia ponuntur ad excludenda beneficia paterna principaliter, vt ait glos. *ibi verbo, tale.*

Et † secundum Francum *supra nu.* 6. nõ videtur, 64
quod Rota supra teneat præcisè & resolute opinionem Io. Monachi, quantum ad hoc, quod Episcopus non possit expresse dispensare cum illegitimo in canonicatu Ecclesiæ Cathedralis, sed quod dispensatio facta ab Episcopo iuxta formam *d. c.* 1. non extenditur ad canonicatum Ecclesiæ Cathedralis, vt etiam ait Domin. cum Io. Andr. & Nauar. *supra ex dictis supra d.* 1. *p. cap. vltim. à num.* 58.

Maiolus † *supra d. cap.* 8. *nu.* 11. docet ad canonica- 65
tum in Cathedrali Episcopum olim potuisse illegitimum dispensare iuxta primam sententiam, at hodie quia omnes canonicatus Cathedralium annexum habent ordinem sacrum, saltim subdiaconatus iuxta decretum Concilij, *sess.* 24. *de refor. c.* 12. consequens esse, quod Episcopus ad canonicatum in Cathedrali dispensare non possit, cum ad sacrum ordinem habilitare non possit, sequitur Zerola *in praxi*, 1. *p. verbo, canonici*, §. 3. & Sayrus *d. cap.* 11. *num.* 13. Enriqu. *lib.* 14. *cap.* 8. §. 10. *ad fi.* Lessius *d. lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 86. Auila *d.* 7. *p. disp.* 3. *dub.* 6. 3 *not.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

66 Prō qua † sententia est doctrina *gloss. 3. d. verbo, tale,* quæ ait, quod Episcopus non potest dispensare in beneficio simplici requirente sacrum ordinem, sic etiam intelligens d. verba: *Dummodo sit tale, &c.* Quam sequuntur Doct. ibi & Gambarus, *nu.* 177. Roffini *nu.* 29. *supra.* & Zechus, *de republica Eccles. cap.* 24. *de canonicis, nu.* 3. *vers.* 2. & Satyrus *d. cap.* 11. *num.* 11. Et procedit, etiamsi non requirat sacrum ordinem actu tempore collationis, sed post, vt cum Imola & Domin. tenet Francus *ibi num.* 8. & sentit Zerola supra ex eo quod qui promouetur ad beneficium, debet esse habilis tempore promotionis, saltim habito respectu ad ea, quæ sibi incumbunt ratione beneficij, *vt in c. dudum 1. de electione, & c. si pro clericis. de præbendis in* 6. quamuis in hoc contra teneant Lapus & Ancha. *in d. c.* 1. & cum eis Açor *d. lib.* 6. *c.* 3. *q.* 15.

67 Et huic sententiæ † Maioli videtur fauere Suarez *d. sect.* 5. *nu.* 6. ait enim primam sententiam intelligendam esse, dummodo aliud non obstet ratione specialis institutionis, vel obligationis, alicuius præbendæ, seu canonicatus.

68 Hæc sententia Maioli mihi † videtur tenenda: ita tamen quod cum illegitimo, etiam ad sacros ordines dispensato per Papam, vel alium ad id facultatem habentem. qui ex eo non censetur dispensatus ad beneficia, vt supra dictum est 1. *par. c. vlt. nu.* 71. & *seq.* possit Episcopus, etiam hodie dispensare ad canonicatum Ecclesiæ Cathedralis, iuxta primam sententiam, quæ re vera est communis, & meliore nititur ratione, nam cum ea dispensatione sit habilis iam ad sacrum ordinē, quem præbenda requirit, cessat ratio de qua supra, & ita tenet Lessius *supra.*

69 Vnde cū hodie, etiam † portiones Ecclesiæ Cathedralis annexum habeant ordinem sacrum, iuxta decretum Concilij *d. c.* 12. *sess.* 24. idem dicendum erit in eis in proposito, ad canonicatum vero Ecclesiæ Collegiatæ, & dimidiam portionem Cathedralis, rectè poterit Episcopus cum illegitimo dispensare, Gonçalez *gloss.* 5. *n.* 98. & *seq.* cum non habeant annexum ordinem sacrum, vt dicetur *infra cap.* 4. *n.* 38. & ita etiam tenet Enriqu. *d.* §. 10. *gloss. lit. X.* & Auila *d.* 3. *not. in fi.*

70 Et circa dispēsationem † illegitimorum, videnda sunt quæ tradit Feli. *in d. c. postulasti, à nu.* 2. & *in c.* 2. *nu.* 6. *de rescript.* Rebuffus & Mandos. *d. tit. de dispensatione super defectu natalium,* Villadiego *vbi proxime,* & Menoch. *d. casu* 201. *à nu.* 34. & *dicta supra 1. p. c.* 5. *ex nu.* 145. & *c.* 6. *ex nu.* 58.

71 Et aduerte, hodie † per Papam dispensari cum illegitimis ad obtinēda quæcumque beneficia, præter dignitates, ac canonicatus in Cathedralibus, ac principalem in Collegiata: dummodo plura non sint, &c. de qua clausula, *dummodo plura non sint,* vide dicta infra 11. *par. c.* 5. *à nu.* 333.

72 Et an in impetratione sit † facienda mentio de dispensatione, die, quod non, quando est executio dispensationis iam factæ, secus in secunda dispensatione, seu vbi additur dispensatio dispensationi, *c.* 2. & ibi Doct. *de filiis presbyt. in* 6. Rota *decis.* 3. *eodem tit. in antiquis.* Puteus *decis.* 101. *lib.* 1. & 246. *n.* 2. & 4. Gigas *de pensio. q.* 20. Rebuff. *in praxi tit. de dispensatio. à nu.* 24. & *d. tit. de dispensatio. super defectu natalium nu.* 63. Rosin. *sup. c.* 13. *à nu.* 65. Mandos. *de signatura, tit. de dispensatio. ad finem,* Nauar. *consil.* 6. *de rescript.* Rota *decis.* 214. *nu.* 4. *p.* 1. *diuersorum.* Et fuit † resolutum in 73 causa Burgen. Abbatiæ de Foncea, 1. Iunij 1584. coram D. Blancheto, & 24. & 27. Ianuarij 1586. coram D. Cantucio, *vt in decis. seq.* *Proposui loco causæ* 34. *Ianuarij* 1586. *memorialia in causa Burgen. Abbatiæ, in quibus pro parte Didaci quatuor deducebantur. Primò, quod Gregorius tenebatur verificare qualitatem beneficiorum per eum obtentorum, videlicet, illa esse sine cura, & personalem residentiam non requirere. Secundò, quod in suis literis prouisionis Abbatiæ non fecit mentionem suæ illegitimitatis, & licet esset dispensatus, tamen debebat facere mentionem dispensationis,* c. 2. *& ibi Francus* de filiis presbyter. lib. 6. nu. 5. *Rota* decis. 3. eodem tit. in antiquis, *Puteus* decis. 101. *incipien.* fuit dubitatum in vna Oueten. lib. 1. *Tertio, quod non probauit Didacum habuisse notitiam decreti appositi in noua prouisione ad eius instantiam impetrata, nec ex scientia procuratoris infertur ad scientiam principalis, Crescen.* decis. 193. *Sarnen.* in reg. de annali. in fin. *Afflict.* decis. 129. nu. 10. *Quartò, quod tempus sex mensium præfixum in decreto ad dimittendum canonicatum non incipiebat currere à die supplicationis dictæ nouæ prouisionis, & sic à die* 1. *Iulij* 1582. *sed à die, quo supplicatio missa fuit ad registrum, & sic à die* 2. *Octobris eiusdem anni. His tamen non obstantibus, Domini* 24. & 27. *Ianuarii contradixerunt. Non obstat primum, quia gratiam Gregorii fuisse iustificatam resolutum fuit* 9. *Decemb. anni præteriti, nam testes, tam in curia, quàm in partibus vigore remissoriæ examinati. bene probant beneficia per Gregor. obtenta, personalem residentiam non requirere, ex testibus examinatis in partibus, in ciuitate Palentina, probant* 2. 3. 4. 5. 6. 7. & 8. *super* 10. *de examinatis in ciuitate Hispalen.* 2. & 3. *super* 9. *Non obst. at secundum, quia in gratia Gregorii nō erat necessaria mentio suæ dispensationis, vt in hac causa resolutum fuit* 1. *Iunij* 1584. *coram R. P. D. Blancheto,* per decisionem 3. de filijs presbyter. in antiquis. *Nec obstant allegata in contrarium, quia Io. Andr.* in d. c. 2. num. 1. *quem sequuntur ibi Gemin.* col. 2. circa finem, vers. sed quid si dispensatum est, *Francus* sub nu. 5. *Ancar.* in 3 notabili, *Rota* d. decis. 3. *Puteus* 101. lib. 1. *distinguit, quod aut impetratio continet dispensationem, quæ additur primæ dispensationi, & tunc non valet impetratio, non facta ratione primæ dispensationis, & ita procedit textus* in d. c. 2. *aut impetratio non continet dispensationem addentem priori dispensationi, sed est executio dispēsationis iam factæ, & tunc non est opus de ea mentionem facere: sed impetratio Gregorii de hac Abbatia est executio suæ gratiæ dispensationis, quia cum fuerit dispensatus ad quæcumque, quotcumque & qualiacumque beneficia, sub hac dispensatione satis includitur Abbatia, de qua agitur, & ideo in eius impetratione, non erat necessaria mentio dispensationis, quia ad obtinendum beneficium inclusum sub prima dispensatione non expedit iterum de ea mentionem facere, vt inquit Anchar.* d. c. 2. in 3. notabili, versi. ex quo collige. *Non obstat tertium, quia Didacus dedit mandatum ad consentiendum pensioni, & alia fecit, de quibus hic per informantes pro parte Gregorii. Non obstat quartum, quia terminus sex mensium ad dimittendum canonicatū incipit currere à die datæ supplicationis, cùm in ea expresse dicatur cum decreto, quod ipse infra sex menses à data præsentium com-*

putan-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

putandos canonicatum, & præbendam Ecclesiæ Salmantinæ dimittere omnino teneatur.

74 Stante vero in supplicatione † clausula: *Et quod oratoris dispensationes habeantur pro expressis*, valeret impetratio, etiamsi adderetur dispensatio dispensationi, id enim importat d. clausula.

75 Quæ † tamen tempore Sixti Quinti non dabatur quoad dispensationem super defectu natalium, sed per reuisores in ipsa supplicatione addebatur, *non tamen super defectu natalium.*

76 Et † insuper tempore D. Sixti erat stylus, non conferre beneficia illegitimis, etiamsi alias fuissent dispensati, & sic ratione istius styli tunc videbatur necessarium exprimere dispensationem super defectu natalium, in impetratione etiam, quia esset executio dispensationis.

77 Vt fuit resolutum in vna Abulen. parochialis D. Thomæ, 1. Februarij 1593. coram illustriss. Mantica, vt in decisione sequenti: *Cum hæc causa ageretur per audientiam contradictarum, dubitauit, an resignatio parochialis facta à Gundisaluo del Varco, ad fauorem Marci Lopez, sit nulla in casu de quo agitur: & die 29. mensis præteriti dubium proposui, nec potui capere resolutionem, quia Domini qui viderant, inter se dissentiebant. Rursus d. die 1. Februarii proposito dubio quinque ex sex Dominis, qui viderant, vno dissentiente, in eandem sententiam conuenerunt, vt resignatio propter vitium surreptionis sit nulla, nam Marcus Lopez in supplicatione non expressit se esse filium sacerdotis, quod si expressisset, aut gratiam non obtinuisset, aut sane difficilius. Quo casu gratia ipsa intelligitur surreptitia*, c. 2. de filiis presbyterorum, *vbi Doct.* c. postulasti de rescrip. & c. super literis, *& ibi Doctores omnes, & maxime Abbas* num. 7. in fine, eodem tit. *idemque Abbas* in c. ad aures nu. 4. & in c. in nostra n. 9. cum seq. eod. tit. *& Felin.* ibidem nu. 10. cum multis seq. & in d. c. postulasti, num 13. & nu. 17. cum seq. *Non obstat, quod ipse Marcus à Nuntio Hispaniarum, ad obtinenda quæcumque beneficia sit dispensatus, & consequenter non fuerit necesse aliam illegitimitatis, seu dispensationis facere mentionem, Rota*, decis. 3. de filiis presbyter. in antiquis, *quia primo fuit responsum de facultatibus Nuntii non constare, & ad curata, nec Legatum cum illegitimo posse dispensare, nisi hoc ei specialiter à Papa concessum fuerit, glos.* in cap. verbo, sede Apostolica, *& ibi Doct.* de filiis presbyte. lib. 6. *Paris.* cons. 136. num. 26. lib. 4. *Rebuf.* pract. benefi. de dispensatione super defectu natalium, n. 45. *Secundo, etiamsi de speciali potestate ipsius Nuntii constaret, fuit responsum communem stylum Cancellariæ, seu signaturæ tempore feli. recor. Sixti V. fuisse & esse notorium, videlicet, noluisse cum spuriis conferre beneficia, etiamsi ad obtinenda quæcumque beneficia fuissent dispensati, & quoties in supplicationibus exprimebatur, quod dispensationes oratoris haberentur pro expressis, eum fuisse solitum addere hæc verba, Præterquam ex defectu natalium, qui quidem stylus dum non est incognitus, & testium depositionibus comprobatur. Quare cum de huiusmodi defectu natalium nulla mentio facta fuerit, gratia redditur surreptitia, nam cum quæritur, si esset expressum, id quod fuit tacitum, an Papa esset gratiam concessurus, vel difficilius concessurus, inspicitur communis stylus Chancellariæ, seu signaturæ, alias hoc nunquam posset intelligi vt ex mente Lapi explicat Socinus Senior*, cons. 164. num. 5. lib. 2. *Felinus* in cap. super literis, num. 18. & in cap. in nostra, num. 51. de præscriptio. *Ioan. de Selua*, de benefic. part. 3. quæst. 72. num. 51. *Cassadorus*, decis. 12. num. 14. de præbendis. *Puteus* decis. 187. num. 8. lib. 1. *Quod multo etiam magis in casu proposito, domini dicebant esse recipiendum, ac esse indubitatum, quia quod defectus natalium non fuerit expressus, non processit ex probabili ignorantia, vel simplicitate, sed ex calliditate. Nam cum idem Marcus intellexisset Papam eius supplicationem, propter defectum natalium in ea expressum, reiecisse, postea dedit operam, vt iste natalium defectus in alia supplicatione supprimeretur, vt ex deductis apparet, & ideo liquido constat de vitio surreptionis, & Papam, si natalium defectus fuisset expressus, huiusmodi resignationem, quam semel reiecit, nullo modo ad fauorem ipsius Marci fuisse concessurum, atque ita conclusum fuit, resignationem nullius esse momenti.*

Hodie † tamen non viget dictus stylus, & idcò 78
standum erit in hoc de expressione dispensationis supradictæ resolutioni, de qua *num.* 72.

De quo an in secundâ † dispensatione, seu gratia, 79
sit facienda mentio de alia priori, &c. vide vltra Doct. *in d. cap.* 2. *de filiis presbyt. in 6. & in cap. penul. de præscr.* Tho. Sanch. *de matrimo. lib.* 8. *disput.* 22. & D. Card. Tuschum. *l. t. D. conc.* 460. *& lit. G. concl.* 56. *& lit. S. concl.* 729. *&* 732.

Cap. III.

De filiis Presbyterorum.

Summaria.

De filiis presbyterorum, qui à beneficiis paternis, Ecclesiæque paternæ specialiter repelluntur, num. 1. *de quibus cum agitur, an possint succedere in beneficio patris, seu obtinere beneficia in Ecclesia paterna, cætera habilia supponuntur, & sic illos esse aliàs habiles, seu dispensatos ad obtinenda beneficia*, nu. 2.

Sunt distinguenda tria tempora, primum est decretalium, de quo filij presbyterorum, etiam legitimi, non poterant immediate succedere in beneficio patris, nisi ex dispensatione Papæ, mediate vero poterant succedere, num. 3. *quod procedit non solum in filiis presbyterorum, sed etiam eorum, qui in minoribus sunt constituti*, num. 4.

Etiam cum legitimo non posset Episcopus, nec etiam Legatus dispensare in beneficio paterno immediate, contra Gambarum, num. 5.

Illegitimus etiam, maxime spurius, in Ecclesia patris viuentis, non poterat etiam ex dispensatione Episcopi habere Canonicatum, seu aliud beneficium, secus in legitimo, num. 6. *quamuis in hoc aliter loquantur Abb. & alij*, num. 7. *& quod dicunt Felin. Decius, & Selua, cum Calderino, accipiendum est de legitimo* num. 8.

Secundum tempus est constitutionis Clementis Septimi, quod de cætero filij presbyterorum, ex fornicatione nati, nullo tempore quoquomodo obtinere possint beneficia, quæ eorum parentes in titulum, vel commendam, aut administrationem, seu vt alius perpetuo vnita, aliquando obtinuerunt, & sic nec immediate, nec mediate, &c. n. 9.

Hanc constitutionem limitauit Rota. Primo, non procedere in beneficijs, quæ patres dimiserunt ante illam constitutionem. Secundo, quando beneficium erat portio tempore quo pater illud obtinebat, & postea fuit factus Canonica-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

nonicatus & sic erat aliud beneficium, nu.10. *Sed prima limitatio non placet*, num.11.

Dicta constitutio habet locum in clerico non presbytero, & in filio nato ante clericatum, ex Rota num.21.

Tertium, & nouissimum tempus est Concilii Tridentini sessione 25. de reformatio. cap. 15. *relati* nu.13. *quod in multis differt à iure communi, vt in declaratione S. Congregationis, posita* nu. 14.

Sicut dicta constitutio Clementis, ita etiam istud decretum habet locum in filiis naturalibus, procreatis ante clericatum, num. 15.

Istud decretum facit inhabilem filium clerici ad obtinendum beneficium in Ecclesia paterna, & sic collatio ei facta non valet, num. 16.

An per istud decretum Concilii & dictam constitutionem Clementis Septimi, aliquid innouetur quoad filios presbyterorum, qui sunt nati ex legitimo matrimonio, à num. 17. & 2. seqq. *resoluitur nihil innouari, nec comprehendere nepotes illegitimos presbyterorum, ex filio legitimo, respectu beneficii aui*, num. 20.

An dicta constitutio Clementis, & decretum Concilii, & dispositio iuris communis, comprehendant nepotes legitimos presbyterorum ex filio illegitimo, respectu beneficii aui, à num. 21. *resoluitur negatiue cum Rota, & S. Congregatione, contra Rebuf. & alios.* num. 22. & seq.

Nepos tamen legitimus, ex filio, seu filia illegitimis, non potest, viuente auo, obtinere pensionem super beneficio, quod auus possidet, vt auitæ incontinentiæ memoria arceatur, secundum Sanctam Congregationem, cuius declaratio ponitur, num. 24.

Etiam in nepote illegitimo ex filio illegitimo, idem videbatur, nempe non comprehendi in dictis dispositionibus, quia in materia odiosa, & pœnali appellatione filiorum non veniunt nepotes, & c. num. 25. *& facit quod licet filius clerici non possit patri succedere, nec ab eo quicquam capere, nec à consanguineis ex parte patris, ex lege Regia, nepos tamen etiam non legitimus potest succedere, & capere ex testamento aui clerici*, num. 26. *& ita tandem censuit Congregatio*, num. 27.

An pater prohibeatur succedere in beneficio filii, à nu. 28. *resoluitur non prohiberi, cum communi contra Hostien. & alios*, num. 29.

An pater post Concilium possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius filius illegitimus est beneficiatus de præsenti, num. 30. *resoluitur non posse*, num. 31.

An pater habens pensionem, cum facultate transferendi possit illam transferre in filium, à num. 32. *resoluitur negatiue, contra Giganteum: & si pensio esset constituta super beneficio, quod pater nunquam obtinuit, tam ex constitutione Clementis, quam ex decreto Concilii.* nu. 33. & nu. 5. seqq.

Non prohibetur à Concilio filius illegitimus obtinere pensiones super beneficiis Ecclesiæ paternæ. num. 39.

An decretum Concilii haberet locum in illegitimis, habentibus beneficia in Ecclesia, in qua fuit beneficiatus eorum pater, qui tamen tempore Concilii iam erat mortuus, vel resignauerat, ita vt non posset ea retinere, à nu. 40. *resoluitur negatiue, contra Nauar. & adducuntur declarationes Sanctæ Congregationis, quæ ita censuit.* num. 41. & 3. seqq.

Similiter dictum decretum non habet locum in habentibus pensionem ante Concilium, super beneficio à patre obtento, num. 45. & seq. *vbi ponuntur declarationes S. Congregationis, nec dictum decretum, quo ad pensiones, videtur habere locum in pensione post Concilium imposita super beneficio, quod nec erat, nec fuit patris, licet postea ad eum perueniat*, num. 47.

Prædicta resolutio procedit in eo, cui ante Concilium fuit collatum beneficium in Ecclesia, in qua pater, etiam si possessionem eius obtinuisset post Concilium, dummodo per eum non steterit, quominus antea illam obtineret, num. 48. *vbi ponitur declaratio S. Congregationis.*

Secundo procedit, etiam si ante Concilium habuisset solum titulum, reseruatis alteri fructibus titulo, & denominatione, & post Concilium cessasset huiusmodi reseruatio, num. 49. *vbi ponitur declaratio S. Congregationis.*

Tertio procedit in habente regressum reseruatum ante Concilium, qui cum habeat causam de præterito, non subiicitur dispositioni Concilii, quamuis post illud sortiatur effectum, num. 50. & seq. *vbi ponitur decisio Rotæ.* num. 51.

An in prædicto casu, is qui ante Concilium obtinuit beneficium in Ecclesia, in qua pater eius olim fuit beneficiatus, possit post Concilium ad aliud beneficium ascendere, seu transire post optimem, vel alias, à num. 52. *resoluitur negatiue, & adducuntur declarationes S. Congregationis*, num 53.

An dicto decreto comprehendatur filius eius, qui habuit titulum, & prouisionem beneficii, non possessionem, à nu. 54. *resoluitur negatiue, & adducuntur declarat. S. Congreg.* num. 55. & seq.

Sufficit quod habuerit possessionem, nec requiritur quod pater ministrauerit in Ecclesia, seu beneficio, num. 57.

An filius clerici possit obtinere beneficium olim à patre aliquamdiu possessum sine legitimo titulo, & minus pacificè. à num 58. *resoluitur non posse, nec etiam posse obtinere beneficium in Ecclesia in qua eius pater aliud possederit, licet sine canonico titulo.* num. 59. & seq.

An filii illegitimi possint obtinere beneficia vnita Ecclesiis, quas obtinuerunt, seu obtinent eorum patres, seu Ecclesiis filiales, & ab illis dependentes, num. 61. *super quo ponuntur declarationes Sanctæ Congregationis*, num. 62. *quæ planè procedunt quoad Ecclesias filiales, quæ sunt beneficia distincta à matricibus, tunc enim rectè potest filius illegitimus habere filialem, licet pater habuerit, seu habeat matricem, vel è contra, nisi habens vnam, habeat ministrare in alia* num. 63. *Quoad beneficia vero vnita faciunt difficultatem dictæ declarationes, vt in* num. 64. *quæ difficultas resoluitur* numer. 65.

An filius illegitimus possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua pater habuit solam sedem in choro ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat, num. 66. *vbi resoluitur negatiue, & ponitur declaratio S. Congregationis, quod procedit, etiam si nunquam actu sedisset in tali sede*, num. 67.

An filius illegitimus possit canere tanquam musicus simplex, seu alias ministrare in Ecclesia, in qua pater habuit, vel habet beneficium, numer. 68. *vbi resoluitur non posse, & ponuntur declarationes Sanctæ Congregationis, vnde non potest obtinere beneficium, ratione cuius habet aliquod ministerium, seu seruitium facere in Ecclesia, in qua pater fuit beneficiatus, & c* num. 69. *nisi posset seruiri per substitutum*, num. 70.

Filius

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Filius illegitimus non prohibetur in Ecclesia paterna minis-strare, quando ministraret, & celebraret ibi ex deuotione, & voluntariè, non ex officio, vel salario, num. 71.

Econuerso filius illegitimus non prohibetur ministrare, & habere beneficium in Ecclesia, in qua pater ministrauit, & inseruiuit, etiam tanquam Capellanus, non tamen habuit titulum beneficii, seu tanquam Vicarius temporalis, num. 72. *vbi ponitur declaratio Sanctæ Congregationis.*

Nec prohibentur pater, & filius celebrare Missam in eadem Ecclesia, cum non habens beneficium, num. 73. *vbi ponuntur declarationes Sanctæ Congregationis.*

Similiter non prohibentur filii illegitimi clericorum cum suis patribus habitare, num. 74.

An vbi pater, & filius tempore Concilii obtinebant beneficia in eadem Ecclesia, filius præcisè teneretur beneficium resignare, aut permutare infra tres menses, nec sufficeret patrem infra illud tempus suum beneficium dimittere, num. 75. *vbi resoluitur, filium præcisè teneri sine alia monitione, sub pœna priuationis ipso iure, & ponuntur declarationes Sanctæ Congregationis. Pius tamen Quartus extendit dictum terminum ad sex menses,* num. 76.

Adeo verum est, quod filius teneretur resignare, vt procederet, etiam si non posset permutare, nisi ex gratia cum aliquo dispensaretur, vt in declaratione sanctæ Congregationis, posita num. 77.

Procedit etiam licet super beneficio filii, aliquis haberet regressum, quo casu oblata illi resignatione, cum honesta pensione, & non acceptata, poterat cum ea alteri resignare, suspenso interim regressu, vt in declarationibus S. Congregationis positis, num. 78.

Quod si vnum tantum esset beneficium, in persona tamen patris, & filii cum alternatiua residentia, num. 79. *vbi ponitur declaratio, & decretum Sanctæ Congregationis circa hoc, quod pater in totum cederet filio totum ius, quod haberet reseruata sibi pensione, & idem est quando pater esset coadiutor filii,* num. 80.

An habens ante Concilium coadiutoriam, cum futura successione in Ecclesia paterna, posset succedente vacatione post Concilium succedere in tali beneficio, vigore coadiutoriæ, num. 81. *resoluitur non posse, &* num. 82. *ponitur declaratio Sanctæ Congregationis,* num. 83. *decisio Rotæ, & idem esset in accessu,* num. 84.

Sed contra obiicitur quædam declaratio S. Congregationis, nu. 85. *cui satisfit ex alia declaratione, posita* nu. 86.

An facta resignatione alicuius beneficii in fauorem filii clerici, reseruata tamen pensione resignanti super beneficio patris, de consensu eius intret d. decretum Concilii vers. ad hæc, num. 87. *vbi resoluitur intrare, & ponitur declaratio S. Congregationis.*

An regula de triennali iuuet contra d. decretum Concilii, num. 88. *vbi resoluitur negatiue cum S. Congreg. & Rota* num. 89.

1 SVCCEDIT nunc de filiis presbyterorum † tractatio, qui à beneficiis paternis, Ecclesiæque paternæ specialiter repelluntur.

2 Et in primis aduertendum † est, quod cum agitur de filiis clericorum, an possint succedere in beneficio patris, seu obtinere beneficia in Ecclesia paterna, cætera habilia supponuntur, & sic illos esse alias habiles, seu dispensatos ad obtinenda beneficia; vt rectè aduertit Mandos. *de signatura gratiæ, titu. de dispensatio. ad beneficia in Ecclesia, in qua pater, versic. verum neque.*

3 Et † pro huius materiæ explicatione oportet distinguere tria tempora. Primum tempus est decretalium, de quo filii presbyterorum, etiam legitimi non poterant immediatè succedere in beneficio patris, nisi ex dispensatione Papæ; mediate vero poterant succedere, *vt in cap. ad extirpandas, & c. dilectus, & cap. ex transmissa, de filiis presbyter. cum aliis;* vbi Doctor Decius *in cap. inter cæteras, de præscriptio. num. 6. &* 7. Nauarrus *in cap. si quando, eodem tit. in auctuario, num.* 3. *&* 4. Quintanaduenas, *Ecclesiasticon libr. 2. à nu. 92.*

4 Quod procedit non † solum in filiis presbyterorum, sed etiam eorum, qui in minoribus sunt constituti, Maiolus *de irregularitate lib. 1. cap. 6. num. 6.* Ad quod optimè facit constitutio Clementis Septimi, de qua infra, *ibi. Sanè postquam felicis recordationis Alexander Papa Tertius prædecessor noster, filios præsertim Sacerdotū in Ecclesia paterna succedere prohibuerat.* Pondero illa verba: *Præsertim Sacerdotum,* quæ implicant, idem in aliis ad dicta infra *cap. sequen. nu. 8. & 11. cap. 5. num. 91.*

5 Et quod etiam † cum legitimo non posset Episcopus, nec etiam Legatus dispensare in beneficio paterno, immediate est glo. *in c. 1. ver. tale, in pri. de filiis presb. in 6.* quam post. Ioa. Andr. Specul. Monachum. & Domin. sequuntur Franchus, *ibi num. 7.* Rebuf. *in prax. tit. de dispensat. super defectu natalium, num. 32.* & Mandos. *d. tit. de dispensa. ad beneficia in Ecclesia, in qua pater,* quamuis contra teneat post alios Gambarus, *de offi. lega. lib. 7. rubr. 1. q. 34. à num. 306.*

6 Illegitimus etiam † maximè spurius, in Ecclesia patris viuentis, non poterat etiam ex dispensatione Episcopi habere Canonicatum, seu aliud beneficium, *cap. cum decorem, cap. ad abolendam, de filiis presbyter.* secus in legitimo, *cap. ad hæc, eodem tit.* ita glos. 3, *in d. cap. ad abolendam, ad finem,* & glo. *in c. Apostolica. 8. q. 1.* Rebuff. *supra, à num. 33. ad 39.* Bernard. Diaz. *in praxi crimin cap. 48. num. 4.* & ibi Salzedo *litera B.* Sylueſter *in summa, verb. beneficium. 3. num. 17.* Armilla *eodem verbo, num. 33.* Man. Rodrig. *in summa. 1. tom. cap. 29. num. 4.* & Vega. *1. par. summ. cap. 39. cas. 18. versic. 4.*

7 Quamuis in hoc † aliter loquantur Abbas *in d. cap. ad abolendam,* & Nauarrus *dict. num. 4.* Mandos. *supra, versic. rursus limitanda,* Hojeda *de incompatibilitate benefic. 1. par. cap. vltim. nu. 7.* Quintanaduenas *d. lib. 2. num. 94.* & Sayrus *de censuris, lib. 2. cap. 10. numer. 45.*

8 Vnde † quod dicunt, Felin. *in cap. in nostra, de rescript. cor. 3.* Decius *d. num. 9.* & Selua *de benef. 3. par. quæst. 12. num. 11. 5. qualitate.* cum Calder. *cons. 1. de filiis presbyt.* accipiendum est de legitimo.

9 Secundum tempus † est constitutionis Clementis Septimi, de anno 1530. quæ in Bullario est 36. in ordine suarum Constitutionum, cuius tenorem ponit Nauarr. *in d. cap. si quando, excep. 21. in prin.* & Gigas *de pension. quæstio. 86.* in qua statuitur, quæ de cætero filij presbyterorum, ex fornicatione nati, nullo vnquam tempore quoquomodo obtinere possint

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

beneficia, quæ eorum patres in titulum, vel commendam, aut administrationem, seu vt aliis perpetuo vnita aliquando obtinuerunt, & sic nec immediate, nec mediate, &c.

10 Quam † tamen constitutionem limitauit Rota in vna Calciaten. coram d. Fabio, de anno 1549. dupliciter, primo non procedere in beneficiis, quæ patres dimiserunt ante illam constitutionem propter verbum: *De cætero*, & quia natura legis respicit futura, per quæ declararunt domini illa verba: *Quæ aliquando obtinuerunt.* Secundò, quando beneficium erat portio tempore quo pater illud obtinebat, & postea fuit factum Canonicatus, & sic erat aliud beneficium, vt per Achillem *decis.* 47. seu 1. *de filiis presbyterorum.* & per Mandos. *supra versic. rursus sciendum est*, qui in ista causa ita consuluit, *vt in cons.* 52. & Hojedam *num.* 8. vbi supra, & primam limitationem ponit etiam Puteus *d cis.* 225. *lib.* 3. quam male intellexit Gonçalez *ad reg. m ns. secunda glos.* 5 *nu.* 33. vbi refert etiam secundam limitationem.

11 Sed prima † limitatio mihi non placet, & conuincitur ex traditis per Nauarrum *d. sect.* 21.

12 Et dictam † cōstitutionem habere locum in clerico non presbytero, per illa verba: *Et præsertim Sacerdotum, & illa alia quæ presbyteri, & clerici, & religiosi eorum patres, &c.* habere etiam locum in filio nato ante clericatum, quia rationes militant, de quibus per Turrecremata, *in cap. Apostolica.* 8. *quæst.* 1. fuit resolutum per Rotam in vna Ariminen. sancti Pauli. 27. Aprilis 1561. vt in decisionibus Oradini.

13 Tertium, & nouissimum † tempus est S. Concilij Tridentin. *sess.* 25. *de reformat. cap.* 15. in quo decernitur, quod vt paternæ incontinentiæ memoria à locis Deo sacratis longissimè arceatur, non liceat filiis clericorum qui nō ex legitimo nati sunt matrimonio in Ecclesiis, vbi eorū patres beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcunq; etiam dissimile beneficium obtinere, neq; in dictis Ecclesiis quoquomodo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere: quod si in præsenti, scilicet tempore publicationis Concilij, pater & filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiantur, cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra Ecclesiam intra trium mensium spatium, alias ipso iure eo priuatus existat, & super his, quæcunque dispensatio surreptitia censeatur, &c.

14 Vnde † istud decretum in multis differt à iure communi, vt in sequenti declaratione S. Congregatio. super eo fuit quæsitum, in quo differat hoc decretum à iure communi? responsum est, quod in quinque. *Primo, quod non solum ratione successionis, prout de iure communi, sed etiam ob incontinentiæ paternæ memoriam inualuit hæc prohibitio. Secundò, quod talis memoria longissime arceatur, si non solum immediatè, prout de iure cōmuni, sed etiam mediatè, contra Abb.* cap. dilectus, nota. 2. eod. tit. *Tertiò, quod non solum prohibetur successio in eodem beneficio, sed in alio quocunque, etiam in dissimili, dummodo sint in eadem Ecclesia, contra ius commune, de quo per Ab.* in c. ad abolendam, post princ. *Quartò, nedum prohibetur filius obtinere beneficium in Ecclesia, in qua pater obtinet, sed ministrare contra ius commune, quo tantum patri ministrare prohibetur, Abb.* in c. cum decorem eodem. *Quintò, quod nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinuerunt, vel obtinent, habere poterunt filii.*

15 Et † sicut dict. constitutio Clementis, ita etiam istud decretū habet locum in filiis naturalibus procreatis ante clericatum, vt patet ex illis verbis: *Qui non ex legitimo nati sunt matrimonio: & S. Congregatio censuit his verbis: Hoc decretum habet locum in filiis naturalibus, procreatis tempore quo parentes eorum nondum erant effecti clerici.*

16 Et istud † decretum facit inhabilem filium clerici ad obtinendum beneficium in Ecclesia, in qua pater beneficium habuit, & sic collatio ei facta non valet. Nauar. *cons.* 1. *de constitu. q.* 18. Salzed. *supr. in lit. A.* in nouissima editione. Sed † circa illud decretum

17 Concilij, & dictam constitutionem Clem. VII. dubitatur. Primò, an per ea aliquid innouetur quoad filios presbyterorum, qui sunt nati ex legitimo matrim.

18 Et dicendum † est, nihil innouari, quia solum loquuntur de filiis ex fornicatione nati, & non ex legitimo matrimonio, vt patet ex dict. constitutione Clementis, ibi: *Ex fornicatione*, & aliis verbis eiusdem constitutionis, & in dicto Concilio, ibi: *Qui non ex legitimo nati sunt matrimonio*, & ita quoad legitimos remanet ius antiquum incorrectum, *l. præcipimus. C. de appellatio.* & ita docet Naua. *in d. auctuario nu.* 3. Salz. su. Ma. Rodrig. *in sum. 1. to. cap.* 29. *num.* 4. & Vega 1. *p c.* 36. *casu* 18. *vers. lo quarto.*

19 Et † ita etiam debet intelligi d. decretum Concilij, *in vers. quod si in præsenti*, dum loquitur de patre & filio obtinentibus simul beneficia in eadem Ecclesia. debet enim intelligi retentis terminis, de quibus in principio, scilicet, quando filius non est natus ex legitimo matrimonio.

20 Vnde † etiam d. constitutio Clementis, & decretum Concilij, non comprehendunt nepotes illegitimos presbyterorum ex filio legitimo, respectu beneficii aui.

21 Secundo † dubitatur, an d. constitutio Clementis & decretum Concilii, & dispositio iuris cōmunis comprehendant nepotes legitimos presbyterorum ex filio illegitimo, respectu beneficii aui. Et respondetur negatiue, vt consuluit Nauar. *cons.* 9. *de filiis presbyter.* præcipue *n.* 9. & tenent Spin. *de testam. gl.* 3 *à nu.* 23. & Sayr. *d. lib.* 6. *c.* 10. *n.* 46. Açor 2. *p. lib.* 6. *c.* 4. *q.* 17.

22 Et † censuit Rota 12. Februarii 1574. coram D. Rubeis, quæ decisio habetur apud Nauar. post *d. consil* 9. & ita etiam declarauit alias S. Congregatio Cōcilij. Quidquid † contra tenent Rebuf. *sup. nu.* 27.

23 *& de pacificis possessoribus, num.* 276. *&* 277. alias 215. & Rojas *de successio. ab intestato, c.* 20. *à num.* 112. Mier. *de maiorat.* 2. *p. q.* 2. *num.* 25. & Salze. *sup. lit. A.* & quamuis Sylvest. cum Ostien. *verb. beneficium, q.* 6. & Lessius *de iust. & iu. lib.* 2. *c.* 34. *n.* 91. dicant nepotem non posse obtinere beneficium aui patre mortuo, &c.

24 Tenet tamen S. Congregatio † nepotem legitimum ex filio, seu filia illegitimis non posse viuente auo, obtinere pensionē super beneficio, quod auus possidet,

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

possidet, vt auitæ incontinentiæ memoria arceatur, vt in sequenti declaratione. *Stante declaratione, quod Concilium nõ comprehendat nepotem legitimum ex filio, seu filia illegitimis, respectu beneficij, quod auus obtinuit, an procedat etiam viuente ipso auo, adeo, vt nepos ex filia illegitima, siue illa viuat, siue non, possit obtinere pensionem super beneficio parochiali, quod auus possidet, Congregatio censuit negatiue, vt arceatur memoria auite incontinentiæ, licet omnes Illustrissimi dixerint contrariam opinionem esse de iure veriorem ex sententia Rotæ.*

Quinimo etiam in nepote † illegitimo, ex filio
25 illegitimo, idem videtur de iure dicendum, nempe non comprehendi in dictis dispositionibus, quia in materia odiosa & pœnali appellatione filiorum non veniunt nepotes, Bart. *in l. liberorum, num. 6. ff. de verb. signif.* communiter receptus, vt per Couar. *lib. 2. var. c. 8. nu. 2.* Ant. Gabr. *de verb. signif. concluſ. 1. à nu. 54.* & plures relatos à Surdo *de alimen. tit. 9. q. 36.* Gratia. *reg. 205.* Pet. de Lar. *de anniu. lib. 1. c. 6. nu. 5.*

Neque est tanta ratio in nepote, ac in filio, & ita tenet gloss. *in d. c. Apostolica,* & Gambar. *d. lib. 7. rubri. 1. q. 37. ex nu. 311.* & cum magis communi Nauar. *d. consi. 9. à nu. 1.* vbi indistincte loquitur. & plures tenentes refert Quintanaduennas *sup. nu. 95.* & Spin. Man. Rodrig. *1. tom. c. 29. nu. 4.* & Vega *1. p. c. 36. casu 18.* & Açor *sup.*

26 Pro quo facit in simili, quod licet filius † clerici non possit patri succedere, nec ab eo quidquam capere, imò nec à consanguineis ex parte patris, ex *l. Regia 22. tit. 3. lib. 1. ordinamenti.* hodie *lex 6. tit. 8. lib. 5. recop.* tamen nepos etiam non legitimus potest succedere & capere, ex testamento aui clerici, *l. fin. C. de natura lib. liberis,* Roder. Suar. *in l. 9. tit. 11. lib. 1. fori, n. 4. & in l. 1. tit. 6. lib 3. fori,* §. *hæc de filiorum,* Ant. Gom. *in l. 9. Tauri, nu. 17.* Didac. Per. *in d. l. 22.* Duennas *reg. 366. limit. 2.* Paleotus *de nothis & spuriis, c. 53.* Couar. *in 4. 2. p. c. 8. §. 5. num. 11.* Roias *de succeßio. c. 20.* Iulius Clarus §. *testamentum, q. 32.* Pinel. *in l. 3. C. de bonis maternis, à num. 2.* Parlad. *rerum quotidianarum lib. 1. c. 16.* P. Molin. *de iustit. tom. 1. tract. 2. disp. 167. 9. concl.* & alij quos refert Valdes ad Roder. Suar. *d. nu. 4.*

27 Sed contrarium † in proposito ex Concilio censuit S. Congregatio, vt in d. declaratione sequenti. *S. Congregatio censuit procedere, non solum in filio respectu patris, sed in nepote respectu aui, propter verbum longißimè, quod excludit omnem personam mediatam, posteà tamen intellexi. quod 1. Martij 1589. Congregatio Concilij censuit, decretum c. 15. sessione 25. minime prohibere, vt nepos illegitimus ex filio illegitimo beneficium, quod auus habuit, obtinere non possit, cui declarationi standum est.*

28 Tertio dubitatur, † an è conuerso pater prohibeatur succedere in beneficio filij. Et dicendum est, patrem non prohiberi succedere, etiam immediate in beneficio filij, siue sit legitimus, siue illegitimus, quoniam *tit. de filiis presbyterorum, & d. constit. Clementis, & decretum Concilij,* tantum loquuntur de filijs: & sumus in pœnalibus & exorbitantibus, quæ non sunt amplianda, *reg. in pœnis, reg. quæ à iure, lib. 6. cum alijs.* Nec est eadem ratio in patre, ac in filio, non enim ita videtur dari successio in beneficijs per hoc quod pater succedat in beneficio filij, ac per hoc quod filius succedat in beneficio patris, nec memoria paternæ incontinentiæ ita viget per successionem patris in beneficio filij ac è conuerso: filius enim repræsentat incontinentiam paternam, vt dicitur in prima declaratione adducta infra *dub. 11. num. 75.* & vt dicitur in declaratione quarta ibi adducta, per personam filij magis repræsentatur incontinentia paterna, quàm per personam patris. Ita tenent glossa *in d. c. Apostolica 8. quæst. 1.* & post antiquos Io. Andr. Cardi. & Butrius *in c. quoniam de filiis presbyt.* Anchar. & Abbas, *num. 7. in c. extrauagantes, eodem titulo.* Rebuffus *dicto titulo de dispensatione super defectu natalium, num. 29.* Bernardus Diaz, Quintanaduennas *numero 95.* Man. Rodrig. Vega & Sayrus *numero 44.* & *45.* Lessius & Açor *quæst. 18. vbi supra.* Quam opinionem contra Hostien. ait communem & tenendam Gigas *de pensio. quæstio. 86. numero 10.* Quamuis † in puncto iuris inquit fortè sustineri posse opinionem Hostien. & Mandos. *vbi sup. ad fin.* quorum tamen rationibus pro opinione Hostien. ex supra dictis satis fit. 29

Sed hîc sese offert difficultas, esto † pater possit 30 succedere in beneficio filij, & obtinere beneficium in Ecclesia, in qua filius olim fuit beneficiatus, an post Concilium possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius filius illegitimus est beneficiatus de præsenti. Et † videtur dicendum non posse ex 31 d. decreto, *vers. quod si in præsenti,* nam cum Concilium ibi præcipiat filium resignare beneficium, vbi tempore Concilij pater & filius reperiebantur obtinere beneficia in eadem Ecclesia, satis vult ne vnquam pater & filius habeant simul beneficia in eadem Ecclesia, & in casu proposito filius non est cogendus resignare suum beneficium prius habitum, cum nulla culpa ei adscribi possit, & agat de retinendo beneficio quæsito, & sic de damno vitando, sed potius pater, qui de nouo intrat in Ecclesiam, in qua filius habet beneficium, & sic agit de acquirendo beneficio, & de lucro captando, impediendus est ab acquisitione illius, & facit regula *cap. quemadmodum de iureiur.*

Quarto dubitatur, an † pater habens pensionem 32 cum facultate transferendi, possit illam transferre in filium. Et † dicendum videtur cum Gigante *d. q.* 33 *86. à nu. 1.* per dictam constitutionem Clementis id non tolli, ex eo quod pensio non est beneficium, vt late dictum est *1. p. c. 5. ad prin.* nec in ea militat eadem ratio prohibitionis, & alijs quæ deducit Gigas *ibi,* sequitur Flam. Paris. *de resign. benef. lib. 6. q. 4. ex n.* 18. & post hæc Gonçalez *ad reg. mensium, gloss. 5. §. 5. à nu. 22.*

Et idem eadem ratione † videtur dicendum de 34 d. decreto Concilij, nisi illa pensio esset constituta super beneficio, quod pater habuit: tunc enim non posset illam transferre in filium ex d. decreto, ex quo filius illegitimus prohibetur habere pensiones super fructibus beneficij, quod pater obtinet, vel alias obtinuit, Flam. Paris. *sup. nu. 22. &* 23. & Gonçal. *nu. 23.* sequitur Açor *2. p. lib. 8. c. 8. q. 7.* qui tamen adducit in contrarium constitutionem Pij Quinti, incipientem: *Quæ ordini Ecclesiastico in bullario fo. 1159.* quæ non facit ad propositum, loquitur enim tantum de successione bonorum, quamuis † filius le- 35

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

gitimus non prohibeatur habere penſionem ſuper beneficio paterno, vt mihi relatum eſt S. Congregationem declaraſſe.

36 Sed etſi penſio † huiuſmodi eſſet conſtituta ſuper beneficio, quod pater nunquam obtinuit, adhuc non videtur tuta, nec vera d. ſententia Gigantis, nec in terminis d Conſtitutionis Clementis, nec in terminis Concilij, ex quo d. penſio ſuccedit loco beneficij ad tradita *d.c.* 5. 1 *p.* præſertim 6. *illatione*, & ex verbis d. conſtitutionis Clementis ibi: *Et alia quæcunque bona ſint*, ſub quibus videtur comprehendi penſio Eccleſiaſtica ex doctrina Felini & Cacialupi, de qua *d.c.* 5. *n.* 9; vbi vide. Ex quibus verbis contra Gigan. in propoſito tenet Mandoſ. *de ſignatura, t. de*

37 *tranſla io. penſio. ad fin. in nouis.* † Quamuis d. conſtitutio Clementis non obſtaret, ne pater in aliquem reſignare poſſet beneficium reſeruata penſione ſuper illius fructibus, in fauorem filij, vt tradit Gigas *in additione d. quæſt.* 86 *& conſ.* 113. aliàs *reſponſo* 4. *de penſio* & ſequitur Mandoſ. vbi proximè *verſ. Quæro.* & Flam. Pariſ. *d. lib. 6. q.* 2. *ex n.* 110. dicens hodie ſecus in filijs illegitimis, ex dicto decreto Concilij.

38 Et facit etiam † contra ſupradictam ſententiam Gigantis dictum decretum Concilij, ex quo enim prohibet filium habere penſionem in beneficio, quod pater obtinet, vel aliàs obtinuit, vt paternæ incontinentiæ memoria longiſſime arceatur, à fortiori non videtur poſſe habere penſionem, quam pater habuit, & in eum tranſtulit.

39 Certum autem eſt, † quidquid ex illis verb's Concilij, *quodcumque etiam diſſimile beneficium*, velit Quintanaduennas, *lib.* 2. *num.* 86. non prohiberi Concilio, aliàs filium illegitimum obtinere penſiones ſuper beneficijs Eccleſiæ paternæ, nam Concilium condiſtinguens expreſsè penſiones à beneficio ſolum prohibet obtinere eas ſuper beneficio paterno.

40 Quinto dubitatur, an dictum decretum Concilij haberet locum in illegitimis habentibus beneficia in Eccleſia, in qua fuit beneficiatus eorum pater, qui tamen tempore Concilij iam erat mortuus,

41 vel reſignauerat, ita vt non poſſet ea retinere. † In qua difficultate Nauar. *in d. c. ſi quando in actuario. n.* 11. *&* 12 tenet de rigore iuris eſſe verius, quod illi non poſſent ea retinere, ex rationibus per eum adductis *ibi. n.* 2.

42 Nihilominus tamen † contrarium eſt dicendum, nam d. decretum Concilij non reſpicit præterita, ſed futura, *l. leges.* 7. *C. de legib. c.* 2. *& fin. de conſtitutio.* vbi Doct. & patet ex *verſ. quod ſi in præſenti.* vbi Concilium ſolum cogit filium reſignare, quando tempore Concilij pater & filius in eadem Eccleſia beneficia obtinebant: ergo, ſi tunc pater iam erat mortuus, vel reſignauerat, filius rectè poterat beneficium retinere.

43 Et ita cenſuit S. Congregatio † vt in ſequentibus declarationibus: *Prima, filij presbyteri decreto hoc Concilii Tridenti non prohibentur retinere beneficium legitimè obtentum in eadem Eccleſia, in qua fuit beneficiatus eorum pater, qui ante publicationem eiuſdem Concilii è vita migrauit. Secunda, patre ante Concilium mortuo, non tenetur eius filius illegitimus, qui in eadem Eccleſia aliud beneficium obtinet, illud reſignare, quia hoc decreto tantum prohibentur in futurum obtinentes. Tertia, c. hoc, cuius vigore filii illegitimi arcentur à beneficiis, quæ in Eccleſia ſunt, in qua fuit beneficiatus eorum pater, locum non habet niſi in filijs, qui mortuo patre beneficia in eadem Eccleſia impetrare volunt, & in illis, qui vna cum patre in præſenti reperiuntur obtinere in eadem Eccleſia. Quarta, Epiſcopo Illerden. Concilium Triden. in decreto de filijs preſbyterorum, qui non poſſunt habere beneficium in Eccleſia, in qua habuit eorum pater ad præſens mortuus, non ligat eos, qui obtinuerunt ante publicationem Concilii Triden. beneficium in Eccleſia, in qua habuerat, vel tunc temporis habeb.at eorum pater.*

Sunt etiam aliæ declarationes, † quas omitto, & 44
ita tenent Salzedo *ſupra litera A.* & Man. Rodrig. & Vega *vbi ſupra* adducentes d. primam declarationem.

Et ſimiliter d. decretum † non habet locum in 45
habentibus penſionem ante Concilium ſuper beneficio à patre obtento. Spino *d. gloſ.* 3. *num.* 22. qui dicit, ita ex Congregatione Cardinalium fuiſſe reſolutum.

Et reſpondit S. Congregatio † Archiepiſcopo 46
Cæſaraugustano his verbis: *Decretum* 15. ſeſſione 25. *non obſtat quin filius presbyteri, in cuius fauorem fuit impoſita penſio ante Concilium Trident. ſuper parochialem, quam tunc temporis pater eius reſignauit, poſſit prædictam penſionem exigere. Et Nuntio Apoſtolico apud Venetos ſic reſpondit*, cap. 15. ſeſ. 25. *Quo prohibetur filium illegitimum poſſe habere penſionem ſuper beneficio alias à patre obtento, non habet locum in eis, qui penſionem huiuſmodi ante confirmationem ipſius Concilii legitime impetrarunt.*

Nec dictum decretum † quoad penſiones vide- 47
tur habere locum in penſione poſt Concilium impoſita in fauorem illegitimi ſuper beneficio, quod nec erat nec fuit patris, licet poſtea perueniat ad patrem poſt conſtitutam penſionem nam de iſta penſione non loquitur d. decretum, nec prohibetur filius eam retinere.

Et prædicta reſolutio † procedit in eo, cui ante 48
Concilium fuit collatum beneficium in Eccleſia, in qua pater, etiamſi poſſeſſione eius obtinuiſſet poſt Concilium, dummodo per eum non ſteterit quo minus antea illam obtineret vt alias cenſuit S. Congregatio in vna Burgen. his verbis: *Cui ante Concilium collatum fuerat beneficium in Eccleſia, in qua pater eius miniſtrauerat, hoc decretum non obeſt, licet poſſeſſionem d. beneficii non obtinuerit, niſi poſt Concilium, dummodo per eum non ſteterit, quo minus prius poſſeſſionem illius adipiſceretur.*

Secundo procedit, etiamſi ante † Concilium 49
habuiſſet ſolum titulum, reſeruatis alteri fructibus, titulo, & denominatione, & poſt Concilium ceſſaſſet huiuſmodi reſeruatio, vt in ſequenti declaratione S. Congregationis. *Dicitur etiam obtinere reſignatarius, cum reſeruatione tituli & denominationis, necnon fructuum pro reſignante, perinde ac ſi non reſignaßet, vnde reſignatarius cenſetur priuatus titulo, ſi poſt publicationem Concilii, intra tempus hic præſcriptum non reſignauit, ſi tamen eius pater viueret beneficiatus*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

neficiatus in eadem Eccleſia, vere enim beneficiatus eſt, licet reſeruatis fructibus, vt ſupra; ſecus vero, ſi eius pater in eadem Eccleſia beneficiatus ante prædictam publicationem Concilii fuiſſet mortuus, tunc enim veniente morte reſignantis illud beneficium plene poſsidere poteſt, fructusque inde percipere pleno iure, & tuta conſcientia, tanquam ante Conciluum acquiſitum.

50 Tertio,† procedit in habente regreſſum reſeruatum ante Concilium, qui cum habeat cauſam de præterito, nõ ſubiicitur diſpoſitioni Concilii, quãuis poſt illud ſortiatur effectum, vt in terminis fuit reſolutum in vna Compoſtellana canonicatus 25. Iulij 1574. coram D. Rubc. & alias in vna Virdunen. canonicatus de anno 1589. coram D. Pamphilio, & in aliis cauſis.

51 Et deciſio Compoſtellana† ſic ſe habet. *Difficultas propoſita fuit diſtincta in duas partes. Prima fuit, an gratia Petri Garſiæ eſſet regreſſus, vel tamen ſimplex acceſſus. Secunda vero, an ſubiaceret diſpoſitioni Concilii Triden.* ſeſ. 25. c. 15. *vt incontinentia paterna: quoad primum fuit conſuſum gratiam Petri Garſiæ, ſi ipſe intendit niti, & vti priori titulo, prout poteſt, & illum verificare poſsit, eſſe vere & proprie regreſſum, non autem acceſſum, nam cum ipſe haberet bonum ius in canonicatu, quod poſtea ceſſit ad fauorem Ioannis Garſiæ, & ex cauſa illius ceſſionis fuerit ſibi reſeruatus regreſſus, ingreſſus, & acceſſus, huiuſmodi gratia, habens cauſam de præterito, dicitur proprie & vere regreſſus. Oldradus* conſ. 275. ſub num. 3. verſ. ad iſtud, & ſub nu. 7. verſ. ad hoc reſpondetur, *vbi dicit, quod regreſſus non eſt acquiſitio noui tituli, ſed antiqui cõtinuatio, quod etiam ſentit Caſſadorus* deciſ. 4. ſub nu. 2. de priuilegiis, *dum dicit, Quod regreſſus habet cauſam, & pendet à iure de præterito, in quo fundatur, & Achilles* deci. 3. de regreſſu *dicit, quod eſt reliquia iuris ceſsi, Puteus* deci. 3. eodem ti. *Fabius* deci 5 *acceſſus autem totaliter pendet à futuro euentu, nec aliquod ius de præterito habet, vt declarat Caſſadorus* deci. vnica num. 1. & 9. de pactis, *& poſt eum Fabius*, deciſ. 33. *& Rebuf.* in praxi, part. 3. tit. de regreſſu. *Non obſtat, quod in literis expeditis ſuper huiuſmodi gratia Petri dicatur tantum acceſſus & ingreſſus, & non dicatur regreſſus, quia in hoc eſt attendenda ſubſtantia rei, non autem verba, vt per Fabium* d. deciſ. 33. *ex regula de qua per Bart.* in l. cotem. §. qui maximas de publicanis, & in l. ſi vno locati, *prout etiam in iſtis ſtandum eſt ſupplicationi, tanquam matrici & originali, & non literis, Baldus & alii per Pariſ.* conſ. 51. nu. 17. vol. 4 *Minus etiam obſtat, quod Petrus ſuper ſuo iure ceſso non expediuerat literas, ob quam rationem Cancellaria non dat regreſſum, ſed tantum acceſſum, cum propterea iudicet ius non eſſe plene radicatum in prouiſo ante expeditionem literarum, quia imo plene acquiritur ius in beneficialibus per ſolam ſupplicationem. abſque literarum expeditione, quæ tantum requiritur ad effectum probationis, non ſubſtantiæ ipſius gratiæ, Archidiacon.* in procemio 6. verb. ſacroſanctæ, col. penult. *Io. Andr.* ibidem num. 5. cum ſeq. *Caſſadorus* deci. 4. num. 2. de cauſa poſſeſſionis, & deciſ. 8. num 3. de reſtitu. ſpoliatorum, *Sarnen.* reg. de non iudicando, iuxta formam ſupplicationis, q. 1. verſ. tamen conſiderandum, *& ideo beneficium vacat per mortem illius, qui habebat tantum ſupplicationem, & literas non expediuerat, & Rota* deciſ. vltim. num. 2. de reſcrip. in antiquis cum aliis *per Sarnen. proxime citatum, ſicut etiam per prouiſionem factam cum ſola ſupplicatione expirat reſeruatio, ſecundum veriorem & æquiorem, de qua teſtatur Simoneta* de reſeruatio. q. 55. *& ibi reſpondet ad illam rationem, quod Cancellaria poteſt reſtringere & limitare gratiam, quia vt ipſe dicit, hoc non tollit perfectionem gratiæ, nam Camera, per quam etiam poſſunt literæ expediri, non ſolum omnia contenta in ſupplicatione, ſed etiam vltra ſupplicationem multa ſæpe concedit. Neque etiam obſtat, quod Petrus nunquam fuerit adeptus poſſeſsionem canonicatus, vigore ſui primi iuris, ob quam etiam rationem Cancellaria tenet, quod cedenti tale ius non poſsit dari regreſſus. Quia reſpondetur, quod poſſeſsio non eſt aliquo modo, de ſubſtantia ipſius gratiæ, ita quod ſine ea prouiſus dicitur habere bonum ius, & titulum canonicum, Rota* in antiquis de præbendis deciſ. 24. *Gemini.* cap. licet Eccleſiarum in fin. de præbendis in 6. *Franchus* in præſenti, §. ſine in fine eodem tit. & lib. *Simoneta*, d. tract. de reſeruatio. q. 55. *Non obſtat, quod Cancellaria ſit organum Papæ, quia hoc intelligitur circa ea, quæ concernunt expeditionem literarum, non autem quoad ea, quæ concernunt ſubſtantiam gratiæ, nam hæc ſunt de his, quæ concernunt plenitudinem poteſtatis, quam tamen non habet Cancellaria, vt per Aegidium* deciſ. 46. in fine. *Felin.* in rubrica de reſcrip. nu. 9. & in cap. ſuper literis ſub numer. 12. verſ. amplia tertio, eodem tit. *Rebuf.* in praxi 2. part. ſignaturæ, num. 19. *Præterea, Cancellaria eſt organum Papæ in faciendo, & ſic in addendo, & augendo gratiam cum clauſulis & aliis, quæ de ſtylo ſolent concedi, ſed non in faciendo, vel minuendo, & detrahendo ea quæ in ſupplicatione conceduntur, & quæ Cancellaria non expedit, vt quotidie videmus, & teſtatur gloſſator Hiſpanus* in regula Cancel. 66. *& Simoneta*, d. tract. de reſeruatio. q. 55. *Quo vero ad ſecundam difficultatem, an eſſet locus diſpoſitioni Concilii, fuit dictum, quod illius reſolutio reſultabat à reſolutione præcedenti: nam cum gratia Petri eſſet regreſſus, & haberet ius de præterito, iuxta tradita per Caſſadorum* d. deciſ. vnica de pactis, & dec. 4. ſub num. 2. de priuileg. *ſola enim executio, quæ poſt legem nouam effectuatur, non eſt in conſideratione, quando ius eſt de præterito*, l. iubemus, *& ibi Iaſon* ſub num 8. C. de teſtamen. *Angel.* in authen. vt cum de appellatione in princip. verſ. aduerte pro declaratione, *Abbas. Felin. & poſt omnes Decius* in cap. fin. num. 18. de conſtitutio. *& quando futura habent connexitatem & dependentiam à præterito, non comprehenduntur ſub lege noua, Abb.* in cap. Paſtoralis, §. verum num. 2. verſic. & ex hoc infertur. de appellatio. *Felin.* d. cap. fin. vltima fallentia ſub num. 2. verſ. ſecunda declaratio, de conſtitutio. *Caſſadorus* deciſ. 3. ſub num. 25. de præbendis *Io. Paulus* deciſ. 63.

Sed† ſubdubitatur, an in prædicto caſu is, qui 52
ante Concilium obtinuit beneficium in Eccleſia, in qua pater eius olim fuit beneficiatus, poſſit Concilium ad aliud beneficium aſcendere, ſeu tranſire per optionem vel alias, & dicendum eſt non poſſe, quia tunc agit de acquirendo beneficio de nouo, & ſic ſubiacet d. decreto Concilii.

Et† ita cenſuit S. Congregatio, vt in ſequentibus 53
declarationibus. *Habens canonicatum in Eccleſia, in qua pater eius ſimiliter canonicatum obtinuit, non poteſt in eadem Eccleſia de canonicatu ad dignitatem aſcendere.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Secunda, filius illegitimus presbyteri, dimidius beneficiatus in vna Ecclesia, in qua pater eius olim beneficium habuit, non potest ascendere ad integram portionem. Tertia, illegitimus beneficiatus in Ecclesia, in qua pater similis, vel dissimilis beneficii, mortuo patre ante Concilii publicationem, non potest ex vigore cuiuscumque eius dispensationis ante Concilii publicationem obtentæ, obtinere aliud beneficium dimisso eo, quod obtinebat in eadem Ecclesia, in qua pater reperitur beneficiatus, nec optare ex visitatuti illius Ecclesiæ aliud beneficium, quod sibi competeret, vel vti antiquiori, vel ex aliqua causa: acquiritur enim de nouo; & dispensationibus per Concilium sublatis remanet indispensatus.

54 Sexto dubitatur, an in dicto † decreto comprehendatur filius eius, qui habuit titulum, & prouisionem beneficii, non tamen possessionem, & videbatur comprehendi, nam per solam prouisionem, seu collationem acceptatam, quis rectè dicitur habere beneficium, cum habeat ius in re, *cap. si tibi absenti. de præbend. in 6.*

55 Nihilominus tamen contrarium † est dicendum, nam in proposito, iuxta subiectam materiam non, dicitur pater habuisse beneficium, nisi saltim per se, vel procuratorem obtinuerit possessionem, per quam causatur vitium in persona filii, & inducitur successio, aut paternæ incontinentiæ memoria.

56 *Et ita censuit † S. Congregatio, vt in sequentibus declarationibus. Prima, Episcopo Miranden. congregatio Concilii censuit Canonicum illegitimum, cuius Pater possessionem alterius Canonicatus in eadem Ecclesia apprehendit, licet in dict. Ecclesia non ministrauerit, nec iustus fuerit, nec aliquid perceperit ex fructibus ipsius Canonicatus, comprehensum esse decreto Concilii*, sess. 25. capit. 15. *illum vero, cuius pater sola Romani Pontificis signatura sibi obtinuit, conferri Canonicatum eiusdem Ecclesiæ, sed neque literas Apostolicas expediuit, neque vnquam habuit possessionem, non comprehendi. Secunda. nec etiam filius eius, qui tantum per procuratorem cepit possessionem, potest habere beneficium in eadem Ecclesia: secùs si illius pater nunquam per se, aut per procuratorem possessionem beneficii obtinuisset, aut super eo literas Apostolicas non expediuisset, si eius collatio ad Sedem Apostolicam spectabat. Tertia, non dicitur habuisse ad hoc, vt comprehendatur sub hoc cap. ille, qui fuit prouisus, & literis non expeditis, & possessione non habita cessit alteri.*

57 Sufficit autem, quod habuerit † possessionem, nec requiritur quod Pater ministrauerit in Ecclesia, seu beneficio, quia Concilium id non requirit, & patet ex dicta prima declaratione, licet contra teneant Man. Rodrig. & Vega supra, cum Salzedo *dict. litera A.*

58 Septimo dubitatur, an filius † clerici possit obtinere beneficium, olim à patre aliquamdiu possessum sine legitimo titulo, & minus pacificè. Et dicendum est, non posse, nam per possessionem, siue bonam, siue malam, satis dicitur illud habuisse, & militat ratio prohibitionis.

59 Et ita † censuit S. Congregatio, his verbis: *Filius Presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater suus, absque legitimo titulo, & minus pacificè aliquamdiu possedit*, die 4. Septemb. 1586. Vnde † etiam non poterit quis obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater aliud possederit, licet sine canonico titulo. 60

Octauo dubitatur, an filii illegitimi † possint obtinere beneficia vnita Ecclesiis, quas obtinuerunt, seu obtinent eorum patres, seu Ecclesias filiales, & ab illis dependentes, in quas Congregatio censuit, vt in sequentibus declarationibus. Prima. 61

An illegitimus, † cuius pater fuit Rector Ecclesiæ matricis, 62
possit Ecclesiam filialem obtinere dependentem, seu alias illi vnitam, in qua eadem matrix habet etiam quædam iura Parochialia, saluo hoc decreto Congregatio censuit posse, modò vnio facta sit accessorie, & per viam subiectionis Ecclesiæ matrici, & pater in ea non ministrauerit: vnitam verò æque principaliter, ita vt intitulatus in vna, censeatur in vtraque intitulatus, aut si in vtraque pater ministrauit, non posse. Secunda fuit dubitatum, an filii illegitimi possent obtinere beneficia vnita Ecclesiis, quas obtinuerunt, vel obtinent patres eorum, & fuit resolutum, quod si beneficia sint vnita æque principaliter, tunc illegitimi obtinere non possunt, si vero non sint vnita æque principaliter, sed accessorie, tunc possunt; si tamen obtinentes Ecclesias vnitas non tenentur ministrare in principali. Tertia fuit pariter dubitatum, an illegitimi obtinere possint Ecclesias filiales, quando eorum patres obtinerent matrices, & fuit dictum posse, quando obtinentes filiales non tenerentur ministrare in matrice, 1588.

Quæ declarationes planè † procedunt quoad 63
Ecclesias filiales, quæ sunt beneficia de per se, & distincta à matricibus, vt in terminis *cap. ad audientiam 1. de Eccles. ædificandis*, seu alias quando vna Ecclesia est alteri in aliquo subiecta, seu ab illa dependet, tanquam membrum, vtraq; tamen est beneficium de per se, & separatim, tunc enim cum sint beneficia distincta, & in diuersis Ecclesiis, rectè potest filius illegitimus habere filialem, licet pater habuerit, seu habeat matricem, vel è contra, nisi habens vnam, habeat ministrare in alia.

Quoad † beneficia vero vnita faciunt difficultatem dictæ declarationes, nam si sunt vnita accessorie, iam nō sunt beneficia, sed veluti prædium principalis, nec datur vacatio eorum, vt dicitur infra *vltima parte, cap. 2. à numer. 12.* Et sic non potest dici, quod illa possint per filium, vel alium obtineri: si vero sunt vnita æquè principaliter, cum vnus sit amborum Rector, non cadit dubitatio, an pater possit obtinere vnum, & filius aliud eodem, vel diuerso tempore. 64

Dicendum est, quod cum vnio † facta est accessoriè, & pater habuit, seu habet Ecclesiam, seu beneficium principale, filius potest obtinere vnitam, tanquam Vicarius perpetuus, vt in terminis *cap. extirpandæ, §. qui vero, de præbendis*, seu tanquam Vicarius temporalis, vel in eadem obtinere aliud beneficium, quia nō dicitur pater in illa intitulatus, vt alias dicitur infra *11. par. cap. 5. num. 193.* Quamuis beneficium, quod pater obtinuit, vt alteri vnitum, etiam accessoriè, & perpetuò nō possit per filium obtineri vnione dissoluta, ex *dict. constitutione. Clem. 7.* ibi: *Seu vt alijs perpetuo vnita.* Quando vero beneficia sunt 65

vnita

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

vnita æquè principaliter, non poteſt filius aliquod eorum obtinere, etiam tanquam Vicarius temporalis, ſeu vnione diſſoluta, nec aliud in eadem Eccleſia, ex quo in vtraque eſt intitulatus pater, iuxta dicta infra *vltima p. c. 2. num. 37.* & idem erit, quando eſt vnio ad vitam, iuxta dicta *ibid. num. 38.* & ita ſunt accipiendæ dictæ declarationes.

66 Nono dubitatur, an filius † illegitimus poſſit obtinere beneficium in Eccleſia, in qua pater habuit ſolam ſedem in choro ratione dignitatis, quam in alia Eccleſia obtinebat, & dicendum eſt, non poſſe ex dict. decreto Concilij, & eius ratione, & cenſuit S. Congregatio his verbis: *Item fuit quæſitum, an filius illegitimus per Concilium hoc cap. excludatur, ne poſſit obtinere beneficium in Eccleſia, in qua eius pater habuit ſolam ſedem in choro ratione dignitatis, quam in alia*
67 *Eccleſia obtinebat? Congregatio reſpondit † excludi: quod puto procedere, etiam ſi nunquam actu ſediſſet in tali ſe te.*

68 Decimo dubitatur, an filius illegitimus † poſſit canere, tanquam muſicus ſimplex, ſeu alias miniſtrare in Eccleſia, in quo pater habuit, vel habet beneficium, & dicendum eſt non poſſe ex dict. decreto Concilii, ibi: *Nec in dictis Eccleſiis quoquo modo miniſtrare.* Nauarrus conſ. 1. de conſtitutio. q. 17. *& cenſuit Sacra Congregatio, vt in ſequentibus declarationibus. Prima, dubitatum eſt, an filius illegitimus laicus, qui in Eccleſia, in qua pater, nec beneficium habet, nec penſionem, ſed vt cantor muſicæ tantum in ea Eccleſia cantat, prohibeatur per* iſtum tex. *Congregatio cenſuit affirmatiue, quia Concilium dicit, nec in dictis Eccleſiis quoquomodo miniſtrare, eadem enim eſt ratio, ſiue miniſtret in officio, ſiue in beneficio. Secunda, non ſolum filius non poteſt retinere beneficium in Eccleſia, in qua pater obtinuit, ſed nec canere in eadem Eccleſia, tanquam muſicus ſimplex. Tertia, an hoc decretum impediat, etiam quin pater, & filius poſſint ſimul, proceſſionaliter incedere, vnus tanquam beneficiatus, alter tanquam capellanus diuerſarum Eccleſiarum: Congregatio cenſuit minimè impedire, verum ſi proceſſionaliter accederent ad Eccleſiam in qua pater obtinet beneficium, filius non poterit aliquo modo miniſtrare.*

69 Vnde filius illegitimus † non poteſt obtinere beneficium, ratione cuius habet aliquod miniſterium, ſeu ſeruitium facere in Eccleſia, in qua pater fuit beneficiatus. Quamuis re vera tale beneficium non ſit illius Eccleſiæ, ſeu in illa Eccleſia in qua pater fuit beneficiatus. Rot. *deciſ. 6. de conceſſ. præbend. in nouis, & dec. 8. à num. 2 depræben. in antiquis*, quam refert & ſequitur Gonça *gl. 10. à num. 16.* ita cenſuit S. Congregatio in vna Leodien his verbis: *In ciuitate Leodien. ſunt plures Collegiatæ Eccleſiæ, quarum Decani, & Canonici vigore ſtatuti accedunt ad certas proceſſiones, in certis diebus Feſtis anni ad Cathedralem, & inibi canunt vnum verſiculum, aut collectam, hoc ſtante fuit pluries dubitatum, an valeat electio facta de filio illegitimo ad Decanatum vnius illarum Collegiatarum cum prædicta præſtare teneatur in Cathedrali, in qua pater eius Canonicus fuit, Congregatio ter cenſuit filium prædictum illegitimum incapacem eſſe talis Decanatus, quia quoquo modo inſeruire dictæ Cathedrali videtur: & quia Sanctiſſimus mandauit iterum partes audire, tamen Congregatio ſtetit in deciſis 31. Auguſti, & 3. Septem. 1587.*

Intelligenda autem videtur † prædicta doctrina, 70
vt filius illegitimus non poſſit in Eccleſia paterna quoquomodo miniſtrare, quando id faceret inſeruiendo, ſeu miniſtrando Eccleſiæ, ſeu quando miniſtraret ex officio, vel ſalario, licet non fieret beneficium, ſecus vero quando miniſtraret, & celebraret ibi, ex deuotione, & voluntariè: hoc enim non videtur prohibitum, vt praxis oſtendit, quamuis contradicat Nauarr. *d. q. 17.* & Salzed. *ſup. d. lit. A.* in nouiſſima editione, quorum opinionem ſibi videri rigoroſam, & conſuetudinem eſſe in contrarium, ait Man. Rod. *in ſup. 1. to. 1. 247. n. 1.*

Rurſus illa † declaratio Leodien. videtur intelli- 71
genda quando beneficium, ratione cuius acceditur in certis diebus ad Cathedralem, ſeu aliam Eccleſiam, requirit ſeruitium, & reſidentiam perſonalem, alias enim ſi poſſet ſeruiri per ſubſtitutum, recte poſſet filius illegitimus illud obtinere, licet eius pater eſſet beneficiatus in Eccleſia Cathedrali, ſeu alia Eccleſia, ad quam acceditur, quia tunc poſſet, & deberet accedere, & miniſtrare ibi per ſubſtitutum.

E conuerſo vero filius † illegitimus non prohi- 72
betur miniſtrare, & habere beneficium in Eccleſia, in qua pater miniſtrauit, & inſeruiuit, etiã tanquam Capellanus, nõ tamen habuit titulum beneficij, ſeu tanquam Vicarius temporalis, *cap. conſtitutus*, & ibi glo. *de filiis presbyt.* quia reſpectu Patris Concilium requirit beneficium, & ita cenſuit S. Congregatio, his verbis; *Filius clerici, ex hoc decreto non prohibetur, quominus tanquam Capellanus amouibilis deſeruire poſſit, atque obtinere beneficium in Eccleſia, in qua eius pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium Eccleſiaſticum, licet pro Capellano amouibili inſeruerit in eadem Eccleſia.*

Nec † prohibentur pater, & filius celebrare Miſ- 73
ſam in eadem Eccleſia, cum non habeant beneficium, vt in ſequentibus declarationibus S. Congregationis. Prima *Concil. Triden. non prohibet, quin pater & filius poſſint celebrare Miſſam in eadem Eccleſia, dummodo ambo non obtineant beneficium in ea. ſed id fiat ab altero deuotionis gratia ab altero cauſa legati, quod relictum ſit Miſſam celebrantibus. Secunda, ad Epiſcopum N. ſcribatur, vt deſinat moleſtiam exhibere illegitimo presbytero celebrandi Miſſam, ob quoddam legatum in eadem Eccleſia, in qua pater celebrat ob deuotionem, cum neuter habeat beneficium, & hic caſus non ſit prohibitus à Concilio.*

Et † ſimiliter nõ prohibentur filij illegitimi cle- 74
ricorum, cum ſuis patribus habitare, vt alias reſpondit S. Congreg. Epiſc. Calaritano, his verbis: *Filii illegitimi clericorum non prohibentur à Concilio Tridentino cum patribus habitare*, nec de iure eſt talis prohibitio, quamuis aliqui Epiſcopi, ſeu Ordinarii id prohibeant ſine cauſa.

Vndecimo † dubitatur, an vbi pater, & filius tem- 75
pore Concilii obtinebant beneficia in eadem Eccleſia, filius præcisè teneretur beneficium reſignare aut permutare extra Eccleſiam infra tres menſes, nec ſufficeret patrem infra illud tempus ſuum beneficium dimittere, & dicendum eſt filium præcisè teneri ſine alia monitione, ſub pœna priuationis ipſo iure, vt conſtat ex dicto decreto Concilij, *verſic.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

quod si in præsenti, & ex sequentibus declarationibus S. Congregationis. Prima, *Visen. filius omnino cogendus est resignare beneficium, quod obtinet in illa Ecclesia, in qua pater obtinuit, quia filius semper repræsentat incontinentiam paternam, hoc tamen moderatum quandoq; fuit de consensu Ordinariorum, si pater resignasset sua sponte suum beneficium. Secunda Compostellan. filii intra trium mensium spatium resignare debent sua beneficia: quod adeò verum est, vt si post dictos tres menses resignauerint, nihil eis prodest hoc decretum. Tertia potius filius quam pater, cogendus est resignare, hinc dubitatur, deberet ne moneri prius, & nisi monitus fuisset, haberet locum hæc priuatio, si intra tres menses filius non resignasset: Congregatio censuit, quod nisi infra hoc trium mensium spatium, & sine alia monitione resignet filius, ipso iure vacare censeatur, quia lex posuit tempus, infra quod liberum erat filio resignare. Quarta, Item incisa, quo pater & filius erant in eadem Ecclesia beneficiati, censuit cogendum vnumo filium ad resignandum suum beneficium, & de Ecclesia paterna exeundum, quamuis pater ipse paratus esset suum resignare: tum quia Concilium præcisè disponit de filio, tum quia per personam filii magis repræsentatur incontinentia paterna, quam per præsentiam patris: fuit tamen quandoq; adhibitum temperamentum, vt concederetur filio facultas transeundi ad aliam Ecclesiam, quæ iuxta consuetudinem Hispaniarum diceretur soror, in qua quis residens, haberetur pro residente in altera Ecclesia, & perinde fructus, & distributiones perciperet, ac si in illa staret cum decreto, quod filius amplius, reuerti non posset ad Ecclesiam paternam, etiam mortuo patre, & concurrentibus supplicationibus Episcopi, & Capituli, necnon iusta causa.* Ad idem etiam est declaratio infra adducta *num. 82. ad 2.*

76 Pius tamen IV. per suam † Bullam extendit dictum terminum ad sex menses, vt in sequenti declaratione S. Congregationis Conclq. *Pius IV. per Bullam suam assignauit terminum sex mensium omnibus filiis presbyterorum, vt resignarent beneficia.*

77 Et adeo verum est, quod filius teneretur resignare, † procederet etiam si non posset permutare, nisi ex gratia cum aliquo dispensaretur, vt alias fuit dispensatum cum quodam illegitimo Calagurritano, de quo in sequenti declaratione: *Illegitimo habenti beneficium patrimoniale, quod permutari non potest in Ecclesia, in qua pater habet, sed non seruit, iam diu iacens in lecto paralyticus, concessum est, vt retineat, quia non potest permutare.*

78 Procedit † etiam, licet super beneficio filii aliquis haberet regressum, quo casu oblata illi resignatione, cum honesta pensione & non acceptata, poterat cum ea alteri resignare, suspenso interim regressu, vt in sequentibus declarationibus. Prima, *Cum N. portionem habente in Ecclesia, in qua pater viuit, cum regressu eius qui resignauerat, permissum est vt resignet, reseruata sibi pensione, modo beneficium maneat liberum ei, qui regressum habet. Secunda, cogatur filius suum beneficium resignare, etiam si fuerit locus regressui, & quod regressum habens nollet consentire, oblata prius resignatione cum honesta pensione, & non acceptata admittitur resignatio, & regressus suspenditur vsque ad cessum, vel decessum resignatarii. Tertia Burgen. Filius illegitimus, qui vigore huius decreti resignare tenebatur, non fuit excusatus à resignatione, etiam si super eo alter haberet regressum. Quarta Corduben. Filius illegitimus, cum haberet portionem sibi datam in titulum & ille qui resignauit ei, reseruauit sibi pensionem, & regressum, & pro expeditione resignationis, & liberatione pensionis dict. filius consumpserat totum patrimonium, in ea vero Ecclesia pater eius habebat aliam portionem, vnde filius nec retinere poterat obstante Concilio, nec resignare repugnante alio decreto Concilii, quod non haberent vnde viuerent, nec minus suspendi regressus: ideo in hac perplexitate adhibitum fuit moderamen, quod filius resignaret portionem suam, habenti regressum, & reseruata sibi congrua pensione, vel portione fructuum, quod si habens regressum recusasset, acceptare resignationem, tunc facta prius ei oblatione, & eo recusante, posset alteri resignare, reseruata sibi pensione, ac suspenso interim regressu, ita vt locum habere non posset, nisi per cessum, vel decessum ipsius.*

Sed quid si vnum † tantum esset beneficium, in 79
persona tamen patris, & filii, cum alternatiua residentia, S. Congregatio Episcopo Ciuitaten. sic respondit, ibi: *In eadem Ecclesia beneficia obtinere, idem esset si vnum tantum, sed esset in persona patris, & filii, cum alternatiua residentia, quo casu fuit decretum, quod pater in totum cederet filio totum ius, quod haberet, reseruata sibi pensione, & perpetuò abstineret à seruitio.*

Et idem est quando pater esset † coadiutor filii, 80
vt in declaratione sequenti: *Pater, qui est coadiutor filii, in Canonicatu cedere tenetur omne ius filio, posset tamen sibi aliquid reseruare fructuum, aut pensionem.*

Duodecimo dubitatur, an habens † ante Conci- 81
lium coadiutoriam cum futura successione in Ecclesia paterna, posset succedente vacatione post Concilium, succedere in tali beneficio vigore dictæ coadiutoriæ, & dicendum est non posse, ex Nauarro *in cap. si quando, de rescriptis, exceptio. 21.* vbi plura fundamenta adducit ad propositum, *& in auctuario ex num. 5.*

Et † censuit S. Congregatio in vna Calagurrita- 82
na canonicatuum, vt in declaratione sequenti; *Illustrissimi, & Reuerendissimi domini Iustinus Sanctoro, filius naturalis Ioannis Sanctoro, Canonici, & presbyteri Calagurritani, fuit datus coadiutor Francisco Ximenez, Canonico eiusdem Ecclesiæ, cum futura successione in Canonicatu & Præbenda, quod ipse Franciscus possidebat, cum primum illos per cessum, vel decessum, aut aliam quamuis dimissionem vacare contigisset die 11. Decemb. 1561. de consensu dicti Francisci, & accepit possessionem dictorum Canonicatus & Præbendæ, adhuc Francisco viuente, & post obitum eius patris, de ann. 1563. de Francisco in real: possessione manente ad effectum tantum Bullarum, non secus, & sine præiudicio iuris, tituli, & possessionis, quæ dictus Franciscus, eius vita durante habebat ad dictos Canonicatum, & præbendam. & Franciscus obiit in possessione sui Canonicatus, die 12. Iunii 1565. & Iustinus fuit admissus ad possessionem & residentiam, vti titularis, & canonicus, die 13. eiusdem mensis.*

Dubitatur, an Iustinus post Concilii publicationem potuerit succedere in dicto Canonicatu, Didacus Ximenez, filius similiter naturalis Francisci Ximenez, Canonici, & presbyteri eiusdem Ecclesiæ fuit datus coadiutor perpetuus, quoad vixerit cum futura successione

Ioann.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Ioann. Sanctoro, Canonico eiusdem Ecclesiæ, in regimine, & administratione Canonicatus, & præbendæ, quos ipse Ioannes possidebat, cum primum illos per cessum, vel decessum, aut dimissionem dict. Ioannis vacare contigisset 1. die Decemb. 1561. deinde accepit possessionem dictorum Canonicatus, & præbendæ die 17. Iulij 1563. post obitum Ioannis, taliter quod ab eo tempore citra, vsque ad ann. 1565. videlicet 12. Iunii pater & filius habebant singulos Canonicatus, & præbendas in eadem Ecclesia. Dubitatur, an Didacus Ximenez suo Canonicatu priuatus fuerit ipso iure, ob non dimissionem, intra tres menses, vel an stante successione Iustini in titulo post Concilium Triden. dicantur coadutoriæ huiusmodi reciprocæ & in fraudem Concilii, factæ sint nullæ. Ad primum, Congregatio Concilii censuit, minime succedere potuisse. Ad secundum, vtique ob non dimissionem intra tres menses post Concilii publicationem, filium ipso iure Canonicatu priuatum fuisse. Ad tertium, decretum Concilii cap. 15. sess. 25. de reformat. *disponere tantum circa reciprocas resignationes post ipsum Concilium, à parentibus in fauorem filiorum faciendas. Hiero. Card. Matthæus.*

83 Ex qua declaratione † idem fuit resolutum per Rotam in eadem causa Calagurritana Canonicatuũ 1. Iulij 1594. coram Illustr. Pamphilio, vt in decisione sequenti. *Fuit resolutum intrare vacationem in casu, de quo agitur, ad fauorem Andreæ, dummodo producat iura per ipsum allegata quia stante quod Ioann. s Sanctorus, & Franciscus Ximenez fuerint Canonici in Ecclesia Calagurritana, & in dictis Canonicatibus, vigore coadutoriarum Iustinus filius Ioannis Sanctori successerit Francisco, & Didacus, filius Francisci, successerit Ioanni, subintrant resolutiones per Illustrissim. dominos S. Concilii interpretes factæ, quod Iustinus post publicationem, de ann. 1565. quo obiit Franciscus, non potuerit ei succedere in Canonicatu, existente in eadem Ecclesia, in qua Ioannes eius pater alium obtinuerat, & quod Didacus, qui tempore publicationis Concilii possidebat Canonicatum, habitum per obitum Ioannis, de anno 1563. in eadem Ecclesia, in qua Franciscus eius pater tunc temporis habebat alium Canonicatum, eo facto ipso iure priuatus, ob illius non dimissionem intra tres menses post Concilii publicationem, iuxta decretum sess. 25. cap. 15. à cuius dispositione non videntur posse excusari ex præsumpta dispensatione, orta ex diuturnitate temporis quo possederunt, quia vt in his terminis resoluit eadem S. Congregatio, illa non suffragatur contra decreta Concil. Triden. præsertim cum isti nitantur hoc solo titulo coadutoriæ, absque eo quod habuerint alium, vt in iudicio criminali fatetur iste Iustinus.*

84 Et idem esset † in accessu, vt in decisione Compostell. supra adducta *dub. 5. n. 5.*

85 Sed contra videbatur † posse succedere, & acquirere, vigore coadutoriæ, beneficium, licet cum obligatione illud resignandi intra sex menses, vt alias respondit S. Congregatio Episcopo Vicen. his verbis: *Decanus Ecclesiæ Vicen. habebat etiam Canonicatum in eadem Ecclesia, in qua fecit sibi coadutorem, cum futura successione filium suum naturalem, & patiter sibi eundem fecit coadutorem in Ecclesia parochiali eiusdem diœcesis, quam idem Decanus obtinebat. decretum fuit, quod pater de præsenti resignaret filio in totum dictam parochialem, & post mortem patris haberet filius spatium sex mensium ad resignandum Canonicatum, quem sibi virtute dictæ coadiutoriæ, cum plene acquisiuisset, dum tamen eo viuente, & mortuo patre, abstineret ab ingressu Ecclesiæ in qua dictus Canonicatus existit. Idem placuit decernere in aliis casibus similibus, in quibus filii illegitimi clericorum reperiuntur, dati coadiutores, cum futura successione in Ecclesia, in quâ pater, vt scilicet, cum nunc plene non obtineant beneficia, sed tantum officium coadutoriæ fungantur, habeant spatium sex mensium post mortem eorum, quibus dati sunt coadiutores ad resignãdum beneficium, quod per eorum mortem plene acquisiuerunt, dum tamen omni tempore abstineant ab ingressu ipsius.*

Sed huic † declarationi satis sit ex alia declaratione eiusdem S. Congregationis, quæ sic ait: *Aliquando Congregatio Concilii, in casu quo filius datus fuerat ante Concilium coadutor patri cum futura successione, censuerat post mortem patris dandum esse terminum filio sex mensium, ad dimittendum, etiam quod Episcopus & Capitulum pro filio supplicarent, sed postea 12. Maii 1568. eadem Congregatio censuit, non concedendum, vt filius posset retinere Canonicatum, quia agitur de succedendo de nouo, & sic de acquirendo beneficium, in quo pater contra expressum decretum Concilii hic.* Vnde apparet illud fuisse ex speciali gratia, & concessione. 86

Decimotertio † dubitatur, an facta resignatione alicuius beneficii in fauorem filii clerici, reservata pensione resignanti super beneficio patris, de consensu eius intrat dictum decretum Concilii, *vers. ad hæc, & dicendum est intrare*, vt censuit S. Congregatio, his verbis: *Antonius Correa legitimus obtinens Canonicatum Ecclesiæ Algaraben. illud resignauit in fauorem Nicolai Cassadæ, reseruata pensione super parochiali, quam Matthæus pater Nicolai obtinebat, de consensu patris, quæsitum est, an huic pensioni obstet decretum Concilii? Congregatio censuit casum propositum comprehendi decreto Concilii, sess. 25. c. 15. in fin. & patrem in fraudem consensisse pensioni.* 87

Decimoquarto † dubitatur, an regula de triennali iuuet contra dictum decretum Concilij, & respondetur negatiue, vt censuit S. Congregatio Cõcilii in declaratione infra adducta. 11. *p. t.* 5. *ad fin. nu.* 379. & in causa Calagurritana Canonicatuum, de qua supra *num.* 82. *& seq.* his verbis: *Illustr. & Reuer. Domini, supplicatur, eidem dari resolutionem super dubio sequenti. Dubitatur, an ii, qui ante, & à tempore publicationis Conc. Trid. possident beneficia, contra dispositionem* cap. 15. sess. 25. de refor. *ex præsumpta dispensatione resultante ex regula de triennali, & possessione huiusmodi diuturna, se tueri valeant? Congregatio Concilii censuit, filio illegitimo, qui ante Concilium habebat beneficium in Ecclesia, in qua pater simile, vel dissimile beneficium obtinebat, & ex decreto Concilii,* cap. 15. sess. 25. de reform. *tenebatur intra tres menses illud dimittere, non suffragari regulam de triennali.* 88

Et idem † Rota resoluit in eadem causa, *vt in d. decisione* Calagurritana supra adducta, *num.* 82. 89

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Cap. IV.

De ætate beneficiandorum.

Summaria.

Vltra clericatum, legitimitatemque requiritur etiam ad beneficia legitima ætas, num. 1. *de qua qui sunt videndi* nu. 2. *& quia multa sunt annotata per Concilium, examinanda est ætas in quolibet beneficio hodie requisita*, num. 3. & seqq.

Ad beneficia simplicia, licet de iure antiquo tantum requiratur ætas septem annorum, & sic quod quis sit maior septennio, num. 5. *ex quo septenni potest conferri prima tonsura*, num. 6. *& idem in minoribus Ordinibus*, num. 7. *tamen hodie nullus ante decimum quartum annũ beneficium potest obtinere ex decreto Conci. Trid.* num. 8. *quod procedit secundum S. Congregationem, nisi in fundatione aliter statuatur, quia non est ei derogatum*, num. 9. & 10. *vbi refertur quædam Rotæ resolutio.*

Sufficit attigisse decimum quartum annum ætatis, licet non sit expletus, nu. 11. & seq. & nu. 13. *affertur alia declaratio S. Congregationis super d.d. creto, & de ætate ad pensiones remissiuè*, nu. 14.

Licet olim esset controuersia circa ætatem requisitam ad Canonicatum, præcipue Ecclesiæ Cathedralis, qui de iure communi non habet annexum ordinem sacrum, sed tantum primam tonsuram, an sufficeret ætas septem annorum, sicut ad alia beneficia simplicia, vt tenent multi, an vero requiratur ætas 14. annorum, vt alij tenent, tamen hodie cessat ista controuersia, & regula Cancell. 18. de ætate, ex decreto Concilij, vbi statuitur, quod nemo ad dignitatem, Canonicatum, aut portionem recipiatur, nisi qui ordine sacro requisito sit initiatus, aut in ætate, vt infra annũ initiari valeat, & quod in omnibus Ecclesiis Cathedralibus omnes Canonicatus, ac portiones habeant annexum ordinem presbyterij, Diaconatus, vel Subdiaconatus, &c. à num. 15. & num 5. seqq.

Cum hodie ex eodem Concilio ad subdiaconatum requiratur 22 annus, ad diaconatum 23. & ad presbyteratum 25. incepti, ad canonicatum, aut portionem Ecclesiæ Cathedralis subdiaconalem requiritur ætas 21. annorum, & ad diaconalem, ætas 22. annorum, & ad presbyteralem. 24. annorum completorum, ita quod attigerit annum sequentem, à num. 21. *vbi adducuntur aliquæ declarationes sanctæ Congregationis.* num. 22. & num. 5. seqq.

In Ecclesiis autem vbi nec ante Concilium, nec post facta fuit designatio & annexio sacrorum ordinum, & sic nullus sacer Ordo canonicatui annexus est, qui canonicatum, vel portionem consequi velit, debet esse subdiaconus, vel saltim in ætate requisita ad subdiaconatum, nempe, quod attingat 22. ætatis annum, cum ad minus debeat habere annexum ordinem subdiaconatus, à num. 28. *vbi adducuntur declarationes S. Congregationis sic accipiendæ.* nu. 29. & 2. seqq.

In canonico pœnitentiario requiritur vltra gradum Doctoratus, vel licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, quod sit 40. annorum, seu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, num. 32. *& secundum sanctam Congregationem defectus istius ætatis non obstat, vbi alias aptior pro loci qualitate non reperitur*, num. 33. *sufficietque, quod non reperiatur in ciuitate, aut etiam in diœcesi persona apta cum dictis qualitatibus, nec est quærenda extra diœcesim, nisi Episcopus velit eum eligere extra diœcesim*, num. 34. *& debent esse dicti 40. anni completi*, num. 35.

Circa ætatem promouendorum ad canonicatus Ecclesiæ collegiatæ nihil innouat, seu disponit Concilium, n. 36. & seq. *vbi ponuntur declarationes Sanctæ Congregationis.* num. 38.

Ad canonicatus Ecclesiæ collegiatæ, etiam insignis, requiretur, & sufficiet prima tonsura, & quod quis attingat 14. ætatis annum, sicut ad alia beneficia: interim tamen non habebit vocem in Capitulo, num. 39. *& idem est in dimidijs portionibus Ecclesiæ Cathedralis.* numer. 40.

Ad parochiales Ecclesias, seu curata beneficia, & dignitates quascunque, quibus animarum cura subest, promouendus debet attigisse vigesimum quintum ætatis annũ, & alias prouisio est nulla, num. 41. *hinc in Abbate ea ætas requiritur*, nu. 42. *& quando dicatur animarum cura subesse: remissiuè.* num. 43.

Quilibet poterit obtinere beneficia curata, & quælibet alia sacerdotalia aptitudine, etiamsi tantum habeat primã tonsuram, dummodo sit in dicta ætate. Nec requiritur, quod sit in quatuor minoribus constitutus, num 44. & seq. *vbi adducuntur declarationes S. Congregationis.* num. 46. & 2 seqq.

In alijs beneficijs habentibus ordinem sacrum annexum, licet non actu, requiritur ætas requisita ad ordinem annexum, num. 49. *& alias prouisio est nulla, etiam ex causa permutationis facta*, num. 50. *Quod non solum procedit in beneficijs habentibus annexum ordinem presbyteratus, sed etiam diaconatum, vel subdiaconatum, contra Ioannem Andream, & alios*, à num. 51. *Et in his ætas ordinum requiritur tempore datæ impetrationis, nisi sit ad vacatura in genere, tunc sufficit tempore vacationis.* num. 52. & seq.

Ad dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest licet de iure antiquo requiratur eadem ætas, quæ in curatis, in quibus tamen Episcopus poterat dispensare cum maioribus viginti annis, tamen hodie ex Concilio requiritur, quod sint viginti duobus annis, non minores, quod non poterit Episcopus dispensare, à nu. 54. & 3. seqq.

Istud decretum Concilii comprehendit dignitates, & personatus etiam in Ecclesiis collegiatis, vt censuit sancta Congregatio: quamuis in contrarium sit alia declaratio eiusdem sanctæ Congregationis. Et improbatur Manuel Rodriguez à num. 58. cum num 6. seqq. *Ad dignitatem tamen principalem in collegiata regulariter requiritur ætas vigintiquinque annorum, cum habeat curam animarum.* num. 65.

An satis sit attingere vigesimum secundum annum, vt quis possit ad dictas dignitates, vel personatus asciſci, an vero sit necessarium habere viginti duos annos completos à n. 66. *Resoluitur necessarium esse habere viginti duos completos.* nu. 67. & 2. seqq. *Et ponuntur declarationes S. Congregationis.* nu. 70.

Debent esse completi quadraginta anni, qui requiruntur in eligenda in Abbatissam, nec contra potest Episcopus, aut Nuntius dispensare, num. 71.

Hoc

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Hoc de ætate 22. annorum requisita ad dignitates, & personatus nō curatos, intelligit, nisi alias habeant annexū ordinem presbyteratus tunc enim requitur ætas 25. annorum ad sacerdotium requisita. n.72. *Vnde ad Decanatum, Præpositurā, & Archipresbyteratum, etiam si eis animarum cura nulla subsit, ea ætas requiritur etiā hodie.* n.73. *Et in Abbate.* n.74. *Improbatur Mandosius, dicens, quod stante constitutione, quod Abbas cōstitutus esse debeat in ætate annorum triginta, sufficiat annum trigesimum attigisse.* n.75.

Ad Episcopatum promouendus debet esse maior 30. annis, ita quod 30. annum iam exegerit, & in sacro ordine saltim ante sex menses cōstitutus, n.76. *&* n.77. *ponitur constitutio Greg. 14. de forma faciendi processus, & inquisitiones super promouendis ad Ecclesias Cathedrales.*

Eadem ætas, quæ in Episcopo, requiritur in Cardinalibus n.78. *Hodie tamen diaconus Cardinalis esse potest, qui in 22. ætatis anno fuerit constitutus ex constitutione Sixti Quinti,* nu.79.

De ætate Abbatissæ, seu Prioriſſæ remissiuè. n.80. *& de ætate requisita ad beneficia regularia, etiam remissiuè.* nu.81.

Prouisio facta non habenti ætatem in beneficio requisitam est nulla. n.82. *Etiam in conscientia.* n.83. *Et etiamsi ad ætatem requisitā desit quantumuis paruum & modicum tempus, vt vnus dies vel hora, quidquid alias circa ætatem ordinum male teneant aliqui.* n.84.

Id procedit etiam in præsentatione, & in oppositione, nam etiam tempore oppositionis, & petitionis requiritur habilitas, & qualitas requisita. n.85. & 86.

Improbantur Man. Rodrig. & Vega, dicentes, quod laicus potest se opponere ad beneficium presbyterale in Ecclesia vbi est statutum, quod obtinēs beneficium intra annum fiat presbyter, dummodo attigerit 25. annum, quod non dicit Nauar per eos allegatus n.87. *Et quod ibi subdunt, quod quādo patronus præsentat absentem, sufficit, quod tempore, quo accedit nuncius cum schedula, habeat ætatem requisitā, accipiendū est iuxta alias dicta c.* 1. n.88.

Ætas à natiuitate connumeranda est, non à die conceptionis. nu.89.

Eadem ætas, & habilitas, quæ requiritur & sufficit ad titulum beneficij, requiritur & sufficit ad coadiutoriam à Papa concessam. num.90.

1 VLtra † clericatum, legitimitatemque, requiri-
2 tur etiam ab beneficia legitima ætas, de † qua in singulis beneficijs requisita præsertim iure antiquo ante Concilium Tridentinum, vide tex. *in ca. cum in cunctis, in prin. & in §. inferiora, de elect. & in c. super inordinata. de præb.* & ibi Abbat. & Dd. & tex. *in c. 1. de ætate & qual. lib. 6. & in clem. generalem, eod. & in clem. nec in agris, §. cæterum, de statu regul.* & ibi Dd. & gloss. & Franc. *nu. 4. in c. si eo tempore, de rescrip. lib. 6.* Alber. Troc. *de vero & perfecto cler. li. 2. c. 18. & 19.* Bertachin. *de Episcopo, 1. p. 2. lib. q. 30.* Selua *de benef. 3 p. q. 5. 2. qualitate, à n.* 13. *ad* 30. Rebuf. *de pacificis possessorib. à nu.* 208. *ad* 220. alias *à num.* 174. *ad* 184. *& in praxi tit. de dispensatione ratione ætatis,* Corras. *de beneficio, 3. p. c. 3.* Ioan. Nicol. Gimon. *in Enchirid. beneficiorum, tit. 1. c. 7.* Rosiniacum *de beneficiis, c. 2.* Duaren. *libr. 4. c. 9.* Petr. Gregor. *eodem tracta. c. 37. à n. 5.* Guil. Bened. *in repet. c. Rainutius, de testam. versi. adiecta impuberi, à num. 58.* Felin. *in c. cum vigesimum, de offi. deleg. à n. 8.* Mandos. *de minori ætate, c. 4. & 5.* & particulariter *de ætate ad canonicatus requisita, regul. 18. Cancellariæ, q. 1. & 2.* Hojedam *de incompatibilitate beneficiorum, c. 24. à n. 9.* Maiolum *de irregul. li. 1. c. 30. à n. 11.* Quintanad. *Ecclesiasticon, lib. 1. cap. 60. nu. 11.* Sylues. *verb. beneficiū, 3. q. 1.* Armil. *eodem verbo à n. 79.* Enriquez *in summa lib. 10. de sacramento Ordinis, c. 19.* Lælium Cechum *de benef. & pensio. c. 3.* & Azor *inst. moral. 2. p. lib. 6. cap. 5.* Lessium *de iust. & iur. li. 2. c. 34. dub. 20.*

Sed quia circa hoc † multa sunt etiam innouata 3
per Concil. Trid. quæ à Dd. non traduntur, operæ pretium erit breuiter examinare ætatem in quolibet beneficio hodie requisitam.

In quo dico 1. circa beneficia † simplicia, quod li- 4
cet de iure antiquo ad ea tantum requiratur ætas 7. annorum, & sic, quod quis sit maior septennio, gloss. in *d. c. si eo tempore. verb. ætatem,* & ibi Franchus *n. 1.* & alii, Albertus Trocius *d. cap. 18. nu. 3. & 40.* Decius *in l. 2. §. item impuberes, n. 7. ff. de regul. iur.* Rosiniacus, *c. 2. n. 23. & 24.* Mandos. *de ætate minori, cap. 3. n. 21 & c. 4. n. 13. & 15.* Hoje. *d. c. 4. n. 23.* Fusc. *de visitatione li. 2. c. 7. n. 7.* & alij. Saltim, quando † non sonant in no- 5
men rectoriæ, nec consilii maturitatem requirunt, Abbas post alios *in d. cap. super inordinata, nu. 4* Selua *sup. n. 27.* Guil. Bened. *n. 60.* Rebuf. *de pacificis, n. 209.* alias 175. Lamber. *de iure patron. 1. p. 2. lib. q. 7. ar. 26.* Corras. *d. c. 3. nu. 2.* Gregor. Lopez *in l. 3. tit. 16. par. 1. gloss. 2.* Sylues. & Armilla *sup.* & Henriq. statim citandus, & Azor *d. c. 5. q. 7. 8. & 9.* Ex † quo septenni 6
potest conferri prima tonsura, *c. nullus,* & ibi gloss. *verbo infanti,* & Doct. *de temporib. ordination. in 6.* Alber. Trocius *sup. c. 17. n. 1.* Rebuf. *in praxi, tit. requisita ad collationem bonam, n. 36.* vbi ait, in tonsura requiri septem annos completos, Corras. *d. c. 3. n. 3.* Mand. *d. c. 4. n. 12.* Salzedo *in pract. crimina. canonica, c. 26. additione 2.* Ioan. Gutierr. *canonicarum quæst. lib. 1. c. 26. n. 2.* Vgoli. *de irregularitate, c. 45. nu. 1.* Enriq. *d. lib. 10. c. 19. §. 1.* Toletus *in summa lib. 1. c. 55.* Sairus *de censuris, li. 6. cap. 12. num. 2. &* 10. Et † idem in minoribus ordi- 7
nibus aiunt Ioan. Gutier. *supra cum gloss. fin. in Clem. fin. de ætate & qualitate,* & Soto *in 4. dist. 25. q. 1. art. 2.* & Vgoli. *sup. n. 2.* dicens, quoad ordines minores suscipiendos ætatem idoneam esse eam, quæ sequitur post infantiam, & Suarez 5. *tom. disp. 51. sectione 1. n. 22.* Azor *d. q. 8. & 9.* Tamen † hodie nullus prima ton- 8
sura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus cōstitutus ante 14 annum beneficium potest obtinere ex decreto sancti Concilij Tridentini, *sess. 23. de reform. c. 6.* contra quod non posse Episcopum dispensare recte inquit Azor *vbi sup. q. 9 vers. si quæra:* quod sacra † Congregatio eiusdem Concilij censuit pro- 9
cedere, nisi in fundatione aliter dicatur; quia non est ei derogatum, refert & tenet Eman. Sa. *verbo beneficium, n. 30.* & post hæc Gonçalez *ad reg. mensium, gloss. 5. n. 9.* Vnde † in vna Gerunden. beneficij 12. 10
Iunij, 1579. coram Illustrissimo Lancelloto, in qua fundator mandauit præsentari eos, qui sunt de suo genere, & præsentari presbyterum, si adsit, quo non existente, eum, qui intra annum possit promoueri, & si nec talis adsit, voluit præsentari clericum, & cum occurrente vacatione fuisset præsen-

tarus

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

tatus simplex clericus de suo genere, qui negabat alios adesse, reseruarunt domini de Rota, an ex quo non probabatur, quod præsentatus esset constitutus in quartodecimo anno, prout Concilium requirit, sed tantum esset constitutus in duodecimo anno, ei obstaret dictum Concilium. In qua difficultate ait decisio: Illustrissimi Cardinales Congregationis sancti Concilij Tridentini censuerunt, non obstare, die 2. Iulij 1579. vt habetur *decis.* 482. *ad fi. 1. par. diuersorum.* Sed certè dicta declaratio S. Congregationis non videtur conuenire casui istius decisio. vbi non dicitur in fundatione, quod posset prouideri minori quatuordecim annorum.

11 Censuit etiam † sancta Congregatio, hoc Capitulum non prohibere quin ille, qui iam quartumdecimum annum suæ ætatis attigit, licet nondum expleuerit, possit beneficium simplex obtinere, Enriquez *sup.* §. 2. & Zuallos *q.* 523. *num* 4. *&* 593. *nu.* 18. Gonçalez *sup. nu.* 90. *&* 95. Lessius *nu.* 109. & Azor. *q.* 7. *&* 9. *sup.*

12 Pro qua distinctione facit † glossa *verbo in* 18. *in d. clem. Generalem, de ætate & qualitate*, quam ibi sequuntur Dd. Et quod Ioan. Gutierr. *d. cap.* 26. *à n.* 8. *tradit*, quamuis quartumdecimum annum completum ad beneficium simplex, ex *d. cap.* 6. Concilij requirat Mandos. *de ætate minori, cap.* 4. *num.* 15. *& cap.* 5. *num.* 55. & Tuschus *conclus.* 338. *lit. E. tomo* 3. *num.* 10. *&* 13.

13 Habetur etiam † alia declaratio super d. c. 6. quæ facit ad propositum, & sic ait: *Prouiso in* 13. *anno ætatis de canonicatu in Ecclesia collegiata, vbi vigore statuti Ecclesiæ prouisi ante realem possessionem, & fructuum perceptionem tenentur expectare per biennium, obstat hoc decretum. Ita censuit Congregatio* 14. *Aug.* 1586.

14 Et videnda sunt † dicta supra *1. p. c. 5. ex num.* 127. vbi de ætate ad pensionem.

15 Dico secundo, quod † licet olim esset controuersia circa ætatem de iure requisitam ad canonicatum, præcipue Ecclesiæ Cathedralis, qui de iure communi non habet annexum ordinem sacrum, sed tantum primam tonsuram. Abbas *in cap.* 2. *de institutio. vltimo notabili, per textum ibi, & in Clem. vt ij. qui de ætate, & qualitate, nu.* 4. *&* 5. & ibi Bonif. *nu.* 11. *&* 20. Boer. *deci.* 171. *in princ.* & Mandos. *consil.* 2. *numer.* 1. an sufficeret ætas septem annorum, sicut ad alia beneficia simplicia, vt † videtur probare tex. *in cap. ex eo, de election. in* 6. vbi id tenet glossa, *verb. in tua, & in d. c. si eo tempore, verb. ætatem, & in c. statutum, verb. canonici, de rescript. lib.* 6. sequuntur Franchus cum cõmuni Doct. *ibi in d. c. ex eo nu.* 2. *& in d. c. si eo tempore, num.* 10. Felin. *in cap. ex insinuatione, de simonia, num.* 2. dicens communiorem & probabiliorem Decius *in d.* §. *item impuberes, num.* 6. & ibi Cagnolus *num.* 10. dicens communem Albertus Tacitus *d. cap.* 18. *n.* 4. Mandosius *d. reg.* 18. *quæst.* 1. & de ætate minori *d. ca.* 4. *num.* 14. Hojeda *supra num.* 12. Flami. Paris. *de resignatione beneficiorum, lib.* 4. *quæst.* 9. *num.* 7. & Nauarrus *de operatione miscel.* 97. *nu.* 1. qui ex glossa *in d. reg.* 18. ait, portiones, & præbendas, quæ non essent canonicales, posse conferri maiori septem annorum, non obstante illa regula, & quod mortuo Papa, quia per obitum eius cessant regulæ Cancellariæ, per proœmium earum posset Ordinarius conferre canonicatus maioribus septem annorum. An † vero 17 requiratur ætas quatuordecim annorum, vt cum Hostiensi ibi tenet Abbas *in d. cap. super inordinata, num.* 4. & Archidiacon. *in d. c. si eo tempore, & in d. c. ex eo*, Felin. *in d. c. cum vigesimum, nu.* 9. Guil. Bened. *d. nu.* 60. Corras. *d. cap.* 3. *num.* 2. additio Decij *in d.* §. *item impuberes, verb. pupillus*, Sylvest. *d. q.* 1. Armilla *num.* 81. & Selua *sup. nu.* 26. Qui † ait, dictam *reg. Can-* 18 *cellariæ* 18. ita concordare opiniones, quod clericus non potest esse canonicus Ecclesiæ Cathedralis, nisi habeat quartumdecimum annum completum: in Ecclesiis vero collegiatis inferioribus, minor quatuordecim annis, dum tamen habeat decem annos, potest esse canonicus. Quæ † regula habebat locum 19 in Ordinario Puteus *decis.* 329. *lib.* 1. Tamen hodie, vt aduertunt Mandosius *d. c.* 4. *num.* 14. & Hojeda *supra num.* 15. Azor *quæst.* 5. Cessat dicta † contro- 20 uersia, & dicta regula Cancellariæ (quæ iam non extat) ex decreto sancti Concilii Tridentini *sess.* 24. *de reformatione, c.* 12. vbi statuitur, quod nemo deinceps ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipiatur, nisi qui eo ordine sacro, aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit, aut in tali ætate, vt infra tempus à iure, & à dicta Synodo statutum, scilicet, infra annum, vt *in c.* 4. *sessione* 22. *de reformatione* initiari valeat: Et quod in omnibus Ecclesiis Cathedralibus omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum ordinem presbyterii, diaconatus, vel subdiaconatus ab Episcopo cum consilio Capituli designandum, ac distribuendum, prout viderit expedire.

Vnde cum hodie † ex eodem Concilio *sessione* 23. 21 *de reformatione, cap.* 12. ad subdiaconatum requiratur vigesimus secundus annus, ad diaconatum vigesimus tertius & ad presbyteratum vigesimus quintus incepti, vt sancta Congregatio super illo declarauit, & tradit Nauarrus *in Manuali cap.* 25. *num.* 116. Ioannes Gutierrez *d. cap.* 26. *à num.* 8. & Enriquez *supra* §. 2. Qui voluerit obtinere canonicatum, aut portionem Ecclesiæ Cathedralis, si non est initiatus illo ordine sacro, quem canonicatus, aut portio habet annexum, debet esse in ætate ad talem ordinem requisita. Et † sic si habet annexum ordinem subdia- 22 conatus, debet habere ætatem 21. annorum, seu quod idem est, esse maior 21. annis, ita quod attigerit vigesimum secundum, & si habet annexum ordinem diaconatus, debet habere ætatem viginti duorum annorum, seu esse maior viginti duobus annis, ita quod intrauerit in vigesimũ tertium. Et si habet annexum presbyteratum, debet habere ætatem 24. annorum, seu esse maior 24. annis, ita quod attigerit vigesimum quintum. Hojeda *sup. d. cap.* 24. *num.* 16. Maiolus *d. cap.* 30. *num.* 12. Flamin. Paris. *d. quæst.* 9. *num.* 11. Cerola *in praxi Episcopali, parte* 1. *verb. canonica*, §. 2. *&* 9. Enriquez *d.* §. 2. & Cechus *de Republica Ecclesiastica, cap. de beneficiatis, num.* 3. *sub versic. Quarto licet d. cap.* 3. *de benefic. & pensio. versic. Pari ratione, ad finem*, videatur variare. Sic † enim sunt ac- 23 cipienda illa verba Concilii *d. cap.* 12. *Aut in tali ætate, vt infra tempus à iure, & ab hac sancta Synodo statutum initiari valeat, id est, aut in ætate legitima ad talem ordinem,*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ordinem, vt infra annum initiari valeat, ad textum *in cap. 2. de inſtitutio. libro 6.* ibi: *Et infra tempus à iure ſtatutum ad ordines, quos ipſius Eccleſiæ cura requirit, valeat promoueri*: iuncto *cap. licet canon, de election. libr. 6. & cap. cum in cunctis*, § *inferiora, eodem tit.* & Francho *in d. c. 2. n. 1.* & ad Rebuf. *d. tit. requiſita ad collationem bonam n. 33.* Armillam *ſup. nu. 83.* & ita videntur interpretari Flamin. Pariſ. *d. numer. 11. & 18.* & Cerola *ſup.*

24 Pro qua interpretatione † facit tex. *in c. ei, cui, de præbendis in 6.* & deciſio Rotæ in cauſa Romana capellaniæ, 14. Nouemb. 1586. ſup. adducta *c. 1. nu. 80.* & decretum eiuſdem Concilij *ſeſſ. 22. de refor. cap. 4. verſ. Nec aliis in poſterum fiat prouiſio, niſi iis, qui iam ætatem, & cæteras habilitates integre habere dignoſcantur, aliter irrita ſit prouiſio.*

25 Qui verſiculus † vt S. Congregatio cenſuit, declaratur per *d. cap. 12. ſeſſ. 24* videlicet, vt non requiratur ordo actu, vt videbatur ſtatui *in d. verſ. ſed ætas legitimi ad ordinem*, vt per Bonifacium *in Clem. 1. n 54 & 55. de æta. & qualitate*, & in terminis Nauarr. *conſ. 8. nu. 2. de præben.*

26 Facit etiam quædam † declaratio S. Congregationis ſuper *d. c. 12.* quæ ſic ait: *Prouiſus de Canonicatu habente annexum ordinem ſacrum, qui eſt completæ ætatis, vt poſſit intra annum ordinem requiſitum ſuſcipere, non habet vocem in Capitulo iuxta hoc decretum*, & Clemen. vt ij, qui de ætate & qualitate, *ſed non perdit partem aliquam diſtributionum, quæ dantur his, qui cæteris horis interſunt pro primo anno, infra quem ad ordines poteſt ſe facere promoueri, elapſo vero anno, ſi non fuerit ad ordinem ſacrum annexum promotus, ſubtrahitur illi dimidia pars diſtributionum, nec habet vocem in Capitulo, licet alias ſit in ſacris, ex quo non habet ordinem requiſitum, iuxta diſpoſitionem* d. Clem. iuncta gloſ. *verb. ex tunc.* Pondero verba illa, *Completæ ætatis.*

Eſt etiam alia declaratio ſuper *d. c.* quæ ſic ait: *Vacante præbenda presbyterali, poterit Epiſcopus illam conferre illi, qui diaconalem, ſeu ſubdiaconalem habet, & has vni, qui ætatem habet pro his obtinendis.* Facit etiam, quod infra dicitur *dict. 4.*

27 Et ita tenendum eſt, quamuis † Leſſius *d. li. 2. c. 34 n 110.* dicat eum, qui accepit beneficium, quod requirit ſubdiaconatum, vt ſunt omnes canonicatus Eccleſiæ Cathedralis, debere inchoaſſe annum 21. & ſi diaconatum, annum 22. ſi ſacerdotium, annũ 24. vt intra annum, ſeu in principio anni ſequentis poſſit eo ordine initiari, alioquin irritam eſſe collationem vt colligitur, inquit, *ſeſſ. 22. c. 4. & ſeſſ. 25. c. 12.* ſic interpretando illa decreta. Quod etiam videtur tenere Azor *d. li. 6. c. 5. q. 5. verſi. verum*, ibi: *Aut certe ea ætas.*

28 In Eccleſia autem, vbi nec † ante Concilium, nec poſt facta fuit deſignatio, diſtributio, & annexio ſacrorum ordinum, & ſic nullus ordo ſacer canonicatui aſſignatus eſt, qui canonicatum, vel portionẽ conſequi velit, debebit eſſe ſubdiaconus, vel ſaltem in ætate requiſita ad ſubdiaconatum, nempe, quod attingat vigeſimum ſecundum ſuæ ætatis annum, cum ad minus habeat annexum ordinem ſubdiaconatus, ex dicto decreto Concilij, quod vt inquit Leſſius *d. cap. 34. num. 106.* ſua authoritate annectit omnibus ordinem ſacrum in genere: & ſi velit ab Epiſcopo cum conſilio Capituli deſignari in particulari quis, cui connecti debeat. Ita † Hojeda *ſupra d. num. 16.* Maiolus *d. c. 30. num. 11. & 12.* & Azor *d. quæſt. 5. verſic. verum*, dicens, ſaltim tunc, canonicum debere eſſe in ætate, vt ſubdiaconus fieri queat, quia omnes canonicatus Eccleſiæ Cathedralis habent annexum ordinem ſacrum ſacerdotii, diaconatus, vel ſubdiaconatus, ex Concilio *dicto capite 12.* 29

Et in vna Algarbien. Congregatio cenſuit, quod etiam in Eccleſia, vbi non fuit facta diſtributio ſacrorum ordinum, requiritur, quod prouiſus de canonicatu ad minus attingat 22. annum, & collationem factam habenti viginti tantum, non valuiſſe.

Et ita † eſt accipienda alia declaratio ſanctæ Congregationis, quæ habetur ſuper dictum caput duodecimum, & ſic ait: *Si neq; ante, nec poſt Concil. Tridentinum nullus ordo, ſiue diaconalis ſiue presbyteralis canonicatui annexus ſint, & parochialis Eccleſia legitime & perpetuo eſſe canonicatui vnita tanquam principali acceſſorium, attendenda eſt natura canonicatus, non autem parochialis: & ita ſufficit, vt is, cui collatio facta eſt, ſit in ea ætate viginti duorum annorum, quæ in canonicatus collatione requiritur, debet enim intelligi de ætate vigintiduorum annorum inceptorum, non completorum.* Et † ſic etiam poteſt accipi alia declaratio ſuper *d. c. 12.* quæ ait: *Ætas viginti duorum annorum ſufficit ad acquirendum canonicatum, cui vnita eſt parochialis.* 30 31

In canonico † vero pœnitentiario requiritur vltra gradum Doctoratus, vel licẽtiæ in Theologia, vel iure Canonico, quod ſit quadraginta annorum, ſeu alias, quia aptior pro loci qualitate reperiatur ex decreto S. Concilii, *ſeſſ. 24. de reformatione, ca. 8.* Hojeda *ſup. num. 18.* Ioann. Gutierrez *d. cap. 26. num. 40.* 32

Et † ſancta Congregatio Concilij declarauit, defectum ætatis quadraginta annorum non obſtare, vbi alias aptior pro loci qualitate non reperitur. Exiſtimoque † ſufficere, quod non reperiatur in ciuitate, aut etiã diœceſi perſona apta cum dictis qualitatibus, nec eſſe quærendam extra diœceſim, *argum. cap. nullus, 61. diſtinct. & cap. ſacrorum, 63. diſtin.* P. Nauarr. *de reſtit. lib. 2 c. 2. num 197.* vt alius, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, poſſit eligi in pœnitentiarium: ſi tamen in diœceſi non reperitur talis perſona apta, & Epiſcopus velit eum eligere extra diœceſim, non poterit eligere, niſi habentem dictas qualitates, ſi talis ibi reperiri poteſt commode. 33 34

Et debent † eſſe dicti quadraginta anni completi, ex quo dicitur in plurali, quadraginta annorum, ex gloſ. *in d. Clem. generalem, verbo, in* 18. Abbate, Feli. Corneo & Ioanne Gutierrez, & aliis infra citandis *d. dict. 5.* quamuis Azor *d. c. 5. q. 6. in fine*, dicat requiri annũ quadrageſimum inchoatum. Circa † ætatem vero promouendorũ ad canonicatus Eccleſiæ collegiatę nihil innouat, ſeu diſponit in particulari Cõcilium, vt pãtet ex *dicto decreto*, Mandoſ. *conſ. 20.* Man. Rodrig. *quæſt. regul. tom. 1. quæſt. 11. art. 2.* Et † ſancta Congregatio declarauit ſequentibus declarationibus ſuper *d. cap. 12.* Prima. *Ætas 22. annorum non requiritur in canonicatibus collegiatarum Eccleſiarum magis nunc, quam ante Concilium. Secunda Concilium nihil* 35 36 37

innouat

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

innouat super ætate promouendorum ad canonicatus collegiatarum Ecclesiarum. Tertia. In hoc c. etiam quoad ætatem illius, qui prouidendus est, canonicatus collegiatarum non comprehenduntur. Quarta. Nullo Concilij decreto statutum est, quæ in eis ætas requiratur, qui canonicatus in Ecclesiis collegiatis consequi volunt, sed id relictum est intra illos terminos, qui ante idem Conci. Trid. præscripti sunt. Quinta. Sanctiss. dom. noster Greg. 13. decreuit, nihil disposuisse Concil. qua ætate debeant esse ii, qui canonicatus acquirere volunt in collegiatis Ecclesiis, sicque reliquisse hoc

38 *in illis terminis, qui ante Concil. constituti sunt. Et † versiculum*, in omnibus vero Ecclesiis, *censuit sancta Congregatio habere locum solum in Cathedralibus, & non extendi ad canonicos in collegiatis, nec etiam habere locum in dignitatibus, & dimidiis portionibus.* Et quod licet portiones habere debent annexum ordinem sacrum, dimidiæ tamen portiones huic ordini non sunt subiectæ, & sic ad dimidias portiones non requiritur ætas requisita ad ordinem sacrum, tradit Gonçalez *supra. à num. 92.*

39 Vnde ad canonicatus † Ecclesiæ collegiatæ etiam insignis requiretur, & sufficiet prima tonsura, & qp quis attingat 14. ætatis annum, sicut ad alia beneficia, ex *d. c. 6.* Mando. *d. cons. 20.* Cerola *d. verb. Canonica*, §. 9. Enriq. *d. c. 19.* §. 2. & Cechus *de Repub. Ecclesiast. c. 24. de canonic. n. 3. vers. 2. n. 6. vers. 5.* Azor *d. c. 5. q. 6.* Interim tamen non habebit vocem *in cap. vt in d. c. 4.*

40 *sess. 22. de refor.* Et † idem est in dimidijs portionibus Ecclesiæ Cathedralis, & vtrunque tradit nouissimè Gonçalez *vbi proximè.*

41 Dico tertio, quod ad parochiales Ecclesias † seu curata beneficia & dignitates quascunque, quibus animarum cura subest, promouendus, debet attigisse vigesimum quintum suæ ætatis annum, & aliàs prouisio est nulla, *cap. cum in cunctis*, §. *inferiora, de elect. c. licet canon. eodem tit. in 6.* Concilium Tridentinum *d. c. 12. sessione 24.* Corras. *d. cap. 3. num. 3.* Hojeda *supra n. 19.* Nauarrus *cap. 25. num. 116. & cons. 4. de ætate & qualitate*, Flamin. Paris. *lib. 4. de resignatione, cap. 9. n. 16. & c. 11. n. 14.* Lessius *d. cap. 34. nu. 107. &* 108. Azor *in d. c. 5. q. 2. 4. & 9.* & alij.

42 Hinc in Abbate † ea ætas 25. annorum requiritur, Corras. *ibi num. 7.* & Hojeda post alios *num. 11.* Quintanaduennas *d. lib. 1. c. 6. nu. 11.* & Enriq. *sup.* §. 3. Lessius *d. nu. 107.* Azor *d. q. 2.* & dicit communem Selua *d. q. 5. n. 16. 3. casu*, quamuis ipse dubitet, dicens, quod videtur in eo requiri eandem ætatẽ, quæ in Episcopo, & in Abbatissa, nempe, triginta annorum. Cui argumento de Abbatissa satisfacit Guil. Bened. *sup. num. 59.*

43 Et quando dicatur, animarum † cura subesse, vide textum *in cap. dudum, 2. de elect.* & ibi Doct. *& in Extrauagan. execrabilis, de præben. vers. quantum*, & ibi glossam, Nauarr. *d. cons. 4. & cons. 15. de præben. num. 2. & dicta sup. 1. p. c. vltimo, à nu. 4.*

44 Et quilibet poterit † obtinere beneficia curata, & quælibet alia sacerdotalia aptitudine, etiamsi tantum habeat primam tonsuram, dummodo sit in dicta ætate, Rebuff. *in praxi, d. tit. requisita ad collationem bonam, num. 33. & 34. & de congrua, num. 19. & in repetitione cap. extirpandæ*, §. *qui vero, de præben. 2. notab.* Flamin. Paris. *d. lib. 4. quæst. 9. à nu. 34.* Quintanaduen. *libr. 4. Ecclesiasticon, num. 66.* & Enriquez. *in sum. lib. 13. capit. 57.* §. 4. Et † sic non requiritur, quod 45 sit in quatuor minoribus constitutus, vt male ait Lamber. *1. p. 2. lib. quæst. 7. art. 29. num. 4. & art. 30. num. 25.* allegans Franchum *in d. c. 2. de instit. lib. 6.* qui *n. 11.* notat, præsentatum ad Ecclesiam parochialem dici idoneum, licet non sit in sacris, debere tamen ad minus esse in minoribus, vt *in ca. 2. eodem tit. in decretal. &c.*

Sed certe Franchus ibi † per minores intelligit et- 46 iam primam tonsuram, & per illa verba solum vult excludere laicum, vt patet ex text. quem allegat *in d. cap. 2.* vbi probatur, quod laici non possunt obtinere beneficia, & ita etiam intelligitur Azor *d. lib. 6. c. 5. q. 9. & c. 8. q. 13.*

Et sic est accipienda † declaratio S. Congregatio- 47 nis Concilij, quæ sic ait: *Licet ex decretis huius Concilii post minores ordines expectandus esset annus antequam quis ad sacros ordines promoueatur, vt* cap. 11. sess. 23. *potest tamen quis parochialem acquirere, etiam si non habeat aliquem ordinem sacrum, & infra annum promoueri ad sacerdotium debet.* Et † alia, quæ sic ait: *An obti-* 48 *nentem beneficium curatum oportet esse diaconum, vel saltem subdiaconum, cum intra annum debeat promoueri ad sacerdotium, Congregatio censuit non oportere. Azor* d. q. 9. ad finem, *post Nauarrum* dict. cap. 25. numer. 116.

Dico quarto, quod † in alijs beneficiis habenti- 49 bus ordinem sacrum annexum, licet non actu, ex fundatione, consuetudine, statuto, vel priuilegio, requiritur ætas ad ordinem requisita annexum, *cap. ei, cui, de præben. in 6.* glos. *in d. c. si eo tempore; verbo ætatem*, & ibi Franc. *num. 10. de præscript. in 6.* & glos. *verbo prouideri, in cap. cum in illis. de præben. eod. lib.* Rota *decis. 1. n. 3. de præbendis in nouis.* Rebuf. *d. nu. 33. & d. 2. notab.* & Hojeda *nu. 20. vbi sup.* Et alias † prouisio est 50 nulla, etiam ex causa permutationis facta, Puteus *decis. 331. & 338. lib. 1.* Mohed. *decis. 7. de concess. præb.* Tanis *decis. 58 & 59.* & Flami. Paris. *d lib. 4. q. 9. n. 31. & 42.* Pro quo videnda sunt dicta supra *cap. 1.* & decis. Rotæ ibi adductæ.

Quod non † solum procedit in beneficiis haben- 51 tibus annexum ordinem presbyteratus, sed etiam in habentibus annexum diaconatum, vel subdiaconatum, vt pariter requiratur ætas ad talem ordinem requisita: quia eadem est ratio, etsi textus *in dict. cap. ei, cui*, expressit de sacerdotali, id non est gratia taxationis, sed gratia exempli. Et ita post Archidiaconum Calder. Ioann. de Lignano, Imolam, & Dominicum tenet Franchus *in dict. cap. ei, cui, num. 14.* & ibi Probus ad Monachum, *num. 1.* & Lamber. *1. parte 2. lib. quæst. 7. artic. 27. numer. 8.* qui alios citat, & dicit, omnes Doct. *in d. cap. ei, cui*, hoc tenere, & Petrus Gregorius *de beneficiis, cap. 37. num. 2.* qui ait, quod † in his ætas ordinum requiri- 52 tur tempore datæ impetrationis, nisi sit ad vacaturam, intelligein genere, tunc sufficit, tempore vacationis beneficii, *vt in dict. cap. ei, cui*, & ibi Domin. quem sequitur Felinus *in cap. eam te. n. 18. de rescript.* & ibi Ripa *nu. 25.*

Quamuis Ioann. † Andreas *in dict. cap. ei, cui*, di- 53 cat, id solum procedere in beneficiis habentibus annexum

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

annexum ordinem presbyteratus, sic limitando *d. c. ei, cui*, alia vero posse conferri non habenti ætatem in ordine requisitam, quem sequitur Roman. *consil.* 325. *n.* 1. & Decius *in d. cap. cum in cunctis*, §. *inferiora*, *num.* 21.

54 Dico quinto; quod ad dignitates † vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, licet de iure antiquo requiratur eadem ætas, quæ in curatis, & sic, quod promouendus attigisset vigesimum-quintum ætatis annum, vt *in d.* §. *inferiora*, vbi Abb. *n.* 3. & Decius *n.* 11. Franc. *in d. c. si eo tempore, n.* 10. & *in c.* 1. *de ætate, & qualit. in* 6. *sub n.* 3. *vers. in eadem glos.* Selua *sup. num.* 17. & 24. Albertus Trocius *d. lib.* 2. *c.* 18. Nauar. *in manuali c.* 25. *num.* 116. & Maiolus *d. cap.* 30. *nu.* 11. & 13. *cum aliis*: in quibus tamen Episcopus poterat dispensare cum maioribus viginti annis, vt
55 *in cap.* 1. *de ætate & qualitate. lib.* 6. Tamen † hodie in sancto Concilio Tridentino, *d. c.* 12. Statuitur in hunc modum: *Ad cæteras autem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, clerici alioquin*
56 *idonei, & 22. annis non minores asciscantur.* Vnde † in his discordat à iure communi Concilium. Flam. Pa-
57 riſ. *d. libr.* 4. *q.* 11. *num.* 14. Contra † quod non poterit Episcopus dispensare, cum ei dispensatio nō permittatur sicut antea, Rebuf. *sup. num.* 41. & Nauarr. *d. cap.* 25. *num.* 116. & à 35 Lessius *d. c.* 34. *num.* 108. Azor *d. cap.* 5. *quæst.* 9. Facit quod ait Mandosius *de signatura, tit. de dispensatione super defectu ætatis, in princip.*

58 Quod decretum videtur † comprehender: dignitates & personatus, etiam in Ecclesijs collegiatis: nam Concilium in hac parte generaliter & absolute de dignitatibus & personatibus loquitur, secus ac circa canonicatus. Et patet ex principio eiusdem capituli, ibi: *Cum dignitates in Ecclesiis præsertim Cathedralibus*: nam dictio *præsertim*, quæ est implicatiua, implicat idem in collegiatis, & includit illas excitatis infra 11. *par. cap.* 5. *n.* 91. Et faciunt illa verba, *Ad dignitates quascunque*, & ibi: *Ad cæteras autem dignitates*, quæ sunt vniuersalia.

59 Et ita censuit † Congregatio, vt in declaratione sequenti super dictum *cap.* 12. ibi: *Asciscantur hoc decreto, dignitates etiam in Ecclesiis collegiatis comprehenduntur.*

60 Sed in contrarium † est alia declaratio sanctę Cōgregationis quæ sic ait: *tum Concilii Tridentini* sess. 24. c. 12. vers. nemo igitur deinceps ad dignitates. *non habet locum in collegiatis Ecclesijs.* Et refert Cerola *in praxi Episcopali, 1. p. verb. beneficia*, §. 1. *vers. ad dignitates.*

Sed & Man. Rod. *quæst. Regul. 1. to. q.* 11. *art.* 2. ait,
61 se † scire secundum quandam Cardinalium declarationē, fuisse quendam ætatis solum decem & sex annorum admissum ad quandam dignitatem in Ecclesia collegiata in diœcesi Burgen. Declarauerunt enim, inquit, Illustrissimi Cardinales, quod Concilium Tridentinum requirens vigesimum secundū ætatis annum ad huiusmodi admissionem loquitur de dignitatibus & canonicatibus Ecclesiarum Cathedralium, non autem collegiatarum, vt patet ex litera eiusdem Concilij, & probat Quintil Mandos. *consil.* 20. quod etiam tradit idem Manuel. Rodrig. *in additionib. ad Bullam compositionis num.* 4. vbi ait, virtute huius declarationis, D. Christophorum Velam Archiepiscopum Burgen. contulisse dignitatem Scholastriæ collegiatæ Ecclesiæ de Aguilar de Campo, cuidam scholari, qui non habebat maiorem ætatem 17. annorum: & cum litigaretur super hoc, fuisse iudicatum, collationem esse canonicam, & iuridicam.

Nihilominus standum est † primæ declarationi, 62
quę ait illo decreto dignitates etiam in Ecclesiis collegiatis comprehendi, quam existimo veriorem, & Concilio conformem ex dictis. Et † id quod dicit 63
Man. Rodrig. de declaratione sanctæ Congregationis esset de canonicatibus Ecclesiæ collegiatæ, & nō de dignitate: & Mandos. quem allegat *d. consil.* 20. solum loquitur de canonicatibus Ecclesiæ collegiatæ, & non de dignitatibus Et † si Concilium ibi 64
non loqueretur de dignitatibus Ecclesię collegiatę, relinquendæ essent dispositioni iuris communis, ad *l. commodissime. ff. de liber. & posthum.* & sic dicendum esset requiri in eis, etiam si non essent curatæ, ætatem non 14. sed 25. annorum, quæ de iure communi, in quibuscunque dignitatibus Ecclesiasticis, seu personatibus requiritur, vt *in d. cap. cum in cunctis*, §. *inferiora, de electione, & in d. cap.* 1. *de ætate & qualit. in* 6. & Dd. supra citati, *num.* 54. Et sic requireretur hodie maior ætas in dignitatibus, seu personatibus non curatis Ecclesię collegiatiæ, quam in huiusmodi dignitatibus, seu personatibus Ecclesiæ Cathedralis, quod esset absurdum.

Ad dignitatem † tamen principalem in collegia- 65
ta regulariter requiretur ætas 25. annorum inceptorum, cum regulariter habeat curam animarum in foro interiori, vel exteriori, & de Abbate diximus *sup. num.* 42.

Sed circa hoc quintum dictum † est dubium, an 66
satis sit attingere vigesimum secundum annum, vt quis possit ad dictas dignitates, vel personatus asciscī, an vero sit necessarium habere viginti duos annos completos.

In quo dubio dicendum est † necessarium esse 67
habere viginti duos annos completos, vt pro constanti tenet Mandos. *d. tract. de ætate minorum, cap.* 5. *num.* 10. & hoc de momento ad momentum. Et vi- 68
detur † certum ex *l.* 3. §. *minorem, ff. de minorib.* & ex traditis per gloss. *in d. Clement. generalem, de ætate & qualit. verbo in* 18. Abbatem *in d. cap. cum in cunctis, num.* 6. Felin. *in cap. cum vigesimum. numer.* 1. *de offic. delegati*, Corneum, *consil.* 213. *num.* 7. *vol.* 1 Syluestrum, Aldobran. *in* §. *pupilli, institut. 7. quib. modis tutela finit. numer.* 14. Ioann. Gutierr. *d. cap.* 26 *nu.* 10. Rotam *decis.* 26. *de rescript. in nouis.* Bellam. *decis.* 726. Tabien. *in summa, verbo. ætas, num.* 2 Armillam *eodem verbo. num.* 3. Vegam *in summ. 1. p. cap.* 96. *casu vnico*, & Molinam *de iustitia*, 2. *tomo, disput.* 573. *circa princip.* & nouissime ita tenet Lessius *d. cap.* 34. *num.* 108. dicens illa formula, vt non sit minor 21. annis insinuare annos 22. debere esse completos, qui enim nondum compleuit, est etiam minor ætate. Quamuis † contrarium teneant Cerola *d. ver-* 69
bo beneficia, §. 1. *versic. ad dignitates*, qui ait, sufficere illos inchoasse, citans Nauarrum, *capit.* 25.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

num. 116. (qui id non dicit) Enriq. *lib.* 14. *cap.* 8. §. 10. *in fi. in glos.* 10 & Emanuel Sa *verbo, beneficium, nu.* 31. dicens, quod ad dignitates & personatus sine cura requiruntur 22. anni incepti, ex Triden. & Azor *d.*
70 *cap.* 5. *quæst.* 3. Et † ita declarauit sancta Congregatio Concilij, vt apparet ex declarationibus sequentibus. *Prima in Concilio Tridentino* sess. 24. cap. 12. §. ad cæteras, ibi: *Ad cæteras autem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, clerici alioquin idonei, & 22. annis, non minores asciscantur, dubitatur, an compleſſe vigesimum secundum sit necessarium, vel tantum attigisse sufficiat? Congregatio Concilij censuit, requiri ætatem viginti duorum annorum completam. A. Cardinalis Carrasa. Secunda Episcopo Abulen. Illustris & Reuerendissime domine, vti frater dubitationi amplitudinis tuæ nomine proposita super ætate, quæ per Concilium Tridentinum* cap. 12. §. ad cæteras autem dignitates, &c. sess. 24. de reform. *requiritur in iis, qui dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, obtinere volunt. Congregatio Illustrissimorum Patrum eiusdem Concilij interpretum ita respondendum duxit, nempe, decretum illud esse intelligendum de anno vigesimo secundo completo, quod reliquum est Deum amplitudini tuæ propitium in omnibus precamur. Romæ die 24. Septembr. 1593. Amplitudinis tuæ Illustris, & Reuerendissime vti frater studiosissimus Hieronymus Cardina. Matthæus. Quam declarationem & epistolam directam Episcopo Abulen. ego habeo in forma authentica.*

71 Vnde infertur ad decretum † eiusdem Concilij *sess.* 25. *de regul. cap.* 7. ibi: *Non minor annis* 40. quod debent esse completi illi 40. anni qui requiruntur in eligenda in Abbatissam, seu Priorissam. Nec contra illud decretum potest Episcopus, aut Nuncius dispensare, cum inferior non possit in lege superioris, maxime, Concilij, dispensare, vt est notum, licet in Compendio Mendicantium fratris Hieronymi à Sorbo, verbo *Abbatissa*, in Margine, dicatur, quod per Concilium Tridentinum ordinatur, vt non eligatur, nisi quadragesimum annum attigerit.

72 Et hoc de ætate 22. annorum † requisita ad dignitates, & personatus non curatos, intelligitur, nisi alias habeãt annexum ordinem presbyteratus, tunc enim requireretur in eis ætas 25. annorum ad sacerdotium requisita, iuxta *vers. neminem etiam decreps, & dicta supr. dub.* 2. *&* 4.

73 Vnde ad Decanatum † præpositurum, & Archipresbyteratum, etiam si eis animarum cura nulla subsit, requiretur etiam hodie promouendus attingat vigesimum quintum ætatis annum, ex quo de iure annexum habent sacrum presbyteratus ordinem, vt etiam Abbatia, *cap.* 1. *de ætate & qualit.* & dictum est supra *c.* 1. *nu.* 40.

74 Ex quo etiam in Abbate † eadẽ ætas requiritur. Maiolus *d. cap.* 30. *num.* 30. & Mandos. *consil.* 1. *nu-*
75 *mer.* 1. Qui † tamen male ait, quod stante constitutione, quod constitutus debeat esse in ætate annorum triginta, sufficiat annum trigesimum attigisse; quod conuincitur ex dictis supra *num.* 67. *& sequen. & ibi allegatis.*

76 Dico sexto, quod † ad Episcopatum promouendus debet esse maior triginta annis: ita quod trigesimum annum iam exegerit, & in sacro ordine saltim ante sex menses constitutus, vt *in d. cap. cum in cunctis, de electione*, Concilium Tridentinum *sess.* 7. *cap.* 1. *& sess.* 22. *c.* 2. *& sess.* 24. *c.* 1. *de reform.* & constitutio Gregorij XIV. de forma faciendi processus, & inquisitionis ex præscripto Concilij Tridentini super promouendis ad Ecclesias Cathedrales. Cuius tenorem † non abs re erit hic ponere, quia commu- 77
niter non habetur.

GREGORIVS EPISCOpus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

ONus Apostolicæ seruitutis, *ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit, assidue admonet, in eam potissimum curam nobis esse pastorali solicitudine incumbẽdum, vt quæ à sacris, œcumenicisque Concilijs pro communi totius Christiani populi salute pie prudenterque statuta sunt, nulla aut temeritate violentur, aut negligentia deserantur: ea præserim, quæ ad bonos, idoneosque Pastores Cathedralibus, ac superioribus Ecclesiis gubernandis præficiendos pertinent: nam si in quibuslibet Ecclesiæ gradibus, & ministris curandum est tales eligi, qui religione, & sanctitate fideles ædificent, multo certe magis elaborandum est, ne in eius electione erretur, qui supra omnes gradus cõstituitur, cui tanquam seruo fideli & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obseruantiam aliorum forma esse debet: cum certum sit gregis salutem magnopere pendere ex boni pastoris præstanti vita, & doctrina. Sane venerabiles Patres, qui ex toto terrarum orbe ad sacrum generale Tridentinum Concilium à summis Pontificibus prædecessoribus nostris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in aliis rebus multis præclarum studium ad corrigendos deprauatos mores, & collapsam Ecclesiasticam disciplinam restituendam ostenderunt, tum in eo potissimum insigni zelo, magnaque cum laude laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaque excellentes, & in Ecclesiasticis functionibus diu, multumque versati, Ecclesiis Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in minorib. constituti Cremonen. Ecclesiam regeremus, in eodem Concilio cum sanctis, & egregiis illis Patribus interfuimus, & Concilio absoluto ad Ecclesiam nostram reuersi magno semper desiderio flagrauimus, vt tam salubria generalis Concilij decreta executioni debitæ mandarentur, atque vt id fieret pro virili parte curauimus. Multo nunc magis, cum disponente Domino omnium Ecclesiarum cura & solicitudo nos premit, summo desiderio tenemur, vt Pastores ij præficiantur Ecclesiis, qui opus suum & ministerium impleant, & de ouium salute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc saluberrimo, & perneceſſario negotio, quod est de Episcopis eligendis, & præficiendis videtur esse præcipuum, vt institutio, examen, & inquisitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accurate, fideliter, ac serio instituatur, vt omnis fallaciæ fuco semoto, certo considere valeamus, tales à nobis Christi gregi pascendo esse præpositos, quales tantum onus, Angelicis videlicet humeris formidandum exigit, & quales ille expetit, qui pro ijsdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac sanguini non pepercit. Et quidem in hac parte prouiden-*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

prouidentia dicti Concilij Tridentini minime defuit, cum statuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præscriberetur quibusque locis & prouinciis, propria examinis, seu inquisitionis, aut institutionis faciendæ forma Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis vtilis, atque opportuna esse videretur. Verum neque id hactenus nisi à paucissimis factum est, neque spes est, nisi longissimo temporis spatio, vt ab omnibus fiat, atque interim dum certa examinis, siue inquisitionis ratio à prouincialibus Concilij expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilij generalis, decretis sperari posse videbatur. Et experientia ipsa docuit per tot annos à publicatione Concilij prædicti elapsos, quid in vnaquaque prouincia opus sit, quidve possit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus; matura deliberatione, ac de eorum vnanimi consilio, & assensu, præsenti nostra perpetuo valitura constitutione decernimus, vt cum extra Romanam Curiam examen, institutio, siue inquisitio facienda erit, nemo omnino cuiuscunque status, gradus, conditionisve fuerit, inquisitionem prædictam sibi arrogare præsumat, sed integrum hoc negotium ijs, qui à prædicto Tridentino Concilio designantur, Apostolicæ videlicet sedis legatis, seu Nuncijs prouinciarum, aut eius, de quo inquisitio sit, Ordinario, coque deficiente, Ordinariis vicinioribus relinquatur, nisi iustis de causis nobis, aut pro tempore existenti Romano Pontifici per speciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum esse visum fuerit. Quod si forte aliquis prædictorum consanguinitate, aut affinitate vsque ad tertium gradum inclusiue promouendum contingeret, vt omnis suspicio carnalis affectus à tam sancto negotio repellatur, ille quidem eo casu censeatur exclusus, atque ad eum, qui proxime sequitur, hoc est, si legatus excludendus erit, ad Nuncium, si Nuncius, ad Ordinarium, si Ordinarius, ad viciniorem Ordinarium Inquisitionis officium deferatur. In Curia vero hæc functio spectet vel ad eos Cardinales, qui à nobis, vel pro tempore existente Romano Pontifice deligentur, vel ad Cardinales earum prouinciarum, seu Regnorum apud nos, & Sedem Apostolicam protectores, in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt: si tamen ad ipsos huiusmodi vacantium Ecclesiarum relatio pertinebit, quod si de Episcopo, vel Metropolitano extra Romanam Curiam degente ab vna Ecclesia ad aliam ex aliqua graui, & iusta causa transferendo agetur, hoc munus deficientibus, Legato, vel Nuncio Apostolico eius prouinciæ, aut Regni, vbi Ecclesia ipsa à qua transfertur, sita erit: ad Metropolitanum, si Episcopus: ad suffraganeum vero antiquiorem residentem, si Metropolitanus, transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde, quia sacrum Tridentinum Concilium, non sine magna ratione eminentes personas, & quæ negotij magnitudinem probe intelligerent, ad hoc officium nominauit. Declaramus, & statuimus, tam Legatos, siue Nuncios, quam Ordinarios, vel alios ab hac sancta Sede forte delegandos, non per Auditores, aut Vicarios, aliosve ministros, sed per se ipsos inquirendi munus exercere debere, quamuis ab huiusmodi personis, aliisque viris peritis adiuuari possint. Et si Prælatus inquirens per se nõ posset ob locorum distantiam testes examire circa articulum aliquem, vt legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid huiusmodi, licebit ei articulum illum alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ subdelegare, non autem vniuersam inquisitionem. Quod si forte contingat, aliquem supradictorum legitime impediri, vt per se hoc munus præstare nõ possit, ad alios ea cura transferetur, qui sunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium designati, vt supra dictum est, de iis, qui ob consanguinitatem, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Adhæc, vt mens eiusdem sacri Concilij recte, ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale sit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis. Declaramus, ac statuimus, non esse in vita, ac doctrina promouendi inuestiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipso promouendo articuli offerantur, ac testes producantur, sed oportere, vt Prælatus, qui munus inquirendi suscepit, articulos conscribat, atque ipse ex officio suo illos testes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis syncerum, ac fidele testimonium daturos esse existimet. Verum, vt inquisitio prædicta facilius, ac plenius perfici, atque expediri queat, vtile erit, si Prælatus, qui inquisitionem facturus est, vel à promouendo, vel alio aliquo confici curet schedulam, in qua sint ordine descripta nomen promouendi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, professio, functio, si quam is forte exercuit, loca, in quibus aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit, denique amici, ac familiares, qui tam ipsum, quam parentes eius intime norint. Quod si promouendus documẽtum aliquod exhibere voluerit, vnde ipsius ætas, gradus, dignitas, sacri Ordines, functio, officia, muneraque, aut aliquid eiusmodi comprobetur, admittendum, ac processui inserendum erit, modo documentum publicum, seu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendum censuimus, ac expresse prohibemus, ne ad testimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine, ad regendam Ecclesiam quilibet homines admittantur, sed viri tantum graues, pii, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac vt supra diximus, sincerum, ac fidele testimonium dare velint. Proinde tam cognati, ac nimium familiares, quam inimici, atque æmuli excludendi erunt. Porro testes eiusmodi prælatus, qui examen, seu inquisitionẽ habiturus erit, seorsum, ac sigillatim examinabit, & si quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet, tum iuramenti vim, tum periurii grauitatem: eosdem etiam serio, & grauiter admonebit ipsos reos futuros apud Omnipotentem Deum eorum omnium, quorum, vel committendo, vel omittendo rei erunt, qui promouebuntur, si vel falsa narrando, vel reticendo vera, in causa erunt, vt homines indigni, vel minus idonei eiusmodi Ecclesiis præficiantur. Diligenter etiam testiũ qualitates cognoscere studebit, ac potissimum quam sint ad promouendos affecti, vt inde coniiciat, vtrum ex affectu, an ex veritate testimonium dicant. Denique cum testes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quoad eius fieri poterit omnia & singula, quæ ad prædictam inquisitionem facere videbuntur, per ipsos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouẽdorum, quæ in generalium Synodorum decretis, aliisq; Canonicis sanctionib. continentur, probe cognitæ esse debeant, iis, quibus inquisitionis officium demandatũ est, quales sunt, natũ esse ex legitimo matrimonio, atq; ex parentibus Catholicis, annum trigesimum iam expleuisse, sacris ordinibus, saltem ante sex menses initiatum esse, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certe publicum alicuius Academiæ testimonium obtinuisse, quoad alios docendos idoneus esse declaretur, ad hæc in Ecclesiasticis functionibus diu esse versatum:

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

item fidei puritate, innocentia vitæ, prudentia, vsu rerum, integra fama, doctrina denique præditum esse. Tamen, quia circa doctrinam plures fraudes committi solent, & sæpe cõtingit, vt nonnulli scientia vacui, de solo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur: volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegiis gaudent, vel etiam à publicis Academiis testimonium habuerunt, quod idonei essent ad alios docendos, nisi forte aliquorum insignis doctrina, ex publica ipsorum functione notoria esset. Ita vero inquisitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendos operam dederit, cognoscatur. Et quoniam in quibusdam prouincijs nulla sunt Studia generalia, neque vllæ publicæ Scholæ, neque vsus habet, vt qui studijs operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ insignibus decorentur, declaramus, in eiusmodi locis sufficere, si testimonio virorum grauium, & sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum constet, promouendos ea scientia Theologiæ, vel Canonum vere pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quæ populum Christianum scire oportet, ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Testes præterea deponant, se de scientia promouendorum certos redditos esse, ex eo quod prædictos promouendos specimen suæ doctrinæ publicè vel priuatim dedisse cognouerint. Quod autem ad regulares pertinet, cum ad Ecclesias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla subrepere possit in eo, quod idem Tridentinum Concilium statuit, vt regulares à suis superioribus sufficientis doctrinæ testimonium habeant, Declaramus nomine superiorum eos dumtaxat intelligendos esse, qui nullum sui Ordinis superiorem agnoscunt, siue ij cuiusuis Ordinis Abbates, Magistri, aut Ministri, aut Præpositi generales, aut quarumlibet Congregationum Præsidentes, siue Definitores, aut Visitatores Capitulum generale repræsentantes, siue alij, quocunque vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij, seu Commissarij generales, vel in Romana Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte succedant. Et nihilominus præter superiorum testimonium, qui fidem facient eiusmodi regulares ad alios docendos idoneos esse, volumus ea seruari, quæ de iis diximus, qui publicum suæ doctrinæ ab aliqua Academia testimonium habent, vt videlicet serio inquiratur, an regulares ad Cathedrales Ecclesias promouendi, eos progressus in studijs fecerint, qui in futuro antistite requiruntur. Post inquisitionem vero de fide, vita, moribus, doctrina & prudentia promouendi, necnon informationem de statu Ecclesiæ, aliisque necessarijs rebus, quæ pariter coram superius expressis Prælatis, iuxta eiusdem Concilij decreta fieri debet, professio Fidei Catholicæ à promouendo facienda erit, quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam esse declaramus, ad quem inquisitio pertinebit: nisi forte qui professionem emissurus est, à Prælato inquirente longe distet: tunc enim is Prælatus ex subdelegatione inquirentis professionem admittere debebit, cui promouendus vicinior erit: quod idem intelligatur de informatione de statu Ecclesiæ accipienda, si quando contingeret, vt in alia prouincia, siue Regno esset Ecclesia, in alio promouendus. Recipiet autem Prælatus professionem promouendi, præsente notario publico, ac testibus, atque eam à se admissam, ac receptam propriæ manus subscriptione testabitur. Is quoque, qui professionem eiusmodi fecerit, in eo loco, vbi proprium nomen profitentis exprimi solet, nomen suum manu propria adscribet. Denique his peractis notarius publico instrumento fidem faciet de professione prædicta, adhibitis testibus, vt præfertur. Vbi vero totum examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta cum toto testimonio, ac professione fidei emissa ad hanc sanctam Sedem, vt Concilium statuit, quamprimum clausa, & obsignata, in forma authentica transmittenda erit. In quare obseruari volumus, vt professio Fidei iisdẽ omnino verbis descripta sit, quæ in ea forma continentur, quam felicis recordationis Pius Papa IV. prædecessor noster statuit obseruandam, & vt Prælatus, qui instructionẽ, examen, & inquisitionem fecit, vel per literas separatas, simul tamẽ cum processu mittẽdas, vel per subscriptionem dicti processus significet, quanta fides testibus examinatis, eorumq; dictis, & scripturis productis suo iudicio habenda sit: simul etiã quid de promouendo ipse sentiat. Processus autem sic formati, & ad Curiam transmissi, à Cardinale, cui proponendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinũ Cardinalibus, vt moris est, iuxta formam Concilij, prædicti subscribentur, & expedientur. Volumus autẽ, vt Cardinalis relator moneat promouendũ, si præsens in Curia fuerit, vt iuxta Concilij Lateranen. nouissime celebratũ omnes Cardinales, siue maiorem partem Collegij adeat, antequam Ecclesiam proponat, vt quæ à referente collega sint audituri, oculata fide quantũ ad personam promouendi attinet, cognoscere possint. Hæc porro omnia, quæ de promouẽdis ad Ecclesias Cathedrales dicta sunt, ad eos etiã pertinere, atq; in eorũ promotione seruanda esse declaramus, & decernimus, qui nominati, præsentati, aut electi fuerint ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus, seu Præpositatus Monasteriorũ regimina, aut alias Regulariũ cuiusuis Ordinis, aut ẽt secularium præfecturas, de quib. consistorialiter prouideri cõtigerit, atq; eos præsertim, quib. præter curam, & regimen monachorũ, aut canonicorum, clericorumq; regulariũ, vel secularium, annexa est in populũ iurisdictio spiritualis, vel tẽporalis, excepta tamẽ ætate, circa quã nihil innouamus. Quo vero ad doctrinã, cum generalia Concilia nõ statuant, vt personæ promouendæ ad regulares dignitates Doctoratus, siue licẽtiæ gradum suscipere, vel publicum testimoniũ ab academia aliqua habere teneãtur, & tamen æquum sit, vt ea doctrina polleant, quã onus sibi imponẽdum sustinere valeãt. Declaramus, & statuimus, vt Prælati q. inquirẽdi munus susceperi sunt, studiose, ac diligẽter inquirãt super doctrina eiusmodi personarum, iuxta modũ & formã superius præscriptã, vt nos, & pro tẽpore futuri Rom. Põtifices, habita de illis vera informatione per processum, qui ab inquirẽte trãsmittetur, certo statuere, ac iudicare possimus, an persona promouẽda vere sit talis, qualẽ dignitas illa, ad quã prouehenda est, exigit, & requirit. Hortamur vero in viscerib. Domini nostri Iesu Christi, ac paterna charitate monemus eos oẽs, qui ab hac sancta Sede nominãdi, præsentãdi, vel etiã eligendi futuros Episc. vel Abbates ius habẽt, vt serio apud se cogitent, quanti momenti sit hoc negotium, ex quo salus animarum, tranquillitas Reipub. incolumitas religionis, propagatio fidei, aliaque per multa, & maxima bona dependent. Illud etiam sæpe, & sæpius ad mentẽ reuocent quod sancta Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quam si bonos pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant, eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis vero, præsentandis, vel eligendis ad regulares dignitates præterea, quæ superius obseruanda declarauimus, illud quoq; paternis his nostris hortationibus & monitionibus adiiciendum censuimus, vt nominationis, præsentationis, vel electionis ius habentes eos deligere studeant, atq; omnino conentur, qui non modo eundem ordinem sint ante professi: sed in eodem etiã satis diu laudabiliter versati. Neq; enim decet vt Magistri aliorũ esse incipiant, qui nõ fuerint ante discipuli, & subditi imperare præsumant, qui prius non didicerint superioribus obedire. Eos denique, quì vel examinando, & inquirendo, vel testimonium ferendo operã suam in hac re præstabunt serio admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momẽti versentur, vt à Deo & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti statuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incursurũ. Dat. Romæ in Monte Quirinali, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Idibus Maij Pontificatus nostri anno primo. A. Card. Montaltus summator. M. Vestrius Barbianus. A. de Alexis.

78 Et eadem ætas, quæ † in Episcopo, requiritur in Cardinalibus, ex *d. c. 1. sess. 24. verſ. ea vero omnia* inſto *d. c. 1. sess. 7 & d. c. 2. sess. 22.* Maiolus *n. 13.* & Ho-
79 jeda *27. vbi sup.* Hodie † tamen diaconus Cardinalis esse potest, qui in vigesimo secundo suæ ætatis anno fuerit institutus, ex constitutione Sixti V. de Cardinalium numero, ordine, ætate, tempore qualitate, & officio, & aduertit Cardinalis Paleotus de sacri Consistorij *consultatione 4. par. q. 1.*

80 De ætate † Abbatissæ, seu Prioriſſæ videndum est dictum decretum sacri Concilij *sess. 25. de regul. c. 7.* &
81 de † ætate requisita ad beneficia regularia, vide textũ *in d. clem. ne in agro* §. *cæterũ, de statu regularium*, & supra in initio citatos, ac Albertum Trocium, *d. li. 2. c. 19.* & Corras. *3. p. c. 3. n. 8.* nam circa eam nihil inuenio innouatum per d. sacrum Concilium Tridentinum. Vide tamen circa intellectum *d.* §. *cæterum*, Nauarrum *de regularib. commentario 3. n. 43.*

82 Tandem † aduertendum est, quod prouisio facta non habẽti ætatem in beneficio requisitã, est nulla, vt per Flam. Paris. *de resignatione beneficiorum, lib. 4. q. 9. ex n. 20.* Manuel. Rodr. *in summ. 1. tomo, c. 30 num. 1.* Vegam *in summa 1. p. c. 36. casu 5. & 21.* Azor *d. c. 5. q. 12.*
83 Etiam † in conscientia P. Ledesma *in summa 2. p. trac. 7. c. 2. 7. concl. 17. difficultate, pag. 361.* Quidquid velit. Ioan. Quintin. *in repetit. cap. de multa de præben. n. 66. & seq.*

84 Quod procedit etiam si ad ætatem † requisitam desit, quantumuis parum & modicum tempus, vt vnus dies, vel hora, nam in his quæ à iure sunt determinata & limitata non licet arbitrari. Facit, q̃ tradit Thomas Sanchez *de matrim. li. 1. disp. 16. n. 4.* Quidquid alias circa ætatem ordinũ male teneant P. Ledesm. *1. p. summæ de sacramento Ordinis. ca. 7. conclus. 1. 1. difficultate*, & Vega *in libr. Esp. jo de Curas, cap. 14. 1 numer. 42.*

Secundo procedit † etiam in præsentatione, Na- 85
uarr. *consil. 2. num. 1. de ætate, & qualitate.* Et † in op- 86
positione: nam etiam tempore oppositionis, & petitionis requiritur habilitas, & qualitas requisita. Ioann. Gutierrez *cons. 44. num. 7.* & Zauallos *q. 693. ex num. 7.* Perez de Lara *de anniuersa. & capella. lib. 2. c. 9. n. 55. & 58.*

Vnde videtur † falsum, quod ait Man. Rodrig. 87
d. c. 30. nu. 1. verſ. Lo tercero, & cum eo Vega *d. cap. 36. casu 16.* quod laicus potest se opponere ad beneficiũ presbyterale in Ecclesia, vbi est statutum, quod obtinens beneficium intra annum fiat presbyter, dummodo attigerit 25. annum. Nec id dicit Nauarrus, quem ipsi allegant *in manuali, c. 25. n. 116.* nam † non 88
loquitur de laico, sed de clerico saltim primæ tonsuræ intelligitur. Et quod ibi subdunt Manuel Rodr. & Vega, quod quando patronus præsentat absentem ad certum beneficium, sufficit, quod tempore, quo accedit nuntius cum schedula, habeat ætatem requisitam, vt sentit inquiunt, Nauarrus, accipiendum est, iuxta supradicta *c. 1 à n. 31.*

Ætas à natiuitate † connumeranda est, non à die 89
conceptionis, vt contra glossam *regulæ Cancellariæ 17* recte tradunt Conarruuias *in 4. 2. p. c. 8. §. 2. n. 3.* & Molina *sup. d. disp. 573.*

Eademque ætas, & † habilitas, quæ requiritur & 90
sufficit ad titulum beneficii, requiritur & sufficit ad coadiutoriam à Papa concessam, Caputaquen. *dec. 127. p. 1.* & post hæc Gonçalez *gl. 5 §. 9. n. 6. & 90.*

Cap. V.

De Coniugatis.

Summaria.

Coniugati, qui ordinari prohibentur, sunt incapaces beneficiorum, n. 1. Adeo, vt etiam beneficia ante matrimoniũ obtenta amittant, nu. 2. Et procedit etiam in administratione Ecclesiastica n. 3.

Nec ex dispositione Episcopi possunt habere beneficium etiam simplex, n. 4. Et concordia Capræ bene improbatur per Hojedam.

Episcopus enim non dispensat contra ius, nisi in casibus à iure expressis, n. 5.

An, & quando clerici coniugati gaudeant priuilegio fori remissiuè. n. 6.

SIne vxore † prætereais esse debet cui de benefi- 1
cio prouidetur. Coniugati enim qui ordinari prohibentur, sunt incapaces beneficiorum *c. 2. c. diuersis fallaciis, & c. cum d. corem, de clericis coniugatis*, & facit tex. *in c. vnico. versic. in cæteris autem eodem tit. in 6.* de quo bene Lamber. *de iure patronatus, 1. p. 2. lib. q. 7. art. 3.* Capra *regu. 97. à num. 23.* & Hojeda *de incompatibil. ben ficiorum, 1. p. cap. vltimo. n. 76. & 77.* & Flamin. Paris. *de resignatione benefic. lib. 4. q. 2. à num. 27. & 99.* & Thom Sanchez *de matrim. lib. 7. disp. 42 nu. 14.* Gonçalez *ad regulam mensium 9. l. 2. nu. 68.* Lessius *de iust. & iur. lib. 2 c. 34 dub 21.* Adeo, vt † etiam bene- 2
ficia ante matrimonium obtenta amittant, vt dicetur infra *11. par. c. 8.* Et † procedit etiam in admini- 3
stratione Ecclesiastica, nempe, quæ personæ Ecclesiasticæ assignatur, cuius etiam sunt incapaces, licet

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

non sit beneficium, Cæsar de Grassis *decisio.* 114. & 91.

4 Nec ex dispensatione † Episcopi possunt habere beneficium etiam simplex, vt contra antiquos tenet benè probans Abbas *numer.* 7. *in c. Ioannes, de clericis coniugatis.* Selua *de benefic. 1. p. q. 7. num.* 18. Lamber. *supra num.* 8. Probus ad Monachum *in cap. nullus, de tem orib. ordinationum, in 6. num.* 14. & 15. & cum Hostien. Cardin. & Abbate, *in d. cap. Ioannes. Rosiniacus de benefic. cap.* 3 *à n.* 3. Hojeda *n.* 77. & Flam. Paris. *sup. nume.* 29. & Henriq. *in summa lib.* 13. *c.* 14. §. 1. *in textu, & gloss. lit.* K. & post hæc Gonçalez *sup. num.* 69. Et hanc dicit magis communem opinionem mo-

5 dernorum, Capra *supra num.* 43. Cuius † concordiam *ibi num.* 48. & 49. benè improbat Hojeda *ibi*: Episcopus enim non dispensat contra ius, nisi in casibus à iure expressis, vt alias dicetur infra, 11. *par. cap.* 5. *nu.* 344. & in proposito Thom. Sanchez *sup. num.* 18.

6 Et an & quando clerici coniugati † gaudeant priuilegio fori, vide textum *in d. c. vnico*, & ibi Dominicum Franchum & alios, & S. Concilium Tridentinum *sess.* 23. *de reform. cap.* 6. *versi. in clericis vero coniugatis, & l.* 1. *titu.* 4. *lib.* 1. *recopil.* & ibi Azeuedum, Couarruuiam *practicarum cap.* 31. *à num.* 6. & *cap.* 32. & Ioan. Gutierrez *de iuramen. confirmato.* 1. *par. cap.* 17. *à num.* 11. & Thomas Sanchez, qui late *d. lib.* 7. *disputat.* 46.

Cap. VI.

De Bigamis.

Summaria:

Beneficiandus non debet esse bigamus. num. 1. *Nam bigami incapaces sunt beneficiorum, cum ad ordines promoueri nequeant.* num. 2.

Episcopus non potest dispensare cum bigamis, non solum ad sacros ordines, sed nec ad minores, aut primam tonsuram, aut beneficium etiam simplex, à nu. 3. & *ponitur declaratio S. Congregationis.* nu. 4. & 5.

Episcopus ordinans bigamum etiam in minoribus ordinibus, seu prima tonsura, grauiter peccat, nempe, mortaliter, & etiam conferendo ei beneficium, nec valet collatio, nu. 6. *& secundum Nau. videtur suspensus ipso iure à collatione ordinis, quem contulit bigamo, & etiam à missando per vnũ annum*, n. 7. *Sed contrarium refertur tenere S. Congregationem: & de pœna suspensionis à collatione ordinis nullus est canon. Et pœna suspensionis à missando non videtur lata ipso iure, sed ferenda per sententiam*, à nu. 8. & 2. seqq.

Quamuis ex noua constitutione Sixti V. cõtra clericos male promotos, suspensus esset à collatione ordinum, & executione Pontificalium, & c. illa est iam redacta ad terminos iuris communis, & Concilii Triden. n. 11.

Dictum Toleti, quod S. Congregatio Concilii ex sententia Sixti V. Episcopũ cum vero bigamo, qui duas successiue duxerat dispensantẽ ad primam tonsuram & beneficiũ simplex iudicauit ipso iure suspensum ab ordinum collatione, procedit iuxta d. constitutionem Sixti V. n. 12.

Improbatur sententia multorum dicentium, Episcopum posse dispensare cum bigamo in minoribus, saltim vbi maxima causa esset dispensandi, aut quoad vsum susceptorum. nu. 13. & 14.

Bigamia est triplex, vera, interpretatiua, & similitudinaria, & quæsit illa. nu. 15.

Contrahitur bigamia interpretatiua, quando quis vxorem adulteram cognouit, etiam ignoranter, vt est cõmunis, n. 16. *Quamuis contra eam male teneant aliqui: quia ista bigamia non est voluntaria. quod parum refert, cum ista irregularitas præcipue sit inducta ob defectum Sacramenti. Et diuersa est ratio in irregularitate ex occisione hominis iusta*, à n. 17. & seq. *Reliqua de bigamiæ irregularitate, per quos sunt videnda*, nu. 19.

NOn sat est beneficiandum sine † vxore tunc es- 1
se, sed vlterius opus est, quod non sit bigamus: nam † bigami incapaces sunt beneficiorum, cum ad 2
ordines promoueri nequeant, *c.* 1. & 2. 33 *distin. c.* 1. 2. & 3. *de bigamis*, & omni priuilegio clericali nudati sint, merique laici existimentur, *c. vnico de bigamis in* 6. Facit etiam S. Concilium Tridentinum, *sess.* 23. *de reform. c.* 17. *ad fi.* ibi: *Dummodo non sint bigami*, Lamber. *de iure patron. 1. p.* 2. *lib. q.* 7 *art.* 13. Corras. *de benef.* 3. *par. c.* 4. *n.* 2. & Sairus *de censuris, lib.* 6. *c.* 5. *n.* 9. Auila *eod. tract. de censuris*, 7. *p. disp.* 8. *dub.* 1.

Nec Episcopus † potest dispensare cum bigamis, 3
non solum ad sacros ordines, *c.* 2 *de bigamis*, vbi glos. & Abbas, Corras. *ibi*. Sed † nec ad minores, aut 4
primam tonsuram, aut beneficium etiam simplex, vt apparet ex *dict. cap. vnico*, & dicto decreto Concilii. Et † censuit sancta Congregatio eiusdem 5
Concilij his verbis: *Episcopus authoritate sua ordinaria cum sibi subdito viro bigamo, qui alias cum duabus virginibus successiue legitimum matrimonium contraxit, & consummauit, & modo defunctæ sunt, dispensare non potest, vt primam tonsuram, & simplicia beneficia à se, vel ab aliis accipiat.* Ita censuit Congregatio die 30. Ianuar. 1589. Et Sixtus V. approbauit.

Vnde Episcopus † ordinans bigamum etiam mi- 6
noribus ordinibus, seu prima tonsura, grauiter peccat, nempe mortaliter, & etiam conferendo ei beneficium, nec valet collatio, Nauarrus *cons.* 3. & 4. *de bigamis*. qui † etiam ait, Episcopum ordinantem vide- 7
ri suspensum ipso iure à collatione ordinis, quem contulit bigamo per eundem annum, ex *cap. eos, & c. fi. de temporibus ordinationum, lib.* 6. & *cap. nullus pœnitentem.* 55. *distinct.* per quod inquit, potest dici etiam suspensus ipso iure vno anno à missando. Additio † tamen *super d. cons.* 3. ait referri Congrega- 8
tionem censuisse, Episcopum non potuisse dictas collationes facere, sed quod non incurrat ob hoc ipso iure in aliquam certam pœnam. Et † quidem 9
de dicta pœna suspensionis à collatione ordinis, quem contulit bigamo, nullus est canon. Nam dictum *cap. eos, & d. cap. fin.* non loquuntur de ordinatione bigami, & pœnæ non sunt extendendæ ad alium casum, *reg. ordin. libr.* 6. *cum aliis.* Nec † *d. c.* 10
nullum pœnitentem. ponit talem pœnã. Et quoad pœnam suspensionis à missando, potest intelligi, quod non sit lata ipso iure. sed ferenda per sententiam, vt colligitur ex illis verbis, *Ab ea die, qua ei potuerit hoc approbari*, quæ videntur denotare eam

pœnam

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

pœnam esse imponendam, cum delictum in iu-
11 dicio probabitur. Et † quamuis ex noua constitu-
tione Sixti Quinti, contra clericos male promotos à
collatione ordinum, & executione Pontificalium,
eo ipso suspensus, & ab ingressu Ecclesiæ interdictus
existeret, illa est iam redacta ad terminos iuris com-
munis, & Concilii Trident. vt dictum est *supra* 2. *par.*
cap. vlt. num. 70.

12 Et quod † dicit Toletus *in summa lib.* 1. *cap.* 68. 4.
concl. quod d. S. Congregatio Concilii, ex sententia
Sixti V. Episcopum cum vero bigamo, qui duas suc-
cessiuè duxerat dispensationes ad primam tonsu-
ram & beneficium simplex, quod etiam eidem dis-
pensato contulerat, iudicauit ipso iure suspensum
ab ordinum collatione, dispensatum autem ab exer-
citio suspensum, & beneficii nullam fuisse collatio-
nem, nec fructus suos fecisse, procedit iuxta dictam
constitutionem Sixti Quinti.

13 Vnde etiam † conuincitur sententia diui Tho-
mæ, *in* 4. *distin.* 27. *quæst.* 3. *artic.* 3. *& aliorum ibi*, &
Turrecremat æ *in cap lector.* 34. *distinctione, artic.* 2. per
textum *ibi*, Gomezii *de Breu. num.* 20. *&* 21. *addicio.*
Rotæ *decis.* 1. *de bigamis in nouis*, Couarruuias *in Cle-
men. si furiosus. par.* 1. §. 2. *num.* 4. Nauarri *in manua. ca-
pit.* 27. *num.* 197 Hoiedæ *de incompatibilitate beneficio-
rum* 1. *part. cap.* 23. *num.* 107. Salzedi *in praxi crimin.*
Bernardi Diaz *cap.* 16. *litera C.* Vgolini *de irregular.*
cap 56. §. 7. *num.* 2. Zerolæ *in praxi Episcopali*, 1. *part.*
verb. irregularitas. §. 17. *& 2. par. verb. bigami.* §. 2. 3. *&* 4.
Sylucstri *in summa, verbo bigamus, quæst.* 7. *num.* 7. Soti
in 4. *distinct.* 27. *quæst.* 3. *artic.* 3. P. Ledesma *de matri-
monio, quæst.* 66. *art.* 5. Enriquez *in summa, lib.* 12. *cap.*
6. §. 11. *& lib.* 14. *cap.* 20. §. 2. Candelabri Aurei, *de ir-
regularitate, prima specie, num.* 34. Manuc. Rodriguez
in summa, tomo 1. *cap.* 157. *num.* 6. *& quæst. regularum,*
tomo 1. *quæstio.* 24. *artic.* 2. Veguæ *in summa, prima par.*
capit. 38. *casu* 1. *& in espeio de Curas, cap.* 12. *nume.* 321.
& *cap.* 14. *num.* 38. & Sairi *de censuris, lib.* 6 *cap.* 6. *num.*
11. qui dicunt, Episcopum posse dispensare cum bi-
gamo in minoribus, saltim vbi maxima causa esset
dispensandi aut quoad vsum susceptorum. Quam
sententiam propter tantorum virorum authorita-
tem dicit probabilem esse, & in praxi seruari posse,
vbi fuerit vsu recepta, Suarez infra citandus, *num* 5.
& vti probabiliorem sequitur Thom. Sanch. *d. lib.* 7.
disp. 6. *num.* 11. tenens, posse dispensare quoad ordi-
nes minores, etiam suscipiendos, idem tenet Auila
d. disput. 7. *dub.* 4. & Açor *instit. moral.* 2. *part. lib.* 5. *cap.*
20. *quæst.* 2. *lib.* 6. *cap.* 4. *quæst.* 8. *&* 11. qui ait, posse E-
piscopum dispensare cum bigamo, vt accipiat Or-
dines minores, & beneficia simplicia: subdit tamen
d. quæst. 11. *in fin.* neutrum esse vsu receptum.

14 Sed mihi nõ probatur † ista sententia, præsertim
stante Concilio *vbi supra*, ex quo, & ex *d. cap. vnico*,
contra quæ nõ potest Episcopus, tanquam inferior,
dispensare, clarè colligitur absolutè Episcopum non
posse dispensare in bigamia vera, vel interpretatiua,
etiam quoad minores, aut vsum susceptorum, & te-
nent Domin. *num.* 5. Franchus, *num.* 4 & alii *in dict.*
cap. vnico. Albertus Trocius, *de vero & perfecto clerico,*
lib. 2. *cap.* 11. *num.* 6. Villadiego *de irregularitate, cap.* 6.
circa fin. vers. circa bigamum. Lamber. 1. *par.* 2. *lib. quæst.*
7. *art.* 13. *num.* 4. Greg. Lop. *in l.* 5. *tit.* 5 *part.* 1. *verb.*
dos mugeres, in fin. Maiolus *de irregular. lib.* 1. *cap.* 33. *nu-
mer.* 14. rectè Ludo. Lopez. *instruct. conscientiæ*, 2. *to.*
2. *par. cap.* 22. Tolet. *d. cap.* 68. & Suarez 5. *tomo de
censuris, disputat.* 49. *sect.* 6. *numer.* 4. *&* 5. Zeuall.
quæst. 559.

Est autem bigamia triplex, † vera, interpretatiua, 15
& similitudinaria, iuxta gl. receptam *in cap.* 2. *de bi-
gamis*, quam sequuntur ibi Doct. Vera est, quæ con-
trahitur ex duobus matrimoniis validis, & consum-
matis. Interpretatiua est, quæ contrahitur ex con-
summato contracto cum vna sola, ab alio corrupta,
aut cum virgine, post adulterium ab ea commissum
cognita, aut ex duobus matrimoniis consummatis,
inualidis, aut vno valido, & altero inualido. Simili-
tudinaria est, quæ contrahitur ex matrimonio con-
tracto, & cõsummato, etiam cum virgine per astri-
ctos ordine sacro, aut voto solemni. *cap. quot quot* 27.
quæst. 1. *& cap. fin. de bigamis*, vt latiùs deducitur per
infra citandos.

Contrahiturq; bigamia † interpretatiua, quan- 16
do quis vxorem adulteram cognouit etiam igno-
ranter, *cap. si cuius, cap. si laici.* 34. *distinct.* quia hic non
agitur de irregularitate ob culpam, seu delictum, in-
ducta, sed ob defectum Sacramenti, *cap. acutius* 26.
dist. cap. nuper, cap. debitum, & cap. fin. de bigamis, & ita
tenet communis sententia, quam sequuntur Alber-
tus Trocius, *d. lib.* 2. *cap.* 11. *num.* 2. Villadiego *de irre-
gul. cap.* 13. *vers. dixi etiam quod bigamus*, addit. Capel-
læ Tolos. *decisio.* 235. Nauarr. *in manua. cap.* 16. *num.*
27. *& cap.* 27. *num.* 195. Couar. *d.* §. 2. *num.* 3. Maiolus
d. cap. 33. *num.* 6. Salzed. *d. cap.* 16. *litera F.* Ioan. Gutier.
canonic. quæst. lib. 1. *cap.* 25. *num.* 15. *&* 16. Vgolin. *d. c.*
56. § 2. *num.* 7. Candelabrum Aureum *supra num.* 5.
Lud. Lopez 2. *tomo*, 2. *part. c.* 22. Vega 1. *par. summ. c.*
38. *cas.* 2. *& in espeio de Curas, cap.* 12. *num.* 299. *& cap.*
14. *num.* 37. Carbo. *de legibus, lib.* 8. *disput.* 13. *c. vltimo.*
Tolet. *lib.* 1. *c.* 66. & Suar. *d. disput.* 49. *sect.* 3. *num.* 15.
Soto & alii statim citandi, & Thom. Sanch. *d. lib.* 7.
disput. 84. *num.* 15. & Zumel. 1. 2. *q.* 76. *art.* 4. *disputat.*
3. *&* 4.

Quamuis † contra hanc cõmunem, & receptam 17
sententiam male teneant Corras. *d. cap.* 4. *num.* 4. &
P. Ledesma. *q.* 66. *art.* 3. *ad finem, & in summa de ma-
trimo. cap.* 32. 6. *concl. ad fin.* vbi docet, quod qui ex
ignorantia inuincibili duxit viduam, aut ab alio
corruptam, vel accessit ad propriam vxorem post
eiusdem adulterium, non incidit in bigamiæ irre-
gularitatem, quia ista bigamia non est vllo modo
ovluntaria.

Quod † parum refert, cum ista irregularitas præ- 18
cipuè sit inducta ob defectum Sacramenti, vt di-
ctum est, & diuersa est ratio in irregularitate ex occi-
sione hominis iusta, nam ista est inducta ob defe-
ctum perfectæ lenitatis in ipso occisore, & ideo de-
bet esse voluntaria, &c. Et quod dicit Cuchus *in in-
stitutionib. maiorib. lib.* 4. *tit.* 2. *num.* 164. quod qui v-
xoris culpam ignorasset, acceptis ordinibus, vti non
recentes adipisci permitteretur, accipiendum est ex
dispensatione.

Reliqua de bigamiæ † irregularitate videnda sunt 19
per Albertum Trocium *d. lib.* 2. *cap.* 11. Villadiego

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

d.cap.13: Borgasium *de irreg.5.p.tit.de bigamis.* Couar. *in d.clem.si furiosus.1.par.§.2.* Nauar.*d.cap.27.à num.* 195. *& in consiliis, tit. de bigamis,* Io. Montaginem. *tract.de bigamia,* Bern. Diaz & Salzed. *in praxi, d cap.* 16. Cuch. *supra à num.* 153. Maiol. *d. lib.1.c.33.* Felicia. *de irreg.c.6* Greg. Lop. *l.35.tit.5.par.1.* Flam. Paris. *de resign.benef: lib.4.q.4.à nu.17. & lib.5.q.3 à num.168.* Vgol. *d.cap.56. de irregul.* Sylvest. & alios summistas, verbo *bigamus.* Sot. *in 4. dist.27. q.3. art.1. & seqq.* P. Ledesm. *de matrimo. q. 66. per totam, & in summa de matrim.d cap.32.* Enriq. *lib.12.c.6.à § 9. & lib.14.c.4.* Candel. Aureum *de irregul. de prima specie,* scilicet bigamia. Man Rodr. *d.1.tom.1 cap.57.* Lud.Lop. *d.2. tom.2.par.c.12.* Vegam *in summa.1 p.cap.38 & in speculo de Casib, c 12.à nu.299.& c.14.à nu.37.* Valen. *4.tom. disp.7 q.19.pun.3.* Tolet *lib.1.c.65.66.67.& 68.* in editio. nouis. Syrum. *lib.6.de censur.c.3.vsq; ad 6.* & Suarez *d.5.tom.d sp. 49.* & Tho. Sanch. *de matrim. lib.7. disp.82.84 85.& 86.* D. Carrillo *in itinerario ordinandorum sectione 4.cap.4.à num.10.*

Cap. VII.

De scientia seu literatura.

SVMMARIA.

Scientia, seu literatura in beneficiando exigitur, num. 1. *& illiterati ab ordinibus etiam repellantur,* num. *2.de qua scientia, & literatura ad beneficia, & ordines requisita, qui sint videndi,* num. 3.

Licet ad primam tonsuram solum requiratur, quod quis sciat legere, & scribere, tamẽ ad beneficium, etiam simplex, maior sufficientia requiritur, nempe quod sciat legere, construere, & cantare, num. 4. *imò videtur sufficere, quod sciat legere; & construere, vt est praxi receptum, & quod dicitur de cantu, procedet in beneficio seruitorio, modo requirat seruitium personale, quamuis nec in his soleat multum curari de cantu, nec in eo fieri examen, quia vsu & exercitio addisci solet,* num. 5.& 6.

Nec requiritur, quod illud exacte sciat, sed parum sciens, & parum construens, est habilis ad beneficium simplex, &c. à num.7.& 2.seqq.

Ordinatus ordine sacro, censetur idoneus ad beneficium simplex, num.10.

In beneficiis, quæ aliquem ordinem habent annexum, ea scientia requiritur, quæ necessaria est in ordine annexo, num.11.

An collatio beneficii facta imperito, seu illiterato, sit nulla ipso iure, à num.12.& 6. seqq. *resoluitur esse nullam, intelligendo non de his, qui non habent scientiam competentem requisitam, vt licite conferatur beneficium, sed de penitus illiteratis, & imperitis, ita quod nesciant legere, &* num.20. *adducuntur, & examinantur declarationes Gonçalez circa hoc.*

Obiectioni, quod illiteratus, seu imperitus sit irregularis, atque adeo collatio illi facta sit nulla, respondetur hanc non esse propriè, & strictè irregularitatem, maximè si non sit penitus, & omnino illiteratus, sicut etiam defectus morum non est irregularitas, num.19.

Beneficiatus, qui non habet scientiam competentem beneficio, quamuis collatio valuerit, tenetur addiscere, quam primum commode possit, alias tenetur illud dimittere, num. 21. *& etiam fructus restituere, secundum Aragon.* num. 22. *quod tamen non videtur verum,* nu.23.

Collatores conferentes beneficia habentibus defectum scientiæ competentis, seu alias indignis, non solum peccant mortaliter, sicut etiam indignus acceptans, sed etiam tenentur Ecclesiæ de damno, & interesse, num. 24.& 25. *tenentur Ecclesiæ restituere fructus, & reditus, quos indignus quotannis percipit ex beneficio indigne,* num. 26. *licet non est indistinctè verum, quod aliqui dicunt, quod collatio facta indigno est nulla in vtroq; foro,* n.27.

Cum collatio non sit nulla, & ipse indignus non teneatur fructus restituere, sed illos faciat suos ratione tituli, videtur etiam conferentem non teneri illos restituere, sed solum ad damna inde sequuta, num.28. *& prædicta sententia procedere posset, quando collatio esset nulla, & quando non esset titulus beneficii, sed merum salarium, &c. in quibus etiam ipse indignus teneretur restituere fructus, siue emolumenta officii, &c.* num.29.& 30.

Licet de iure communi antiquo in nullo beneficio requiratur aliquis gradus Doctoratus, vel licentiæ, &c. tamen hodie, ex Concilio Tridentino in aliquibus requiritur gradus, num.31.

In primis ad Episcopatum assumendus debet esse Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico, aut publicum alicuius Academiæ testimonium habere, &c num. 32.

Principalis dignitas in Collegiata exempta, cui ordinaria iurisdictio, cum omnibus iuribus quasi Episcopalibus, competit, necessario conferri non debet Licentiato, vel Doctori, ex sacra Congregatione num.33.

Scholastria, de cuius origine, & officio remissiue, conferenda est Doctori, vel Magistro, aut Licenciato in Theologia, aut in iure Canonico, & alias prouisio est nulla, num. 34. *sufficit autem quod sit Graduatus in qualibet Vniuersitate approbata, licet non sit ex illis, quæ essent in illa Regione, in qua esset scholastria, ex sacra Congregatione,* num.35.

Archidiaconi, qui oculi dicuntur. Episcopi debent esse in omnibus Ecclesiis, vbi fieri poterit, Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, vel iure Canonico, ex decreto Concil num. 36. *nec sufficeret gradus iuris Ciuilis, Medicinæ, vel Artium.* num.37. *& intelligitur de Archidiaconis, de quibus loquitur titulus* de officio Archidiaconi, *qui sunt caput Capituli, & habent iurisdictionẽ, & ea munera exercent, quæ de iure communi Archidiaconi exercent, &c.* à nu 38. *& adducuntur declarationis S. Congregationis.* nu.39. & 2.seqq.

Si iurisdictio, quæ Archidiacono à iure data est, esset in Archipresbytero, ex Ecclesiæ consuetudine ille Doctor esse deberet, &c. secundum Menochium num. 42.

Ad Decanatum non requiritur gradus, quia id nullo Concilii decreto statutum est, ex S. Congregatione, nu 43.

Hortatur Concilium, vt in Prouinciis, vbi id commode fieri potest, dignitates omnes, & saltim dimidia pars Canonicatuum, in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, aut Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico, num.44. *& cum Concilium hortetur, non autem præcipiat, id non est inducendum ex necessitate, nec per Concilium Prouinciale statui potest, secundum sacram Congregationem, cuius declarationes ponuntur,* nu. 45. *& sic decreta Concilii Prouincialis Toletani, & Compostellani,* quibus

Universidad Carlos III de Madrid, Biblioteca

quibus id ſtatuitur non habent vim.n.46. nec iſtud decretum Concilii Compoſtellani eſt confirmatum in confirmatione Pii V.n.47. nec dicta decreta videntur vſu recepta.n.48.

Canonicus pœnitentiarius Eccleſiæ Cathedralis debet eſſe Magiſter, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico, ſeu aliàs, qui aptior pro loci qualitate reperiatur.n.49.

Ad beneficia, ſeu dignitates requirentia gradum, ſufficit gradus etiam ſine ſcientia competens,n.50. non tamen gradus, contra Academiæ ſtatuta, vel conſuetudines, vel aliàs nulliter receptus.n.51.

1 SCientia deinde, ſeu literatura † in beneficiando exigitur. *cap. cum in cunctis. de electione. & graue nimis. de præben: Clem. 1. de ætate & qualitate.* & Concil. Triden. *ſeſſ 24. de reform. c.18* quia circa ſpiritualium adminiſtrationem eſſe potiſſimum neceſſaria, *c. niſi*
2 *cum pridem. §. pro defectu. de renunciat.* Et † illiterati ab ordinibus etiam repelluntur, *cap præcipimus. 4. diſtin. c. ſolliciti. 1. 36. diſtinct. c. pœnitentes. 55. diſtinct. & c. ſi. de temporib. ordinat. in 6.*

3 De qua ſcientia ſeu literatura ad beneficia †, & ordinis requiſita, videnda ſunt Conc. Tridentin. *ſeſſ. 23. de reformat. c.4 11.13. &* 14. Concilium Prouinciale Mediolanenſ. quartum, ſub Cardinali Carolo Borromeo. Imola, Cardin. & Bonifac. *in d. Clemen. 1.* Albertu, Trocius *de vit. & perfecto clerico. lib. 2. c.33. cum ſeq.* Selua 3. *par. de benef. quæſt. 5. ex nu. 1.* Rebuff. *in prax. tit. requiſita ad collationem bonam, à num. 42. & de pacificis poſſeſſoribus. n. 261.* aliàs 213. Lamber. *de iure patron. 1. part 2. lib. quæſt 9. artic. 24.* Corra. *de benefic. 3. par. c.5* Ioan. Nicol. Gimonteus *tit. 11. cap. 7. à num. 10.* Duaren. *lib. 4. c. 2.* P. Gregor. *cap. 37. à num. 3.* Quintanaduennas *lib 1. Eccleſiaſt. con. cap. 65. à nu. 12. vſque ad finem capitis.* Bernard Diaz. *in pract. crimina. capit. 21.* & ibi Salzed. Nauarr. *in c. ſi quando. de reſcript. excepti. 12. cum ſeq. vſque ad 18. & in manua. cap. 27. nu. 205.* Hojeda late *de incompat. benefic. 1. par. cap. fin. à nu. 28.* Menoch. *de arbitrar. lib. 2. caſu 425* Villadiego *de irregul. cap. 15.* Maiol. *lib. 1. cap. 32.* Vgoli. *eod. tract. cap. 3. §. 2.* Flam. Pariſ. *de reſignat. beneficiorum. lib. 4. q. 4. à n. 2. & lib. 5 quæſt. 3. à num. 67.* Zerola *in praxi Epiſcopali 1. par. verb. ordi.* Sylueſt. *in ſumm. verb. clericus. 2. § 1.* Soto *in 4. diſt. 25. q. 1. art. 4.* Enriquez *in ſumma. lib. 10. c. 16. §. 2.* Manu. Rodrig. *1. tom. ſummæ, c. 162. & 1. tom. quæſt. regul. quæſt. 24. art. 7.* Candelabrum aureum 2. *par. tit. de ſuſpenſione, à num* 85. Lud. Lop. *inſtruct. conſcientia. 2. tom. 2 p. c. 24.* P. Ledeſma *in ſumma de Sacramento ordinis. cap. 7.* & Sayrus *de cenſuris lib. 6. cap. 13. à n. 4.* & Gonçal *ad reg. menſium. gl. 4. à n* 60. Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. c. 34. dub. 24.* & Açor. *inſtitut. moralium. 2. par. lib. 6 c. 6.*

4 Et notandùm eſt, primò, † quod licet ad primam tonſuram ſolum requiratur quod quis ſciat legere, & ſcribere, Concilium Triden. *d. ſeſſ. 23. cap. 4* tamen ad beneficium, etiam ſimplex, maior ſufficientia requiritur. nempe quod ſciant legere, conſtruere, & cantare, gloſſ. *in Clement. 1. de conceſſ. prabend. verb. reputamus.* quam ibi ſequuntur Imola, Card & Abbas *n. 1.* Franchus *in c. ſi pauper. de præben. in 6. ſub n. 2.* Gom. *de expect. num. 79.* Sindon. *de offic. Eccleſiaſtico. 6. p. cap. 16.* Enriq. *lib. 9. cap. 31. ſub §. 8.* Nauarrus *de oratione, miſcella. 43. num. 3. & in d. cap. ſi quando, excep. 13. numer. 13*

Vbi † tamen videtur velle ſufficere. quod ſciat 5
legere, & conſtruere, quod videtur verum, & praxi receptum, non enim ſolet fieri examen in cantu, & id quod dicit dicta gloſſa, & Doct. de cantu procedet in beneficio ſeruitorio Hojeda *ſupra num. 38.*

Modo † requirat ſeruitium perſonale, & nõ poſ- 6
ſit per ſubſtitutum deſeruiri: quamuis nec in his, vt in dignitatibus, Canonicatibus, portionibus, & curatis ſoleat multum curari de cantu, nec in eo fieri examen, quia vſu, & exercitio addiſci ſolet, quod ſufficit ad exercendum officium, facit Domin. *in d. c. ſi pauper*, & quod tradit Gom. *ſupra.*

Nec † requiritur, quod illud exactè ſciat, Cre- 7
ſcen. *deciſ. 12. de conceßione prabendæ*, Rota in vna Calagurritana portionis de Amarita 27. Ianuarij 1576. coram D. Cantucio, quæ eſt ſecunda pars diuerſorum, *deciſ. 16. num. 5.* vbi dicitur, quod parum ſciens, etiam ſine ſpe plus proficiendi, dicitur habilis ad beneficia non requirentia ſcientiam, vel magnam curam, vt per Imolam *num. 7.* & Bonifacium 49. *in d. Clem. 1. de ætate & qualitate*, & ſic quod parum conſtruens eſt habilis ad beneficium ſimplex, &c.

Et † accedit, quod docet Hojeda *ſupra num. 39.* 8
nempè quod ad beneficiũ ſimplex, quod ſeruitium aliquod non requirit nec ordinem aliquem habet annexum, ſufficit prima tonſura, & ſufficientia quæ ad eam requiratur, nempe quod ſciat fidei rudimẽta, ac legere, & ſcribere, & quod aliquantulum linguam Latinam intelligat, vt poſſit eſſe aptus ad officium recitandum. Quod † etiam docet Flami. Pa- 9
riſ. *d. lib. 4. quæſt. vlt. num. 30.* dicens, quod obtinentes ſimplicia beneficia, ſufficit vt ſciant, & poſſint recitare horas Canonicas, ad quas tenentur: & poſt hæc Gonçal. *d. glo. 4. num. 73.* ait, quod ſufficit vt ſciant, & poſſint recitare horas canonicas, ad quas tenentur, nec non conſtruere, & intelligere, & Açor *d. cap. 6. quæſt. 2. &* 3. quod ſcire debent Latine legere, & intelligere, vt preces horarias recitare poſſint.

Et ordinatus ordine † ſacro cenſetur idoneus ad 10
beneficium ſimplex. Rota *d. deciſ. 16. part. 2. diuerſorum, num. 1.* & in Burgen beneficii de anno 1595. ſupra relata, *cap. 1. num. 168.* & in Abulen. beneficij. 26. Iunij. 1596. ſupra adducta, *6. par. cap. 2. 4. dub. num. 47.* Pacia. *de probat. lib. 2. cap. 34. nu. 125.* & poſt hæc Gonçalez *d. gl. 4. nu. 84.* qui alios citat.

In beneficiis autem, † quæ aliquem ordinem ha- 11
bent annexum, ea ſcientia requiritur, quæ neceſſaria eſt in ordine annexo, Hojeda *d. nu. 38.* & Açor. *d. q. 2.* & faciũt declarationes S. Congregationis, ſupra adductæ, *d. 6. par. c. 2. num. 244.*

Difficultas eſt, an collatio † beneficii facta impe- 12
rito, ſeu illiterato, ſit nulla ipſo iure. Et † eſſe nullam 13
tenet Innoc. & Abb. *in cap. cum noſtris. de conceſſ. prabendæ*, Feli. *in cap. per tuas, de ſimonia*, Rebuf. *de pacificis poſſeſſ. à num. 261.* alias 213. Probus ad Monachum, *in poſſeſſ. à num. 261.* Corraſ. *d. cap. nullus, de temporib ordina. in 6. à num. 25.* Corraſ. *d. cap. 5. num. 3.* Bernar. Diaz. *d. cap. 21. num. 6.* & ibi Salzedo, dicens communem *litera H.* Hoieda *ſupra nu. 29.* Flam. Pariſ. *d. quæſt. 4. num. 3.* Quintanad. *d. lib. 1.*

cap. 6.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

cap.6.num.12.& lib.4.num.130. Vgoli. *d.cap.3.§.3.nu.1.&* 2. Man. Rod. *in sum. 1.tom.cap.29.num.3.* & Vega *1.p.cap.36.casu 17.* & Lessius *d.lib.2.c.34.num.129.* & Açor *d.lib.6.c.6.q.3.4.& 5.& c.26.q.11.*

14 Sed id non debet † intelligi de his, qui non habent scientiam competentem, aptam, condignam, & idoneam beneficio, quæ requiritur, vt licitè, rectè, & sine peccato conferatur beneficium, iuxta dicta, & citatos quamuis etiam in his id velle videantur Rebuf. Bernar. Salzed. Hojeda, Flam. Man. Ro-

15 dri. & Vega. *ibi.* Sed † de penitus illiteratis, & imperitis, ita quod nesciant legere, licet enim defectus scientiæ competentis reddat collationem iniustam, non tamen nullam, si non reddit prorsus illiteratum: facit *cap.fin. de ætate & qualitate,* & Conc. Trid. *sess.7. de refor. cap.3.* ibi: *Irritetur,* ita Nauar. *de oratione miscell.40. num.8.* & idem dixerat *miscel.33.num.7.* vbi ait Alexand. III. *in d. cap. cum in cunctis,* etiam requirere tantam literarum scientiam ad omnia beneficia, quanta est ad illa bene gerenda necessaria, ad hoc, vt illorum collatio sit bene facta, licet nō quoad hoc, vt sit valida, *& in d.cap.si quando, except.13.numer.8.* ait, collationem beneficiorum, factam eis, qui nil penitus Latine callent, modo sciánt legere, esse validam, saltim de consuetudine, & praxi antiqua, & noua.

16 Licet † videatur sibi contradicere *in excep. 16.* ad primum, ex *num.1.* sed vt patet *nu.11.* loquitur ibi de

17 omnino illiteratis. Et hoc † videtur tenere Franch. *in d.c.fi. de temporib. ordina. in 6. num.2.* qui ait, quod collatio beneficii facta penitus illiterato non tenet.

18 Pro qua sententia facit, nam etiam in † promouendis requiritur grauitas morum in d. cap. cum in cunctis: & tamen collatio facta criminoso, si crimen non inducit irregularitatem, valet, vt dicetur *cap. sequenti, à num.47.* & ita tenendum est omissa distin. Vgolin. *d.§.3.nu.2.& 3.*

19 Nec obstat, quod illiteratus, † seu imperitus sit irregularis, *d. cap. illiteratos. 36. distin.* Nauarr. *cap.27. num.205.* Vgoli. *d.c.3.* & Suar. *5.tom.disp 51.sect.1.à numer.8.* Auila *de censur.7.p.disp.4.dub.1.* Gonç. *d.gl.4. num.41.* atque adeo collatio illi facta sit nulla, iuxta tradita inf. *cap.11.* quia quicquid illi dicant, hanc nō existimo esse proprie, & strictè irregularitatem, maximè si non sit penitus, & omnino illiteratus, sicut etiam defectus morum non est irregularitas. Et ita tenet Enriq. *lib.10.cap.16.§.2. & in glos. ibi litera Q.& lib.14.capit.8.§.11.glos. litera B.*

20 Et post hæc † vidi Hier. Gonçal. *d.gl.4.* vbi *à nu.47.* docet, quod collatio beneficii, facta illiterato, est ipso iure nulla. Quod tamen *num.48.* declarat, primò, vt solum procedat in eo, qui nunquam literas didicit, ita vt prorsus illas ignoret, quia ille dicitur prorsus illiteratus, qui non habet aliqua principia, in quo nobiscum conuenit. Secundo declarat *num.49.* cum Salzedo *vbi supra,* quod licet collatio facta prorsus illiterato, sit à principio nulla, si tamen postea addiscat literas, & is qui contulit non pœniteat, pristina collatio tacita quadam collatione superueniente reuiuiscit, quod tamen mihi non placet ex dictis alias, infra de excommunicato, *cap.13. huius partis, num.88,* tunc etiam, quia ex non pœnitentia, seu ex taciturnitate sola non potest induci collatio. Selu. *de bene. 3.p.q.10.3. casu, num.15.* Sylu. *ver. beneficium 3.q.19. cum aliis.* Tertio declarat *num.50.* cum Rota, *dec.13. num.5. de probat. in antiquis.* Staphileo *9. forma expectatiuarum, nu.23.* & Rota *dec.16. num.4. 2.p. diuerso.* quod procedat in beneficiis curatiuis, seu Canonicatibus, vbi requiritur industria & concilium: secus autē in beneficio simplici, quod etiam mihi non placet, nam etiam ad beneficium simplex, videtur inhabilis omnino illiteratus, iuxta supradicta.

Beneficiatus autem, qui † non habet scientiam competentem beneficio, quamuis collatio valuerit, tenetur addiscere, quam primum commode possit, & alias tenetur illud dimittere. Nauar. *in d.c. si quando, excep.18.num.4.& 8.cons.8.n.4. de præben.* Quintanad. *d.c.6.num.18.* & Açor. *1.par.lib.10.c.13.q.18.* 21

Et † etiam fructus restituere, tanquam indignus, Arag. *2.2.q.62.ar.2. vers. tertio etiam est certum.* 22

Quod † tamen de restitutione fructuum non videtur verum, nam ratione tituli eos facit suos, ad tradita supra. *3.p.c.1.illat.1.à num.7.* 23

Et collatores † conferentes beneficia habentibus defectum scientiæ competentis, seu alias indignis, non solum peccant mortaliter, sicut etiam indignus acceptans beneficium peccat. Lamb. *1.p.2. lib.q.10.art.2.nu.10.* & Cosmas Philiarch. *de offic. Sacerdo.2.p.lib.4.c.22.vers. ratione beneficiorum.* Sed † etiam tenentur Ecclesiæ de damno & interesse. Anch. *1. in d. Clem. de ætat. & qualit. vltim. notab.* Felin. *in d.c.si quando, de rescrip. num.7.* & ibi Nauar. *excep.16. num.3. & de reditib. Eccles. q.2. monito.* 23. Palac. Rub. *in repet.c. per vestras, notab.3.§.26. nu.11.* Couar. *in reg. peccatum.2.p. §.7. num.2.* Ioan. Gutier. *canonic. quæst. lib.2.c.11.nu.44.* Soto *de iust.& iure, lib.4.q.6. art.3. ad 6. 1.conc.* Mercado *in sum. lib.6.c.17. versi. pero si eligieron,* Cosmas Philiarc. *d.2.pa.lib.6.c.23.1.& 3. dicto.* P. Nauarra, *de restit. lib.2.c.2.nu.172.173.& 189.* Aragon *supra,* Salon. *2.2.q.63. art.2.* Valentia *3.tomo disput.5. q.7.pun.2.6. quæst.* Man. Rodrig. *in sum.1.tomo, cap.29. num.2.& cap.108.nu.3.* Vega, *1.p.cap.36.casu 3.& 8.& 2.p.cap.17.cas.1.in prin.* & P. Ledesm. *in sum.2.par.tract.7.c.1.circa 15.conc.* & Rebell. *1.p.li.3.q.4.num.14.* Lessius *d.lib.2.c.34.nu.74.* Açor *d.lib.6.2.p.c.15.q.15.* & post hæc Gonçal. *d.gl.4. à num.51. & tract.8.c.4. 1.conc.2. difficult.* Et † tenentur Ecclesiæ restituere fructus, & reditus, quos iste indignus quotannis percipit ex beneficio indigne, Mercado *supra,* quem sequitur Ioā. Gutier. *vbi supra,* & idem dicunt P. Nauarra, Aragon, Valentia, & Man. *supra.* Non † est indistinctè verum, quod ipse Nauarra ibi ait *d.nu.189.* & sequitur Ioan. Gutier. *num.45.* & Man. Rodr. *vbi supra, & quæst. regular.2.tom.q.52.art.5.* Vega *d.cap 17. casu 1. in prin.* & Iacob. Strotius, *de Vicario Episcopi, lib.2.q.100. num.2.* quod collatio facta indigno est nulla in vtroque foro, & contra est quod ait Lessius *d. capit.34. num.57.* quod etsi omnis conditio, quæ reddit hominem indignum beneficio, sufficiat ad irritandam collationem, vel electionem indigni, non tamen omnis reddit ipso facto collationem irritam, de quo supra à *num.14.& cap.seq. à num.38.* 24 25 26 27

Et cum collatio † non sit nulla, & ipse indignus 28 non te-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

non teneatur fructus restituere, sed illos faciat suos ratione tituli, vt dictum est, videtur etiam cõferentem non teneri illos restituere, sed solum ad damna
29 indesequuta. Et † istorũ sententia procedere posset, quando collatio esset nulla, & quando non esset titulus beneficii, sed merum salarium, vt in Cathe-
30 dris, & aliis officiis: † in quibus etiam ipse indignus teneretur restituere fructus, seu reditus, siue emolumenta officii, cum non habeat alium titulum, ratione cuius illos percipiat, nisi ipsum officium, ad quod vt supponitur, est indignus, & insufficiens: & sic illud non adimplet, vt debet, &c. & ita procedet, quod ait Rebellus *supra*, quod Ecclesiæ, siue reipublicæ restituendum est principaliter ab ipso ministro indigno, & in defectum eius à collatoribus stipendium, quod ipse recepit dempta ea parte, quam arbitratu prudentis meretur.

31 Secundo notandum est, quod licet † de iure cõmuni antiquo in nullo beneficio requiratur aliquis gradus Doctoratus, vel licentiæ, nec Ecclesiã Baccalaureatus, tamen hodie, ex sacro Concil. Triden. in aliquibus requiritur gradus Doctoratus, vel licentiæ.

32 In primis † ad Episcopatũ assumendus debet esse Magister, siue Doctor, aut Licenciatus in Theologia, vel iure Canonico, aut publicũ alicuius Academiæ testimonium habere, quod idoneus ad alios docendos ostendatur, & si regularis fuerit, à superioribus suæ Religionis, similem fidem habeat, vt in S. Con. Triden. *sess. 22. de refor. cap. 2.* quod etiam habetur, ac declaratur *in d. constit.* Grego. XIV. *de forma faciem ei processus super promouendis ad Ecclesias Cathedrales*, quam supra posui, *cap. 4. nu. 77.* & in Concil. Prouinciali Compostellano, *actio. 2. decreto. 2.*

33 Circa † quod decretum Concil. Trid cum quæreretur, an principalis dignitas in Collegiata Ecclesia exempta, cui ordinaria iurisdictio, cum omnibus iuribus quasi Episcopalibus competit, necessario conferri debeat Licen iato, vel Doctori, vt principalis dignitas in Cathedrali, Congregatio. 12. Decembr. 1585. censuit negatiuè, quia hoc nullibi cauetur esse necessarium & Concil. quando loquitur de dignitatibus, *c. 12. sess. 24.* hortatur, vt conferantur Doctoribus non præcipit.

34 Secundo Scholastria † (de qua dignitate, origine, & officio, vide Duarenum *de beneficiis, lib. 10. cap. 15.* P. Gregor. *lib. 5. Syntag. cap. 19.* Sandoual *de officio Canonico. 5. partit. c. 3 & l. 7. tit. 6. part. 1.*) conferenda est Doctori, vel Magistro, aut Licentiato in Theologia, aut in iure Canonico, & alias prouisio est nulla, ex decreto S. Conc. Trident. *sess. 23. de refor. cap. 18. vers. de cætero*, vbi sic ait: *De cætero vero officia, vel dignitates illæ, quæ Scholasteria dicuntur, non nisi Doctoribus, vel Magistris, aut Licentiatis, in sacra Pagina, aut in iure Canonico, & aliis personis idoneis, & qui per se ipsos id munus explere possint, conferantur, & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida, non obstantibus quibuscunque priuilegiis, consuetudinibus, etiam immemorabilibus.*

35 Circa † quod sacra Congregatio declarauit, conferendam esse Scholastriam Doctoribus, vel Magistris, aut Licentiatis in sacra pagina, aut in iure Canonico in qualibet Vniuersitate approbata, nec obstare quod non esset, ex illis quæ essent in illa regione, in qua esset Scholastria, vt habetur in declarationibus ad dictum *capitulum* 18.

Tertio Archidiaconi, † qui oculi dicuntur Epi- 36
scopi, *cap. ad hæc, de officio Archidiaconi*, debent esse in omnibus Ecclesiis, vbi fieri poterit, Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, vel iure Canonico, ex decreto Concilii Triden. *sess. 24. de refor. cap. 12. vers. Archidiaconi etiam.*

Circa quod † decretum Nauarrus *in manua. cap.* 37
25. num. 135. notat, non sufficere, quoad hoc Doctoratum, vel Licentiam iuris Ciuilis, medicinæ, vel artium, quod Curia seruat, & patet ex dicto decreto, ibi: *In Theologia, & in iure Canonico.* Et † quod per 38
Archidiaconum intelligitur solum is, de quo loquitur titulus de officio Archidiaconi, qualem in Hispania neminem ait scire, quia prædicta rubrica solum videtur loqui de illo, qui est caput Capituli, & primus post Pontificem, & tales Hispania in secularibus Ecclesiis vocat Decanos, & in regularibus priores, & Gallia, vt plurimum Præpositos: & huic alludere *cap. quamuis, de verb. signific.* Quæ sententia Nauarri probatur ex eo, quia alias Archidiaconus non dicitur oculus Episcopi.

Et † Hoieda *supra, nu. 40.* ait, dict. decretũ Con- 39
cilii, moribus, & stylo Curiæ Romanæ interpretatum esse, vt intelligatur de Archidiaconis principalibus illius Ecclesiæ Cathedralis, non autem de aliis Archidiaconis ciuitatum, seu oppidorum Ecclesiæ Cathedralis, qui vocem, & sedem habent in Cathedrali.

Et † cessat difficultas ex sequentibus declaratio- 40
nibus S. Congr. super *d. cap. 12.* quæ approbauit dict. sententiam Nauar. quam etiam tenet Cechus, *de repub. Eccles. c. 24. de Canonic. num. 3. versic. 2.* dicens Archidiaconos debere esse Doctores, vt S. Congreg. respondit, scilicet si habent iurisdictionem contentiosam, & tunc debere esse promotos in publico Gymnasio, alias gradus eis non suffragari, ex Bulla 63. Pij V.

Prima declaratio Episcop. Legionen. *Congregatio* 41
censuit decretum Concilii. sess. 24. cap. 12. vers. Archidiaconi, *intelligi de illis Archidiaconis, qui ea munera exercent, quæ de iure communi Archidiaconi debent exercere, alias enim Archidiaconus non est ille Episcopi oculus, de quo Concil. statuit* 19. Decemb. 1570. *Secunda. Episcop. Abulen. Congregatio censuit, eos Archidiaconos, qui vere carent cura animarũ, & omni prorsus iurisdictione, & qui præter primum locum in choro, & stallum, in Capitulo sunt sicut cæteri Canonici, & portionarii, non comprehendi decreto Conc.* sess. 24. c. 12. vers. Archidiaconi. *Tertia, Archidiaconi, qui non habent curam animarum & iurisdictionem, non comprehenduntur hoc decreto, vt sint Doctores, vel Licentiati.* Refert Anas. Germonius, *de indultis Cardi. §. quibusuis, num. 4.* Flam. Paris. *lib. 4. de resignatione q. 1. num. 9.* Quarta, *hoc etiam debet intelligi de illis Archidiaconis, qui reuera Archidiaconatus officium exercent, secus si nomine tantum essent Archidiaconi.*

Ait † tamen Menoc. *d. cas. 425. n. 42.* quod si ipsa 42
ius dicendi potestas, & iurisdictio, quæ Archidiacono à iure data est post Episcopũ in Clericos suæ Ecclesiæ, esset in Archipresb. ex Ecclesiæ cõsuetudine,

illum

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

illum Doctorem esse debere ex mente d. constitut. Conciliaris crederet, quasi in Ecclesia Patauina, cuius Archipresbyter eo fungitur munere, quo in cæteris Archidiaconis dicerem, inquit, non nisi Doctorem esse ad eam dignitatem promouendum.

43 Circa Decanatum vero † sic respondit S. Congreg. Archiepiscopo Hispalen. *Nullo Concil. Trident. decreto statutum est, vt qui Decanatum consequi velit, is necessario sit Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico.*

44 Hortatur etiam † S. Concil. *d.c.12. versic. hortatur, vt in Prouinciis*, vbi id commodè fieri potest, dignitates omnes, & saltim dimidia pars Canonicatuum, in Cathedralibus Ecclesiis, & Collegiatis insignibus, conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico.

45 Super quo † S. Congregat. declarauit, & censuit sic. *Concilium hic hortatur, non autem præcipit, vt vbi id commode fieri potest, dignitates in Cathedralibus Ecclesiis, & Collegiatis insignibus conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, vel etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico. Secunda, Synodo Prouinciali non licet imponere onus dignitatibus, quod quis nisi graduatus non possit eas obtinere sine sedis Apostolicæ authoritate. Tertia, quod dignitates, & Canonicatus in Cathedrali dentur tantum graduatis, non est inducendum ex necessitate, nec per Concilium Prouinciale id statui potest.*

46 Vnde apparet † decret. 29. Concil. Prouincialis Tolet. *act.* 2. & decr. 33. Conc. Prouincialis Compostel. *act.* 3. vbi cauetur, quod dignitates, & dimidia pars Canonicatuum, sint graduatorum in S. Pagina, vel iure Canonico, & tantum Doctoribus aut Magistris, vel Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico necessario conferantur; vt latius habetur in dictis decretis, non habere vim, aut robur, nec id in dictis Concilijs statui potuisse.

47 Nec obstabit † confirmatio concordiæ initæ inter Metropolitanum, & Episcopos, ac Capitula dictæ Prouinciæ Compostell. facta a Pio V. ann. 1669. quæ habetur impressa Salmanticæ, anno 1595. post dict Concil. secunda vice impressum de ordine D. Ioannis de S. Clemente, Archiepiscopi Compostellani, in qua *in vltimo cap.* sic habetur: *Item 33. capit. eiusdem actionis, vbi cauetur, quod dignitates, & dimidia pars Canonicorum sit graduatorum in S. Pagina, vel iure Canonico, iuxta decretum ipsius Concilii Tridentini, cum declaretur, intelligi citra præiudicium optionum, & optandi consuetudinis præscriptæ, vel à Sede Apostolica confirmatæ, quod declarationi & voluntati Sanctiss. D. N. relinquatur. Et postea ait Pius V. in dict. confirmatione concordiam, & declarationes prædictas, & omnia, & singula in eis contenta quæcunque authoritate Apostolica prædicta per præsentes confirmamus, declarantes diffinitionem optionis nobis remissam, tunc dictæ optioni locum esse debere, eo modo & tempore, quo illi ante huiusmodi Concilium locus erat, & non aliàs, quia respondetur quod in dicta confirmatione non confirmatur* d. decretum 33. *sed declaratio, quod intelligatur citra præiudicium optionis, declarando ei locum esse debere eo modo, & forma, quo illi ante huiusmodi Concilium locus erat, & non aliàs.*

48 Nec dicta decreta † Concilii Toletani, & Compostellani videntur vsu recepta: nam semper dignitates & canonicatus prouidentur indistinctè, etiam non graduatis in hac prouincia Compostellana & etiam in Toletana.

Quarto Canonicus † pœnitentiarius Ecclesiæ Cathedralis debet esse Magister, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico, seu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur ex decreto sacri Concilii Tridentini, *sess. 24. de reform. c. 8.* vt dictum est supra, *c. 4. num. 32.* vbi dicta vide. 49

Sed dubitatur, † an ad beneficia, seu dignitates requirentia gradum, sufficiat curam habere etiam sine scientia competente, ita vt nihilominus valeat adeptio, & impetratio talis beneficij, seu dignitatis. 50

Resp. affirmatiuè, quia iste re vera est graduatus, licet indigne, & sic gaudet priuilegiis graduatorum, vt contra Barbatiam tenent Areti. *in c. clerici, de iud.* & ibi Felin. *nu. 2. & 3 & in rub. de maiori. & obe. nu. 4.* Ripa *in l. Centurio. ff. de vulg. nu. 17.* Boer. *de authorit. magni consilii, num. 94.* & Mando. *reg. 16. Cancel. q. 13. num. 4.* | *contra glossatorem, ibi,* & in proposito Azor 2. *p. lib. 6. c. 6. q. 1.*

Sed † an sufficiat gradus contra Academiæ statuta, vel consuetudines receptus, vt quia quis falsò probauit cursus necessarios, vel descriptionem in matricula, aut non fuit seruata forma præscripta in examine, seu alias, Azor ibi ait sufficere, & valere in eo adeptionem episcopatus, si promotio ad gradum Doctoris, vel Licentiati non fuit ipso iure irrita, quamuis iudicis sententia rescindi potuerit, quod si ipso iure irrita est (vt mihi videtur esse, quando promotus non habet requisita ad gradum, seu non seruatur forma) adoptio quoq; episcopatus, seu aliorum beneficiorũ illum gradum requirentium inanis est & irrita. Et idem erit quando ad gradum promotio esset nulla ob non factam professionem fidei, iuxta constitutionem Pij IV. 112. de qua sup. 3. *p. c. 3. num. 3.* Et probatur, quia iura requirentia gradum debent intelligi de gradu valido, *l. 4 §. condemnatum. ff. de re iud. cum alus,* vt alias dictum est, *5. p. c. 4. num. 28.* Et paria sunt non habere gradum, vel illum habere nullum, & inualidum, vt ibi, quamuis in beneficiis non requirentibus gradum, si impetrans narrat se graduatum, sufficiat verificare gradum de facto, vt supra dixi *6. parte, cap. 2. à nu. 205.* 51

Cap. VIII.

De moribus & vita.

Summaria.

Vita quoque, ac morum honestas in promouendo ad beneficium necessaria est. nu. 1. *& oportet promouendum, cuius opinio in nullo vacillare debet nulla nota, vel infamia respersum esse, nam notatis, & infamibus portæ dignitatum patere non debent,* num. 2. *Accipitur dignitas in proposito pro quolibet beneficio,* nu. 3. *& semper infamia impedit habere beneficium.* num. 4. *& omnis infamis tam de iure, quam de facto repellitur à promotione,* num. 5.

Ideo accusatus, seu denuntiatus de aliquo crimine, interim pendente accusatione, seu denuntiatione promoueri non debet, num. 6. *quod procedit, quando persona est infamata*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

nata apud bonos & graues homines, alias accusatio non impedit promotionem. num. 7.

De hac materia qui sunt videndi, num. 8. *Reg. infamibus, procedit tam in infamia facti, quam iuris,* nu. 9. *Dicitur infamia iuris illa, quæ irrogatur per sententiam, vel ipso facto in casibus, in quibus iure cauetur tantum,* nu. 10. *Et regulariter infames secundum leges sunt infames secundum canones.* nu. 11. *Infamia facti est cum quis est notatus de aliquo crimine apud bonos & graues, seu cum opinio alicuius grauata est apud bonos & graues super aliquo crimine.* nu. 12. *seu cum quis propter aliquod delictum graue apud bonos & graues viros male audit,* num. 13. *& non est aliud quam vitæ sordes, & vilitas diuulgata, & sic non potest esse occulta* num. 14.

Quando dicatur esse infamiam, seu aliquem esse infamatum de aliquo peccato, remissiue. n. 15. *& ista infamia quomodo probetur, etiam remissiue,* num. 16.

Infamia iuris de iure bene potest esse occulta, & incurritur, quamuis delictum ex quo illa oritur, seu propter quod ipso facto irrogatur, sit occultum. num. 17. *Sed contrarium tenent Alphonsus de Castro, Couarruuias, & Enriq.* num. 18.

Sed verior est in rigore prima sententia, quamuis de æquitate canonica possit secunda procedere, aut saltim, quod non habeatur in consideratione talis infamia ex delicto occulto prouenientis. num. 19.

Quamuis in vsurariis, qui notantur infamia, sit controuersia, an id solum procedat in vsurariis publicu, an etiam in occultis, & Couar. cum Saliceto ait, vsurarium publicum etiã ante sententiam notatum esse infamia facti & iuris, ac vsurarium occultum, nec iuris infamia affici, Paulus tamen de Castro tenet, etiam occultum affici infamia iuris. Pro quo facit lex Regia Partitæ, & recopilationis. num. 20. & 4. seqq. *Nec pro prima sententia vrget lex, improbum fœnus, dum exercentes infamia afficit: quia inde non infertur debere esse publicum, sed ad summum requiri vsum, qui potest esse occultus.* à nu. 25. & 2. seqq.

Quidquid esset in ista controuersia, certum videtur, vsurarios etiamsi non sint publici, aut manifesti, non debere ad ordines promoueri, nec eligi, aut promoueri ad dignitates Ecclesiasticas & officia, repelluntur enim à beneficio obtinendo, nec possunt eligi, aut præsentari ad beneficium. à num. 28. & 3. seqq.

De pœnis vsurariorum, & qui dicantur manifesti, remissiue. num. 32.

Infamia non solum impedit præfici, sed etiam remoueri facit à dignitatibus habitis. nu. 33. *Ipso iure,* nu. 34. *Sed id procedit solum in infamia iuris, nam infamia facti licet repellat quem à dignitatibus habendis, non tamen à dignitatibus quæsitis, nisi dicatur in sententia.* nu. 35. *Et licet infamis infamia facti sit inhabilis ad obtinendã beneficia, obtentis tamen non priuatur.* num. 36.

Secundo id procedit in dignitatibus & honoribus citra titulos beneficiales, secus vero in beneficialibus, quia non est tex. hoc dicens, vnde hæc pœna specialis priuationis ipso iure imponi non debet, esto infamis infamia iuris regulariter veniat priuandus. num. 37.

An collatio beneficii facta infami, seu criminoso sit nulla ipso iure. num. 38. 39. cum 3. seqq. *Ponitur sententia tenentium, esse nullam, quæ fundatur,* à num. 43. cum 3. seqq. *Contraria sententia ponitur* nu. 47. *quæ fundatur* à num. 48. & 2. seqq. *eo præcipue, quod non est textus, qui conuincat nullitatem talis prouisionis: nam esto crimen inducat priuationem beneficii, siue per sententiam siue ipso iure, & ob id ad alia non debeat admitti, tamen non ideo prouisio est nulla, nam in priuatione ipso iure non veniunt beneficia postea acquisita. Et hæc sententia tenetur omissa distinctione Nauarri, & Couar. quæ iure non probatur.* num. 51. & seq. *& procedit etiam in collatione facta à Papa, etiam ad instantiam partis.* à nu. 53. & 3. seqq. *Et etiam in prouisione facta virtute literarum ad vacatura.* nu. 57. 58. & n. 59. *respondetur fundamentis contrariæ sententiæ.* nu. 60. & seq.

Regula l. non dubium, C. de legib. *non procedit, quando lex eadem est prohibens, & puniens.* num. 62.

Non est omnino vera doctrina Abbatis, quod collatio facta non idoneo scientia, moribus, & ætate, seu facta indignis ex quatuor defectibus, qui continentur in c. cum in cunctis de electione, *est nulla ipso iure.* num. 63.

Infamis, maxime infamia facti non est proprie simpliciter & absolute irregularis, sed large, secundum quid. num. 64. *Et in materia irregularitatis pro regula habendum est impedimentum illud, quod absque dispensatione tollitur, & potest cessare facto, non esse proprie irregularitatem,* num. 65.

Infamis non est irregularis vere, etiam si infamia procedat ex delicto notorio depositione digno. num. 66.

Improbatur doctrina glossæ magnæ in c. nisi cum pridem, de renuntiatione, quod omne peccatum, quod ipso iure irrogat infamiam, impedit executionem ordinis, etiam post peractam pœnitentiam. num. 67.

Nullum crimen occultum quantumlibet graue & enorme inducit irregularitatem, nisi illud, de quo iure specialiter statuitur. num. 68.

Si vsurarii pœniteant, & restituant vsuras, amittunt infamiam, de æquitate canonica. num. 69.

VLTRÀ clericatum † legitimitatem, ætatem, & 1
scientiam, vitæ quoque, ac morum honestas in promouendo ad beneficium, necessaria est, capite cum in cunctis, de electione, cap. graue nimis, de præbendis, *clemen. 1. de ætate & qualitate,* & Cõcilium Tridentinum *sess. 24. cap. 18. de reform.* quamuis de hoc, proh dolor, parum curetur, & quando fit informatio, est propter formam. Cum tamen huius conditionis potissima ratio habenda sit, Lessius *de iust. & iu. lib. 2. c. 34. dub. 231.*

Vnde oportet † promouendum, cuius opinio in 2
nullo vacillare debet; *c. lai. i, 33. distin.* nulla nota, vel infamia respersum esse, *c. fi. de furtis,* Abbas *in cap. super eo, de electione,* Corras. *de benefi. 3. p. c. 6. n. 8.* nam notatis & infamibus portæ dignitatum patere non debent, *l. vnica, C. de infamib. lib. 10. & l. 2. C. de dignitatib. lib. 12. cap. inter dilectos, de excess. prælatorum, & reg. infamibus, lib 6.* Molina *de Hispan. primog. lib. 1. c. 13. à nu. 7.*

Et accipitur † dignitas in proposito pro quolibet 3
beneficio, vt per Abbatem, & Dd. *in cap. querelam, de iure iuran.* eundem Abbatem *in d. c. super eo, de elect. nu. 2. & 5.* Lamber. *de iure patro. 1. par. 2. lib. q. 9. art. 16. n. 3.* & Couar. *lib. 3. variarum, c. 3. num. 3.*

Et semper † infamia impedit habere beneficium, 4
Duarenus *de benef. lib. 4. c. 1.* & P. Greg. *c. 37. num. 9.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

5 Et omnis † infamis tam de iure, quam de facto repellitur à promotione Candelab. aur. *in append. tract. seu cap.* 10. *num.* 3.

6 Et ideo accusatus, † seu denuntiatus de aliquo crimine interim pendente accusatione, seu denuntiatione promoueri non debet, *l. reus, ff. de munerib. l. reum crimina, C. de procurato. l. vnica, C. de reis postulatis, lib.* 10. *c.* 318. *distim. c. fi. de testib. c. omnipotens de accusationib* & ibi Dd. Abb. Anna. Felin. & alii, Roma. *singul.* 438. Selua *de benefi.* 3. *p. q.* 5. *n.* 31. Corras. *d. c.* 6. *nu.* 9. & 10. Duare. *d. c.* 1. P. de Baisio *in directorio electionum, c.* 23. 2. *p.* Nauar. *cons.* 6. & 7. *de accusatio* Cerola *in praxi Episcopali* 2. *p. verb. concurs.* §. 1. & *verb. ordo*, §. 1.

7 Quod tamen † procedit, quando persona est infamata apud bonos, & graues homines, alias accusatio non impedit promotionem, vt docent Abbas, Felinus, Romanus, Selua, Baisius, Nauarrus, & Cerola *ibi* cum Hostiense, & Ioanne Andrea *in c. meminimus, de accusat.* cõmuniter receptis, & Manuel Rodriguez *in sum.* 1. *to. c.* 105. *num.* 2.

8 Et † de hac materia videndi sunt Dynus *in d. reg. infamibus, & additiones ibi*, & Franchus, & alii *ibidem*, Specul. *ti. de dispensatione*, §. *iuxta, & §. qualiter.* Alber. Trocius *de vero & perfecto clerico, lib.* 2. *cap.* 29. Rochus *de iure patronatus, verb. honorificum, q.* 4. *n.* 16. *vers. quis autem dicatur indignus.* Lambertus *d. art.* 16. & *per totam illam nonam quæstionem*, Selua *supra*, Corrasius *d. c.* 6. *à num.* 9. Petrus de Baysio *d.* 2. *par. cap.* 16. & 23. Maiolus *de irregularitate lib.* 3. *cap.* 1. Hojeda *de incompatibilitate beneficiorum*, 1. *par. c.* 24. Vgolinus *de irregularitate, c.* 60. Nauar. *in manuali, cap.* 27. *n.* 204. Angelus, Syluester, Armilla, & alii summistæ, *verbo, infamia*, Henriquez *in summa lib.* 14. *c.* 1. Valentia 4. *tomo, disput.* 7. *quæst.* 19. *puncto* 3. 2. *specie irregularitatis.* Ludouicus Lopez *in instructorio conscientiæ*, 2. *tomo*, 2. *p. c.* 23. Candelabrum aureum latè *in appendice d. tract.* seu *cap.* 10. *per totum*, Manuel Rodriguez *in summa*, 1. *to. c.* 158. *nu.* 13. & *q. regularium.* 1. *tom. q.* 24. *art.* 6. Toletus *in summa lib.* 1. *cap.* 62. Sairus *de censuris, lib.* 7. *c.* 11. & *seq.* Suarez 1. *tomo, dispu.* 48. & Azor *institutio. moral.* 2. *par. lib.* 6. *cap.*

9 7. Auila *de censuris*, 7. *part. disp.* 4. *dub.* 5. † & *de reg. infamib.* procedit tam in infamia facti, quam iuris, vt ibi docent glos. Dynus, Franchus, & alii, Lamber. *d.*

10 *art.* 16 *nu.* 3. & alii citati. Diciturque † infamia iuris illa, quæ irrogatur per sententiam, vel ipso facto in casibus, in quibus iure cauetur dumtaxat, *c.* 2. § *porro. & ibi glos.* 3. *q.* 7. *l.* 1. *cum seq. ff. de his, qui not. infam. l.* 1. 3. 4. & 5. *tit.* 6. *p.* 7. Vgol. *d. c.* 60. Tole. *d. cap* 64. Sair. *d.*

11 *lib.* 7. *c.* 11. *à nu.* 3. Et regulariter † infames secundum leges, sunt infames secundum canones, *c. omnes vero*, 7. *q.* 1. ita Felin. *in c. testimonium, de testib. num.* 15. Lamber. *d. art.* 16. *nu.* 2. *additio capellæ Tolosanæ decis.* 174. *nu.* 4. & 5. Maiol. *sup. num.* 3. Armil. *supra*, & Suarez *d. disput.* 48. *sectio.* 1. Auila *d. dub.* 5. 1. *concluf.* Azor *d. c.* 7. *quæst.* 3.

12 Infamia facti est, cum quis † est notatus de aliquo crimine apud bonos, & graues, seu cum opinio alicuius grauata est apud bonos & graues super aliquo crimine, seu peccato, Dynus *supra, num.* 2. Feli. *in d. c. testimonium, num.* 14. Vgolinus *d. c.* 60. *num.* 4. Sylueſter *num.* 2. Enriq. 3. & Candelabrum 4. *vbi sup.*

13 seu † vt dicit Tolet. *sup.* cum quis propter aliquod delictum graue apud graues & bonos viros male audit, eiusque mala opinio concepta est, † & non est 14 aliud quam vitæ sordes, & vilitas diuulgata, & sic non potest esse occulta, Felin. *d. num.* 15. & Auila *d. dub.* 5.

Quando vero † dicatur adesse infamiam, seu aliquem esse infamatum de aliquo peccato, vide Nauarrum *in repetit. c. inter verba*, 11. *q.* 3. *concl.* 6. *cor.* 48. *in fine*, & Suar. *sup. num.* 19. 20. & 21. Et ista † infamia 15 quomodo probetur, vide Mascar. *de probationib. concluf.* 896. 16

At infamia † iuris de iure bene potest esse occulta, secundum Felin. *d. nu.* 15. cum Baldo *ibi*, & incurritur, quamuis delictum ex quo illa oritur, seu propter quod ipso facto irrogatur, sit occultum. Paul. de Castro *in l. improbum fœnus, C. ex quib. causis infamia irroget. num.* 1. & Sua. *sup. num.* 13. 17

Contrarium † tamen tenet Alphonsus à Castro 18 *de potestate legis pœnalis, cap. vltimo*, Couar. *lib.* 3. *variarum cap.* 3. *nu.* 2. & Enriquez *d. nu.* 3. qui ad infamiam etiam iuris requirunt, quod adsit fama publica, & quod delictum sit publicum, alias, si sit occultum, non afficere infamia iuris, donec delictum sit detectum per sententiam, vel alias publicum, sequitur Auila *sup.*

Sed verior † est in rigore prima sententia, quamuis de æquitate canonica possit procedere secunda 19 sententia, aut saltim, quod non habeatur in consideratione talis infamia ex delicto occulto proueniens, *ex cap. ex tenore, & cap. fin. de tempor. ordina.* & quæ infra dicemus.

Et † quamuis in vsurariis, qui notantur, & affi- 20 ciuntur infamia, *d. l. improbum fœnus, c.* 2. § *porro*, 3. *q.* 7. Lamber. *d.* 1. *part.* 2. *lib. q.* 9. *art.* 21. *num.* 6. Matthesil. *singul.* 197. Corras. *d. cap.* 6. *num.* 24. P. de Baysio 2. *par. cap.* 33. Bernar. Diaz *in practica crimin. cap.* 88. *n.* 1. Espino *de testam. in glossa rubricæ*, 13. *par. num.* 22. sit controuersia, an id solum procedat in vsurariis publicis, an etiam in occultis, † & Couar. *d. lib.* 3. *cap.* 3. *num.* 2. 21 cum Salic. *in d. l. improbum fœnus* ait, vsurarium publicum, etiam antè sententiam, notatum esse, & affectum infamia facti & iuris, ac vsurarium occultum, nec iuris infamia affici, donec eius crimen detectum fuerit per sententiam, & ad hoc suffragari textum *in d. l. improbum fœnus*, dum exercentes improbum fœnus infamia afficit, quasi exercitium eius criminis requirat, quod publicè pareat, & facit dictum *cap. inter dilectos de excessib. prælatorum*, sequitur Peguera *in decisionib. criminalib. cap.* 31. *num.* 3. & videtur sequi Salzedo ad Bernardum Diaz *d. cap.* 88. *litera d.* & Corras. *d. num.* 24. in vsurariis manifestis loquitur, & citat *cap. quamquam, de vsuris in* 6.

Paulus † tamen de Castro *in d. l. improbum fœnus*, 22 *num.* 1. tenet etiam, vsurarium occultum affici & notari infamia iuris, & idem videtur velle Baldus *ibi num.* 2. & sequitur Gregorius Lopez *in l.* 4. *tit.* 6. *partita* 7. *verb. vsurarios.*

Et † facit secundum eum illa lex, quæ ait, vsura- 23 rios esse infames ipso facto. Et cum non distinguat, an sint manifesti, vel occulti, de omnibus videtur intelligenda.

Facit † etiam *lex* 5. *tit.* 6. *lib.* 8. *recopilatio.* vbi ab- 24 solute

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

solutè dicitur, quod vsurarius maneat inhabilis, & infamis perpetuò, vbi Azeuedo. Et hanc etiam sententiam videtur tenere Molina *de iustitia, 2. to. tract. 2. disput.* 334.

25 Nec pro prima † sententia vrget *d. lex. improbum fœnus*, dum exercentes improbum fœnus infamia afficit, quia non inde infertur, debere esse publicũ, sed ad summum requiri vsum, ad tradita in simili de constitutione Pii Quinti contra exercentes crimen sodomiæ, per Nauarrum *in manuali, cap.* 27. *nu.* 249. quem sequuntur relati infra 11. *parte, cap. vltim. dubio* 7. Qui tamen vsus potest esse occultus, & non pu-

26 blicus, & † ita videntur posse ex æquitate accipi dictæ leges Regiæ, vt procedant in exercentibus vsuras, quod attinet ad infamiam, licet dicta lex recopilationis non videtur pati hanc interpretationem, iuxta eius verba, & tenorem.

27 Nec pro † prima sententia quidquam facit dictum *capitis quamquam*, quia non agit de infamia.

28 Et quidquid † dictum esset in ista controuersia, certum videtur, vsurarios etiam si non sint publici, aut manifesti, non debere ad ordines promoueri, iuxta *supra dicta in principio, cap. maritum*, 33. *distinct. cap. seditionarios*, 46. *dist. & c. de Petro*, 49. *dist.* Salzedo

29 *d. c.* 88. *litera A.* Nec † eligi aut promoueri ad dignitates Ecclesiasticas, & officia. Peguera *d. cap.* 31. *num.*

30 2 Licet loquatur in publicis † vsurariis, repelluntur enim à beneficio obtinendo gloss. *in cap. præterea, de*

31 *vsur.* Couar. *in d. cap.* 3. *num.* 3. Nec † vsurarii possunt intelligi, aut præsentari ad Ecclesiasticum beneficium, vt tradit Salzedo *vbi proxime*, cum Bertachino *de Episcopo*, 1 *par.* 2. *lib. q.* 33. & Lamber. *d. art.* 21. dicente, clericum vsurarium præsentari non posse, & si præsentetur, & de hoc crimine opponatur, & probetur, à præsentatione repellendum: nam ad hunc effectum dicetur vsurarius omnis ille, contra quem huiusmodi crimen erit probatum, etiamsi non sit manifestus.

32 Et † de pœnis vsurariorum, & qui dicantur manifesti, vide Couar. *d. cap* 30. Iulium Clarum, *lib.* 5 §. *vsura*, Bernard. Diaz, & Salzedo *d. cap.* 88. Didacum Perez, *tit.* 2. *lib.* 8. Ordinamenti Pegueram *d. cap.* 31. *cum seqq.* Azeuedo *in l.* 4. *& 5. tit.* 6. *lib.* 8. *recopil.* Ioannes Gutierrez *Canonicarum quæstionum, lib.* 2. *cap.* 18. *& 19.* Don Iuan Vela *de pœnis delictorum, cap. vltimo*, & Molinam *d. disput.* 334. Zauallos *quæst.* 11. *&* 537.

33 Rursus, infamia † non solum impedit præfici, sed etiam remoueri facit à dignitatibus habitis, *l. infamia, C. de decurio. lib.* 10. *& l. iudices. C. de dignitatib. libro* 12. Glossa, Dynus, Franc. & alii *in d. regul. infami-*

34 *bus*, † ipso iure. *ex d. l. infamia*, ibi *admit*, quod verbum est præsentis temporis, & *l.* 2 §. *miles, ff. de his, qui notantur infamia* Roman. *singulari* 74. *fuit à me quæsitum*, Abbas *in c. querelam, num.* 3. *de iure iuran.* Additio Dyni *in d. reg. infamibus. verb. infamia*, Ripa *in cap.* 2. *de rescrip. num.* 18. Couarruuias *Practicarum cap.* 19. *numer.* 5. *conclusione* 5. & Sylvester *d. verb. infamia. numer* 15.

35 Sed id procedit † primo, solum in infamia iuris, nam infamia facti licet repellat quem à dignitatibus habendis, non tamen repellit à dignitatibus quæsitis, nisi dicatur in sententia, vt post alios, quos refert, tradit additio Dyni, *d. verb. infamia, ver. aduerte tamen.* Paris. *consil.* 88. *num.* 5. *par.* 4. Enriquez *d. lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 3. *& in glossa, litera O. P.* Auila *d. dub.* 5. *versi. secundo sequitur.*

Et licet infamis † infamia facti sit inhabilis ad 36 obtinenda beneficia Ecclesiastica, obtentis tamen non priuatur, secundum Couarr. *lib.* 2. *variarum, c.* 8. *num.* 4. Paris. *supra num.* 6. Abbas, & alii *in cap. at si clerici, de iudi.* Duaren. *lib.* 18. *cap.* 6. §. 6.

Secundo id procedit † in dignitatibus, & honori- 37 bus citra titulos beneficiales, secus vero in beneficialibus, quia non est textus hoc dicens. Vnde hæc pœna specialis priuationis ipso iure imponi non debet, ex quo iure Canonico non cauetur expresse ad glossam in capite finali. de iure patronatus, communiter approbatam, vt infra 11. *parte, cap. vltim. num.* 2. (Esto infamis infamia iuris regulariter veniat priuandus) Ita Abbas *in d. cap. querelam, num.* 3. sequitur Felinus *ibi num.* 2. & 3. *& in cap.* 2. *de rescript. sub num.* 3. & Duaren. *supra*, Sylvester *num.* 15. & Armilla *nu.* 4. *d. verb. infamia*: quamuis Ripa *in d. cap.* 2. *num.* 18. *&* 19. sit dubius, & est *decisio* Rotæ apud Farinacium, 134. *num.* 2.

Sed est grauis † difficultas, an collatio beneficii 38 facta infami, seu criminoso, sit nulla ipso iure.

Et esse † nullam collationem factam infami te- 39 net Abbas *in d. cap. querelam, num.* 3. *& in d. cap. super eo, de election. num.* 5. vbi ait, quod collatio facta notoriè infami infamia etiam facti, non tenet, *& in d. cap inter dilectos, de excess. prælat. num.* 6. vbi ait quod collatio facta clerico aleatori est nulla, si de hoc cõstabat, tanquam facta vili & indigno: & si non constabat, quia erat occultus, debet irritari.

Sequitur † Rota in vna Pampilonensi parochia- 40 lis, coram sanctissimo Clemente Octauo, 21. Maii, 1574. quæ habetur 1 *parte diuersorum, decis.* 426. *nu.* 2. vbi dicitur, quod clericus aleator indignus est, cui beneficium conferri debeat, & si est publicus, est ipso iure nulla collatio si occultus, irritanda non est ratione consuetudinis excusandus, *ex d. c. inter dilectos*, & refert Flamin. Paris. *de resig. benef. lib* 4. *quæst.* 3. *ad fin.*

Eandem sententiam † tenent Selua 3. *par. q* 2 *&* 41 *q.* 5. *num* 31. Lamber. *d. q* 9. *art.* 16 *num.* 3. *&* 10. *num.* 5. *&* 15. *num.* 6. Caputaquen. *decis.* 219. *num.* 4. *par.* 3. Flamin. Paris. *d. q.* 3 *à num.* 2. Sylvest. *d. ver. infamia nu.* 15. & Armilla *num.* 4. *& in fine* & Cephus *de benef. & pensio. c.* 3. *versic. Secundo, si collatio*, & Auila *d. disput* 4. *dub.* 7. qui ait, collationem beneficii factam infami infamia facti, vel iuris, esse nullam, & Suarez *de relig.* 2. *tomo. tract.* 5. *lib.* 3. *cap. vlt. num* 4. 5. *&* 17.

Et † videtur tenere Paris. *d. consil.* 88. *num.* 5. *&* 6. 42 Corras. *d cap.* 6 *num.* 11. ibi: *Obtinendorum beneficiorum incapaces.* & Couar. *d. cap.* 8. *num.* 4. quatenus ait, infamem infamia facti esse inhabilem ad obtinenda beneficia Ecclesiastica, & Rota apud Achillem, *decis.* 201. seu 1. *de iure patron.* vbi dicitur, periurum ob non seruatam fidem esse infamem, & ideo inhabilem ad beneficia.

Quæ † sententia fundatur primo ex dicta *reg. in-* 43 *famibus* 2. *ex d. cap. cum in cunctis, de electione*, dum ait, quod beneficia non sunt conferenda, nisi ei, qui

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

scientia, & moribus commendabilis existat, qualis non est infamis, &c.

44 Tertio facit, quod infamis † tam facti, quàm iuris infamia, est irregularis. Speculator *de dispensatione*, §. *iuxta*, *nu.* 18. Villadiego *de irregul. cap.* 11. *nu.* 31. & ibi Didacus Perez *in additione*, Nauar. *cap.* 27. *n.* 204. Vgolinus dicens communem *d. cap.* 60. §. 5. *nu.* 1. Valentia *sup.* Ludouicus Lopez *d. c.* 23. Manuel Rodriguez *d. cap.* 158. *num.* 13. & *d. q.* 24. *art.* 6. Toletus *d. c.* 62. Hieron. Llamas *in sua methodo. cap.* 12. §. 10. Sairus *d. cap.* 11. *à num.* 1. præsertim *num.* 6. & 11. & *cap.* 12. *seq. num.* 11. & Suarez *sup.* & *disputat.* 48. *sect.* 2. Auila *sup. d. dub.* 5. & 7. Et infamiam iuris facere irregularem, aiunt Alber. Trocius *d. cap.* 29. *num.* 4. & Enriquez *d. lib.* 14 *cap.* 5. § 3. Ergo collatio infami facta est nulla ex doctrina infra tradita *cap.* 11.

45 Et † facit doctrina glossæ magnæ *in cap. nisi cum pridem, de renun.* quæ ait, quod omne peccatũ, quod ipso iure irrogat infamiam, impedit executionem ordinis, etiam post peractam pœnitentiam, quia licet culpa per pœnitentiam tollatur, infamia tamen non aboletur. *cap. Euphemium*, §. *hinc colligitur*, 2. *q.* 3. Quam glossam ait communiter approbatam Lamber. *d. q.* 9. *ar.* 18. *nu.* 5.

46 Et accedit † doctrina Baldi *in l. improbum fœnus*, *n.* 2. *C. ex quib. causis infamiæ irroget.* qui ait, quod in magno periculo sunt vsurarii maxime manifesti, qui sunt infames infamia iuris, ex illa lege: quia etiam post pœnitentiam peractam, & restitutionem vsurarum, remanent infames, cum infamia iam sit inflicta, & sic sunt inhabiles ad testimonia, & dignitates. Sequitur Bernar. Diaz. *d. cap.* 88. *nu.* 1. & Gregor. Lopez *in l.* 4. *tit.* 6. *par.* 7. *verb. vsurarios.*

47 Contrariam † tamen sententiam, nempe, quod collatio, electio, seu prouisio facta infami, vel criminoso, crimine nõ inducente irregularitatem, seu inhabilitatem ad beneficia, non sit nulla ipso iure, sed valida, tenent Calder. *cons.* 20. *de præben.* & 4. *de accusatio.* Compostel. *in c. capitulum, de rescrip.* & *in c. considerauimus, de elect.* Cardin. *in d. c. querelam, de iure iuran.* & sequitur Felinus *ibi n.* 4. & *in c.* 2. *de rescrip. n.* 4. (vbi retractat dicta *in c. fi. de præsumpt.* 3. *concl.*) & *in c. postulasti. eod. tit. de rescrip. sub nu.* 1. *vers. declara etiam*, & *in c. dilecta, de excep. num.* 5. & *in d. cap. Omnipotens, num.* 3. & 4. & *in cap. inquisitionu. num.* 8. *de accusationib.* & *in cap. insinuatum, de simonia, ad principium*, Staphil. *de literis gratia, nona forma expectata, num.* 21. Gomezius *de gratiis expectat. num.* 87. Rota *decis.* 32. *de rescrip. in nouis*, & Bellam. *decis.* 697. seu 698. *nu.* 5. Rochus *d. ver. honorificum, q.* 4. *num.* 16. *versic. quis autem dicatur indignus*, Nauarrus *in manuali, cap.* 27. *nu.* 249. *vers.* 6. *quod alias nu.* 251. & *in Extrauaganti de datis & promissis, num.* 48. & *consil.* 1. *de constitut. num.* 51. & *consil.* 48. *num.* 1. *de regular.* & *cons.* 7. *num.* 4. & 9. *num.* 3. *de consanguinitat.* & *affinitat.* & *cons.* 10. *nu.* 3. *de simonia*, & *cons.* 3. *num.* 8. *de raptorib.* Ludouicus Lopez *in instructo. conscien.* 1. *tomo, cap.* 243. *vers. verum*, & videtur tenere Man. Rodriguez *in summa*, 1. *tomo, cap.* 182. *numer.* 3. & nouissime tenet Lessius *d. lib.* 2. *cap.* 34. *numer.* 126.

48 Pro qua † sentẽtia, quæ est æquior & benignior, præsertim iuxta mores huius temporis, bene facit textus *in d. cap. inter dilectos, de excessib. prælator.* Facit etiam † quod non est textus, qui conuincat nullitatem dict. prouisionis, vt ex sequentibus apparebit, nam esto crimen, in quo quis est constitutus, inducat priuationem beneficii, siue per sententiam, siue etiam ipso iure, & obid ad alia non debeat admitti, seu promoueri, vt etiam illis priuetur. Abbas *in d. c. super eo, de electio. num.* 3. Lambert. *d.* 1. *part.* 2. *lib. quæst.* 9. *art.* 16. *numer.* 3. & 19. *num.* 2. & 21. *num.* 4. & 22. *nu.* 2. tamen non inde infertur esse inhabilem ad obtinendum, ita vt prouisio sit nulla. 49

Nam † in priuatione ipso iure non veniunt beneficia postea acquisita, ad tradita per Tellum Fernandez *in l.* 4. *Tauri, num.* 48. & 63. Mieres de maioratibus. 1. *part. quæst.* 1. *numer.* 105. Salzedo ad Berna. Diaz, *in practic. crimin. cap.* 86. *addit.* 1. *vers. tum quia dicta.* Matienç. *in l.* 3. *tit.* 4. *lib.* 5. *Recopilat. glos.* 7. *num.* 9. Velazq. de Auendanno *in d. lege* 4. *Tauri, glo.* 7. *num.* 4. & 17. & Azeued. *in l.* 1. *titul.* 21. *lib.* 8. *Recopila. num.* 34. & *in l.* 3. *tit.* 10. *lib.* 4. *à num.* 141. Quemadam, *quæst.* 10. Siman. *de Catho. institutio. titu.* 9. *nu.* 61. Ioan. Gutierrez *pract. lib.* 2. *quæst.* 39. *à num.* 6. & Farinac. *in prax. crimin.* 1. *part. quæst.* 25. *à num.* 138. Zauallos *quæst.* 320. & alios, & nouissimè Paz *in l.* 40. *Styli*, *à num.* 19. Facit lex *si mandauero.* §. *his cuius. ff. mandati*, & est glo. *in Clem.* 2. *de pœnis verb. obtentis*, quam ibi sequuntur Cardinalis, Imola, Abbas, & Bonifacius, *num.* 5. Couarr. *dict. lib.* 2. *vari. cap.* 8. *num.* 4. & Hojeda *de incompatib. benef. cap.* 23. *num.* 101. 50

Vnde hæc † sententia videtur tenẽda omissa distinctione Nauarri, *de oratione Miscellan.* 34. & *in cap. si quando, de rescript. exceptio.* 17. *numer.* 9. quam sequitur Açor *d. lib.* 6. 2. *par. cap.* 7. *quæst.* 11. quæ iure non probatur, & distin. Couarr. *in cap. quamuis pactum.* 1. *part.* §. 7. *numer.* 3. quam sequitur Ioan. Gutierr. *Canonic. quæst. lib.* 2. *cap.* 5. *à num.* 97. quæ etiam iure non probatur, de quo etiam Salzedo ad Bernard. Diaz *in pract. cao.* 70. *litera D.* & *cap.* 92. *addit. vltim.* & Humada ad Gregor. Lop. *in l.* 57. *tit.* 5. *part.* 1. *glos.* 3. 51

Et pro hac sententia † conducit regula, quam ponit Lambert. *d. quæst.* 9. *artic.* 23. *num.* 2. quam sequitur Hojeda, *d. cap.* 24. *num.* 82. nempe quod collatio beneficii facta criminoso, tunc demum est ipso iure nulla, cum hoc à iure sit expressum, quamuis fallatur Lambert. *ibi*, & vbi supra, quatenus existimat collationem factam periuro, & infami, de iure esse ipso iure nullam. 52

Quæ sententia † procedit, etiam in collatione facta à Papa, non facta mentione de crimine, vt tenet Felinus supra *in d. c. postulasti.* Rota, Bellam. & Nauarr. *supra.* 53

Quamuis Lancellotus † *de attentatis.* 2. *par. cap.* 5. *num.* 27. 28. & 29. ex Calder. *d. consil.* 20. dicat impetrationem beneficii Ecclesiastici, factam per inquisitum, & de aliquo crimine diffamatum, non facta mentione inquisitionis, non valere, nec illius vigore subsequutam prouisionem, & inquisitum, & diffamatum beneficium impetrare non posse. 54

Et quamuis † Caputaquen. *decis.* 7. & 135. *parte* 1. id intelligat, quando Papa facit collationem motu proprio, secus si ad instantiam partis. 55

Atra-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

56 At ratio, qua fundatur Felin. & ſequaces, militat etiam in collatione facta à Papa, ad inſtantiam partis.

57 Nec placet † mihi limitatio Felini *in d.cap.2. num. 5. & in d.cap. inquiſitionis, num.* 8. qui ex Calder. *ſupra* limitat, niſi prouiſio criminoſo, vel infami, fiat virtute literarum ad beneficia, intellige vacatura, quia propter maximam earum odioſitatem, eſt nulla ipſo iure impetratio, & prouiſio, & ſequuntur Staphil. *dicta nona forma expectat.a, num.* 21. Gomezius *d. num.* 87. Rebuffus *de pacificis poſſeſſio. num.* 268. alias 222. Couarru. *d. num.*3. Lancel. *d.cap.*5. *à num.*27. Salzedo, *d.cap.*92. *ad fin.* & Io. Gutier. *ſupra, num* 10. & ſequitur etiam *deciſio* Putei. 508. *&* 514. *lib.*2. quando criminoſus erat inquiſitus, & erat graue crimen, niſi mandatum de prouidendo eſſet motu proprio, ſed hæc limitatio iure non probatur, & ideo non videtur mihi tenenda.

58 Vnde quod tradit † Menochius *de arbitra. caſu* 201. *num.* 33. *& ſeq.* crimen, quod reddit indignum beneficio, narrandum eſſe, ſi vero indignum non reddit, narrandum non eſſe. Felin. *d.c.poſtulaſti, verſi. declara etiam*, Selua.3. *part.quæſt* 11. *num.* 152. *ſeu* 48. & alii, intelligendum eſt de crimine, quod reddit indignum, id eſt, inhabilem, iuxta citatos.

59 Ad primum † fundamentum contrariæ ſententiæ ex dicta regula, infamibus, reſpondetur cum Felin. *in d. cap.* 2. *& in d. cap. querelam*, quod poſſunt, & debent excludi, ſed non probat, quod ſint ipſo iure incapaces.

60 Nec obſtat † dict. deciſio Rotæ in cauſa Pampilonen. quia in fine deciſionis dicitur, quod quamuis illa, de quibus ibi, fortaſſe priuationem ipſo iure nõ inducant, cum tamen ibi non agatur de eo priuando, ſed de inſtituendo præſentato, videtur dominis alius quærendus, &c.

61 Ad ſecundum, † *ex d.cap. cum in cunctis*, reſpondetur, quod ibi nõ probatur electionem, aut collationem de criminoſo factam non valere, ſed eligentes, & conferentes ipſo iure priuari pro illa vice poteſtate eligendi, & conferendi, vt in §. fin. quod intelligitur caſſata illa electione, vel collatione de criminoſo facta, quamuis iſtam ſolutionem impugnet Nauarrus *d.excep.*17. *num.*1.

62 Et ſic non obſtat † regula legis *non dubium. C. de legib.* quia non procedit quando eadem lex eſt prohibens, & puniens. Feli. *d. cap.* 2. *num.* 4. de qua limitatione late Feli. poſt Abbatem *in cap.*2. *de teſtib. num.* 1. vbi plures pro ea refert Bart. *in d. l. non dubium, nu.* 12. *& in l. Prætor. ff. de noui operis nuntiat. & ibi additio.*

63 Vnde † non eſt omnino vera doctrina Abbatis *in d.cap. cum in cunctis. §. fin. num.* 6. quod collatio facta non idoneo, ſcientia, moribus, & ætate, eſt ipſo iure nulla, & poteſtas prouidendi, illa vice deuoluitur ad alium, &c. *& in d. c. graue nimis, de præbend. numer.* 11. quod collatio facta indignis, ex quatuor defectibus, qui continentur *in d. cap. cum in cunctis*, non habet vires ipſo facto.

64 Ad tertium de irregularitate † reſpondetur, infamem, maxime infamia facti, nõ eſſe propriè, ſimpliciter, & abſolutè, ſtricteque irregularem, nec id eſt expreſſum in iure, & ideo non eſt dicendum, *cap. is qui, de ſentent. excommunicat. in* 6. ſed large, & ſecundum quid, quatenus prohibetur promoueri ſtante infamia, *cap. omnes vero, cap. illi qui, cap. infames. 6. quæſt.*1. *cap. qui in aliquo.* 51. *diſtinct. d. cap. fin. de furtis, & dict. reg. infamibus, & d. cap. omnipotens*, vt videtur innuere Candelabrum Aureum *ſupra*, nam iſta prohibitio, & impedimentum ceſſat, ceſſante, ſeu ſublata infamia. Et † in materia irregularitatis pro regula habendum eſt impedimentum illud, quod abſque diſpenſatione tollitur, & poteſt ceſſare facto, non eſſe proprie irregularitatem, vt defectus ætatis, tituli, literaturæ, morum, &c. 65

Et id exiſtimo † verum, etiam ſi infamia procedat ex delicto notorio, depoſitione digno, nam adhuc non eſt irregularis verè, vt dicemus infra 11. *par. capit.*3. *à num.* 113. 66

Nec obſtat doctrina † gloſſæ *in d.cap. niſi cum pridem*, quia contrarium verius eſt, vt patet *ex cap. de his.* 2. 50. *diſtin. & cap. ex tenore, & cap. fin. de temporib. ordinan.* & facit textus *in cap. quoniam multi.* 14. *quæſt.*4. *& cap. præterea. de vſuris*, iuncta lege *improbum fœnus, c. ex quib. cauſis infamia irrogetur*, gloſ. *in cap. illi qui.* 6. *quæſt. & gloſ. penult. in capit. presbyter.* 15. *q.* 5. qui etiam textus facit ad hoc, glo. etiam *in cap. fin.* 25. *diſtin.* & ibi Archidiacon Lambert. *d. quæſt.*9. *art.*18. *num.*6. *&* 7. 67

Et facit doctrina † Nauarri, *dict. cap.*27. *num.* 248. quem ſequuntur Coſmas Philiar. 1. *par. lib.*4. *cap.* 15. Enriquez, *lib.*13. *cap.*36. *& lib.*14. *cap.*5. §. 1. *&* 2. Ludouic. Lopez *d.*2. *tomo.*2. *par. cap.*23. Valentia 4. *tomo diſput.*7. *quæſt.*19. *punct.*3. *de quinta ſpecie irregul.* Toletus *lib.*1. *cap.*74. *num.*3. & Vgolin. *de irregularitate, cap.*43. §. 2. *nu.*3. Anila *de cenſuris.*7. *par. diſp.* 4. *dub.* 7. & Sayr. *lib.*7. *cap.*12. *num.*14. Quod nullum crimen occultum, quantumlibet graue, & enorme, inducit irregularitatem, niſi illud, de quo à iure ſpecialiter ſtatuitur, vt homicidium. 68

Nec obſtat doctrina Baldi *in d. l. improbum fœnus*, quia contrarium tenet idem Baldus *in l. Caſſius. ff. de Senator. ad fin.* vbi docet, quod ſi vſurarii pœniteant, & reſtituant vſuras, amittunt infamiam de æquitate canonica, ſequuntur Matthæſil. *ſingula.* 197. Felin. *in capit.*1. *num.*19. *in fine, de probatio.* Salzedo *d.cap.* 88. *litera B.* & don Iuan Vela, *de pœnis delictorum, cap.* 1 *lt. verſi. puniendus igitur erit.* 69

Cap. IX.

De Naturalitate.

Summaria.

In regnis vbi eſt tale priuilegium, ſeu conſuetudo, requiritur in eo, cui de beneficio prouidetur, quod ſit oriundus, ſeu naturalis regni, vbi eſt beneficium, num.1. *Externus enim beneficium ibi obtinere nequit ſine Regis permiſſu, & literis naturalitatis, vt in Gallia, & regnis Caſtellæ*, num. 2. & 3.

Vbi non eſt tale priuilegium, ſeu conſuetudo, poteſt conferri beneficium clerico alias idoneo, vndecunque ſit, num.4. *Sed qui ex loco, ſeu diœceſi beneficii debet, ſi eſt idoneus, aliis extraneis præferri*, nu.5. *Sicut etiam alteri præferendus eſt, qui eſt ex gremio Eccleſiæ*, nu. 6. *Sed id intelligitur de honeſtate tantum.* nu.7. *Niſi ſimus inter duos præſentatos, aut alias habentes ius ad beneficium: tunc*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

enim cæteris paribus præferendus esset de iure naturalis, & qui est de gremio Ecclesiæ extraneo. num. 8. *Et ita consuetudo interpretata est, aut recepta,* num. 10.

In concursu ad parochiales præferendi sunt clerici ciuitatis ipsius exteris aliis, dummodo in maxima scientia non præcellant extranei, &c. num 9.

De qualitatibus considerandis in præsentatis, & in æquali gradu consanguinitatis, seu alias in paritate vocum debeant aliis præferri, & in concurrentibus in oppositione, qui sunt videndi, num. 11. *vbi ponitur decisio Rotæ.*

Concurrentibus ad beneficium, vno habente aliud, & alio non habente, non habens præferendus est habenti, ex Rota num. 12. *Et* num. 13. *ponitur eius decisio, & alias amplius fuit resolutum, quod non habens beneficium præferendus est habenti in concursu, quamuis habens sit magis sufficiens, & statutum dicat, dandum esse magis sufficienti & habiliori.* num. 14. *Sed ista decisio loquitur in beneficio simplici, & non in parochialibus, in quibus aliud dicendum est.* num. 15.

Si forensis, seu alienigena impetrat beneficium, non facta mentione de loco suæ originis, seu de sua diœcesi, gratia est subreptitia. num. 16.

Examinatur decisio *Rotæ* 76. de rescript *alias* 628. in antiquis, *quæ ait, quod si aliquis est oriundus de aliqua diœcesi, & habet domicilium, vel beneficium in alia, si impetrat beneficium, dicendo se clericum diœcesis beneficii, & non originis, talis gratia valet, nec est subreptitia, quæ decisio videtur dubia, præcipue, cum dicens se clericum diœcesis, beneficii, seu domicilii, impetrat ibi beneficium eiusdem diœcesis,* num. 17. & 18. *Nihilominus videtur vera, nam vt quis vere dicatur esse diœcesis alicuius, satis est ibi habere vel originem, vel domicilium, vel beneficium,* nu. 19. *Et prædicta doctrina procedit quando forensis impetrans simpliciter impetraret.* num. 20.

Quando impetrans se dicit clericum Abulen. significatur origo, quoniam verbum debet naturaliter intelligi, & non accidentaliter, nu. 21. *sicut quando dicitur talis de Perusio, intelligitur naturaliter;* nu. 22. *& ita cum in supplicatione quis se dicit clericum Abulen. in literis solet dici oriundus,* nu. 23. *& similiter quando in supplicatione dicitur, N. clericus Abulen. diœcesis, intelligitur secundum stylum ex diœcesi Abulen. oriundus, & ita dicitur in literis: & ita iam de stylo non videtur procedere d. decisio Rotæ* 76 num. 24.

Verbum, oriundus, *vt apparet ex stylo, accipitur pro orto,* nu. 25 *quamuis alias oriundus quis dicatur ab origine, seu natiuitate propria, vel paterna.* num. 26.

Appellatione Abulen. *venit ciuitas & diœcesis: & verbum* clericus Abulen. *est aptum capere vtrumque.* nu. 27. *& etiam appellatione* diœcesis *in proposito venit ciuitas.* num. 28.

Qui narrat se clericum Abulen. seu oriundum Abulen. debet id verificare, maxime, quando ibi impetrat beneficium. n. 29. *Ad cuius verificationem non sufficit habere ibi beneficium, vel domicilium, etiamsi habuerit domicilium per decem annos, & vltra,* nu. 30. *Et quamuis is posset dici naturalis ciuiliter, & improprie, ortus tamen, seu oriundus nullo modo dici potest.* num. 31. *Et quando quis diceret, se naturalem Abulen. seu diœcesis Abulen. intelligendum erat de naturalitate ratione natiuitatis, seu originis,* num. 32.

In dispensationibus matrimonialibus, in quibus impetrantes narrant esse ortos ex tali loco, non sufficit verificare habitasse ibi, & habuisse domicilium vltra decem annos, nu. 33. *Nec refert, si dicatur, quod si Papa sciuisset: nihilominus concessisset, quia casus omissus non habetur pro expresso, & concessio facta in vno casu, non porrigitur ad alium,* num. 34.

PRÆTEREA in regnis † vbi est tale priuilegium, seu consuetudo. requiritur in eo, cui de beneficio prouidetur, quod sit oriundus, seu naturalis illius regni, vbi est beneficium: † exterus enim beneficium ibi obtinere nequit sine Regio permissu, & literis naturalitatis, vt in Gallia, Cosmas *in proœmio pragmaticæ sanctionis, §. nam Ecclesiarum, verbo, exterorum, ad finem,* Selua *de benefic. 3. p. q. 26.* Corras. 3 *par. c. 5. num. 12.* Rebuf. *de pacificis possess. num. 265. alias 217. & in praxi tit. de rescript. mixtis. num. 7.* Guillermus Benedictus *in repetit. cap. Raynutius, verb & vxorem nomine, el 5. à nu. 482.* Carolus de Grassal. *lib. 2. Regalium Franciæ, iure 8.* Et † idem habetur in his Castellæ Regnis, *vt in l. 18. cum seqq. tit. 3. lib. 1. ordinamen.* vbi Didacus Perez, hodie *l. 14 cum seqq. tit. 3. lib. 1. recopil.* vbi Azeuedo, Couarruuias *pract. cap. 35. nu 5.* Hoieda *de incompatibilit. beneficiorum, cap. 24 nu. 115. & 116.* Flamin. Paris. *de resignatione beneficior. lib. 4. q. 7.* Doctor Sahagun *in cap. eam te de rescriptis à nu. 24.* De quo late Salzedo *in practica,* Bernardus Diaz *cap. 54.* & in Lusitaniæ regno, vt per Cabedum *de patronatib. Regiæ Coronæ, cap. 29.*

Vbi † tamen nõ est tale priuilegium, seu consuetudo, potest cõferri beneficium clerico alias idoneo vndecunque sit, *cap. ad decorem, de institutio. & ibi glossa, verb. vndecunque,* ibi: *Locus non obstat,* & Abbas *nu. 4.* Selua *d. q. 26.* Corras. *d. cap 5. num. 9.* & Lambertus *de iure patronatus, 1. par. 2. lib. q. 7. art. 24.* Sahagun *supra num. 27.* quidquid dicat Cabedo *sup. num. 3.* Vnde in causa Vallisolletana præeminentiarum, 24. Nouemb. 1603. coram Illustrissimo Pamphilio fuit dictum, *quod de iure quilibet potest eligi, & institui, dummodo sit idoneus,* d. cap. ad decorem, *& propterea statuta excludentia à beneficiis certum genus personarum dicuntur contra ius, Butrius* in cap. cum dilectus; de consuc. à nu. 38. in 2. lect. *& sæpissime fuit in Rota resolutum.*

Sed † qui est ex loco seu diœcesi beneficii, debet, si est idoneus, aliis extraneis præferri, *l. in Ecclesiis, C. de Episc. & cler.* Cosmas *in d. proœm. verb. exterorũ,* Rochus *de iure patro. verb. honorificum, n. 47. & 48.* Rebuf. *de nominatio. q. 9. n. 57.* alias 48. Corras. *d. c. 5. n. 9.* Mandos. *regula 16. q. 41. & 43. & cons. 27. à n. 18. & cons. 55. à n. 1.* Gregor. Lopez *in l. 1. tit. 15. verb. præsentare, & l. 13. verb. de aquel. p. 1.* Duennas *reg. 202.* Hoieda *de incompatibil. c. 23. n. 85.* Azeue. *in l. 14. n. 10. tit. 13 lib. 1. recopil.* Spino *de testam. glos. 3. à n. 32. & n. 72.* Surdus *de alime. tit. 1. q. 93. à nu. 9.* Ioan. Gut. qui alios refert *cons. 2. nu. 23. & 24* & Zauallos *in suis communibus contra communes, q. 693.* Villar del patronado de Calatayud. 3. *p. in prin. à nu. 7. & 8. p. costumbre* 4. vbi qui dicantur filii parochianorũ. Sicut † etiam alteri præferendus est, qui ex gremio Ecclesiæ, *c. nullus, & c. obitũ, 61. dist. c. metropolitano 63. dist. & cap. ne pro defectu, de elect.* Cuchus *in institu. maior. lib. 4. tit. 1. n. 127.* Rota *decis. 413. n. 1. p. 1.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

n.1.p.1.diuersorum, Soto *de iust.& iur.lib.3.q.6.ar.2.ad* 4.Petrus Nauarra *de restitutione.lib.2.c.2. nu.196.*

7 Sed id intelligo de † honestate, quia valde honestum est, & fructosum, vt quisque in patria sua beneficietur, vt sic vnus non occupet beneficia, vel stipendia alterius, nec detur materia depauperandi beneficia, & quia facilius inducuntur ad residentiã indigenæ dulcedine patriæ allecti, quam extranei, & ita clare sentit Abbas *in d. cap. ad decorem, numer.* 4. *gloss. in cap. cum inter*, 3. *de elect. verbo, aliam*, & ibi Doct. communiter, & Abbas *num.* 9. dicentes, eam approbare consuetudinem, & gloss. fi. *in d. cap. ne pro defectu*, & ibi Ioannes Andreas, & Compostellanus, & Abb. *num.* 7. glos. Bartholomæi Brixien. *in cap. in nomine*, 23. *distin. verb. gremio, in fine, & in d. cap. nullus*, Felinus *in cap. sicut tuis, de simonia, col.* 2. *versi. in gloss.* 1. vbi ait, prædicta limitatio, si loquamur de rigore iuris, quia tunc valeret collatio etiam facta forensi, *ca. ad decorem*, & ibi per Doct. Cosmas *sup.* qui ait, quod quamuis indigenæ exteris deberent præferri, valeret collatio ordinaria facta cuicunque idoneo, *vt in d. cap. ad decorem, &c.* & Selua *d. q.* 26. vbi etiam *num.* 2. ait, quod quamuis indigenæ extraneis deberent præferri, valeret collatio ordinaria facta cuicunque idoneo, & postea *n.* 4. ait, quod si extraneus eligatur, aut beneficium sibi cõferatur, valebit, & tenebit electio, aut collatio per textum *in d. cap. ad decorem*, & ibi Doct. Sarnen. *de gratiis expectan. num.* 91. *& in reg. de idiomate, quæstione* 1. Franciscus Marcus *decis.* 1368. *& seq. parte.* 1. Nauarrus *consil. 6. de electione, numer.* 1. & Cerola *in praxi Episcopa. 1. parte, verb. beneficia*, §. 8. vbi ait, quod beneficia debent conferri magis incolis, quam exteris, & Doctor Sahagun *supra, num.* 30. qui ait, alienum clericum naturali præferri, fas non esse: si tamen præferatur, collationem iure valere. Et probatur ex *d. cap. cum inter, & cap. cum nobis, & cap. in causis,*

8 *de electione.* Nisi † simus inter duos præsentatos, aut alias habentes ius ad beneficium, tunc enim cæteris paribus, præferendus esset de iure naturalis, & qui est de gremio Ecclesiæ, extraneo, vt per Zauallos supra post Decium, *consil.* 542. *numer.* 13. Est enim qualitas de iure considerabilis, ex iuribus supra citatis, & ita procedere quod tradit Lamber. 3. *parte*, 2. *libro, quæst.* 5. *artic.* 4. & 5. Mandosius Gutierrez, Rota, & alij *supra.* Et ita post hæc docet Perez de Lara, alios allegans *de annuer. & capell. lib.* 2. *c.* 3. *num.* 19.

9 Vnde Fuscus † *de visitatione, libro* 2. *cap.* 5. *num.* 14. ait, in concursu ad parochialem præferendos esse clericos ciuitatis ipsius exteris alijs, dummodo in maxima scientia non præcellant extranei ipsis ciuitatensibus, quod etiam ait Cechus *de Republica Eccles. cap.* 28. *de parocho, numer.* 7. dicens, in paritate cum præponendũ, qui sit incola loci, & P. Ledesma in *summa*, 2. *parte, tract.* 7. *cap.* 1. *conclusione* 7. 16. *difficultate* ait, cæteris paribus pertinen. ad dignitatem debere præferri naturalem Episcopatus, & alias non

10 carere graui scrupulo. Et † ita consuetudo interpretata est, aut recepit illa iura.

11 Et de qualitatibus † considerãdis in præsentatis, vt in æquali gradu consanguinitatis, seu alias in paritate vocum, debeant alijs præferri, & in concurrentibus in oppositione, vide Rochum *d. verb. honorificum, quæst.* 15. 17. 18. *&* 19. & Lamber. *d.* 3. *p.* 2. *lib. q.* 5. *per totam*, & Cechum *d. n.* 7. Ioan. Gutierr. *cons.* 1. *&* 2. Zauallos *d. q.* 693. *ex n.* 28. *& q.* 265. Perez de Lara *d. lib.* 2. *c.* 2 *à n.* 27. *& c.* 3. *per totum, & c.* 4. *num.* 1. Cæsarem de Grassis *decis.* 169. *ex n.* 9. & decisionem Rotæ in causa Salmantina capellaniæ del voto, 3. Iunij 1585. quæ conducit ad dicta, & ait sic: *Domini fuerunt pro informante, nisi aliud deducatur, quod nempe capellania, de qua agitur, sit adiudicanda Francisco: nam rationes pro eius parte deductæ placuerunt dominis. Et primo, quia qualitas originis considerata in Francisco, facit, vt præferri debeat extraneo, ad Abbatem* in c. ad decorẽ, in fine, de institutio. *Rochum* de iure patron. verb. honorificum, q. 18. *Lamber.* eodem tract. lib. 2. par. 3. q. 5. art. 5. *Secundo, idem suadet qualitas nobilitatis iuncta cum paupertate, Hostien.* in c. tuam, *& ibi Butrius* de ætate & qualitate, *Rochus* in d. verb. honorificum, quæst. 15. *Lamber.* d. 5. quæst. art. 3. in princip. *Quibus accedit, quod Franciscus est actu sacerdos, alter non: vnde cum capellania onus celebrandi missam annexum habeat, procul dubio inspecto illo tempore, magis idoneus & dignior qui præferatur, erit idem Franciscus*, per caput primum, *& ibi Abbatem* de maiorit. & obed. *& ita resolutum fuisse, dicitur alias coram R. P. D. Cantucio, de anno* 1575. *& facit Barbacia* cons. 33. nu. 8. & seq. col. 2. *Lambertus* eodem tract. lib. 2. part. 1. quæst. 7. artic. 27 & seq. *Fortissimum etiam illud visum est argumentum, quod Francisco erat acquisitum ius ad rem, cum fuerit præsentatus à patrono, & præsentatio ab eo acceptata, ac etiam facta Ordinario, quibus concurrentibus, absq; dubio Rota sentit acquisitum esse eius ad rem, vt bene tradit post alios, quos allegat Sarnen. ad regulam* de iure quæsito, quæst. 1. vers. 1. *non habere locum, & dicit idem D. meus Cantutius in vna sua Calagurritana portionis de Amarita, sub die* 27. *Iunii*, 1575. *Sed Andreas aduersarius nullum ius habet, quia præsentatus à patrono, antequam acquireret possessionem iuris patronatus, & sic nulliter, quia ius præsentandi non potest exerceri, nisi post adeptam possessionem, cum sit de fructibus beneficii, vt fuit dictum per Rotam* decis. 7. de iure patronatus, in nouis, *& Felin.* in cap. cum olim, sub nu. 2. de maioritate, & obed. *& Ripa* respon. 31. num. 1. lib. 1. *vltra quod in pronisione Andreæ non fuerunt præmissa edicta, & sic non fuit seruata forma tradita* in capite finali, de electione, in 6. *& ideo est nulla, & nullum ius tribuit, & idem dicitur, & alias in hac eadem causa dictum fuit, vnde concluditur, sententiam de partibus approbandam, in quantum dicit, collationem per Episcopum Andreæ factam esse nullam, sed inquantum illam de nouo illi faciendam esse dicit domini reuocandam, & capellaniam ipsi Francisco adiudicandam esse censuerunt.*

Et alias in causa † Legionen. capellaniæ de 12 Mansilla, 10. Octobris, 1578. coram D. Blancheto, & in Calagurritana beneficij 20. Februarij 1587. coram domino Seraphino, & in Burgen. beneficij de Portugalete, 27. Nouembris, 1595. coram domino Pamphilio fuit resolutum, quod concurrentibus ad beneficium, vno habente aliud, & alio non habente, non habens præferendus est habenti.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

13 Et illa decisio Calagurritana sic se habet: *Fuit resolutum beneficium de quo agitur, esse adiudicandum Petro Grau. ex eapotissimum ratione, quia cum ipse vsque de anno 1559. probauerit suas habilitates coram beneficiatis loci de Ansejo, & ab eis fuerit admissus tanquam filius naturalis loci, & cantauerit epistolam, & immissus fuerit in possessionem talis admissionis, neque hactenus fuerit prouisus de aliquo beneficio, vtique in hoc concursu præferendus est Petro Merino aduersario, qui licet habeat qualitates requisitas, & prius fuerit admissus ad decantandam epistolam, tamen obtinet beneficium seruitorium, ex quo percipit congruam sustentationem, vt per testes probatur. Regula enim in hac materia est, quod non habens beneficium præferendus est ei, qui habet, per* capitul. is, cui, de præbend. in 6. *Rota* decis. 26. num. 2. eodem tit. in nouis, *Hostiensis* in cap. tuam, *& ibi Butrius* de ætate & qualitate, *Rochus* de iure patronat. verb. honorificum, quæstion. 15. *Lambertus* libr. 2. parte 3. quæst. 5. artic. 13. in princip. *Accedit, quod post Concilium Tridentinum non fuerunt admissi in huiusmodi Ecclesiæ ad plura beneficia, nisi illi, quia obtinuerunt dispensationem, vt probatur per testes: vnde fit, vt is habeatur pro magis idoneo, qui dispensatione non eget, Decius* consil. 542. num. 14. cum alijs. *Præterea, vbi requiritur seruitium personale, si habilior iudicatur ille, qui vnicum tantum habet beneficium, quam is, qui plura obtinet, vt fuit resolutum in vna Calagurritana de Illarduina coram Robusterio, Rebuffus* in concordatis, tit. de electione in glossa idoneorum, prope finem, *sed & ex alio videtur Merinus se indignum reddidisse, nempe, ob pactum initum cum beneficiatis, de releuando eos indemnes ab omni damno, & intercesse ob receptionem de eo faciendam, quod est omnino reprobatum à iure, & simonia, cum vt fuit resolutum coram domino Robusterio in vna Astoricen. de Villarin, & coram domino Vicecomite, in vna Salmantina portionis, Lambertus* parte 1. lib. 2. quæst. 9. artic. 11. *Non obstat, quod per testes Merini probetur consuetudo admittendi etiã eos, qui sunt beneficiati in alia Ecclesia, quia dato, quod hoc fieri possit, tamen in concursu præferendus est ille, qui caret beneficio, cum singulis personis conferenda sint singula beneficia, maxime, post sacrum Concilium Tridentinum. Non obstat, quod Merinus fuerit primo prouisus à beneficiatis, quia cum fuerit iste actus attentatus contra prohibitionem Episcopi, de eo nulla est habenda ratio. Vltimo non obstat noua prouisio, quæ allegatur, cum neque sit producta, nec sint literæ expeditæ, & ideo non possumus super ea aliquod fundamentum facere, maxime, stante noua regula sanctissimi domini nostri de non iudicando, iuxta formam supplicationis. Reliqua bene in memorialibus euacuantur, & ita concluſum.*

14 Et in causa † Calagurritana beneficij, 19. Ianuar. 1596. coram domino Penna amplius fuit resolutũ, *quod non habens beneficium præferendus est habẽti in concursu, quamuis habens sit magis sufficiens, & statutum dicat, dandum esse magis sufficienti & habiliori.*

15 Aduerte tamen, quod ista † decisio loquitur in beneficio simplici, & non in parochialibus, in quibus aliud dicendum est.

16 Cum ergo † in beneficiis indigenæ, seu naturales aliis præferri debeant, saltim de honestate, honestumq; sit, ac rationi, & iuri conforme, quemque in patria sua beneficiari, inde est, quod si forensis, vel alienigena impetrat beneficium, non facta mentione de loco suæ originis, seu de sua diœcesi, gratia est surreptitia: quia in dubio Papa intendit cuique prouidere in patria sua: ideo taciturnitas nationis redidt gratiam surreptitiam. Si enim expressisset, Papa sibi non dedisset gratiam in partibus alienis, vel non ita de facili, *cap. bona, 2. depostulat. prælator. circa finem*, ibi: *Nec vellemus ei præficere alienum.* Ita glossa *in cap. si proponente, de rescriptis*, quam sequuntur Abbas *ibi*, Corsetus *in singulari, verb. surreptio*, Felin. *in cap. sicut tuis. de simonia, col.* 2. qui dicit, dictam glossam singularem, Colmas *supra*, Selua *de beneficijs, 3. parte quæst. 26. num.* 2. Corrasius 3. *p. cap. 5. num.* 11. Sarnensis *d. quæst.* 1. *de idiomate*, Espino *d. gloss.* 3. *de testament. num.* 34. Cabedo *d. cap.* 29. *num.* 4. Sahagun *in d. cap. eam te, numer.* 26. dicens communem, & alii relati per Rebuffum *de nominatio. quæst. 9. numer.* 57. alias 48. licet contra eam teneat ibi Butrius.

17 Vnde *decisio* Rotæ 76. *de rescriptis*, alias 628. *in antiquis*, quam † sequitur Rebuf. *in repetit. cap. nulla, 2. de concess. præbendæ 3. qualitate*, quæ ait. quod si aliquis est oriundus de aliqua diœcesi, & habet domicilium, vel beneficium in alia diœcesi, si impetrat beneficium dicendo, se clericum diœcesis beneficij & non originis, talis gratia valet, nec est surreptitia, ad notata per Doct. *in cap. statutum*, §. *cum vero, de rescripti. libr. 6. & cap. cum nullus. de temporibus ordina. eodem libr. & d. cap. ad decorem, de institutio.* Hæc † in- 18
quam decisio videtur dubia, præcipue, cum dicens se clericum diœcesis beneficij, seu domicilij, impetrat ibi beneficium eiusdem diœcesis, ex traditis per Compostella. & Felin. *numer.* 8. *in cap. significante, de rescriptis*, & Rebuf. *in praxi in forma signaturæ, verb. Magalonen.* Quod si studens Bononiæ impetrat beneficium in diœcesi Bononiensi, dicens se scholarem Bononiensem, cum non sit inde oriundus, non valet rescriptum, quia magis congruit negotio de quo agitur, scilicet, de isto beneficiando, quod verbum *Bononien.* determinet locum originis, potius quam studij: quamuis secus esset, vbi ille impetraret extra diœcesim Bononiensem. Ex quo tunc cessaret illa ratio, vt per Felinum *ibi*, & extra materiam impetrationis beneficij, vt per Rebuf. *supra, & de priuilegiis scholarium, priuilegio* 92.

Nihilominus tamen † dicendum videtur, illam 19
decisionem esse veram: nam vt quis vere dicatur esse diœcesis Abulensis, satis est. ibi habere vel originem, vel domicilium, vel beneficium, *d. cap. cum nullus*, & quæ notant Dd. *ind.* §. *cum vero*, & Mandosius *reg.* 16. *q.* 42. *nu.* 8.

Nec obstat dicta † doctrina glossæ, & Abbatis *in* 20
d. cap. si proponente, quia procedit, quando forensis impetrans non faceret mentionem suæ originis, nec diœcesis, sed simpliciter impetraret: nam in dubio Papa intendit prouidere vnicuique in patria sua. At cum impetrans diceret, se esse clericum talis diœcesis, non videtur gratia surreptitia, etiam si ibi impetret, cum Papa possit intelligere, esse illius diœcesis, vel ratione originis, vel domicilij, vel beneficij, iuxta *supra dicta.*

Quando

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

21 Quando autem impetrans † dicit, se clericum Abulensem, verbi gratia, prout solet dici in supplicationibus, significatur origo, quoniam verbum debet naturaliter intelligi, & non accidentaliter, gloss. *in l. sed & reprobari*, §. *amplius, ff. de excusatio. tutorum, verb. Comancus*, quæ explicat, id est, *de Comanca*, Baldus *in d. cap. significante, sub num.* 1. & ibi Felin. *d. num.* 8. Rebuf. *supra d. verb. Magalonen. & in l.* 2. *ff. de verbor. significat.* Sicut † quando dicitur talis de Perusio, intelligitur naturaliter secundum eos. Illi enim proprie dicuntur de aliquo loco, qui ratione originis sunt de illo, Bald. *in l.* 1. §. *quod autem, ff. de tutorib. datis ab his*, & Gregorius Lopez *in l.* 32. *tit.* 2. *par.* 22 3. *verb. natural. in fine.* Et † ita cum in supplicatione quis se dicit clericum Abulensem, in literis solet di-
24 ci, oriundus, vt quotidie videmus. Et † similiter, quando in supplicatione dicitur, N. clericus, Abulensis diœcesis, intelligitur secundum stylum, ex diœcesi Abulensi oriundus, & ita dicitur in literis, & ita iam de stylo non videtur procedere dicta *decisio* Rotæ 76. *de rescrip.*

25 Quod verbum, *oriundus*, vt † apparet ex stylo, accipitur pro *orto*, iuxta *l. assumptio*, iuncta glossa, *ibi verbo, oriundus, ff. ad municip.* & quæ tradit Mandos.
26 *d. regula* 16. *q.* 40. *num.* 3. Quamuis † alias oriundus quis dicatur ab origine, seu natiuitate propria, vel paterna, Ias. *in l. huiusmodi*, §. *legatum, nu.* 18. *ff. de leg.* 1. Mandosius *dict. quæst.* 40. Ioseph. Gonçalez, Flores *variar. quæstion. cap.* 36. *ex num.* 3. *cum alijs*, Et ap-
27 pellatione † *Abulensis* venit ciuitas, & diœcesis. Et verbum, *clericus Abulensis*, est aptum capere vtrunque. Ferretus *consil.* 222. *numer.* 5. ex Bartolo *in l.* 2. *column. final. de verbor. significat.* & fuit resolutum in Toletana Parochialis, 10. Maij, 1596. coram D. Arigonio infra adducta 19. *par. cap.* 2. *num.* 341. quam
28 vide. Et † etiam appellatione *diœcesis* in proposito venit ciuitas, iuxta dicta supra 1. *parte*, *cap. vltimo, à num.* 76.

29 Et † qui narrat se clericum Abulen. seu oriundũ. Abulæ, debet id verificare, maxime, quando ibi impetrat beneficium, Flamin. Paris. *de resignatione beneficiorum, lib.* 10. *quæst.* 3. *num.* 28. & fuit resolutum in vna Gienen. præstimonij, 19. Nouembris, 1593. coram domino Blanqueto, in qua fuit dictum, debere verificari, per d. Quesadam, pro iustificatione suæ gratiæ narratiuam literarum, quòd erat oriundus ex dicta diœcesi Gienen. Et idem fuit dictum in vna Ferdonen. Prioratus, 4. Maij, 1594. coram domino Penna.

30 Ad cuius † verificationem non sufficit habere ibi beneficium, vel domicilium, vt apparet ex dictis, etiam si habuerit domicilium per decem annos, & vltra, nam adhuc non potest dici ortus, seu oriundus, seu Abulen. proprie: illa enim habitatio solum facit incolam, seu domiciliarium, non tamen ortũ, seu oriundum, *l.* 1. *cum seqq. C. de municipalib. & origin. & l.* 2. *C. de incolis, lib.* 10. Gregorius Lopez *in l.* 2. *tit.* 24. *partita* 4. *verb. Maguer. vers. aduerte tamen*, Menoch. *de arbit. lib.* 2. *casu* 86.

31 Et † quamuis posset dici naturalis ciuiliter & improprie, ex *d. l.* 2. *partita*, Burgos de Paz *in l.* 3. *Tauri*, 1. *parte, nu.* 372. Auendanno *de exequendis mandatis, li.* 1. *cap.* 3. *num.* 5. & Azeuedo *in l.* 19. *tit.* 3. *lib.* 1. *recopilationis, num.* 1. ortus tamen, seu oriundus, nullo modo dici potest, cum non nisi ab origine talis dicatur. Et † quando quis diceret, se esse naturalem Abulæ, 32 seu diœcesis Abulen. intelligendum erat de naturalitate ratione natiuitatis, seu originis, ex Gregorio Lopez *in l.* 1. *tit.* 20. *partita* 2. *verb. la primera*, nam verba sunt naturaliter & proprie, non ciuiliter intelligenda, *l. fin. C. de his, qui veniam ætatis*, & ibi Baldus, Cardinalis Mantica *de coniecturis, libr.* 3. *titul.* 4. *num.* 15. Gallinius *de verb. significatio. lib.* 2. *cap.* 21. *nu.* 8. *& lib.* 3. *c.* 19. *n.* 2. Salazar *de vsu & consuetudine, ca.* 1. *num.* 57. *&* 62.

Ex † quibus infertur ad dispensationes matrimo- 33 niales, in quibus impetrantes narrant esse ortos ex tali loco, vt non sufficiat verificare habitasse ibi, & habuisse domicilium etiam vltra decem annos, quamuis contrarium aliquando seruetur in hoc Episcopatu.

Nec refert, si dicatur, quod † si Papa sciuisset ni- 34 hilominus concessisset: quia, vt inquit Baldus *in dict. cap. significante* casus omissus non habetur pro expresso, & concessio facta in vno casu non porrigitur ad alium. Decius *in cap. super literis, de rescriptis, numer.* 18. *in fine*, quod maxime procedit, quando ambo impetrantes narrant esse ortos ex vno & eodem loco.

Cap. X.

De beneficijs sæcularibus, sæcularibus; & regularibus, regularibus conferendis.

Svmmaria.

Cum beneficia alia sint sæcularia, scilicet, sæcularibus addicta, qualia censenda sunt omnia, nisi contrarium probetur, alia regularia, quæ ex fundatione, vel consuetudine, &c. religiosis sunt addicta: & indecorum sit, & rationi non congruat, homines disparates professionis, vel habitus, Ecclesijs præficere, & c. sæcularia sæcularibus, regularia regularibus conferri debent. à n. 1. & seqq.

Beneficia regularia non possunt conferri nouitijs, sed debent dari expresse professis. nu. 4.

Beneficia sæcularia non possunt conferri nouitio, & valebit collatio, seu electio de eo facta. nu. 5. *qui consentiendo, & beneficium acceptando, non videtur ipsi religioni renunciare. sicut è conuerso,* nu. 6.

Concilio Tridentino prohibetur, beneficia regularia sæcularibus vniri, nu. 7.

Eodem Concilio decretum est, vt regularia beneficia in titulum regularibus professis prouideri consueta, religiosis tantum illius Ordinis, vel ijs, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non alijs conferantur. nu. 8.

Beneficia Commendatariorum Ordinis Diui Iacobi, & similium, alijs alterius professionis, nullatenus conferri poterunt, nec etiam Commendatarii ipsi ad beneficia sæcularia admitti poterunt. nu. 9.

Ponitur declaratio S. Congregationis circa dictum decretum Cõcilii, n. 10. *Vbi etiam habetur, quod Abbatiæ nõ nisi professis per Ordinarios conferri possunt. Pro quo facere*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

facere videtur c.21.ſeſſ.25. de regularibus, verſ. quæ vero impoſterũ vacabunt, &c. *Quæ verba licet non ſint præceptiua, vt ait Rota, ſed conſultiua, ſecundum ſanctam Congregationem, tamen procedit reſpectu Papæ, de quo ibi Concilium loquitur.* numer. 11. & 2. ſeqq.

Reges Hiſpaniæ, quibus Adrianus Sextus indulſit ius præſentandi Abbates, & alios præfectos, non potuerunt præſentare ante Concilium ad præfecturas regulares perſonas ſæculares, nec regulares alterius Ordinis, & multo minus poſt Concilium poterunt, nu.14.

Ponitur alia declaratio ſanctæ Congregationis circa dictum decretum, num.15.

Dicta concluſio, quod ſæcularia beneficia ſæcularibus, regularia regularibus conferenda ſunt, limitatur, niſi vrgeat neceſſitas, quia puta, idonei non reperiantur, n.16.

Secundo limitatur, vt non procedat in Eccleſijs parochialibus, ſeu curatis ſæcularibus, ad quas promoueri poteſt monachus, maxime ſi eſt aptus concionator. à nu.17.& 2.ſeqq. *Sed contraria ſententia tenetur, ſc. quod monachi ſint inhabiles ad beneficia ſæcularia, etiam curata, nec Epiſcopus poſſit in hoc diſpenſare, Canonici tamen regulares poſſunt obtinere curata.* à n.20.vſq; ad n.27

Beneficiorum ſæcularium ſimplicium ſunt incapaces religioſi, etiam canonici regulares, nu.28. & 29. *vbi ponitur reſolutio Rotæ.*

Ad dignitatem Epiſcopalem poſſunt monachi, & regulares de iure eueht, num.30.

Ponuntur declarationes ſanctæ Congregationis, num. 31. & 32. *Ex quibus apparet, Papam nolle, quod regulares etiam canonici admittantur ad parochiales.* n. 33.

Tertio limitatur dicta concluſio, niſi ſit mutata qualitas, & ſtatus beneficij, ad q̃ requiritur quadraginta annorũ poſſeſſio cum bona fide, ſcil. quando conſtat de vera qualitate beneficij, & anteriori ſtatu, nam alias attendendus videtur vltimus ſtatus, maxime, ſæcularitatis, nu. 34.& ſeq. *vbi adducuntur reſolutiones Rotæ. Nec ſufficit quadragenaria ſtante priuilegio, vel diſpoſitione Papæ cum decreto irritante, ſeu prohibitione, ſed opus eſſet immemoriali.* num. 36.

An clauſula poſita in commenda, attento, quod clericis ſæcularibus commendari cõſueuit, verificetur in vno actu n.37. *vbi quod non licet, ſecus, ſi dixiſſet, ſolita eſt.*

An religioſi ſint omnino incapaces beneficiorum ſæcularium, maxime in titulum, & Corraſcait, quod præter Eccleſias curatas & Cathedrales aliorum quorumcunq; beneficiorum ſæcularium, vt temporalium rerũ, etiam ex diſpenſatione Papæ incapaces ſunt, nu.39. *Certum tamen eſt, ex diſpenſatione Papæ eſſe capaces beneficiorum ſæcularium, etiam in titulum, ſicut poſſunt habere titulum ſuorum beneficiorum regularium.* nu. 39. & 40. *Sed inquit Corraſius, eſſe incapaces temporalium etiam ex diſpenſatione Papæ.* num.41.

Verum eſt, religioſos ex diſpẽſatione Papæ eſſe capaces temporalium rerum, non ſolum quoad adminiſtrationem, & diſpenſationem, ſed etiam quoad dominium, & proprietatem. n. 42. *Nam Papa poteſt ex cauſa diſpenſare in voto ſolemni religionis.* nu. 43. *Quamuis contrarium teneant Diuus Thomas, & alij.* nu. 44.

Communis ſententia Canoniſtarum, & Theologorum tenenda eſt, quæ comprobata eſt facto Pontificum, nu.45. *Et ratio eſt, nam ſicut in voto ſimplici & iuramento, quorum obligatio etiam eſt de iure diuino, Papa poteſt diſpenſare, ita in voto ſolemni, cuius etiam obligatio procedit ex actu humano.* nu. 46.

Obiectioni, quod in voto ſolemni non poſſit diſpenſari ratione traditionis perſonæ, in qua ſolemnitas voti conſiſtit, ſatis ſit, quod qua ratione poteſt Papa diſpenſando ex cauſa tollere obligationem voti ſimplicis & iuramenti, & ius ex promiſſione Deo quæſitum, eadem poteſt tollere ius ex traditione Deo quæſitum, & traditionem reuocare. nu. 47. & 48. *Sicut etiam in matrimonio rato poteſt diſpenſare.* n. 49.

In voto ſolemni caſtitatu, quod fit in ſuſceptione ſacrorum ordinum, eſt etiam traditio perſonæ, & tamen in eo poteſt Papa diſpenſare, nu. 50. *Nec refert dicere, quod votum, ſeu debitum continentiæ non ſit eſſentialiter annexum ordini ſacro, ſed ex ſtatuto Eccleſiæ, ſtatui vero religionis ſit eſſentiale: nam ſuppoſito quod ſit, eſſet indiſpenſabile, ſicut votum religionis, ſi traditio eſſet ratio indiſpenſabilitatis.* nu. 51.

Non eſt verum voti ſolemnitatem conſiſtere in traditione, ita quod votum ſolemne ſit promiſſio, & traditio, ſeu exhibitio perſonæ per aſſumptionem ſtatus, ſimplex vero ſola promiſſio: nam etiam in votis ſimplicibus poteſt eſſe traditio, ſicut in voto ſolemni quæ nihil aliud eſt, quam dedicare, & mancipare ſe Deo, & eius ſeruitio, nu.52. *Vt patet in eo, qui perpetuo vouet ſeruare caſtitatem, & in eo, qui extra religionem approbatã voueret perpetuo caſtitatem, paupertatem, & obedientiam, & in Societate Ieſu*, nu. 53.

Voti ſolemnitas ex ſola conſtitutione Eccleſiæ eſt inuenta, vt per iſta verba inquit Bonifacius, & Gregorius Decimus tertius, nu. 54. *Quæ non poſſunt intelligi vt intelligunt Thomiſtæ de cæremonia ſolemnitatis.* n. 5.

Votum ſimplex, & ſolemne non differunt eſſentialiter & ſpecifice, ſed ſolum accidentaliter, & ex inſtitutione Eccleſiæ, ſuntq; eiuſdem ſpeciei ex parte obiecti, vnde ſumitur ſpecificatio. n.56. *Quamuis ſolus Aragon, & alii teneant differre ſpecie.* n. 57.

Conſiſtit formaliter ſolemnitas voti non in traditione, quæ ipſum votum includit, ſed in hoc quod Eccleſiæ authoritate ſtatutum eſt tale votum eſſe ſolemne, ſcilicet, per quod homo inhabilis eſt ad matrimonium, ſeu in hoc quod fiat vt Eccleſia decernit. n.58.

Cum voti ſolemnitas ſit de iure poſitiuo, apparet, poſſe Papam diſpenſare in voto ſolemni religionis, ſicut in voto ſimplici. n.59. *Et quod poſſint diſpenſare in voto ſolemni paupertatis, docent relati.* n 60.

Obiectioni Nauarri, quod ad diſpẽſandum in voto paupertatis, ita vt fiat verus dominus, nulla iuſta cauſa poteſt occurrere, Reſpondetur, quod voto paupertatis non tam repugnat dominium, quam vſus, nu.61.& 62. *Sicut etiam voto caſtitatis ſolemni non tam repugnat vinculũ, & dominium matrimonii, quam vſus.* n. 63.

Votum ſolemne paupertatis ſola Eccleſiæ conſtitutione facit monachum inhabilem ad dominium, vel retinendum, vel acquirendum, n.64. *ſicut etiam votum ſolemne caſtitatis etiam monachi ſola Eccleſiæ conſtitutione facit inhabilem ad matrimonium, & illud dirimit*, n.65. *& quando id introductum ſit.* nu 66.& 3.ſeqq. *Quamuis contrarium teneant Diuus Thomas, & alii, ratione traditionis, quam includit votum ſolemne*, num. 69. *Cui rationi reſpondetur* à nu. 70. & ſeq.

Si vo-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Si votum solemne religionis faceret inhabilem ad matrimonium sua natura ratione traditionis, etiam votum solemne ordinis sacri id faceret. num. 72. *& etiam vota simplicia Societatis Iesu.* nu. 73.

Vota Societatis Iesu licet iam dirimant matrimonium ex constitutione Greg. Decimi tertij, adhuc dicuntur simplicia, quia non sunt perpetua ex parte Societatis, sed donec prælatis placuerit. n. 74. *Ex qua etiam ratione non dissoluunt matrimonium præcedens.* n. 75.

Cum votum solemne religionis sola Ecclesiæ constitutione dirimat matrimonium subsequens, consequenter dicendum est à fortiori solo iure Pontificio dissoluere præcedẽs ratum. n. 76. & 77. *quamuis alii aliter, & varie teneant, quorum sententiæ improbãtur,* à n 78. & 4. seqq.

Cum votum solemne religionis solo iure Ecclesiastico dissoluat præcedẽs matrimonium ratũ, sequitur posse Papam ex causa dispensare in matrimonio rato, vt tenent communiter Canonistæ, n. 84. *Quamuis contrarium teneãt Theologi communiter.* n. 84.

Authoritas Matthæi, & Marci: Quos Deus coniunxit homo non separet, intelligitur de matrimonio consummato, n. 85. *in quo non potest Papa dispensare.* n. 86.

Cum voto paupertatis & castitatis, etiam solemni, nõ tam repugnet dominium, quam vsus, & sola Ecclesiæ constitutione monachus sit incapax dominii, sicut & ad matrimoniũ inhabilis, recte poterit Papa illum facere habilem, & capacem dominii, etiam manentẽ monachũ. n 87. *quamuis id non soleat facere, sed concedere administrationem, & dispensationem rerum, qualem habent beneficiarii regulares fructuum suorum beneficiorum,* num. 88.

Monachus factus Episcopus non habet bonorum, seu fructuum dominium, & proprietatem, sed administrationem & dispensationem. nu. 89.

Cum Papa dispensat cum monacho, vt matrimonium contrahat, illo contracto, cõsequenter etiam manet relaxatum votum paupertatis & obedientiæ. n. 90.

Respondetur cap. cum ad monasterium, de statu monachorum, in fine, licentiam ibi intelligi voluntariam, & sine causa. num. 91.

Secunda responsio, quod in sensu composito, id est. cum monacho manente monacho, non possit Papa dispensare in votis castitatis, & paupertatis, &c. n. 92. & 93. *quæ defenditur ab impugnatione Ledesmæ.* à n. 94. & seq.

Improbatur dictum Innocentii, quod abdicatio proprietatis, & custodia castitatis sunt annexa Ordini à iure positiuo. n 96. & 97.

Professio facta cum conditione, pacto, seu modo de retinendo, seu habendo proprio, non valet. n. 98. *contra aliquos citatos.* n. 99. *Et respondetur capiti finali, Quod clerici, vel vouentes,* nu. 100.

1 CVm beneficia, vt † supra dictum est, 1. *par. c. 6. n.* 11. alia sint sæcularia, scil. sæcularibus addicta, qualia censenda sunt omnia, nisi contrarium probetur, alia regularia, quæ ex fundatione, seu institutione, vel consuetudine, seu præscriptione religiosis sunt addicta. *c. cum de beneficio, de præbendis in 6. clem. vnica de supplenda negligentia prælatorum,* Cosmas *in pragmatica sanctione, tit. de collatio.* §. *item placuit, verb. regularib.* Rebuf. *in praxi, tit. regularia beneficia multiplicia, n. 1. & in concordatis tit. de collatio* §. *volumus, verb. regularia, & in tract. de nominatio. q. 15. nu. 16. alias* 23. Corras. *de beneficiis 1. parte, c. 5. n. 6.* & Petrus Gregor. *cap. 10. num. 12.* Petrus Pechius *in reg. beneficium, in 6. num. 6.* Hojeda *de incompatibilitate beneficior. in præfatio. num. 6.* & Cerola *in praxi Episcopali, 2. parte verb. beneficium,* §. 12. *&* 19. Et † cum indecorum sit, & ra- 2
tioni non congruat, homines disparis professionis vel habitus Ecclesiis præficere, aut in eadem Ecclesia sociari, *cap. in* 9. 16. *quæst. 7. & Clem. 1. de elect. 10.* sæcularia † beneficia sæcularibus, regularia regularibus 3
conferri debent, dicto capite, cum de beneficio, cũ alijs, vt per citatos, & Cosmam, *d. tit. de collatio.* §. *illi vero, verb. religiosis,* Rebuf. *in praxi, tit. de dispensatio. cum regul. & in tract. de pactis de possessorib. num.* 311. alias 259. Corras. etiam 3. *parte, cap. 5. num.* 13. Mandosium *de signatura gratiæ, tit. de prouisio. versic. beneficia regularia, & versic. Prioratus, & versic. monacho, & tit. de dispensatione monachor. pro obtinendis beneficiis,* quem vide, Couarruuiam *in cap. 2. de testamentis. numer. 2. & 3.* Hojedam *cap. final. num.* 92. Nauarrum *consil. 3. de præbendis,* Flam. Paris. *de resignatione, lib. 4. quæst 5.* Man. Rodrig *quæst. regul. tom. 1. q. 34. art. 3.* & post hæc Gonçal. *de reg. mensium, glos. 7. à n. 3. & gl.* 8. & D. Card. Tuschus, *concl. 67. litera B.*

Nec beneficia regularia possunt † conferri nouitiis, sed debent dari expresse professis, *cap. nullus, de electio. in 6. Clemen. 1. de supplenda negligentia prælatorum, & clem. 1.* §. *fine. 2. de statu monachor.* Paulus, Lapus, Domin. *nu. 6. vers. in eadem glos.* ibi, *nullus,* & Franchus, *nu. 1. circa finem, in capit. beneficium, de regu. in 6.* quicquid sentiat gl. *ibi, verbo conferendum.* Açor *lib. 12. cap. 3. quæst. 1.* 4

Beneficia vero † sæcularia possunt conferri nouitio, & valebit collatio, seu electio de eo facta, cum possit consentire, & redire ad sæculum, & non sit vere Religiosus, quamuis contra teneat dicta glossa, *verb. conferendum,* dicens, quod constituto in probatione, non poterit conferri beneficium, quod per regulares possideri non possit, &c. quam sequitur ibi Lapus, Anchar. & Domin. *vbi supra.* 5

Sed contra † eam tenet Franchus, *dicto numer. 1. versicul. in eadem,* glos. ibi, *possideri,* dicens, satis videri, quod licet id fieri non debeat, vt dicit glos. si tamen eidem conferatur, vel ad id eligatur, tenebit electio, vel collatio, &c. qui tamen male ait, quod consentiendo, & beneficium acceptando, videtur ipsi Religioni renuntiare sicut è conuerso, nam non est incompatibile beneficiũ cum nouitiatu, & probatione, idem tenet Açor *supra.* 6

Vnde in S. Concilio Trident. *sess. 24. cap. 13. & 15. de reformat.* prohibetur beneficia regularia sæcularibus vniri. 7

Hodie in eodem † Concilio, *sess. 14. cap. decimo. de reform.* decretum est, vt regularia beneficia in titulum regularibus professis prouideri consueta, cum per obitum, aut resignationem, vel alias illa in titulum obtinentis vacare contigerit. Religiosis tantum illius ordinis, vel iis, qui habitum omnino, suscipere, & professionem emittere teneantur, & non aliis, ne vestem lino, lanaque contextam induant, conferantur, tradit post hæc Gonçalez, *glos. 8. à num. 7.* 8

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Ex

9 Ex quo infert † Hojeda, *d. cap. fin. num.* 105. quod beneficia Commendatariorum ordinis D. Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, & D. Ioannis, & similium, quæ eis, vt Canonicis regularibus, & sub regula D. Augustini, & Benedicti, degentibus, sunt concedi solita, alijs alterius professionis nullatenus conferri poterunt, vt clare videtur probari *dict. capit.* 10: neque etiam Commendatarii ipsi ad beneficia sæcularia admitti poterunt, cum sint religiosi, ac Canonicorum regularium regulam teneant, circa quod tamen vide dicta supra 1. *par. cap.* 4. *numer.* 18. & 22.

10 Circa quod decretum † Concilij Sanct. Congregatio Illustrissimorum Cardinalium. 12. Decemb. 1585. fecit talem declarationem: *Præter Papam ordinarij Collatores possunt conferre regularia beneficia in titulum regularibus professis prouideri consueta, etiam sæcularibus, qui illius ordinis habitum omnino susciperè, & professionem emittere teneantur, quia hoc cap. loquitur generaliter, & intelligit de ordinariis, nam quando vult intelligere de Papa, illum nominat,* vt cap. 21. sessione 25. de reg. *& quia loquitur per dictionem,* vel, *& sic videtur hic æquiparare hos duos casus: Abbatiæ vero, & beneficia administrationem habentia, nonnisi professis, iuxta Canones per Ordinarios conferri possunt. Quam declarationem adducit Gonçalez,* glo. 8. nu. 78.

11 Et pro vltima † parte huius declarationis videtur facere *d. cap.* 21. *sessione* 25. *de regul. versic. Quæ vero in posterum vacabunt, nonnisi regularibus expectatæ virtu-*
12 *tis, & sanctitatis conferantur.* Quæ † tamen verba, licet secundum Rotam sunt præceptiua, non consultiua, iuxta doctrinam Socini Iunioris, *consil.* 144. *numer. decimo nono, volumine tertio.* Sacra vero Congregatio Concilij censuit esse consultiua, cum descendant ab illo verbo, *Considit*, posito *in versiculo præcedenti*, vt per Flamin. Paris. *dict. quæst.* 5. *num.* 3.

13 Sed ista † declaratio, quod illa verba sint consultiua, procedit respectu Papæ, de quo ibi Concilium loquitur, & sic non est contraria præcedenti declarationi, quæ fundatur *in cap. cum ad nostram, cap. officii, cap. cum in Magistrum, de election. cap.* 1. *nullus eodem, in 6. & Clement.* 1. *eodem tit. cap. cum singula.* §. *prohibemus, de præbend. in 6. Clement.* 1. *de supplen. negligentia prælatorum, & Clemen.* 1. §. *fane*, 2. *de statu monachor.* Put. *decisio.* 261. *lib.* 2. & post hæc Gonçal. *glos.* 8. *ex d. nu.* 78.

14 Ex quibus † Nauarrus *comment.* 3. *de regul. cap. nullam, num.* 2. & Man. Rodrig. *quæstio. regul.* 2. *tomo, quæst.* 123. *artic.* 4. dicunt Reges Hispaniæ, quibus Adrianus VI. indulsit ius præsentandi in suis Regnis Abbates, & alios Præfectos Ecclesiarum collegiatarum, sæcularium, & regularium, saltim Consistorialium, per Breue, cuius copiam inquit Nauarrus se vidisse, non potuisse præsentare ante Concilium Tridentin. ad Præfecturas regulares personas sæculares, nec regulares alterius ordinis, & multo minus post Concilium poterunt, licet id non videatur recte seruari.

15 Declarauit etiam Sancta † Congregatio: *In prouisionibus beneficiorum, quas Ordinarii inferiores faciunt, non professis, non esse apponendum hoc decretum, ex nunc, prout ex tunc, & postquam, in solis prouisionibus Apostolicis apponi consuetum, sed prouisiones faciendas esse purè, & simpliciter ad formam Concilii,* d. cap. 10. *vt qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur.* Quæ professio emittenda est post annum integrum probationis, & non ante, alias esset nulla, vt *in cap.* 15. *sess.* 25. *de regul.* quicquid controuertat Gonçalez *supra, ex num.* 87.

Prædicta tamen constitutio, quod † sæcularia be- 16
neficia sæcularibus, regularia regularibus, conferenda sunt, limitatur, nisi vrgeat necessitas, quia puta idonei non reperiantur, capit. inter quatuor, de religiosis domibus, vbi Abbas, Rebuffus *in concord. tit. de collat.* §. *primo volumus, verb. & conformitatem, & in praxi, tit. de dispensatio. cum regular. num.* 40. & Corras. 1. *part. cap.* 5. *num.* 7. & 3. *part. cap.* 5. *num.* 13. pro quo facit regula *quod non est licitum* 4. *de regul. iur. in decretal.* & ibi gloss. *verb. necessitas*: & post hæc tradit Gonçalez *gl.* 8. *num.* 43.

Secundo † limitatur, vt non procedat in Ecclesiis 17
parochialibus, seu curatis sæcularibus, ad quas promoueri potest Monachus, seu Religiosus, maxime si sit aptus concionator, *cap. in parochia.* 16. *quæst.* 1. vbi gloss. *cap. quod Dei timorem, de statu monachor.* & ibi Abbas dicens communem Domin. *in dict. cap. beneficium, de regul. in 6. numer.* 6. *versic. in eadem*, glos. *ibi, nullus*, & Franchus *ibidem, numer.* 1. *circa finem*, Cosmas *in pragmatica sanctio. tit. de collatio.* §. *illi vero, verb. Religiosis*, Rochus, *de iure patronat. verb. honorificum, numer.* 13. Selua dicens etiam communem, *de benefic.* 3. *part. quæstion.* 70. Corras. *dict.* 1. *part. cap.* 5. *numer.* 7. & 3. *part. cap.* 5. *num.* 14. Quintanaduenas, *libr.* 1. *Ecclesiasticon, capit.* 4. *numer.* 16. Tuschus *conclus.* 67. *lite. B. numer.* 4. Syluester *verb. Religio.* 7. *quæst.* 3. & 4. & Manu. Rodrig. *dict.* 1. *tomo, quæst. reg. quæst.* 34. *artic.* 4. & nouissime Leonar. Lessius, *de iustitia & iure, lib.* 2. *cap.* 34 *nu.* 6. Qui † tamen præ- 18
ter Abbatem Corras. Tuschum, & Sylu. non videntur requirere, quod sit aptus concionator, sed absolute tenent, Monachum posse de iure promoueri ad Ecclesiam parochialem sæcularem, & est glo. *in dict. Clement.* 1. *de supplend. negligent. prælator. verb. sæcularibus*, & † Lambert. *de iure patron. 1. part. 2. lib. quæst.* 19
7. *artic.* 19. ait, expresse monachum posse absque dispensatione præfici parochiali, etiã si non sit aptus concionator, seu prædicator, dummodo non reperiretur clericus sæcularis ita bonus, & idoneus, nam tunc inquit *ibi, & in artic.* 22. *sequenti, numer.* 2. non debere præfici Religiosum, & est *l.* 25. *tit.* 7. *part.* 1. & ibi Gregor.

Sed contrariam † sententiam, scilicet, quod Mo- 20
nachi sint inhabiles ad beneficia sæcularia, etiam curata, tenuit Rota *decisio* 5. *de iure patronat. &* 28. *de præbendis, in nouis*, & Bellamera *decis.* 713. *&* 750. sequuntur Felin. *in cap. in nostra de rescript. col.* 40. Bertach. *in repert. verb. patronus.* Rebuffus *de pacificis possessoribus, dict. num.* 311. alias 259. *& in praxi, dict. tit. de dispensatio. cum regularibus, nu.* 513. *&* 40. Gomez. *de gratiis expectat. n.* 70. Couarruu. *in cap.* 2. *de testamen. num.* 3. Nauarrus *cons.* 10. *de regul.* vbi loquitur in clerico Ordinis, seu Militiæ S. Stephani Florentiæ, sub regula D. Benedicti, *& cons.* 11. *de statu monach. nu.* 6.

& Zaual-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

& Zauallos, *quæſt.* 28. qui tamen confundit beneficia curata cum ſimplicibus, nec diſtinguit Canonicos regulares.

21 Quæ ſententia fundatur, † primò ex Concilio Lateranenſ. ſub Alexandro tertio, *in cap. Monachi, de ſtatu Monachor.* vbi id quod antea videbatur permiſſum, *vt in d. cap. in Parochia, 16. quæſtion.* 1. cum multis alijs capitulis eiuſdem cauſæ, & quæſtionis, de quibus per Quintanaduennas, *libro* 3. *Eccleſiaſtic.*

22 *num.* 49. iam prohibetur. Ex quo † etiam videtur, Epiſcopum non poſſe in hoc diſpenſare, vt videtur ſentire Gomezius *ſupra*, & Mandoſ. *d. tit. de diſpenſatione Monachor. in princip.* cum non poſsit contra Canones & Concilia diſpenſare, Duennas *regul.* 248. Hojeda *c.* 11. *n.* 4. *& c.* 12. *num.* 13.

23 Quamuis Rota, Bellamera, † & Felin. *vbi proximè*, & Caputaquenſ. *deciſ.* 85. *parte* 1. contrarium videantur tenere, & ſequuntur Staphil. *de variis modis vocationis, 6. modo. num.* 5. & Couarruu. *d. num.* 3. & Gonçal. *gl.* 7. *n.* 52.

24 Secundo videtur † etiam dicta ſententia probari *in d. cap. quod Dei timorem.* vbi ſolis Canonicis regularibus permittit Innocentius tertius obtinere be-

25 neficia ſæcularia curata. † De quib. non eſt dubium ea poſſe obtinere. Caputaquen. *dict. deciſ.* 85. Guido Bonus *deciſ.* 96. *in manuſcript.* Mandoſ. *dict. tit. de prætiſió. verſ. regularem.* & Nauar. *conſil.* 11. *& 12. de ſtatu monach.* niſi eſſet translatus de vno ordine ad alium, ex Concilio Tridentino *ſeſſ.* 14. *de reformatio. cap.* 11. Nec eſt neceſſaria diſpenſatio Epiſcopi, Guido Bonus *d. deciſ.* 96. & fuit reſolutum in vna Papien. iuris patronatus. 6. Martij. 1598. coram Domino Seraphino Decano. Quidquid dicat Flam. Pariſ. *dict. lib.* 4. *quæſt.* 5. *num.* 5. & Caputaquenſ. *ibi*, quem citat, lo-

26 quitur reſpectu Monachi. † Quod intelligitur, dummodo non remaneant intra clauſtra. Faſtol.

27 *dub.* 65 Lamber. *d. qu.* 7. *artic.* 21. Quamuis † Rebuff. *ſupra d. tit. de diſpenſat. cum regular. num.* 40. dicat, Canonicum regularem non poſſe parochialem obtinere regulariter, ſed ſolum vbi præficiatur cauſa prædicationis, aut ſi fuerit diſpenſatus, aut in ſubſidium alijs deficientibus ſæcularibus.

28 Beneficiorum † autem ſæcularium ſimplicium ſunt incapaces Religioſi, etiam Canonici regulares, Abbas, Rochus, Selua, & alij relati *ſupra*, Bellamera *deciſ.* 172. & Lambert. *dict. art.* 19. *num.* 24. etiam ex Epiſcopi diſpenſatione, Corraſius *d.* 3. *par. cap* 5. *nu.*

29 13. & Nauarr. *d. conſil.* 11. Vnde † in dicta Papien. iuris patronat. 6. Martii 1598. coram domino Decano fuit reſolutum, *Beneficium ſæculare non poſſe conferri Canonico regulari, ſine Apoſtolica diſpenſatione, niſi ſit parochiale.*

30 Ad dignitatem † tamen Epiſcopalem poſſunt Monachi, & regulares de iure euchi, Abbas, Selua, Couarruu. & alij ſupra, & Corraſ. *d.* 3. *parte. cap.* 5. *nu.* 14. *& l.* 13. *tit.* 5. *part.* 1. & ibi Gregor. & *in d. l.* 25. *tit.* 7. quem vide, & Gonçalez. *ſupra n.* 48.

31 Circa dicta † aduertendum eſt, quod inter declarationes ſanctæ Congregationis Concilij, ſuper dicto capite decimo, ſeſſione decimaquarta, habetur ſequens declaratio. *Regulares ſunt incapaces beneficij ſimplicis, etiam ſi eſſent Canonici regulares, non autem beneficii curati, iuxta diſpoſitionem cap.* quod Dei timorem, de ſtatu Monachor. *licet non hodie, cum obſtet Concilium Lateranenſ. ad concordata.* Et inter † de- 32
clarationes ſuper *cap.* 18. *ſeſſione* 24. *de reformatione* habentur ſequentes declarationes. *Prima quæritur, an Eccleſiæ parochiali, ex neceſſitate, nempe ob penuriam Sacerdotum, regularis perpetuo poſsit præfici? Reſpondit Congregatio permitti poſſe, ita tamen, vt deducto victu, quod reliquum fuerit redituum, in vtilitatem Eccleſiæ, & pauperum conuertatur, ob id autem neceſſariam eſſe hodie diſpenſationem, contra opinionem communem antiquorum Doctorum, quod ita de ſtylo obſeruari conſueuit, quod ſi magis placeret, Sanctiſſ. Domin. noſtro Sixto, poſſe quod petitur ad tempus concedi, quoad ſcilicet Epiſcopus prouideret de clerico ſæculari, nihil tamen concedendum, niſi inſtante Epiſcopo pro neceſſitate, vel vtilitate Eccleſiæ, ſupradictam priorem ſententiam Congregationis probauit Sanctiſſimus. Secunda, quidam clericus Miles ſancti Stephani petit. admitti in concurſu cuiuſdam Eccleſiæ parochialis, Congregatio parua cenſuit, ſignificandum datario, Concilium non prohibuiſſe, quin regulares poſsint habere ſæculares parochiales, ius etiam vetus non obſtare, videat ipſe ſi inſtitutum militiæ ſuæ obſtet, Sanctiſſimus noluit, quia dixit prohibere Concilium Lateranenſ.* in concordatis *cum Leone, Rebuffus* in concordatis; *& ideo ſcribendum Epiſcopo, ne regularem admittat ad concurſum, quod non debuit iſtum ſcilicet admittere. Tertia, Sanctiſſimus Dominus noſter Gregorius XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congregationis Lateranenſ. etiam de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Summi Pontificis aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multoq; minus beneficium curatum ad tempus.* Quam adducit Gonçalez *gl.* 7. *n.* 53.

Ex quibus † declarationibus apparet Papam nol- 33
le, quod regulares etiam Canonici admittantur ad parochiales, quia id prohibuit Concilium Lateranenſ. *in concordat.* quæ prohibitio videtur eſſe, titul. *de collatio.* §. *volumus.* quam Papa extendi vult, etiam ad alias partes. Et poſt hæc tradit Gonçalez, ex *dict. num.* 53. dicens, quod ita obſeruatur, & praxis ſemper admittit, quem ſequitur Proſper de Auguſtino *in appendice ad ſummam Bullarii, verbo Regularis Canonicus. pag.* 577.

Tertio limitatur dicta conſtitutio † niſi ſit mu- 34
tata qualitas, & ſtatus beneficij, ad quod requiritur quadraginta annorum poſſeſsio cum bona fide, *d. cap. cum de beneficio.* & ibi Doct. ſcilicet, quando conſtat de vera qualitate beneficij, & anteriori ſtatu, nempe fuiſſe regulare, vel è contra: nam ſi de contraria qualitate, & anteriori ſtatu non conſtaret, attendendus videtur vltimus ſtatus, maximè ſi eſt ſæcularitatis, qui eſt magis iuri conformis. Rota Felinus *in d. capit. in noſtro, deciſ.* 2. *de præbend. in nouis.* Selua 3. *par. quæſt.* 11. 22. *qualitate. num.* 40. Rebuff. *in concordatis. titul. de collatio.* §. *volumus. verb. regularia.* Hojeda *d. cap. fin. num.* 92. & Maſcard. *concluſ.* 172. qui tamen ſatis confuſe loquuntur, & P. Gregor. *de benefic. cap.* 10. *num.* 12. & Pacian. *de probat. lib.* 2. *cap.* 31. *à num.* 8. *&* 12. & poſt hæc Gonçal. *d. gl.* 7. *à n.* 8. *&* 15. *& gl.* 8. *à n.* 32.

Et quod quando conſtat † de anteriori ſtatu, re- 35
quiratur poſſeſsio quadraginta annorum, ad muta-

G tionem

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

tionem illius, fuit resolutum in vna Tridentina prioratus. 17. Nouembr. 1594. coram D. Orano, & in Salamantina Vicariæ. 1596. adducta supra 1. *par. c. 2. num.* 94. & in Bracharen. Monasterij, 19. Decem. 1597. coram D. Pamphilio, in qua dictum est, *Quod vt recedatur ab anteriori statu regularitatis beneficij, necessarium est, quod ostentatur posterior status sæcularitatis, qui sit legitime præscriptus per possessionem quadragenariam, sublatis prouisionibus Apostolicis, & earum temporibus, quæ non mutant statum. Achilles* decis. vltima. de iure patro. *nisi appareat esse factas animo mutandi statum, &c.* Et in Ostunen. Capellaniæ, 19. Ianuar. 1598. coram D. Seraphino.

36 Nec sufficiet quadragenaria † stante priuilegio, vel dispositione Papæ, cum decreto irritan. seu prohibitione Archid. Ioann. Andr. Don. in *num. 6.* Franc. 3. & alij, *in dict. capit. cum de beneficio.* Crescen. *decis. 4. de priuileg. num. 6.* D. Ioseph. Aldred. *in allegat. pro regularium exemptione. 2. par. cap. 3. num.* 8. & alij citati supra 5 *par. c. 4. n.* 176. sed tunc opus esset immemoriali, *vt ibi n.* 180.

37 Et an clausula † posita in commenda. *Attento quod clericis sæcularibus commendari consueuit*, verificetur in vno actu. vide Crescen. *dec. 1. de præb.* & Mando. *d. tit. de prouisio. vers. præceptoria.* vbi quod non, quia verbum, *consueuit*, requirit plures actus, licet si dixisset *solita est*, vnus tantum actus sufficeret, vt fuit aliàs dictum in causa Tirasonen. iuris præsentandi 16. Octobr. 1592. coram D. Blanqueto, & in Salamantina parochialis 5. Iulij 1593. coram D. Arigonio. Per. de Lara *de anniu. li. 1. c. 12. à n.* 43. Qui alios allegat Roc. *in rub. de consuet. à n.* 31.

38 Sed hic est quæstio †, an Religiosi sint omnino incapaces beneficiorum sæcularium, maxime in titulum, in qua Corras. 3. *par. c. 5. n. 15.* ait, quod præter Ecclesias curatas, & Cathedrales, aliorum quorumcunque beneficiorum sæcularium, vt temporalium rerum, etiam ex dispensatione Papæ, *c. cum ad Monasterium. in fine. de statu Monachorum.* incapaces esse

39 constat. Certum † tamen est, nec id negat Corras. *ibi.* Monachos & Religiosos, ex dispensatione Papæ esse capaces beneficiorum sæcularium, & illa posse obtinere, etiam in titulum, vt patet ex Mandosio *dict. tit. de dispensatione Monachor.* pro obtinendis beneficiis, & Nauarro *comment. 4. de regular. numer. 69.*

40 Sicut enim † possunt habere titulum suorum beneficiorum regularium, vt Abbatiarum, & aliorum, Rota *decis. 772. parte 1. diuersorum:* & etiam Episcopatuum, ita etiam & aliorum beneficiorum sæcularium Papa dispensante, in iure Canonico disponente, quod sæcularia sæcularibus conferantur. Circa quod vide Nauarrum *de reditib. Ecclesiast. qu. 1. monit. 9. seu 11. n. 4.*

41 Inquit autem † Corrasius, Monachos, & Religiosos esse incapaces temporalium rerum, etiam ex dispensatione Papæ, ex *dict. capitul. cum ad Monasterium. in fine*, vbi dicitur: *Quia abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis, adeo est annexa regulæ Monachali, vt contra eam nec Summus Pontifex posset licentiam indulgere.*

42 Sed verius est † ex dispensatione Papæ esse capa-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ministrationem, & dispensationem, in quo non est difficultas, sed etiam quoad dominium, & proprietatem.

Nam Papa † potest ex causa dispensare in voto 43
solemni Religionis. Innocenc. *in dict. capit. cum ad Monasterium.* & ibi Abbas *numer.* 21. dicens fere omnes Canonistas sequi, & Felin. qui plures citat, & dicit communiorem *in capit. si quando. numer.* 15. *de rescript.* Tiraq. plures citans *de pœnis, in præfatione. numer.* 46. & Menoch. *de præsumption. lib. 2. præsumpt.* 10. *numer.* 33. Gregor. Lopez *in l. 2. tit 7. part. 1. gloss. 3.* vbi Humada, Gratian. *reg.* 320. *numer.* 3. Ant. Gom. *in l.* 40. *Tauri. num.* 66. Ioann. Ramirez *de confirmatione Ordinis D. Iacobi. cap. 5. num.* 25. Couar. *in cap. 2. de testam. à num.* 10. Nauarrus *in manuali, cap.* 12. *numer.* 75. *& cons. 3. numer. 6. de his quæ vi. & cons.* 37. *&* 38. *de voto.* D. Didacus de Zunniga, *de voto, quæstion. 6. à numero* 104. & ex Theologis, Durandus, Richardus, Paludanus, Maior, & alii, *in* 4. *distinctio.* 38. Enricus *quotlibet. 5. quæstion.* 28. D. Anton. *in summa 2. par. titul. 1. capit. 2. §. 9. & 3. par. titul. 22. capit. 7. 12. casu.* Angelus *in summa, verb. votum.* 4. *quæstion. 5.* Rosel. *verb. Papa. numero* 4. Caietanus *2. secundæ, quæstion. 88. articul. 11. & in opusculis. tom. 1. tract. 17.* Corduba *libr. 1. quæstion. quæst.* 24. Mich. de Medina, *de sacrorum hominum continentia, libr. 5. ex capit. 7.* & præcipue *ex capit. 21.* dicens communem Theologorum & Iurisperitorum sententiam, Angles *in floribus Theologicarum quæstionum, materia de voto. articul. 8. 2. difficultate.* Candelabrum Aureum *de matrimonio, numero* 143. Graffijs *in decision. aureis casuum conscientiæ, libr. 2. cap. 31. num. 22. &* 23. Enriquez *in summa, lib. 11. capit. 8. §. 11. & libr. 12. capit. 5. §. 3.* Valentia. 3. *tom. disputat. 6. quæstion. 6. punct. 7.* Mota *de confirmat. Ordinis D. Iacobi, lib. 2. cap. 1. §. 12. à nu. 7. & cap. 2. §. 7. ex num. 7.* Açor. *institut. moralium, lib. 12. cap. 7. quæst. 1. 2. &* 3. & Manuel Rodriguez *quæstio. regul. tom. 3. quæstion. 1. art. 8.* & Thom. Sanchez *de matrimonio, libr. 8. disp. 8.* qui plures citat, & nouissime Ribadeneyra *in tract. de ratione instituti Societatis Iesu. cap. 15. 17. &* 18. Gabr. Vazquez *12. tom. 2. disp. 165. numero* 104. Lessius *de iust. & iur. libr. 2. cap.* 40. *dubi.* 14. & Rebell. *de obligation. iust. 2 par. libr. 3. quæstion. 4. num. 8.*

Quamuis contrarium † teneat rèuera D. Tho. *d.* 44
articul. 11. & Syluester *verb. votum. 4. quæstion. 5.* Tabiena *verb. dispensatio. quæstion. 7.* Armilla *eodem verbo, numero* 12. Soto *de iustitia & iure, libr. 7. quæst. 4. articul. 2. & in 4. distinction. 38. quæstion. 2. articul. 2.* Ludouicus Lopez *instruct. conscien. 2. tomo. 2. part. cap.* 48. P. Ledesm. *in summ. 2. part. tract. 10. cap. 8. 2. p.* & Thomistæ moderni communiter, quam dicit probabiliorem Aragon *dict. articul.* 11. & tutiorem, & à Paulo Quarto, vt audit comprobari Mandos. *de signatura gratiæ. tit. de voti commutatione. vers. Papa an possit.*

Sed communis sententia † Canonistarum, & 45
Theologorum tenenda est, quæ comprobata est facto aliquorum Summorum Pontificum, qui iuxta eam dispensarunt, vt authores citati referunt, & Cenedo *collect. 124. ad decretales. n. 5.*

Et ratio est, nam sicut † in voto simplici, & 46
iura-

iuramento promissorio, quorum obligatio, etiam est de iure diuino, Papa potest dispensari, ita, & in voto solemni, cuius etiam obligatio, quamuis sit de iure diuino, procedit, & pendet ex actu humano.

47 Quod si dicas†, in voto solemni non posse dispensari ratione traditionis personæ, in qua solemnitas voti consistit, vt inquiunt Sotus *supra*, *& quæst. 2. articul. 5. eiusdem libri* 7. Aragon. *dict. articul.* 11. *&* 7. Ludouic. Lopez, & Ledesma *supra*, & Thomistæ moderni communiter sic explicantes Diuum Thomam, *dict. articul.* 11. *&* 7. Repli-
48 catur, quod †qua ratione potest Papa dispensando ex causa tollere obligationem voti simplicis, & iuramenti, & ius ex promissione Deo quæsitum, eadem ratione potest tollere ius ex traditione Deo quæsitum, & traditionem reuocare, sicut & rem, quæ alteri tradita, & requisita est, potest Princeps ex causa tollere, vt notatur *in capit. quæ in Ecclesiarum. de constitution.* vt recte aiunt Corduba, Michael de Medina, *capite* 51. Valentia, & Manuel Rodriguez, & alij, *supra*, post Durandum, Ricardum, & Paluda. maxime cum illud ius, & obligatio, ex voto etiam solemni, sit Religionis, & non iustitiæ, vt infra dicetur *numer.* 70. ac proinde ex eo non transfertur particulare dominium proprie, sed improprie, & metaphorice. Et con-
49 firmatur, †nam in matrimonio rato, in quo est traditio ad iustitiam pertinens, & sic fortior, ex quo per eam transfertur dominium, & potestas corporum, proprie potest Papa dispensare, vt infra etiam dicetur, *n.* 83.

50 Rursus in voto †solemni castitatis, quod fit in susceptione sacrorum ordinum, vt *in cap. vnico de voto, libro* 6. & Concilium Tridentinum *sessione* 24. *de matrimonio, canone* 9. Caietanus *dict. tractat.* 27. Medina *dicto libro* 5. *à capite primo ad sextum.* est etiam traditio personæ ad castitatem perpetuo seruandam, vltra consecrationem, seu deputationem personæ, quæ fit per ipsam ordinationem ad actus ordinis, & perpetuum Dei cultum, quicquid dicat Caietanus *dict. tract.* 27. & Aragon. *dict. articul.* 11. 3. *notabili*, & tamen in eo potest Papa dispensare, vt omnes concedunt. Nec refert dice-
51 re, †quod votum seu debitum continentiæ non sit essentialiter annexum ordini sacro, sed ex statuto Ecclesiæ: statui vero religionis sit essentiale, vt dicit Sanctus Thomas *dict. articul.* 11. Soto *dict. articul.* 2. & Thomistæ, quia id solum arguit ex natura rei secluso statuto Ecclesiæ posse stare sacrum ordinem, sine voto, & debito continentiæ, supposito tamen, quod votum fit vt Ecclesia statuit, esset indispensabile, sicut votum solemne Religionis, si traditio esset ratio indispensabilitatis, vt recte Medina *supra cap.* 8. & Lessius *d. dubitation.* 14. *sub numero* III.

52 Præterea non est verum †voti solemnitatem cõsistere in traditione, ita quod votum solemne sit promissio, & traditio, seu exhibitio personæ per assumptionem status, simplex vero sola promissio, & sic differant, vt matrimonium & sponsalia, vt dicunt Thomistæ, & Couarr. *in* 4. 2. *par. cap.* 7. §. 4. *num.* 7. Matien. *in rubric. tit.* 1. *lib.* 5. *Recop. gloss.* 1. *numer.* 70. Ioan. Gutier. *Canonicar. quæst. lib.* 1. *quæst.* 17. *num.* 28. Zunniga *dict. quæst.* 6. *à num.* 99. Vega *in summa* 2. *par. cap.* 129. *casu* 86. & P. Ledesma *dict. tract.* 10. *capit.* 6. nam etiam in votis simplicibus potest esse traditio, sicut in voto solemni, quæ nihil aliud est, quam dedicare, & mancipare se Deo, & eius seruitio, & obsequio. Caietanus *dict. articul.* 7. & Michael de Medina *suprà lib.* 4. *controuers.* 7. *capitul.* 22. 25. 37. *&* 39. Enriquez *lib.* 12. *capit.* 5. §. 4. *&* 5. Man. Rodriguez *quæst. regul. tomo* 1. *quæst.* 1. *artic.* 4. Mota *dict.* §. 12. *nu.* 9. & Azor. *d. lib.* 12. *cap.* 6. *quæst.* 1. *& dict. cap.* 7. *quæst.* 1. Lessius *supra*, *& num.* 115. & Ribadeneyra *d. c.* 15. *&* 17. Gab. Vazq. *d. disput.* 165. *à num.* 71. vt patet in eo, †qui perpetuo vouet seruare castitatem, & in 53
eo, qui extra Religionem approbatam vouet perpetuo castitatem, paupertatem & obedientiam, nec refert ad hoc, quod non sit, qui acceptet ex parte Ecclesiæ: nam ipsemet Deus acceptat huiusmodi votum, & mancipationem, quamuis per illud, ex quo non fit in Religione approbata, & in manib. Prælati, non constituatur in statu Religionis vere & simpliciter, & in eo qui vouet in manibus Episcopi, esset traditio, & acceptatio, tum à Deo, tum à Prælato: & clarius patet in Societate Iesu, in qua est vera traditio Religionis per vota simplicia, vt in constitutione Gregorij XIII. super instituto Societatis Iesu, de anno 1584. quæ est *in lib. literarum Societatis.* & affertur ab Azore *lib.* 13. *cap.* 7. *ad finem.* & est confirmata per aliam constitutionem Gregor. XIV. quæ est *in dict. lib.* in qua quidem constitutione Gregorius XIII. dicit, emittentes in Societate biennio probationis peracto tria vota, tametsi simplicia, in statu Religionis vere constitui; quippe qui per ea se Societati dedicant atque actu tradunt, seque diuino seruitio in ea mancipant. Man. Rodrig. *d. art.* 4. Mota *d. cap.* 1. §. 12. *num.* 1. *cap.* 2. §. 19. *num.* 16. Valentia 3. *tom. disp.* 10. *quæst.* 4. *punct.* 2. *&* 4. *tomo disput.* 10. *quæst.* 5. *punct.* 3. & nouissime Tho. Sanchez *de matrimonio. lib.* 7. *disp.* 25. & Ribadeneyra *supra*, & Gabr. Vazquez *d. disp.* 165. *à n.* 19. *&* 74. *&* 93. Lessius *d. num.* 111. *&* c. 41. *n.* 8. Rebellus *d. q.* 4. *n.* 5. *&* 29.

Sed voti solemnitas ex sola constitutione Eccle- 54
siæ est inuenta, vt per ista verba inquit Bonifacius Octauus *in d. cap. vnico.* & Gregorius XIII. *in dicta constitutione*, docent Franchus, *n.* 1. & alij, *in dict. cap. vnico.* Caietanus *dict. artic.* 7. Michael de Medina, *d. controuersia* 7. *cap.* 38. Palacios *in* 4. *distinct.* 38. Man. Rodrig. *d. art.* 4. Mota *d.* §. 12. *n.* 1. 5. *&* 9. & Azor. *d. c.* 6. *q.* 1. *&* 2. & Thom. Sanchez, & Ribadeneyra *supra*, & Gabr. Vazquez, *ex n.* 8. & Lessius *d. n.* 111. Rebellus *d. n.* 5.

Quæ verba Bonifacij †& Gregor. non possunt 55
intelligi, vt ea intelligunt Sotus *d. art.* 5. Victoria *in relectione de Potestate Papæ, & Concilii. n.* 13. Aragon. *d. art.* 7. Couar. *d.* §. 4. *n.* 8. Matiençó *d. n.* 7. Enriquez *d. c.* 5. §. 6. *&* 7. Vega *supra casu* 85. & P. Ledesma *d. c.* 6. & Thomistæ communiter de cæremonia solemnitatis voti, & modo illud emittendi & recipiendi. Nã illud verbum, voti solemnitas, clare significat substantiam solemnitatis voti, & id, in quo formaliter consistit votum esse solemne, & constat ex ipso con-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

textu *dict. cap. vnici.* & ex dicta constitutione Gregorij, vt per Thom. Sanchez *supra numer.* 24. & Gabr. Vazquez, *numer.* 15. *&* 16. & Rebellum *numero quinto.*

56 Vnde votum simplex † & solemne non differunt essentialiter, & specifice, sed solum accidentaliter, & ex institutione Ecclesiæ, suntque eiusdem speciei ex parte obiecti, vnde sumitur specificatio, vt recte tenet Caietanus *dict. art.* 7. Michael de Medina *d. cap.* 38. Mota *dict. cap.* 1. §. 12. *num* 9. *& d. cap.* 2. § 19. *numer.* 17. Azor *d. c.* 6. *&* 7. *q.* 1. Thom. Sanchez *supra n.* 6. *& disp.* 27. *n.* 18 *&* 27.

57 Quamuis † Sotus *dict. art.* 5. Aragon *d. art.* 7. & alii teneant differre specie, & ex natura sua, quia votum simplex est tantum promissio, solemne vero traditio, in quo etiam stando adhuc esse eiusdem speciei, tenet Valentia *dict* 3. *tomo. disp.* 6. *quæst.* 6. *pun.* 5. *ad finem.* & P. Ledesma *de matrimonio. quæst.* 53. *art.* 2. *ad* 4. *& in summa* 2. *par. dict. tractat.* 10. *cap.* 6. maximè ad finem dicens, votum solemne non esse traditionem formaliter, sed promissionem, quæ sequitur ad traditionem.

58 Consistit ergo formaliter † solemnitas voti, non in traditione, quam ipsum votum includit, sed in hoc, quod Ecclesiæ authoritate statutum est, tale votum esse solemne, scilicet per quod homo inhabilis est ad matrimonium, vt docet Caietanus *dict. art.* 7. & Hieronym. Platus infra referendus. *nu.* 66. seu in hoc, quod fiat vt Ecclesia decernit, & sub forma, & conditionibus ab Ecclesia præscriptis substans tali Ecclesiæ statuto, nempe in Religione approbata, & in manibus superioris, vel in susceptione sacri ordinis. Sco. *in* 4. *dist.* 38. Michael de Medina *d. cap.* 38. & Azor, qui alios citat, *dict. cap.* 6. *qu.* 1. *&* 2. & Thom. Sanch. & Ribadeneira *supra*, & Gab. Vazq. *num.* 83. *&* 92. & Lessius *dict. cap.* 40. *n.* 111. Seu voti solemnitas consistit in acceptatione irreuocabili, facta, atque constituta ab Ecclesia traditionis, & voti, quo quis se statui Religionis, vel clericali addicit, ex quo consequenter inhabilis redditur ab ipsa Ecclesia ad matrimonium. Rebellus *d. quæst.* 7. *n.* 4. Et ita re vera colligitur ex *dict. cap. vnico.* vbi Franchus *d. num.* 1.

59 Cum ergo † voti solemnitas sit de iure positiuo canonico, clarum apparet, posse Papam dispensare in voto solemni religionis: sicut in voto simplici. Et

60 in † specie, de qua agimus, quod possit dispensare in voto solemni paupertatis, docet Innocentius *in d. c. cum ad monasterium.* & ibi Abbas, Couar. *in d. cap.* 2. *de testamen.* Rosella *d. n.* 4. Medina *d. lib.* 5. *c.* 26. Lessius *d. c.* 40. *n.* 122. & Ribadeneira 3. *c.* 18. Mota *d.* §. *12. n.* 8. & Azor *d. c.* 7. *q.* 2. *imo* & Soto *d. art.* 2. *ad fin. & lib.* 10. *q.* 5. *art.* 7. & alii supra citati.

61 Nec obstat, † quod dicit Nauarrus *dict. quæst.* 1. *de reditib. mon.* 9. *num.* 3. *& commentario* 2. *de regularibus. num.* 17. quem sequitur Manuel Rodriguez *dict. to.* 3. *quæstion. regularium. quæst.* 29. *artic.* 6. quod licet ad dispensandum in voto solemni castitatis iusta causa possit occurrere, ad dispensandum vero in voto paupertatis, ita vt fiat verus dñs, nulla talis põt occurrere, cũ cuiuis necessitati, & vtilitati possit prouideri per cõcessionẽ administrationis, manẽte voto, & sic ex defectu causæ non potest Papa dispensare in voto paupertatis. Quia † respondetur, quod vo- 62
to paupertatis non tam repugnat dominium, quàm vsus, vt patet in religiosis Societatis Iesu, qui ad gradus professorum, & coadiutorum formatorum nondum peruenerunt, qui sunt veri religiosi, & tamen bonorum suorum ius & dominium retinent, vt in dicta constitutione Gregorij Decimitertii, Henriquez *d. cap.* 5. §. 5. Manuel Rodriguez *d.* 1. *tomo, quæst.* 1. *artic.* 4. & Mota *dict.* §. 12. *numer.* 5. *&* 8. Gab. Vazquez *supra, à num.* 50. *&* 102. Thomas Sanchez *num.* 24. & Ribadeneira *d. cap.* 18. & Solis *de censibus,* 2. *tomo, lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 22. Lessius *d. lib.* 2. *cap.* 4. *num.* 22. *&* 27. *& c.* 41. *num.* 72. Sicut † etiam voto castita- 63
tis solemni non tam repugnat vinculum & dominium matrimonij, quàm vsus, vt patet in coniugibus post matrimonium consummatum profitentibus, vt *in cap. cum sis cap. vxoratus. caput. ex parte. cap. ad Apostolicam. c. constitutus. de conuersione coniugatorum.* Mota *dict.* §. 12. *num.* 6. Azor *d. cap.* 6. *quæst.* 3. Ribadeneira *cap.* 15. Lessius *dict. lib* 2. *cap.* 41. *numer.* 68. *& seq. &* 72.

Et præterea, votum † solemne paupertatis sola 64
Ecclesiæ constitutione facit monachum inhabilem ad dominium, vel retinendum, vel acquirendum, vt recte tradit Azor *d. cap.* 6. *q.* 4. Les. *d. c.* 4. *nu.* 22. *& d. cap.* 41. *n.* 71. & Ribadeneira *d. c.* 18. & Solis *sup.* & Ga. Vazq. *à d. n.* 50. Sicut † etiam votum solemne casti- 65
tatis, etiam monachi sola Ecclesiæ constitutione facit inhabilem ad matrimonium, & illud dirimit, *d. cap. vnico. de voto. in* 6. & ibi Domin. *num.* 10. Franc. *num.* 1. & alij, Gloss. Hostien. Præposit. & Abbas *n.* 6. dicens, tenere communiter Doctores *in cap. rursus, qui clerici, vel vouentes,* Scotus, Paluda, & Palacios *d. dist.* 38. Angelus *verb. matrimonii impedimentum.* 5. *in princip.* dicens, esse communem Canonistarum & Theologorum, Rosella *verb. impedimentum.* 4. §. 2. dicens, communiter Doctores hoc sequi, Caietanus *dict. art.* 7. Veracruz. *in Speculo coniugiorum,* 1. *p. ar.* 31. late Michael de Medina *d. lib.* 4. *controuersia* 7. *ex c.* 22. & præcipue ex *c.* 31. Angles *supra artic.* 6. *difficultat.* 1. *&* 2. Bellarmin. *disp. tomo* 2. *libr. vnico. de matrim. cap.* 21. Manuel Rodrig. *d.* 1. *tom. quæst.* 1. *art.* 4. *&* 3. *tom. q.* 1. *art.* 2. Mota *d.* §. 12. *& d.* §. 19. *num.* 16. *&* 17. Azor *d. cap.* 6. *q.* 3. & alij relati per Henriquez *d. cap.* 5. §. 7. *in gloss. lit. N.* & Thomas Sanchez plures referens *d. lib.* 7. *disp.* 25. *&* 26. & Ribadeneira *sup. n.* 5. *&* 18. *&* Gab. Vazquez *a num.* 63. Lessius *dict. cap.* 4. *numero* 22. *& d. caput.* 41. *num.* 68. & Rebellus *d. lib.* 3. *quæst.* 4. *num.* 5. (qui tamen *n.* 23. 27. *&* 29. male ait, per professionem includentem tria vota substantialia religionis dirimi matrimonium etiam subsequens ex priuilegio diuino, per votum vero solemne castitatis, vt sic, seu præcisè dirimi iure humano: quæ distinctio est sine fundamento, & contra dictas constitutiones Bonifacii, & Gregorii, & contra Doctores) & Hieronymus Platus *de bono status religiosi, libro secundo, capite vigesimoprimo.* vbi † ait, vota 66
religiosa eam vim semper habuisse, vt matrimonium illicitum efficerent, illam autem vim, vt etiam irritum, ac nullum efficerent, quæ communiter à Theologis voti solemnitas appellari solet

tem-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

temporis progressu, & quasi gradatim introductam. Et primum quidem, qui hoc generali decreto constituit, fuisse Innocentium Secundum in Concilio Romano, anno 1139. & habetur *in cap. vt lex.* 27. *quæst.* 1. quem sequitur Manuel Rodriguez *d. art.* 4.

67 *&* 2. & Mota *d.* §. 12. *num.* 5. Licet † Michael de Medina *dicta controuers.* 7. *c.* 40. primum, qui hæc matrimonia rescindit, fuisse Innocentium Primum, dicat, vt *in cap. quæ vero* 27. *q.* 1. & Bellarm. *d. cap.* 21. & Vazquez *num.* 66. & Lessius *d. cap.* 41. *num.* 68. Alias authoritates antiquiores Conciliorum, & summorum Pontificum ad id afferunt, quæ huiusmodi matrimonia dirimi, seu separari iubent, quæ tamen de separatione quoad thorum in pœnam intelligi possunt, vt per Hieronymum Platum, & Man. Rodrig.

68 *ibi.* Et ista † separatio haberet locum, cum alter coniux scienter contraheret matrimonium cum religioso, vel religiosa, vt *in cap. hi ergo* 27 *quæst.* 1. aliàs enim non deberet fieri separatio in præiudicio innocentis, qui probabiliter ignorans alterum religiosum, cum eo bona fide contraxit, Vazquez *supr. num.* 76. & non facta separatione durante aliàs matrimonio, religiosus non esset, pro tunc in statu religionis vere, quia illi repugnat vsus matrimonii, quamuis non liceret ei petere, sed solum reddere debitum, soluto autem, seu separato matrimonio, rediret ad statum religionis, in eoque permanere

69 deberet, sicut antea. Et † ita tenendum est, quamuis contra teneant D. Thomas S. Bonauentura, Albertus, Durandus, & Ricardus *in* 4. *distinction.* 38. & ibi Sotus *quæst.* 2. *artic.* 2. Caietanus sibi contrarius *dict. tract.* 27. Aragon *dict. art.* 7. P. Ledesma *de matrimonio, quæst.* 53. *art.* 2. *& dict. tract.* 10. *cap.* 6. Henriq. *dict. cap.* 5. §. 3. *&* 7. Valentia *dict. puncto* 5. *&* 3. Vega *d.* 2. *parte, cap.* 129. *casu* 85. *&* 86. & in Espejo de curis, *cap.* 15. *num.* 69. & Thomistæ communiter, & Matiençio *supra num.* 70. *&* 71. Ioann. Gutierrez *d. num.* 28. & sentire Couarruuias *dict. num.* 7. nempe votum solemne religionis ex suâ vi & natura iure naturali & diuino dirimere matrimonium subsequens ratione traditionis, quam includit, quæ facit, inquiunt, hominem inhabilem ad se tradendum alteri per matrimonium, & sequitur Barbosa *in rubrica, ff. soluto matrimon.* 2. *part. numer.* 98. *& seq.* idem dicens in voto sacri ordinis.

70 Cui tamen rationi † respondetur cum Azore *supra d. quæst.* 1. *&* 3. & Thomas Sanchez *dict. disput.* 26. *num.* 2. & Ribadeneira, *dict. capit.* 15. & Gabriel Vazquez *supra à num.* 68. quod id procederet, si vtraque traditio ex iustitia existeret, seu ad iustitiam pertineret, at traditio voti solemnis non pertinet ad iustitiam, sed ad religionem, vt inquit Ledesma *d. art.* 2. *ad quartum & sextum.* & ideo non repugnat ex se cum traditione ad iustitiam pertinente, qualis est traditio matrimonij, vt patet in coniugibus post matrimonium consummatum ex consensu professionis, qui Deo & religioni se tradunt, & mancipant, & nihilominus coniuges manent, quia matrimonium consummatum non dissoluitur quoad vinculum.

71 Et ratio † videtur esse, nam ex traditione ad religiones, & non ad iustitiam pertinente non transfertur particulare dominium proprie, vt supra dixi. Et accedit, quod statui religionis non repugnat ex se vinculum matrimonij, sed vsus, vt dictum est.

Et si votum † solemne religionis faceret inhabi- 72
lem ad matrimonium sua natura, ratione traditionis etiam votum solemne ordinis sacri, quod, vt diximus, includit traditionem ad castitatem perpetuo seruandam, sua natura dirimeret matrimoniũ, quod tamen negant omnes, excepto Barbosa *supra.*

Et † etiam vota simplicia Societatis Iesu, in quibus 73
etiam est traditio, vt dictum est, sua natura dirimerent matrimonium, quod tamen non dirimebant ante dictam constitutionem Gregorii Decimitertij, quæ iam illud irritat & annullat. Gab. Vazquez *sup. à n.* 74.

Vnde videbatur † iam posse dici, illa vota esse so- 74
lemnia, ex quo dirimunt matrimonium, nihilominus tamen adhuc dicuntur simplicia, quia non sunt perpetua ex parte Societatis, sed donec prælatis placuerit, iuxta eius constitutiones, & sic ex ista parte non inhabilitant perpetuo ad matrimonium, quãuis ex parte ipsorum vouentium sint perpetua, quod satis est, vt sint constitutiua religionis vere & simpliciter, vt in dicta constitutione Gregorij Decimitertij, Man Rodriguez *d. 1. tomo. quæst.* 1. *artic.* 4. & Valentia *d. disp.* 10. *q.* 4. *puncto* 2. & Ribadeneira *supra c.* 15. 17. *&* 19. & Gab. Vazq. *sup. à n.* 84. Lessius *d. c.* 41. *n.* 8. Suarez *de relig* 2. *tom. tract.* 6. *lib.* 1. *c.* 19. *nu.* 19. *& seq. ad finem.*

Ex qua etiam ratione, quod † non sunt perpetua 75
ex parte Societatis huiusmodi vota, non dissoluunt matrimonium præcedens ratum, nec ante, nec post dictam constitutionem, quæ in hoc nihil innouauit, quamuis, vt dixi, sint constitutiua religionis, & aliàs religioni competat illud dissoluere, siue de iure diuino, siue de iure Ecclesiastico, vt recte tradit Henriquez *d. lib.* 11. *cap.* 8. §. 7. licet Ribadeneira *d. c.* 19. dicat, ista vota illud non dissoluere, quia sunt simplicia. & Gabriel Vazquez *supra à n.* 109. & sentit Lessius *dicto capitul. quadragesimoprimo, numero* 69.

Cum autem votum † solemne religionis sola 76
Ecclesiæ constitutione dirimat matrimonium subsequens, consequenter etiam dicendum est à fortiori solo iure Pontificio dissoluere præcedens matrimonium ratum, vt tenent Hostiensis, Ioan. And. & Butrius *in c. ex publico. de conuersione coniugatorum.* Anchoran. *in repetit. cap.* 1 *de constitution. num.* 28. Felin. *consil.* 26. *num.* 19. Henriq. *quodlib.* 5. *quæst.* 35. Michael de Medina *dict. lib.* 5. *ex cap.* 53. præcipue *cap.* 87. Summa Corona 4 *parte de matrimonio, numer.* 13. & Manuel Rodriguez *dict.* 3 *tomo, quæstion.* 1. *articul.* 4. & Ribadeneira *dict. cap.* 19. Lessius *dict. cap.* 41. *num.* 69.

Nam † minus est dirimere matrimonium subse- 77
quens, & impedire, ne fiat, quam dissoluere factum; vt recte inquit Ledesma *dict. art.* 2. 5. *probatione.* & turpius eiicitur, quàm non admittitur hospes. *cap. quemadmodum. de iureiur.* Vnde si nec iure naturali, nec diuino dirimit matrimonium subsequens, nec etiam dissoluet præcedens: & è conuerso, si iure naturali, aut diuino dissolueret matrimonium præ-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

cedens, quod est plus, eodem iure dirimeret subsequens, quod est minus, vt recte arguit Ledesma *ibi.*

78 Et ita tenendum est †, quamuis alii velint id competere professioni ex natura rei, iure naturali, & diuino, quia professio est mors spiritualis, seu ciuilis, & matrimonium ratum, cum solo consensu contrahatur, vinculum spirituale. Et quia religio est perfectior status, ad quem ab imperfectiori transire licet, non illata iniuria tertio, vt videntur tenere Bellarminus *1. tomo, lib. 2. de monachis. capit* 38. Barbosa *in dict. rubric. ff. soluto matrimon. 2. par. nume.* 76. *& seq.* & alii relati per Thomam Sanchez *de matrimonio, lib. 2. disputat. 19. num.* 1. Quam sententiam recte conuincit Medina *supr. c.* 81. *&* 83. & Thomas Sanchez, licet dicat probabilem. *ibi n.* 3.

79 Et quamuis Couar. † *d.* §. 4. *n.* 6. 7. *&* 8. & Matien. *dict. num.* 70. dicant, id competere voto solemni iure diuino, & ex natura rei, quia in eo fit realis traditio personæ, quæ in matrimonio ante copulam nondum est facta, & sic dissoluitur fortiori actu, ad *l. quoties. C. de rei vendicat.* Quod etiam tradit Ioannes Gutierrez *dict. num.* 28. (qui tamen *num.* 33. ait, non dissoluere, quod sit fortius vinculum, sed quod sit mors ciuilis) & videatur etiam Valen. 4. *tom. disputation.* 10. *quæstion.* 1. *punct.* 7. *& quæstion.* 5. *pun.* 3.

80 Quæ sententia † conuincitur, nam in matrimonio rato fit vera traditio personæ quoad ius & dominium, & fortior, quàm in voto solemni, ex quo pertinet ad iustitiam, & per eam transfertur verum

81 & proprium dominium, vt dictum est. Et † quamuis alii teneant, professionem dissoluere matrimonium ratum præcedens in iure diuino positiuo cõcedente ei istud priuilegium in fauorem religionis, quam sententiam tenent Scotus *in 4. distinction.* 31. Cano *de locis libr. 3. capit.* 4. Verracruz *2. part. art.* 28. Angles *de matrimonio, distinct.* 27. *art* 3. Victo. *supra.* P. Ledesma *de matrimonio, quæstion. 61. articul. 2.* (qui tamen *in summa dict. 2. par. tractat. 10. cap. 6. vers. lo segundo se prueua*, dicit, hanc non esse iuris positiui, sed diuini naturalis) Henriquez *dicto libro 11. capite* 8. §. 6. Cuchus *in institutionib. maiorib. lib. 5. titulo 12. numero* 277. & alii, quos refert & sequitur, dicens probabiliorem Thomas Sanchez *dicto numero tertio*, & nouissime Rebell. *d. 2. p. libr. 3. quæstion. 4. sectione 2. &* 3.

82 Quæ sententia † conuincitur, quia ad ius diuinum in hoc casu recurrere est absque solido fundamento, & necessitate, vt inquit Medina *supra*, nec eam probat *cap. scripsit.* 27. *quæst.* 2. cum loquatur de matrimonij consummati separatione, quo ad thorum ex consensu vtriusque coniugis, diuini amoris intuitu, & non de dissolutione matrimonii rati, quoad vinculum, ob ingressum religionis: vt aduertunt Summa Corona supra, & Thomas Sanchez *dict. libr. 2. disput. 13. num.* 7. Nec loquuntur in hoc consequenter, qui tenent votum solemne religionis sola constitutione Ecclesiæ dirimere matrimonium subsequens, vt Scotus, Veracruz, & Angles.

83 Et cum votum † solemne religionis solo iure Ecclesiastico dissoluat præcedens matrimonium ratum, sequitur euidenter, posse Papam ex causa dispensare in matrimonio r. to, vt tenet glossa, & Dd. communiter *in c. ex publico. de conuers. coniugator.* Feli. plures referens, & dicens communem *dict. consil. 26. & in cap. quæ in Ecclesiarum. de constitut. n.* 20. & ibi Decius *num.* 48. & Beroius *num.* 104. Borgas. *de irregularitate. 6. part. tit. de sponsa. num.* 21. Tiraquel. *de pœnis. in præfat. n.* 147. & Menoch. *de præsumptionib. libr. 2. præsumptio.* 10. *ex num.* 37. Zauallos dicens communem *quæst.* 343. Vasconcellos *diuersorum iuris argum. lib. 3. cap.* 5. Nauarrus *in man. c.* 22. *num.* 21. *& consil.* 3. *de sponsal.* dicens, ter vel quater ad petitiones suo consilio oblatas. Paulum Tertium, & Pium Quartum dispensasse, Barbosa *dict. 2. part. rubricæ. à num.* 102. & ex Theologis Caietanus *in opusculis. tomo* 1. *tract. 26. de matrimonio.* Cathar. *libr. 6. contra Caietan. c.* 3. Angelus *verb. matrimonii impedimen. 13. numer.* 3. Syluester *verb. diuortium. quæst.* 4. Rosella *verb. Papa. n.* 2. Armilla *verb. dispensatio. n.* 8. & Medina *d. libr. 5. cap.* 88. *&* 89 Grisaldus *verb. matrimonium. n.* 21. Cosmas Philiarcus *de officio sacerdotis. 2. part. 2. lib. c.* 16. Candelabrum aureum *de matrimonio. n.* 33. Summa Corona *d. n.* 13. Graf. *lib. 2. c.* 82. *num.* 10. Henriquez *d. lib. 11. c.* 8. §. 11. *& lib. 12. cap.* 5. §. 5. Manuel Rodriguez *dicto tomo* 3. *quæst. 1. art.* 5. & nouissime Thomas Sanchez, qui alios plures refert *lib. 2. q.* 14. Lessius *dict. lib. 2. cap.* 40. *num.* 116. *& c.* 41. *n.* 69. Azor *2. p. libr. 5. c. 2. quæst.* 3. Rebell. *2. p. li. 2. q.* 15. *sect.* 3. & dicit probabilẽ Valentia *d. to.* 3. *dis. 6. q. 6. pun.* 7. *&* 4. *to. dis.* 10. *q. 1. punct.* 7. Quãuis contrariũ † teneant Theologi cõmuniter, Sotus 84
de iustitia & iure. lib. 7. quæst. 2. art. 5. & in 4. distinct. 27. q. 1. artic. 4. P. de Soto *lectione 12. de matrimonio.* §. *post hoc.* Veracruz *dict. art.* 28. Corduba *lib. 1. quæst. qu.* 25. Bartholom. Ledesma *de sacramento matrimonii. difficultate* 64. Aragon *dict. art.* 11. P. Ledesma *de matrimon. q.* 67. *art.* 2. Vega *in summa 2. par. cap.* 34. *casu* 132. & in Espejo de Curas *cap.* 15. *num.* 37. Ludouicus Lopez *2. tomo 2. part. cap.* 54. quos sequuntur ex Iurisperitis Corrasius *in rubrica. ff. soluto matrimon. 2. lectu. n.* 10. Ioannes Lup. *de matrimonio, 1. par. n.* 30. Couarr. *d.* §. 4. *num.* 14. Cuchus *d. lib.* 5. *cap.* 12. *à num.* 271. Matiẽço *dict. glossa 1. nu.* 77. & Ioannes Gutierrez *dict. lib. 1. Canonic. quæst. cap.* 17. & alios pro hac sententia refert Thomas Sanchez *sup. n.* 1.

Nec nostræ † sententiæ obest authoritas Mat- 85
thæi 19 & Marci 10. *Quos Deus coniunxit, homo non separet*: nam intelligitur de matrimonio consummato, per quod coniuges fiunt vna caro, vt apparet ex præcedentibus: *Et erunt duo in carne vna, itaq; iam non sunt duo, sed vna caro: quod ergo Deus coniunxit, homo non separet*, vt explicant Medina *d. c.* 88. Valentia *supra*, Thomas Sanchez *d. disp.* 13. *n.* 7. *& d. disp.* 14. *n.* 5. *ad* 3. & alii relati.

Vnde in matrimonio † consummato nullo mo- 86
do potest Papa dispensare, vt tenent omnes relati, quamuis contra teneant Maria. Soci. *cons.* 28. *volum.* 1. quem sequitur Dec. *sup. n.* 49. Gratus *cons. 1. nu.* 31. *volum.* 2. & Sigismun. Lofredus *cons.* 50. *nu.* 41. quos merito reprehendunt Couarr. *d.* §. 4. *n.* 15. Matiẽço, Gutier. Barbosa, Medi. *c.* 92. & Veracr. *vbi sup.* & Th. San. *d. disp.* 13. *n.* 11. & alii citati, & Gasp. Rodrig. *de reditib.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ditibus.libro tertio, capite quarto, numero septuagesimo.

87 Cum igitur, vt ad nostrum † propositum redeamus, voto paupertatis & castitatis etiam solemni, non tam repugnet dominium, quam vsus, & sola Ecclesiæ constitutione monachus sit incapax dominij, sicut & ad matrimonium inhabilis, recte poterit Papa illum facere habilem, & capacem dominii etiam manentem monachum, modo quoad vsum religiosam paupertatem seruet, vt in dicta constitu-
88 tione Gregorii Decimitertii. Quamuis † id non soleat facere, sed concedere administrationem, & dispensationem rerum, qualem habent beneficiarii regulares fructuum suorum beneficiorum, Na-
89 uarrus *d.quæst.1.de reditib.monito 8. seu 10.* Et † ideo monachus factus Episcopus non habet bonorum, seu fructuum dominium, & proprietatem, sed administrationem, & dispensationem, D. Thomas 2. 2.*quæst.88.art.11.ad 4. & quæst.185.art.8.*Nauar.*dict. quæst.1.monito 9. & 10.seu 11. & 13.* Sarmiento *de reditib.1.par.defensio.monito 11. & 13.* Aragon *dict.art.11.ad 3.* Molina *de iustitia, tract.2.disp.140. ad finem.* Valentia *dict.3.tom.disputat.10.quæst.3.puncto 8.* P. Ledesma *in summa dict.2.part.tractat.10.cap 8.2.part.ad 4.* Lessius *d.libro 2.cap.4.numer.29. & cap.40. numer.113. &* communis contra Sotum *lib.7.de iustitia.quæst.4.art. 2.ad finem. & lib.10.quæst.5.art.7.* (quem in hac parte sequitur Medina *d.lib.5.c.26.)* vt per Enriquez *libr. 12.cap.5.§.5.in textu & glossa, lit. H.* quamuis Ribadeneira *sup. c.* 18. ait, quod Papa in effectu dispensat cum religioso Episcopo, vt sit dominus, & habeat
90 proprietatem redituum, & † contra Nauarrum *dict. mon.9.n.3. & d.commen.2. de regul. num.* 17. existimo, quod cum Papa dispensat cum monacho, vt matrimonium contrahat, illo contracto consequenter etiam manet relaxatum votum paupertatis, & obedientiæ, ex quo desinit esse iam religiosus, & illa vota sunt annexa statui religionis, vt ait Manuel Rodriguez *d.tom.3.quæst.29. art.6.* Licet Lessius *d.c.* 40.*n.*112. tenet, non cessare tunc votum paupertatis, esse tamen iustam causam, vt ei laxetur.

91 Non obstat † supradictis textus *in d.c. cum ad monasterium.in fine.* quia omissa interpretatione Ferdi. de Mendoça *de confirmando Concilio Illiber. libr.2.c.3.* quod ibi summus Pontifex intelligitur pro Episcopus, quam refert Mota *dicto lib.2.cap.2. §.7. num.10.* & impugnat Gabriel Vazquez *dicta disp.165.n.* 104. Respondetur primo cum Innocentio *ibi num.* 4. licentiam intelligi voluntariam, & sine causa, ex Laurentio Valla elegan. *lib.4. cap.*17. Quæ interpretatio confirmatur ex verbo, *indulgere*, quod in malam partem sumi videtur. Medina *dict.lib.5.cap.53.* Mota *d.§.7.num.7.* quamuis aliàs verbum, *licentia*, intelligatur de licentia iusta, & ratione regulata, vt per Bart. *in l.aliud. ff.de aliment. legatis. & in Extrauagan. ad reprimen.verb.videbitur.* Iaso *in l.si sic.num.*19.*ff.de legatis* 2. Menoch. *de arbit.lib.*148.*n.*45.

92 Secundo iuxta supradicta † respondetur, quod regulæ, id est, statui monachali, est annexa abdicatio proprietatis, id est, votum, quo quis se abdicet ab vsu bonorum, non quo se abdicet à dominio, sicut & custodia castitatis, id est, votum, quo se abdicet ab vsu coniugii, non quo se abdicet à vinculo & dominio coniugii, vt ait Azor *dicto cap. 6. quæstio. 3. vers. porro.* & contra id non potest Papa dispensare cum monacho manente monacho, cum illa vota simul cum voto obedientiæ, sint de essentia religionis iuxta institutionem diuinam, vt per D. Thomam 2.2.*quæst.*184. Hieronymum Platum *libr. 2. de bono status religiosi.* Valen.*dict.3.tomo.disputat.10.quæs. 4.puncto 2.* Azor *lib.11.cap.23.* Lessium *d.lib.2. cap.41. à numero* 4. & alios supra Et † ita quod vult ille tex- 93
tus est, quod in sensu composito id est, cum monacho manente monacho, non possit Papa dispensare in votis castitatis, & paupertatis, quia sunt de essentia religionis, non tamen negat, quin possit cum eo dispensare in sensu diuiso, id est, faciendo de monacho non monachum, & extrahendo eum à religione, vt explicant Dd. communiter supra citati *num.* 43. & Lessius *dict.libr.2.cap.4.numer.22. & capit. 41. numero* 7. Alias etiam explicationes adducit Michael de Medina *dict.libr.5. cap.* 53. & aliam ponit Ioan. Ramirez *de Confirmatione Ordinis D.Iacobi, c.5. num.*11.

Quamuis P. Ledesma † *supra dict. cap.* 8. dicat, 94
quod est res puerorum interpretari illum textum in sensu composito, vt Caietanus interpretatur: quia in in isto sensu non est dubium aliquod, nec est differentia inter votum simplex, & solemne, si quidem est certum, quod Papa non potest dispensare in voto simplici castitatis, loquendo in sensu composito, dum durabit tale votum. Sed † certe Ledesma non 95
recte percepit dictam interpretationem: nam hic non accipitur sensus compositus respectu ipsius voti, sed respectu monachatus, seu Religionis.

Vnde falsum apparet, † quod ait Innocentius *in* 96
dict.cap. cum ad monasterium.numero 1. & Hostien. *ibi*, quod abdicatio proprietatis, & custodia castitatis sunt annexa ordini à iure positiuo, quia monachus nihil aliud est, quàm solitarius, tristis, *c.placuit.16.q.1.* Quidquid ergo vltra additum est, de iure positiuo est, & sic Papam posse dispensare cum monacho, quod habeat proprium, vel coniugem, sequuntur Archidiaconus *in c.solet.32.quæst.2.* & Rosella *di.verb. Papa.num.*4. dicentes, quod monachus habeat proprium non esse contra substantiam monachatus, sed contra constitutionem Ecclesiæ. Quæ † doctri- 97
na plane conuincitur ex dictis: nec enim est curandum de etymologia vocabuli, sed de substantia rei, licet quod attinet ad proprium sit vera in sensu explicato *sup.n.62. & 87. & 92.*

Et ita professio facta † cum conditione, pacto, 98
seu modo de retinendo, seu habendo proprio, non valet, sed vitiatur ex tali adiectione, vtpote contra substantiam illius, *argument. cap. final. de conditionibus appos. & l. per seruum. §. 1. ff. de vsu & habitation.* vbi id tenet glossa. Abbas *in dict.capit.final.numero* 7. *& in capit.final. qui clerici, vel vouentes. numero 6.* Decius *in authent.ingressi. Codic. de Sacrosanct. Eccles.num.* 22. Couarruuias *in* 4. *2.par. capit.* 3. §. 1. *numero* 18. Salzedo ad Bernardum Diaz *regul.* 521. Gratianus *regul.* 320. *numero 2.* Menchaca *libro* 3. *de successionum creatio. §. vigesimo primo, numero* 177. Spino *de testament.gloss.12.num.12.* Zauallos *quæst.* 85. qui alios ci-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

tant,& dicunt communem, & Ludouicus Lopez *instructor.conscien.2.tomo 2.par.cap. 42.circa finem.* & Lessius *de iustitia & iure. lib.2.cap.41.num.63.*&Ioan.
99 Ramirez *de confir.ordin.D. Iacobi c.11. à n.18.* Licet † contra teneant gloss.*in d. authen.ingressi. & in c. solet. 32.q.2.* quam sequuntur Imola Felin. *num.75.*& Ripa 81. *in c.cum M. Ferrar. de constit.* & Iaso, qui quinque opiniones refert *in d.authen.ingressi. ex nume.36.* Bernar.Diaz.*d.reg.521.* Gregor.Lopez *in l.2. titul.7.*
100 *par.1.gloss.2.* vbi Humada. Nec † obstat tex. in dict. capite finali, qui clerici, vel vouentes, quia intelligitur de retentione, seu reseruatione bonorum ad vsum profitentis in domo propria pro suis necessitatibus tanquam obedientiarii,& ex voluntate prælati, vt in dubio videtur iuxta naturam actus, & vt potius valeat, quàm pereat, glossa *ibi, verb. vt in domo propria.* & Abbas *num 5.& 6.* Nauarrus *commentario 2.de regularib.super cap.non dicatis.12.quæst.1.num. 14.aliàs 46.* Couarruuias, Salzedo, Gratian.& Ludouicus Lopez, & Ramirez *supra*, de quo latius nos aliàs in quadam repetitione *dicti cap.fin. de condit. apposit.* vbi interpretamur *l.cum precario. ff.de precario.& l.vbi ita donatur.ff.de mortis causa donatio. cum aliis.*

CAP. XI.

Quod non sit irregularis.

SVMMARIA.

1 *Cum beneficium detur propter officium, oportet, quod promouendus ad illud non sit irregularis*, n. 1. *Prouisioque beneficii facta irregulari est nulla*, n. 2. *& probatur* n. 3. *Quamuis non esse nullam ipso facto, sed valere, donec priuetur, teneant Innocentius, & alij*, n. 4. *Et procedit etiam in beneficiis simplicibus, contra Cerolam.n.5.*

Homicida, qui est irregularis, nec ad ordines promoueri potest, beneficium obtinere nequit, & collatio illi facta est nulla ipso iure, à num. *6. vbi adducuntur decisiones Rotæ.*n.7.&2.seqq.

Prædicta doctrina procedit, etiamsi antea quis haberet ius ad rem, ad beneficium, nam huiusmodi ius expirat per irregularitatem sequentem contractam ex homicidio, vel aliàs num.10. *Quis possit cum homicida dispensare remissiue.*num.11.

*Hodie ex Concilio Episcopi possunt omnino dispensare in irregularitate ex homicidio casuali occulto, nec deducto ad forum contentiosum, vt in c.6.sess.24. de refo.*n.12.

In isto decreto Concilii non comprehenduntur inferiores habentes iurisdictionem ordinariam, & quasi episcopalem: nec etiam prælati regulares, sed tantum Episcopi priuatiue quoad omnes alios. num. 3. *Etiamsi inferiores sint nullius diœcesis,à* n.14.& seqq. *Quorum subditi debent pro dispensatione seu absolutione, de qua ibi, recurrere ad Papam.n.19.& idem est in exemptis, licet non sint nullius diœcesis: nam non sunt subditi Episcopi, nec ei se possunt subiicere, nisi in casibus à iure expressis.* num.20.

Non excluditur Capitulum sede vacante,n.21.quamuis loquendo de absolutione hæresis contrarium teneat P. Ledesm.cuius rationibus satisfit.n.22.

Episcopi illarum regionum, in quib. Concil.Trid. receptum adhuc non est, non possunt vti ista facultate concessa in d.decreto.n.23.

Cum homicida voluntario etiam occulto, sub quo intelligitur etiam mandans & consulens, nullo modo poterunt Episcopi dispensare, nec etiam ad minores, aut beneficium simplex contra aliquos, nu.24.& 25. *Licet ante Concilium possent.n.26.*

Nec cum homicida casuali non occulto, poterunt hodie Episcopi dispensare etiam ad minores ordines iam susceptos, aut beneficium simplex, ad quod antea poterant. n.27. *Quamuis contra teneant Nauar.& alii, dicentes, quod quantum ad homicidam casualem nihil innouauit Cõcilium.*num.28. *quorum sententia poterit procedere in mutilatione membri, in qua etiam voluntaria nihil innouauit Concilium, & in ea etiam voluntaria, si est occulta, potest Episcopus dispensare ex d.c. 6.* n. 29. *Appellatione enim homicidii non venit mutilatio, à* n.30. &2.seqq. *Quamuis contrarium sentiant aliqui.* n.33.

*Similiter quoad homicidium voluntarium iustum nihil videtur innouasse Concilium, & sic in isto poterit hodie etiam dispensare Episcopus vt antea,*n 34.

*Nuntii Hispaniarum solent habere facultatem dispensandi in homicidio casuali, etiam publico.*n.35.*&similiter Commissarius generalis Cruciatæ,* n. 30. *vbi ponitur clausula facultatis, quam explicant relati.* n.37.

*An quando in facultate dispensandi super irregularitate excipitur irregularitas contracta ratione homicidii voluntarii sub illa exceptione veniat homicidium voluntarium iustum, ita vt vigore talis facultatis nõ possit in eo dispensari.*n.38. *Et certum est, Episcopum vigore facultatis Concilii* d.c.6. *non posse in homicidio voluntario etiam iusto dispensare: nam in illo solum datur facultas dispensandi in irregularitate proueniente ex delicto, & sic ex illo decreto non potest dispensare super vlla irregularitate occulta proueniente aliunde, quàm ex delicto proprio.*n.39.

*Quoad facultatem dispensandi in omni irregularitate, excepto homicidio voluntario, certum etiam videtur, non posse vigore illius dispensari in homicidio voluntario iusto, sed comprehendi etiam sub illa exceptione.*nu.40. *quamuis multi contrarium teneant,* n.41.& 42.

*Quod dicatur homicidium voluntarium, & quod casualo in proposito, remissiue.*n.43. *& ponuntur declarationes S.Congregationis.*n.seq.

*Quod dicatur occultum in proposito, & Nauarrus, & alii aiunt, illud esse occultum, quod non est publicum, etiam si ab aliquibus sciatur.*n.45. *Sed quamuis ista sententia probabiliter possit admitti quoad breuia pœnitentiariæ, tamen in proposito verius est, occultum dici, quod non potest probari.*n.46.& seq. *vbi ponuntur declarationes S. Congregationis.*

*Improbatur quod ait Candelabrum aureum, & alii, quod si delictum deductum sit ad forum contentiosum, non tamen probatum vnde reus absoluitur, aut in Ecclesiis etiam deprauatis potest Episcopus dispensare,*à n.48.& 2. seq. *& illorum sententia admitti potest in secundo casu* d.c.6.*Concilii de absolutione,*n.51.

*Si post dispensationem delicta sunt deducta ad forum contentiosum, dispensatio facta prodest in foro interiori, non in exteriori.*n.52.

Ponuntur declarationes S.Congregationis, super caput 7. sess.14. *de reform.*n.53.

An im-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

An impetratio beneficii facta à Papa per irregularem, seu homicidam, valeat propter clausulam in literis Apostolicis apponi solitam, teq; à quibusuis, *&c. quæstmitur ex clausula supplicationis, & cum absolutione ad effectum præsentium. à* n. 34. & seq. *Resoluitur negatiue contra Cordubam, & alios: nam in dicta clausula non venit irregularis, quæ non est censura, nec absolnitur, sed dispensatur.* n. 56.

Facultas absoluendi à censuris & pœnis, data per bullas, seu iubilea, non includit irregularitatem, & ita habet stylus curiæ. n. 57.

Quæ sententia confirmatur ex iubilæis, quæ modo conceduntur. n. 58. *& approbatur in Concilio 3. prouinciali Mediolanen.* n. 59. *quamuis in irregularitate contracta ratione peccati contrarium teneant aliqui.* n. 60.

1 CVm beneficium detur † propter officium, vt statutum est 1. *p. c.* 2. oportet etiam, quod promouendus ad illud non sit irregularis, facit *cap.* 3. *& cap. diuersis fallacijs, de clericis coniugatis.* Collatioque
2 seu † prouisio beneficii facta irregulari, est nulla, Dynus *in reg.* 1. *in* 6. *n.* 23. Felinus *in cap. inquisitionis. de accusatio. num.* 7. Nec contrarium repetit n. 8. quidquid dicat Suarez infra, Rebuff. *de pacificis possess. nu.* 280. *aliàs* 226. Achilles *decis.* 341. *nu.* 3. Caputaquen. 236. *num.* 4. *parte* 2. Couarr. *in cap. Alma mater.* 1. *part.* §. 7. *n.* 1. *& in reg. peccatum.* 2. *p.* §. 8. *num.* 6. Nauar. *in man. cap.* 27. *n.* 249. *ver.* 6. *quod omnis irregularitas.* aliàs *num.* 251. *& consil.* 1. *num.* 3. *de Sacrament. non iteran. & cons.* 7. *de temporibus ordinationum, & cons.* 40. *num.* 3. *& cons.* 61. *num.* 2. *& 6. & consil.* 97. *n.* 14. *&* 15. *de simonia. & cons.* 42. *&* 44. *de homicidio.* Hojeda *de incompatibilitate beneficiorum.* 1. *par. cap.* 24. *à nu.* 83. Flamin. Paris. *de resignatione benefic. lib.* 4. *quæst.* 3. *à num.* 31. *& lib.* 5. *quæst.* 3. *num.* 181. *& quæst.* 6. *num.* 79. Ioan. Gut. *Canonic. quæst. lib.* 1. *cap.* 5. *n.* 92. Vgolinus *de irregularitate. cap.* 65. *in princ. &* §. 1. Cerola *in praxi episcopali*, 1. *parte, verb. beneficia.* §. 5. 5. *dubio, &* 2. *par. verb. irregularitas.* §. 4. *&* 8. Cosmas Philiarcus *de officio sacerdotis.* 1. *p. lib.* 4. *c.* 6. *ad finem.* Henriquez *in sum. lib.* 13. *cap.* 14. §. 1. *& c.* 56. §. 1. *& lib.* 14. *c.* 2. §. 5. *in tex. & glossa.* Manuel Rodrig. *in sum. t.* 1. *o. c.* 182. *n.* 3. Vega in Espejo de curas, *c.* 12. *n.* 313. & Sairus *de censuris, lib.* 6. *c.* 2. *nu.* 21. Lessius *de iust. & iure, lib.* 2. *c.* 34. *n.* 120. & Azor *instit. mor.* 2. *p. lib.* 6. *c.* 7. *q.* 2. Auila *de censu.* 7. *p. disp.* 2. *dub.* 6. Moli.
3 *de iust. tract.* 3. *disp.* 78. *n* 2. Quæ † doctrina satis probatur ex *c.* 2. *in fi. de clerico pugnan. in duello. & ex cap.* 2. *de clerico non ordinato ministrante, & ex c. fi. in sua ratione*, ibi: *Pro eo quod, & c. de cler. excom. minist.*

4 Et ita tenendum est, quamuis † contrariam sententiam, nempe, collationem irregulari factam non esse nullam ipso facto, sed valere, donec priuetur, teneat Innocen. *in c. cum nostris. de concess. præb. n.* 1. Anchar. *in regu. peccati venia. in* 6. 1. *oppositio.* & cum Speculatore Franc. *in d. reg.* 1. *num.* 5. *ad finem.* & cum Rainerio, Sylvest. *verb. excommunicatio.* 4. *numer.* 4. & Nicol. Plouius *de irreg. reg.* 44. quam censet esse probabilem in rigore iuris Sua. 5. *tomo de censuris. disp.* 40. *sect.* 2. *ex n.* 29. Nostram tamen, quæ communis est
5 esse securiorem, & practicè probabiliorem. Et † procedit etiam in beneficiis simplicibus, licet Cerola 1. *par. verb. priuatio.* §. 2. 2. *parte. ver. irregularitas.* §. 10. ignoranter dicat, quod irregularis, & homicida, si non est homicida ex industria, non est ipso iure inhabilis ab beneficia simplicia, & quæ ordinem sacrum non requirunt, & Caputaquens. *dict. decision.* 236. quem non intellexit, loquitur enim de irregularitate ex morbo sine culpa contracta, de quo infra *cap. seq. num.* 20. Et ipse Cerola *dict.* §. 10. *in fine.* dicit, quod communis est in contrarium, maxime quoad homicidam, secundum Couarr. *dict.* §. 7. *numero* 1.

Igitur homicida, † qui est irregularis, nec ad or- 6
dines promoueri potest, *c. fin. de temporib. ordin. cap. de cætero. de homicid.* Concil. Trid. *sess.* 14. *de refor. cap.* 7. nec in susceptis ministrare, *cap. suscepimus. de homicid. & d. c.* 2. *de cler. pug. in duel.* beneficium obtinere nequit, *d. c.* 2. *in fin.* & Concil. Trid. *d. c.* 7. collatioque illi facta non valet, sed est nulla ipso iure, Fel. *in c.* 2. *de rescrip. n.* 4. *& in d. c. inquisitionis. de accus. n.* 7. Aufrer. *ad capellam Tolos. decis.* 208. *nu.* 2. Salzedo *in pract. crimin.* Berna. Diaz *c.* 94. *lit. A. vers. nota tu tamen* Nauar. *in man. d. c.* 27. *num.* 249. *aliàs* 251. Ioannes Gut. plures referens *cano quæst. d. li.* 2. *c.* 5. *n.* 92. Cerola *in praxi* 2. *p. verb. homicida.* § 1. Corduba *in sum. qu.* 42. Man. Rod. 1. *to. c.* 179. *n.* 1. Vega 1. *p. summæ, cap.* 36. *casu* 13. & Toletus *in Summa lib.* 1. *cap.* 88. *vers.* 9. secundum editionem Romanam. Molina *sup.*

Et facit † declaratio S. Congregationis Concilii 7
super *d. c.* 7. supra adducta 1 *p. c.* 5. *n.* 136. Suarez *dict.* 5. *tomo. disp.* 44. *sectione* 4. *n.* 34. & vide ibi dict. Et facit etiam *declaratio* 1. infra adducta *n.* 53.

Et fuit resolutum † in vna Curçolen. canonica- 8
tus 25. Maii 1601. & 22. Martii 1602. coram domino meo Corduba, vt in decisionib. seqq. 25. Maii, 1601.

Contra sententiam Ordinarii Faren. & Auditoris Cameræ opponebatur de nullitate, & iniustitia, nullitas respectu Vicarii deducebatur, quia fuit allegatus suspectus, & tamen processit in casu respectu Auditoris Cameræ: quia confirmauit sententiam nullam per illum latam, sed hæc nullitas non placuit Dominis: quia cum de ea non fuerit oppositum coram Auditore Cameræ, non potest post confirmationem amplius opponi. Rota decis. 7. de re iudica. in antiquis. *Feli.* in c. ea quæ. n. 1. vers. prodest. auth. eod. tit. *Quo vero ad iniustitiam illa pendebat à iustificatione gratiæ, in qua multa narrabantur, quæ non apparebant verificata. Quib. omissis quoad principalem narratiuam, quod scilicet Raphael homicidiis interuenerit, & ideo suâ prouisio fuerit nulla, satis visum fuit dominis iustificatum, ex testibus maxime* 5 6. *&* 10. *deponentib. quod ipse interfuit in occisione Luscorum, & quod vnum ex eis vulnerauerit, inferens autem vulnus ei, qui propemodum erat moriturus, nihilominus sit irregularis.* c. significasti. el seguntur do de homicidio. *Tabiena* in summa, verb. irregular. 3. n. 6. *Maiolus* de irreg. lib. 5. c. 48. §. 4. n. 6. *& Vgol.* tr. de irregul. c. 18. Fastoli. dub. 34. *Quod precedit, etiamsi homicidium fuerit iustum, & meritorium contra latrones publicos. Cornens* cons. 57. n. 10. lib. 4. *Nauar.* cons. 11. n. 2. & cons. 15. num. 1. & 2. de homicid. par. 2. *Quinimo quamuis non apparet, an ex illa percussione fuerit mortuus; an vero ex percussione aliorum sociorum, nihilominus omnes sunt irregulares*, capite finali. 23. quæstion. 8. *dicit communem Couarruuias* in Clementin. si furiosus.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

riosus, p.2.§.2.n.5. *& eadem irregularitas intraret, etiam si non vulnerasset, sed ex eo solum, quod armatus sponte exiuit ad occidendum Luscos cum aliis multitudinibus, & fuerint occisi, etiamsi ipse nil commisisset* c. sicut dignum.§. fi. de homicid. *Spec.* lib.1.tit. de dispensat. §.4. nu.56. *Candel aur.* de irregul.n.173. *Nec obstat, quod illo tempore Raphael erat laicus, quia nihilominus erat irregularis, & effectus inhabilis ad beneficia*, c. sicut.§. fi. *iuncta gl.* ver. consilium. de homicid. *Card.* in Clem.1. eod.tit. *Rota* diuer. in manuscrip. dec.188. *ex quibus dixerunt Domini, gratiam fuisse iustificatam quoad vocationem: quia irregularis non potest impetrare beneficium, quamuis in impetrationibus gratiarum sit solita apponi clausula, & cum absolutione ad effectum præsentium duntaxat. De qua R. buff.* super concord. in forma mandati Apost. in verbo, harum serie absoluentes. *Irregularis tamen non potest gaudere hac clausula, quia irregularitas non est censura*, c. quærenti. de verb. sig. *Et propterea quando absoluitur à censuris, non censetur dispensatum cum irregulari. Nau.* in man. c.27.n.254. *Vgol.* de censur. c.14.§.1. n.26.

9 In eadem coram † eod.22. Martii, 1602. *Satis visa fuit Dominis iustificata gratia Francisci, qui tantum informabat quoad vacationē in mense Maii, de anno* 1594. *qui semper est reseruatus Papæ, siue Ordinarius gaudeat siue non, alternatiua. Dicta enim vacatio per obitum Petri de Letis probabatur ex depositione trium testium*, 9.11. & 14. *iuxta* 36. *interrogatorium, & 1. art. Idem fuit iudicatum circa narratiuam. quod Franciscus sit oriundus ex ciuitate Curçolen. vt probant plures testes*, in summario n.2. *Quo vero ad obtenta, nempe, duo beneficia simplicia, alterum S. Nicolai, alterum S. Crucis, quorum quodlibet non excedebat valorem quinque ducatorum de Camera, etiam probabatur per testes, de quibus* in summario n.3. *qui etiam deponebant, personalem residentiam non requiri, quod erat conforme vniuersalis Ecclesiæ consuetudini, Cæsar de Graf.* dec.115.n.3. *Et quod canonicatus, de quo agebatur, non excedebat valorem 24. etiam asserebant testes eodem summario*, n.4. *quod erat etiam de iure Rota* dec. 8. de præben. in nouis, & si eod.tit. in antiq. *Hoj ed.6.* & 16. eod tit. *Puteus* 464. lib.2. *De clericatu vero constabat ex literis, Cæs. de Graf.* dec.87. *De idoneitate autem ex fide examinatorum: quo vero ad irregularitatem incursam, Domini steterunt in decisis: sed quia in precibus narrabatur, Raphaelem non habuisse dispensationem d. irregularitatis, super qua, & defectu dispensationis gratia principaliter fundabatur, fuit conclusum, gratiam Francisci Ardentini esse iustificatam in omnibus, præter quam quo ad narratiuam non dispensationis, de qua particulariter*
10 *videatur.* † Et prædicta doctrina procedit, etiamsi antea quis haberet ius ad rem ad beneficium: nam huiusmodi ius expirat per irregularitatem, seu inhabilitatem sequentem contractam ex homicidio, vel alias Nauar. *inc. si quando. de rescrip. excep.* 10. *à num.* 10. Salzedo *sup. vers. procedit equidem.* & Man. Rodriguez *sup. d. cap.* 179. *n.* 1.

11 Et quis possit † cum homicida dispensare, vide Villadie. *de irregularitate cap.* 16. *& vltim. vers. vlterius quæro.* Nauar. *c.*27. *nu.*239. *& seq.* Couar. *in d. Clemen. si furiosus.2. par.*§ 3. Maiolum *de irregularit. libr.*5. *c.* 48. *n.*3. *&* §.3. *n.*18. *& c.*51. *n.*2. *&* 3. Vgolinum *eod. tract.* c.33. Sylvest. *verb. homicidium.* 3. Bart. Medinam *in summa lib.*1. *c.*11.§.12. Aragon. 2.2. *p.*64. *ar.*8. *ad fi.* & ibi Bannes 4. *p. dub.*2. *vsq; ad fi.* & ibid. Salon 4. *controuers.* Cosmam Philiarcum *de offic. sacerd.*1. *p. li.*4. *c.* 11.§. *fi* Lud. Lopez *instruct. conse.*1. *tom. cap.*143. *&* 2. *tom.*2. *par. c.*22. *&* 30. Candelab. aur. *de irregularitate. à n.*312. *vsq; ad fi. & in appen. c.*1. *à n.*10. Henriq. *in summa li.*13. *c.*57. *& lib.*14. *c.*9.§.3. *& c.*19. Manuel Rodrig. *in sum.* 1. *tom. c.*178.179. *&* 180. *& quæst. regul.* 1. *to. q.*24. F. Hier Llamas *method.*1. *p. c.*12.§.24. Auilam *de censuris*, 7. *p. disp.*6. *sect.*5.

Hodieque vide † Concil. Trid. *d. c.*7. *& sess.*24. *de* 12
*reform. c.*6 ex quo hodie possunt Episcopi omnino dispensare in irregularitate ex homicidio casuali occulto, nec deducto ad forum contentiosum proueniente, vt *in d. c.*6. in quo † non comprehenduntur 13
inferiores habentes iurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem, nec etiam Prælati regulares, sed tantum Episcopi priuatiue quoad omnes alios, vt S. Congregatio Concilij his verbis declarauit, & tradit Suar. 4. *to. de pœnit. disp.*30. *sect.*2. *n.*6. *&* 7. *& d.*5. *to. de censu. disp.*41. *sect.*2. *n.*7. *& disp.*45. *sect.*1. *n.*2. & docet Cenedo *in collectanea* 4. *ad* 6. *n.*5. Toletus *d. lib.*1. *c.* 83. *n.*5. *ad fi.* Et loquendo de absolutione hæresis, de qua ibi P. Ledesma *in sum.*2. *p. tit.*1. *c.*61. 20. *concl.*2. *diffi.* Quidquid dicant Henriq. *lib.*6. *c.*16.§.1. Man. Rodr. *quæst. regul.*1. *to. q.*24. *art.*13. *&* 16. *& q.*61. *art.*9. & nouissime Flores *q.*24. *n.*18. & Tho. Sanchez *de matrimon. lib.*8. *disp.*2. *n.*12. Auila *d.*7. *p. disp.*10. *dub.*6. Quod videbatur † intelligendum, nisi illi inferiores sint 14
nullius diœcesis, nam aliàs subditi illorum non haberent Episcopum, ad quem recurrerent pro huiusmodi dispensatione. Sicut † subditi exemptorum 15
& ipsi Prælati exempti, qui possunt recurrere ad Episcopum, in cuius diœcesi sunt, & ipsi se subijcere, si velint; quoad hunc actum fauorabilem, vt ait Suarez *d. disp.*41. *sect.*2. *n.*7. *&* 12. Et facit, quod † quā- 16
do locus est nullius diœcesis, nec est in diœcesi, nec de diœcesi, quando autem est exemptus, licet non sit de diœcesi, est tamen in diœcesi. Rota *deci.* 207. *p.*2. *diuers.* Sed † verius est, in illo decreto non compre- 17
hendi inferiores habentes iurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem etiam nullius diœcesis, vt plane vult S. Congregatio, & citati Doctores. Et eadem ratio † est in eis, nempe, quod cum illa facul- 18
tas sit iure speciali, & exorbitanti à iure communi concessa Episcopis, intelligi debet de Episcopis proprie & vere, & non de aliis, *ad reg. quæ à iure communi in* 6. Maxime, quia magis confidunt iura & Conciliū de Episcopis, quam de aliis inferioribus. Vnde † illo- 19
rum subditi debent pro dispensatione seu absolutione, de qua ibi, recurrere ad Papam, ad quem aliàs solum spectabat, vt de excommunicationibus ad finem reuelationis ex sententia eiusdem S. Congregationis dictum est, *sup.*5. *p. c.*8. *n.*95.

Et idem est † in exemptis, licet non sint nullius 20
diœcesis, vt tenet P. Ledes. *ibi.* 3. *difficul.* loquens de religiosis exemptis, & Marc. Ant. Genuen. *in praxi Archiepisc. curiæ Neapo. c.*66. *n.*19. nam non sunt subditi Episcopi, nec ei se possunt subijcere, nisi in casibus à iure expressis, qualis nō est iste. Vgoli alios citans *de cens. tab.*1. *c.*2.§.17. *n.*5. Solis *de cens ib.*2. *to. lib.*2. *c.*3. *n.*13. *& seq.* Quidquid dicat Suar. *d. num.*7. *&* 12. &

Man.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Man. Rod.*in sum.1.to.c.*130.*n.*2.*& quæst.reg* 1.*to.q.*20. *ar.*30.*ad fi.*& Sair.*de censu.li.*7.*c.*7.*n* 23. Henri. *in sum. li.*6.*c.*16.§.8.*& lib.*7.*c.*25.§.2.*& lib.*14.*cap.vltimo.* §.5. *ad finem.* Auila *de censu.*2.*p.c.*7 *d sp.*1.*dub.*6.Moli.*tra.* 3.*disp.*61.*n.*4.*&* 5.*& disp.*70. *in fin.* & alij. Circa quod vide Breue Pij Quinti, concessum Superioribus Ordinis Prædicatorum, quod ponit Manuel Rodriguez *dict. art.* 9. & in explicatione Bullæ ad finem, & consonat censura Magistri S. Palatij, in Emanu.
21 Sa.*pag.*415.*n* 61. Non tamen † excluditur *cap. sede vacante.* Henriquez *d.lib.*6.*c.*16.§.1.*& lib.*14.*cap.*20. §.1. Cenedo *supra*, Manuel Rodriguez *d. quæst.*61.*art.*9. Suar.*d* 4.*tomo. disputatione* 30. *section.* 2.*numero* 4. Auila *dict.disputatio.*10.*dub* 6.& dixi *supra* 5 *p.c.*7.*num.*
22 41. vbi alios citaui. Quamuis † loquendo de dicta absolutione hæresis contrarium teneat P. Ledesma *supra* 5.*difficultate.* Cuius prima ratio, quod id solum conceditur Episcopis, & sic non est extendendum ad capitulum, tollitur ex ibi dictis. Et secundæ quoad hæresim, quod id conceditur Episcopis per scipsos, & Capitulum non potest absoluere per se ipsum, respondetur, quod cum sede vacante iurisdictio debeat exerceri per Vicarium Capituli ex eodem Concilio *sessione* 24. *capit.* 16. *de reformatione.* ipse Vicarius loci Episcopi deberet ab hæresi absoluere per seipsum & ad eum sine commissione speciali transiret talis facultas, iuxta dicta *d.cap.* 7.*à n.*28.

23 Sed Episcopi illarum regionum, in quibus Concilium † Tridentinum adhuc receptum non est, non possunt vti ista facultate concessa in hoc decreto *cap.* 6. vt his verbis etiam censuit S. Congregatio
24 Concilij cum † homicida vero voluntario etiam occulto, (sub quo intellige etiam mandantem, & consulentem, Toletus *infra versic.*6.) nullo modo poterunt Episcopi dispensare, nec etiam ad minores, aut beneficium simplex, *vt in dict. cap.* 7. *&* 6. Concilii, & aduertunt Nauar. *supra*, Ludouicus Lopez, Manuel Rodriguez, *& consil.*13.*num.*3.*de homicidio*, & alii, & Ioannes Gutierrez *Canonic. quæst. lib.*1.*cap.*13.*num.*19. Graffijs, *in decis. aurea casuum conscien.lib.*1.*cap.*13.*num.*36. Cerola *in praxi* 1. *parte, verb. priuatio.*§.2. & optime Vgolinus *d.cap.*13.*de irregularitate.*§.2.*num.*1. *&* 2. *& cap* 62. §. 2. *num.* 4. Marcus Anton. Genuen *c.p.*66.*num.*15. Don Iuan Vela *de pœnis delictorum. c.*15.*pag.* 79. Flores de Mena *qu.* 9. *num.*13.*&* 14. & Sairus *libr.*7.*cap.* 7. *numer.* 14. *&* 19. Auila *d. disp* 6 *sect.*5.*dub.*3. Tolet. *lib.*1.*c.*88. *vers.*6. & quoad beneficium Moli *d.tract.*3. *disput.*77.*nu.*11.
25 Quidquid † dicant Bannes sup. & Henriq. *d. lib.* 13. *c.*57.§.1.*& lib.*14.*c.*19.§.1. Cerola, 2.*p. ver. dispensatio.*
26 §.3 Licet † ante Concilium possent cum eo dispensare ad beneficium simplex obtinendum, & etiam iuxta communiorem sententiam ad minores ordines iam susceptos, vt *in c.* 2. *de cler. pugnan. in duello*, quod de homicidio voluntario videtur loqui, Doct. *ibi*, maxime Hostien. Ioan. And. Cardi. & But. & Alex. de Neuo *in addit. ad Abbat. ibi. num.*7. Staphil. *de litera gratiæ, titulo de variis modis vacationis.* §. *quando quis veniat priuandus beneficio. n.* 11. Petrus de Baisio *in directorio electionum*, 2.*par.cap.*30. *nu.* 6.Couar. *in d. Clemen. si furiosus.*2.*par.*§ 3. *n.* 5. Plaça *de delict.c.*13.*n.*11. Nauarrus *consil.*5. *de homicid.* Salzedo *in praxi*, *c.*94.*lit.*B. Ioann. Gutierrez Genuen. & Don Ioan. Vela *supra*, Armill. *verb. irregularitas. n.*91. Man. Rodrig. *d.c.*179.*n.*2.& Toletus *d.lib.*1.*c.*88.*ver.* 4. *&* 5. Auila *vbi proxime.* Molina *dict. numer.* 5. *&* 11.
Quinimo † nec cum homicida casuali non occulto, poterunt hodie Episcopi dispensare etiam ad minores ordines iam susceptos, aut beneficium simplex (ad quod antea poterant, etiamsi esset publicus, vt *in d.cap.*2. *& cap. continebatur. & cap. ad audientiam. de homicid.* Villadiego, Couar. *dict. num.*5. Cosmas Philiar. & Toletus *ad fin. vbi supra.* & Graf. *lib.*2.*c.*62.*num.*10.) vt apparet *ex d. c.*7. Concil. vbi Concilium vult, Ordinarios non aliter dispensare in homicidio casuali, nisi ex commissione Papæ, & causa cognita, & ita tenent Maiolus *d.lib.* 5. *c.* 48.§. 3.*num.*18. Vgolin. *d.c.*33.§ 3.*num.*3. *&* 4. & Toletus *d.c.*88 *ad fin.* Et sentire videtur Doctor Sahagun. *in cap. at si clerici.* §. *de adulteriis. à n.* 100. *de iudiciis.* & facit quod in simili dicitur *inf.*11.*p.c.*5.*numer.*371. *& seq.* 27
28 Quamuis † contra teneant Naua. Cosm. Philiar. Graf. Ludo. Lop. Man. Rod. & alii sup. & Henriq. *d.lib.*13.*c.*57.§.2.*& lib.*14 *c.*9.§.3 *in gloss lit.* C. *& c.*19. §.2. & Sairus *sup.n.*20. Auila *d.sect.*5.*d.*2. Molina *d.n.* 11. dicentes, quod quantum ad homicidam casualem nihil innouauit Concilium.

Quorum sententia † poterit procedere in mutilatione membri, in qua, etiamsi sit voluntaria, nihil innouauit Concilium, & in ea etiam voluntaria, si est occulta, potest Episcopus dispensare, ex *d. c.*6. quod solum excipit homicidam voluntarium: sub qua † exceptione non intelligitur mutilatio voluntaria, cum vere non sit homicidium, Manuel Rodri. *d.c.*180.*n.*1.*& d.q.*24.*art.*10. & in additione Bullæ *ad* §.13.*n.*6. Suarez *d.*5.*tom.disp.*44.*sect.*2.*n.*4. *& sect.*3.*seu* 4.*n.*35. & tenet etiam in proposito, Enriquez *d.c.*57. §.*in glossa.lit.H.& d.c.*19.§.*in glossa, lit.I.* Tolet. *d.c.*88. *vers.*6. *& c.*89.*n.*3.& Genuen. *d.c.*66.*nu.*9. Auila *dict. sect.* 5. *dubio* 4. Molina *dict. disputation.* 79. *sub numero* 8. 29 30

Et facit Constitutio † Pauli Tertii, anno 1549. in fauorem Societatis Iesu, vbi in facultate dispensandi in irregularitate cum personis Societatis excipit homicidium voluntarium, bigamiam, & mutilationem membrorum, vt in *libro literarum Apostolicarum Societatis Iesu*, *pag.*40. Et ita † censuit S. Congregatio Concilii super dictum *c.* 6. his verbis, ibi: *Homicidio voluntario, appellatione homicidii non venit mutilatio membri. Nec obstat glossa* in Clem. de homicid. *quia procedit quoad incurrendam irregularitatem, non quoad dispensationem.* Et † referunt Suarez & Genuen. *ibi*, quamuis contrarium sentiant Nauar. *d. c.* 27.*num.*194.*versic. septimo colligitur.* & Maiolus *d. libr.* 5.*cap.*50.*n.*1.& tenent expresse Ludouicus Lopez *d.* 2.*tomo*, 2.*parte, capitul.* 22. & Candelabrum aureum *in appendice, capit.* 1. *numer.* 11. & aliàs Henriquez *dict. capit. nono*, §. *tertio*, *in text. & in gloss. litera* Z. 31 32 33

34 Similiter etiam quoad homicidium † voluntariū iustum nihil videtur innouasse Concilium, & sic in isto poterit hodie etiam dispensare Episcopus ad beneficium simplex obtinendum, & minores ordines iam susceptos, vt antea poterat, *argument. dict. cap.*2.

de cle-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

de clericis pugnan. in duello. Ita Manuel Rodriguez *cap.* 183. *concluſione* 1. 2. *&* 3. Toletus *dict. cap.* 88. *verſic.* 3. & Auila *d. ſectione* 5. *dubio* 2. *ad finem.* qui male ait, quod poteſt diſpenſare etiam ad ſuſcipiendos minores, cum Medina *d.* §. 12. quem ſequitur Ludouicus Lopez *d.* 2. *tomo*, 2. *par. c.* 30. cum tamen etiam in ſuſceptis non poſſe diſpenſare, videatur velle Armilla *d. n.* 92. & Toletus *ibi.*

35 Aduertendum eſt † tamen, quod Nuncii Hiſpaniarum ſolent habere facultatem diſpenſandi in homicidio caſuali, etiam publico; ſolet enim eis dari facultas diſpenſandi ſuper quacunque irregularitate, non tamen occaſione homicidij voluntarij, hæreſis, læſæ maieſtatis, vel bigamiæ, vel indebitæ perceptionis fructuum Eccleſiaſticorum quomodolibet contracta, vt in facultatibus D. Cæſaris Speciani Nuntij Sixti V.

36 Et ſimiliter † Commiſſarius generalis Cruciatæ poteſt in homicidio caſuali etiam publico diſpenſare, nam inter alia datur ei ſequens facultas.

Item ſimiliter conceditur facultas Commiſſario diſpenſandi, & componendi ſuper irregularitate cum iis, qui quibuſuis Eccleſiaſticis cenſuris ligati, miſſas, & alia diuina officia, non tamen in contemptum clauium celebrauerunt, ſeu aliàs illis ſe immiſcuerunt, & ſuper alia qualibet irregularitate, præterquam ratione homicidii voluntarii, aut ſimoniæ, aut apoſtaſiæ à Fide, aut hæreſis, vel propter malam ordinum ſuſceptionem contracta cum retentione beneficiorum, & fructuum ex eis perceptorum, & infamiæ, ac inhabilitatis exinde prouenientis, abolitione, & executione ordinum non male ſuſceptorum. Vt in Bulla Latina, & ſummario Latino confecto per Pium V. & Gregorium

37 *XIII.* explicant Manuel † Rodriguez in explicatione Bullæ Cruciatæ, §. 13. *& in additione ad eundem* §. Henriquez *lib.* 7. *c.* 13. §. 5. & Candelabrum aureum, *in appendice, cap.* 1.

38 Circa quas facultates † eſt dubium, an quando in facultate diſpenſandi, ſuper irregularitate excipitur irregularitas contracta ratione homicidij voluntarij ſub illa exceptione veniat homicidium voluntarium iuſtum, ita vt vigore talis facultatis non poſſit in eo diſpenſari.

39 In quo in primis † certum, Epiſcopum vigore facultatis Concilij *d. c.* 6. non poſſe in homicidio voluntario etiam iuſto diſpenſare, nam in illo ſolum datur facultas diſpenſandi irregularitate prouenient ex delicto, & ſic ex illo decreto non poteſt diſpenſare ſuper vlla irregularitate occulta prouenient aliunde quam ex delicto proprio, & conſequenter, nec ſuper homicidio iuſto, nec ſuper bigamia, nec illegitimitate. Nauarrus *in manuali cap.* 27. *num.* 194. *in fine. & num.* 217. *etiam in fine. & conſil.* 39. *de homicidio* (nec in hoc tenet contrarium *d. cap.* 27. *num.* 240. Quidquid dicat Man. Rodriguez ſtatim citandus) Salzedo *in praxi cap.* 14. *litera* C. Vgolinus *d. c.* 33. §. 1. *numer.* 1. *& cap.* 44. §. 2. *num.* 4. *& cap.* 62. §. 2. *num.* 5. Cerola 1. *parte. verſ. irregularitas.* §. 8. Genuen. *d. cap.* 66. *num.* 7. Bannes *ſupra dubio* 2. Graf. *libro* 1. *cap.* 13. *num.* 37. *&* 39. Summa Corona 3. *parte de irregularitate. numer.* 22. *&* 4. *parte, cap.* 6. *de Sacrament. Pœnitent. num.* 26. Vega *in ſumma* 1. *parte, cap.* 56. *caſu* 7. *& cap.* 127. *caſu* 27. *&* 2. *parte. c.* 15. *caſu* 40. & in Eſpejo de curas, *cap.* 11. *num.* 287. *& c.* 12. *n.* 323. P. Ledeſma *in ſumma de matrimonio, cap.* 34. *poſt quintam concluſionem*, & infra Suarez *d.* 5. *tomo, diſputat.* 49. *ſectione* 6. *num.* 9. *& diſputat.* 50. *ſect.* 5. *num.* 5. Molina *d. diſp.* 79. *num.* 8. *verſic.* 4. & Manuel. Rodrig. *in ſumma* 1. *tomo, cap.* 178. *numer.* 9. *& quæſtio. regul.* 2. *tomo, quæſt.* 105. *artic.* 2. quamuis 1. *tomo, d. quæſt.* 24. *art.* 8. *&* 9. contrarium tenuiſſet. Et quamuis Auila 7. *par. diſp.* 3. *dubio* 7. teneat, Epiſcopum per Concilium *d. cap.* 6. poſſe diſpenſare in illegitimitate ex delicto occulto proueniente, at *diſput.* 6. *ſectione* 5. *dubio* 1. docet per facultatem Concilij ibi non poſſe Epiſcopum diſpenſare in irregularitate ex defectu lenitatis.

Sed & quoad facultatem † diſpenſandi in omni 40
irregularitate, excepto homicidio voluntario, mihi certum videtur, non poſſe vigore illius diſpenſari in homicidio voluntario iuſto, ſed comprehendi etiam ſub illa exceptione, nam nomine homicidij in iure quoad materiam irregularitatis comprehenditur etiam occiſio hominis iuſta, vt *in tit. de homicidio.* Vgolinus *de irregularitate, cap.* 5. 2. §. *num.* 4. & Toletus *d. libro* 1. *cap.* 79. Et non ſumitur ita ſtricte, metaphyſice & formaliter, vt Caietanus, & ſequaces ſtatim citandi, volunt pro occiſione hominis iniuſta tantum. Ita tenet Vgolinus *d. cap.* 33. §. 1. *num.* 1. *&* 2. Aragon *ſupra.* & Bannes *d. dubio* 2. (quem male pro contraria parte citat Manuel Rodriguez *dict. art.* 8. *&* 2.) & Toletus *d. lib.* 1. *cap.* 88. *verſic.* 10. Quamuis contrarium † teneat Caietanus *in ſumma* 41
verb. irregularitas. ad finem. Armilla *eodem verbo*, *num.* 13. Nauarro *d. cap.* 27. *num.* 240. Polanco *in directorio confeſſarii. tit. de irregularitate. reg.* 3. Candelabrum aureum *de irregularitate. à num.* 327. dicens, ſic fuiſſe in facti contingentia reſolutum in ſancta Pœnitentiaria Romæ (quod non credo) Summa Corona *d. num.* 22. Ludouicus Lopez *dict.* 2. *tomo*, 2. *par. cap.* 30. Henriquez *d. lib.* 14. *c.* 9. §. 3. *& cap.* 19. §. 4. maxime in gloſſa *lit.* K. Manuel Rodriguez *in ſumma*, 1. *tomo, cap.* 173. *num.* 4. *& quæſt. regul.* 1. *tomo, quæſt.* 24. *art.* 8. *&* 9. Qui tamen 2. *tomo, quæſt.* 105. *art.* 2. forte variat, Vega *in ſumma* 1. *par. cap.* 121 *caſu* 8. *& cap.* 127. *caſu* 27. & in Eſpejo *d. c.* 12. *num.* 325. P. Ledeſma *in ſumma* 2. *parte, tract.* 3. *cap.* 13. 51. *concluſione*, Cerola *ſup.* & Ant. Rochus Veronen. *de viſitatione, verb. homicidio voluntario.* & Compendium Bernardorum Hiſpaniæ, *ſub verb. homicidium.* & Auila *d. dubio* 1. Molina *à num.* 8. *verſ.* 5. Et ſequuntur † Couarruuias *d.* §. 3. *ad finem.* Plaça 42
dict. c. 11. *num.* 11. Ioannes Gutier. *Canonic. quæſt. libr.* 2. *c.* 6. *num.* 170. alia ratione, ſcilicet, quod tametſi hoc homicidium voluntarium vere ſit; tamen quoad hoc caſuale cenſetur; quippe nullam culpam habeat. Sed hæc ratio non habet in iure fundamentum, & ita eam impugnat Auila *d. dubio* 1. reprehenderis Couarruuiam, & Plaçan. † Et quod dicatur ho- 43
micidium voluntarium, & quod caſuale in propoſito; vide Caietanum 22. *quæſt.* 64. *artic. vltimo.* Nauarrum *d. cap.* 27. *num.* 240. Couarruu. *in d. Clem. ſi furioſus.* 2. *parte, initio, &* §. 1. *num.* 2. Vgolinum *d. cap.* 33. *de irregularitate.* Ant. Rochum *de viſitatio. d. verb. homicidio voluntario.* Marcum Anton. Genuen. *d. c.* 66. *n.* 7. Ludouic. Lopez 2. *tomo* 2. *par. cap.* 28. *in principio*, & *cap.* 30. Man. Rodriguez *in ſumma* 1. *tomo, cap.* 176. 177. &

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

177.& 178. Toletum *dict. lib. 1. cap. 77. & 79.* Gabr. Vazquez 1. 2. *disput. 100. n. 39.* Suarez *d. 5. tomo, disputa. 44. sect. 1. & disp. 45. sect. 2.* & Vegam in Espejo, *c. 12. num. 325.* Auilam *de censuris, 7. par. disput. 6. sect. 2. dub.*
44 1. Molinam *tract. 3. disput. 3. 33. & 39.* & alios. Et † sequentes declarationes S. Congregationis Concilii super dictum *c. 7. sess. 14.* de reformatione. *Mandans homicidium in persona vnius, si committatur in persona alterius, non incurrit irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario,* 1587. *Secundo quærebatur, an is, qui mandauit aliquem baculo vulnerari, eo expresso, ne occideretur, si mandatarius armis percusserit, & occiderit, intelligatur incidisse in hoc decretum Concilii, vt omni ordinatione, ac beneficio & officio absq; spe dispensationis perpetuo carere debeat. Congregatio censuit negatiue, & hanc opinionem confirmat Nauar.* in man. c. 27. n. 240. *Concilium enim requirit homicidium per insidias & ex proposito.*

45 Et quod dicatur † occultũ in proposito. Nauar. *d. cap. 27. num. 250* alias 255. ait illud esse occultum, quod non est publicum, etiamsi ab aliquibus sciatur, sequuntur Maiolus *dict. libr. 5. c. ap. 51. num. 4.* Ant. Rochus *de visitatione. verb. occultis.* Cerola *in praxi 2. parte. verb. irregularitas.* § 1. Genuen. *dict. cap. 66. num. 2.* Candelabrum aureum *de irregularitate. numer. 315.* Cechus *de casib. reseruatis, casu vltimo, num. 1. & casu 1. de irregularitate. circa finem.* Ludouicus Lopez *2. tom. 2. part. cap. 8.* Henriquez *dict. lib. 14. cap. 20. §. 4.* Vega *in summa 1. part. cap. 49. casu 16.* Sorbo *in Compendio Mendicantium in resolutionibus materiæ absolutionum. pag. 48.* Toletus *d. lib. 1. cap. 89. num. 5.* & ibi Victorellus *in annotationib.* Compendium Bernardorum, *verb. absolutio quoad monachos. sub §. 11.* Azor 1. *par. lib. 8. c. 10. quæst. 9.* Thomas Sanchez *de matrimonio. lib. 2. disput. 37. num. 11. & lib. 8. disput. 34. num. 55.* Auila *de censuris. 2. part. cap. 7. disput. 1. dubio 11. 2. conclusion. & 7. part. disputat. 10. dub. 6.* & Suarez 4. *tomo. disp. 30. sect. 2. num. 2. & 5. tomo disputat. 41. section. 2. num. 6.* Molina *d. disp. 79. num. 8. versic. 2.* & videtur Man. Rod. *d. 1. to. quæst. regul. q. 24. art. 11.*

46 Sed quamuis ista † sententia probabiliter possit admitti quoad breuia pœnitentiariæ in foro conscientiæ, in quibus adest clausula, dummodo impedimentum occultum sit, de quibus Thomas Sanchez *dict. num. 55.* tamen in proposito verius est, occultum dici, quod non potest probari, id enim proprie dicitur occultum, c. vestra, de cohabitatione clericorum, facit glossa *in c. manifesta. 2. quæst. 7.* Et ita videtur tenere Graf. *dict. lib. 1. cap. 13. n. 45.* dicens occultum, id, quod processit in actu, prout opponitur probabili, id est, cuius non sunt legitimi testes, etiam si ab aliquibus scitur, non autem vt opponitur pu-
47 blico, vel notorio. Et † ita censuit sancta Congregatio Concilij, vt apparet ex seqq. declarationibus super dictum *c. 6. sess. 24.* ibi: *Occulto.* Intelligendum est occultum secundum terminos iuris. *Alia. Absolutus, vel dispensatus à proprio Episcopo in materia delicti perpetrati coram duobus, vel tribus testibus, quod tamen non fuit notorium, non est tutus in conscientia, quia Concilium vtitur termino occulti, quod proprie loquendo dicitur, quod probari non potest.* cap. vestra. de cohabitatione clericorum, *at per duos testes probari potest, & verba Concilii debent intelligi secundum proprietatem. Idem respondit de illis, qui occasione delictorum occultorum fuerunt inquisiti, sed quia non potuerunt delicta probari, rei ipsi non fuerunt quidem absoluti, nec diffinitiue, nec alio modo, sed simpliciter dimissi, recepta promissione de se præsentando, non posse istos vti huius Canonis beneficio, quia deducta ad forum contentiosum, sicq; sufficit sola deductio, quidquid in se sequatur.*

Ex qua declaratione † ad finem conuincitur, 48
quod ait Candelabrum aureum *de excommunicatione, numero 42.* & sequitur Graf. *dict. capit. 13. numero* Quod si delictum deductum sit ad forum contentiosum, non tamen probatum, vnde reus absoluitur, potest Episcopus dispensare, quia adhuc manet occultum, & non fuit deductum cum effectu, ex quo non fuit probatum, & quod ita grauissimi Doctores Salmanticæ tenuerunt, licet alii contra. Quod etiam tenent Vega Suarez *in summa 2. p. c. 15. casu 2.* Suarez *d. disput. 41. sectione 2. num. 6.* & Sairus *libr. 7. cap. 7. numer. 12.* & Molina *dict. disput. 79. num. 8. versic. 2. & 3.* dicens tamen, ante absolutionem non posse, licet crimen deductum non sit probatum. Et † idem ait Henriq. *dict. libr. capit. 20. § 4.* in reo, 49
qui mediis etiam de priuatis vicit causam, & absolutus est. Et nouissime Marc. Anton. Genuen. *d. c. 66. num. 5. & 6.* & Sairus *ibi*, & Thomas Sanchez *d. disputatione 37. num. 12. & d. disputatione 34. numero 57.* Auila *supra 3. conclusione, dict. dubio 11. & dict. disputatione 10. dubio 6. ad finem*, qui *dubio 7. sequenti* idem ait, quando iudicium est finitum, & punitum delictum, contra Ioannem Gutierrez, & Manuel Rodriguez. Sed † re vera Concilium ibi absolute excipit deducta ad forum contentiosum, & sic sola deductio sufficit, vt Episcopus dispensare non possit vigore illius decreti. Et illorum † sententia admitti 50 51
potest in secundo casu dicti decreti Concilii de absolutione in casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, vbi nihil dicitur de deductis ad forum contentiosum, maxime, cum illa absolutio in foro conscientiæ tantum, licet Auila *dict. dubitatione 11.* id non aduertit. Si † tamen post dispensationem 52
sint deducta, ait Toletus *dict. cap. 89. numer. 5.* dispensationem factam prodesse in foro interiori, non in exteriori.

Tandem notandæ sunt † sequentes declarationes S. Congregationis Concilii super dictum *cap. 7. sess. 14. de reforma.* Prima, *An is, qui omni diligentia vt præcaueret adhibita, dum operam rei illicitæ daret, solo casu fortuito homicidium commisit, irregularitatem incurrit, adeo, vt ordines suscipere, ac beneficium obtinere absque dispensatione non valeat, Congregatio censuit in-* 53
cidisse. Secunda, Fuit dictum, quod istud caput non inducebat nouam irregularitatem, & ideo ille, qui dabat operam rei licitæ, & omnem adhibuit diligentiam, ne sequeretur homicidium, deinde sequatur, non incurrit irregularitatem, cap. ex literis. & capit. fin. de homicidio, *fuit resolutum, quod Concilium loquatur in eo, qui fuisset in aliqua culpa, & indigeret dispensatione. Tertia ibi, Repellendo, &c. Congregatio Concilii censuit, hoc etiam habere locum, cum agitur de repellenda vi illata patri.*

Sed restat dubium, † an impetratio beneficii fa-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

54 cta à Papa per irregularem, seu homicidam valeat, propter clausulam in literis Apostolicis apponi solitam, *teque à quibùsuis, &c.* quæ sumitur ex clausula supplicationis, & cum absolutione ad effectum præsentium, &c. de qua infra *cap.* 13. *à n.* 59. in † quo Cor-
55 dùba *in sum. quæst.* 41. dicit, ordinarium stylum Curiæ Romanæ esse, quod dispensetur simul in censuris, vt collatio teneat, & sic homicidam, cui facta est collatio, manere tutum, ex quo per dispensationem sublata est irregularitas, & ipse mansit habilitatus. Sequuntur Ludouicus Lopez 1. *tomo capit.* 245. *vers. secundum à nobis.* Manuel Rodriguez 1. *tomo. cap.* 179. *num.* 1. & Vega 1. *parte summæ. cap.* 36. *casu* 13. Et quod in literis absolui soleat à censuris, & irregularitate, ait
56 Lessius *libro* 2. *c.* 34. *num.* 203. *in fine.* Sed † id non est verum, nam solum de stylo datur absolutio, non dispensatio à sententiis, censuris, & pœnis ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, sub quo non venit irregularitas, quæ non est censura, *cap. quærenti. de verbor. significat.* nec absoluitur, sed dispensatur. Et ita quod dicta clausula non prosit irregulari, tenet Nauar. *cons.* 17. *num.* 1. *de clerico excommunicato. & consil.* 48. *de sentent. excommunication. ad finem.* Flamin. Paris. *de resignatione benefic. lib.* 4. *qu.* 3. *num.* 40. *&* 41. *& lib.* 8. *quæst.* 7. *à num.* 112. Ioannes Gutierrez *canonic. quæst. lib* 2. *cap.* 5. *num.* 94. & Man. Rodriguez *in summa* 1. *tom. cap.* 29. *numer.* 5. & Vega *dict. cap.* 36. *casu* 15. qui sibi non constant. Sairus *li.* 2. *cap.* 5. *num.* 6. *ad finem. & lib.* 6. *cap.* 2. *num.* 22. & Rota in illa Curçolen. canonicatus supra adducta, *num.* 8.
57 Vnde † etiam facultas absoluendi à censuris & pœnis, data per bullas, seu iubilea, non includit irregularitatem, & ita habet stylus Curiæ, vt post Villadiego *de irregularitate, in fine.* docet Nauar. *in manuali cap.* 27. *num.* 194. *&* 250. *vers.* 9. *quod.* aliàs *num.* 254. *& consil.* 7. *num.* 2. *de tempor. ordinationum. &* 4. *nu.* 3. *de filiis presbyteror. & cons.* 82. *num.* 3. *de simon.* sequuntur Maiolus *de irregular. lib.* 5. *cap.* 51. *num.* 7. Flamin. Paris. *de resignation. benefic. lib.* 8. *quæst.* 7. *num.* 213. dicens communem opinionem. Vgolinus *de censuris. tab.* 1. *cap.* 10. §. 4. *num.* 11. ibi, *Nam & in irregularitate, &c. & cap.* 26. *num.* 2. *& de irregularitat. cap.* 62. *in princip. num.* 7. Salzedo *in practica Bernardi Diaz, c.* 26. *lit. C. vers.* 6. Licentiatus Antonius Gomez *in explicat. Bullæ Cruciatæ ad* 10. *clausulam. num.* 31. Cerola *in praxi Episcopali.* 1. *part. verb. irregularitas.* §. 13. *&* 2. *part. eod. verb.* §. 7. *in praxi pœnitentiali. cap.* 24. *q* 18. Doctor Sahagum *in cap. at si clerici.* §. *de adulter. & indic. num.* 122. *&* 123. Flores de Mena *quæst.* 9. *num.* 11. & communiter Canonistæ, & ex Theologis Cosmas Philiar. *de officio sacerdotis.* 1. *par. lib.* 4. *c.* 6. *& in additione posita post finem* 3. *partis.* Candelabrum aureum *de irregularitate,* seu *de dispensatione. num.* 331. qui citat Ledesmam 2. *par.* 4. *quæst.* 26. *art.* 2. *ad finem.* & dicit tenere communem Canonistarum, & generalem Curiæ Romanæ stylum, Ludouic. Beia. *in resp. casuum conscientiæ. casu* 17. *ad fin.* Cechus *de casibus reseruatis. casu* 1. *de irregularitate, sub num.* 40. Graf. *libr.* 1. *cap.* 32. *nu.* 14. *& lib.* 4. *cap* 15. *num.* 27. *& de casibus reseruatis. libr.* 2. *cap.* 17. *num.* 35. Ludouicus Lopez *instruct. conscien.* 1. *tom. cap.* 242. & præsertim 2. *tomo.* 1. *part. capit.* 62. *&* 2. *part. cap.* 8. dicens, contrariam non esse tutam, nec vlla firma ratione suffultam, Summa Corona 4. *parte, c.* 6. *de sacramen. Pœnitentiæ. num.* 25. *notabili* 3. Henriquez *in summa lib.* 7. *cap.* 13. §. 6. *& lib.* 14. *cap.* 17. §. 4. Bernar. *in sum. cap.* 35. *num.* 5. *&* 100. Pedraça *in summa. libr.* 2. *cap.* 4. *in princip.* Sorbo *in compen. Mendican. verb. confessiones. ad finem. pagin.* 156. Compendium Bernard. *verb. absolutio, quoad monachos. sub* §. 1. *lit.* D. Llamas 1. *par. methodi. cap.* 12. §. 35. Toletus *in summa lib.* 1. *cap.* 31. aliàs iuxta editionem Romanam, *c.* 89. *ad finem.* Sairus *de censuris. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 18. *& libr.* 6. *cap.* 2. *num.* 33. *& lib.* 7. *capit.* 14. *à num.* 1. & constanter Manuel Rodriguez *in sum.* 1. *tomo, cap.* 164. *n.* 3. *& qu. regul.* 1. *tomo, quæst.* 20. *art.* 17. *& quæst.* 62. *art.* 12. *& in additio. bullæ ad* §. 13. *numero* 4. quamuis in explicatione ipsius bullæ, §. 9. *n.* 64. contrariam sententiam dixisset probabilem, & nouissime Suarez *dict.* 5. *tom. de censuris. disp.* 1. *sect.* 3. *numero* 5. *&* 6. *& disput.* 40. *sect.* 3. *numero* 3. dicens contrariam sententiam esse falsam, quamquam nonnulli Theologi illam amplexi sint, & multi confessarii minus docti eorum authoritate nixi, illa facultate vtantur. Auila 1. *par. dub.* 5. *&* 7. *par. disp.* 1. *dub.* 1. *in fine.* & præsertim *disput.* 10. *dub.* 4. & late Molina *tractat.* 3. *disp.* 80. Acosta de Andrada 48. in Bulla Cruciatæ. Quæ † sententia 58
mihi est certa, & confirmatur ex iubileis, quæ modo conceduntur, in quibus declarat summus Pontifex, non esse suæ intentionis, quod virtute illorum possit in aliqua irregularitate dispensari. Et approbatur † in Concilio 3. prouinciali Mediolanen. *tit.* 59
de his quæ ad Sacramentum Pœnitentiæ pertinent. vers. ne confessarii. vbi sic dicitur: *Ne confessarii sacerdotes cum sibi facultate, vel ex iubileo, vel ex aliis Apostolicis literis concessa pœnitentium confessiones audire, eosdemque à peccatis etiam grauioribus, quæ admiserunt, & à pœnis item, ac censuris, quibus irretiti sunt, absoluere licet, cum eo qui in irregularitatem incurrerit, dispenset, nisi eius rei facultate illis literis nominatim expressa.* Quod Concilium licet nos non liget, tamen præstat maximum argumentum pro ista sententia, & pro dicto stylo Curiæ. De quo etiam nouissime testatur Magist. S. Pala. *in indice librorum expurg. in Eman. Sa pag.* 16. *n.* 19. sic corrigens: *Non est vllo modo tenenda sententia quorundam affirmantium: quia in contrarium est praxis Romanæ Curiæ, & omnis Canonistarum doctrina, quæ optima nititur ratione.* Potestas enim absoluendi non potest extendi ad irregularitatem, quæ tollitur dispensatione, non absolutione, & ita tenendum est, quamuis in irregularitate contracta ratione peccati, seu ob delictum contrarium teneant Soto *in* 4. *dist.* 22. *quæst.* 3. *art.* 1. Cordoua *lib.* 5. *quæstionum, quæst.* 43. *dub.* 4 *& in summa, quæst.* 28. *&* 144. *circa finem.* Barthol. Medina 1. 2. *quæst.* 96. *art.* 4. *& in summa lib.* 1. *c.* 11. §. 9. *&* 12. *& lib.* 2. *c.* 12. Bannes 2. 2. *quæst.* 64. *art.* 8. 4. *parte,* 60
dub. 1. & ibi Salon 4. *controuers.* Vega *in summa,* 2. *par. cap.* 15. *casu* 2. 9 *&* 10. & in Espejo de Curas *c.* 12. *num.* 323. P. Ledesma *in summa* 1. *part. tit. de censur. c.* 1. & Ioann. Gutier. *can. qu. lib.* 1. *c.* 3. & dicit satis probabile Aragon. *dict. art.* 8. *circa finem.* dicens etiam nostram sententiam satis probabilem, & nouissime sequitur

Nunno 3. *parte, in expositionem Bullæ Cruciatæ,* §. *vlti-*

mo.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca